Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Ühiskonnateaduste instituut
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava

Kristi Raidla

Muudatused Eesti Rahvusringhäälingu raadiouudiste tekstides

Bakalaureusetöö

LISAD

Tartu 2017

Sisukord

Lisa 1. Analüüsitud siseuudiste täistekstid 3
Lisa 2. Analüüsitud välisuudiste täistekstid 62
Lisa 3. Salvestatud raadiosaated 24.-30. november 2014 95
Lisa 4. Kontentanalüüsi kodeerimisjuhend 96
Lisa 5. Intervjuu Indrek Kiisleriga 102
Lisa 6. Olemasoleva tsitaadi täiendamise/lühendamise näited 120
Lisa 7. Esialgses uudises olnud allika tsitaadi lisamise/eemaldamise näited 122
Lisa 8. Uuelt allikalt tsitaadi lisamise näited 128
Lisa 9. Diktori teksti sõnade/lausete/lõikude lisamise/eemaldamise näited 131
Lisa 10. Reporteri teksti sõnade/lausete/lõikude lisamise/eemaldamise näited 137
Lisa 11. Ümbersõnastamise, ümbertõstmise, diktori teksti tsitaadiks (ja vastupidi) muutmise näited 143
Lisa 12. Selgituste/täpsustuste lisamise/eemaldamise näited 145
Lisa 13. Hinnangute lisamise/eemaldamise näited 151
Lisa 14. Protsessi kirjelduse lisamise/eemaldamise näited 158
Lisa 15. Sisulise analüüsi/filosoofilise arutelu lisamise/eemaldamise näited 163
Lisa 16. Aja täpsustuse lisamise/eemaldamise näited 172
Lisa 17. Numbriliste täpsustuste lisamise/eemaldamise näited 175
Lisa 18. Sündmuse põhjuste täpsustuste lisamise/eemaldamise näited 180
Lisa 19. Väärtuste teemalise arutelu lisamise/eemaldamise näited 184

Lisa 1. Analüüsitud siseuudiste täistekstid

Lisatud tekst on märgitud punase värviga, eemaldatud tekst on alla joonitud. Uue sõnastusega uudiste tekst on märgitud punasega.

24.11.2014 kell 07.00
Pärast seda, kui peaminister ja reformierakonna esimees Taavi Rõivas laskis end valimiskampaania klipiks Ämari NATO sõjaväelennuväljal filmida, on ka teised erakonnad taotlenud luba sõjaväebaasis filmida, kuid saanud eitava vastuse. Otsuse tegi kaitseminister Sven Mikser, kirjutab Eesti Päevaleht. Lehe käsutuses olevast kirjalikust arutelust tuleb välja, et kui Eesti Konservatiivne Rahvaerakond soovis kolme kandidaati NATO hävitajate taustal pildistada, siis käsuliini pidi õhuväeülemalt Jaak Tarienilt kaitseväe juhatajale Riho Terrasele ja seejärel kaitseminister Sven Mikserile jõudnud soov saab Mikserilt eitava vastuse. Minister kirjutab, et tema juhis kaitseväele on mitte lubada ühelgi erakonnal kaitseväe territooriumil või taristut kasutades oma valimisreklaame valmistada, sest vaid nii saab tagada, et keegi ei süüdista kaitseväge või kaitseväelasi poliitilises mõjutatavuses.

24.11.2014 kell 09.00
Pärast seda, kui peaminister ja reformierakonna esimees Taavi Rõivas laskis end valimiskampaania klipiks Amari NATO sõjaväelennuväljal filmida, on ka teised erakonnad taotlenud luba sõjaväebaasis filmida, kuid saanud eitava vastuse. Otsuse tegi kaitseminister Sven Mikser, kirjutab Eesti Päevaleht. Lehe käsutuses olevast kirjalikust arutelust tuleb välja, et kui Eesti Konservatiivne Rahvaerakond soovis kolme kandidaati NATO hävitajate taustal pildistada, siis käsuliini pidi õhuväeülemalt Jaak Tarienilt kaitseväe juhatajale Riho Terrasele ja seejärel kaitseminister Sven Mikserini jõudnud soov sai Mikserilt eitava vastuse. Minister kirjutas, et tema juhis kaitseväele on mitte lubada ühelgi erakonnal kaitseväe territooriumil või taristut kasutades oma valimisreklaame teha, sest vaid nii saab tagada, et keegi ei süüdista kaitseväge või kaitseväelasi poliitilises mõjutatavuses.

24.11.2014 kell 07.00
Juba aastakümneid on õpetajakoolituse juures probleem olnud teooria ja praktika lõimimine. Tartu Ülikoolis arutleti selle üle, kuidas õnnestuks õpetajakoolitust tõhustada nii, et ülikooli lõpetanud noored õpetajad oleksid klassi ette astumiseks paremini valmistunud. Marii Kangur jätkab.
Kõige silmapaistvam lõhe teoreetiliste ja praktiliste teadmiste vahel on Tartu Ülikooli haridusteaduste vanemteaduri Äli Leijeni sõnul olnud aineõpetajate koolituses. Olukorda parandaks tema hinnangul see, kui koos iga ainega seletataks sellega kaasnevaid konkreetseid didaktilisi küsimusi.

Äli Leijen. „Tuleb paremini integreerida neid õpinguid. Selles mõttes, et mitte lihtsalt, et praktikat juurde või et praktika kohe hästi õpingute algusesse, vaid pakkuda hästi palju võimalusi üliõpilastele, kuidas seostada seda teadmist, mida siis tutvustatakse neile õppeainetes, sellistes

teoreerilistes õpingutes ja siis nende põhjal töötada välja konkreetsemad ülesanded, mida nad saavad siis praktikas rakendada ja nende ülesannete kaudu siis hästi palju juba seostada.“
Ainealaste ja didaktiliste teadmiste ühendamine võib kaasa aidata ka sellele, et noorte õpetajate tunniplaneerimine muutub tõhusamaks. Tartu Ülikooli haridusuuringute nooremteadur Ingrid Koni selgitab. „Ma ise olin ka üks hetk algaja õpetaja üldhariduskoolis, siis tegelikult kui aus olla, põhirõhk planeerimisel lähebki sellisele nagu aine sisu tundmaõppimisele, sellise tunnikonspekti koostamisele, aga tegelikult nagu väga paljud muud asjad jäävad tähelepanuta, et tegelikult peaks rohkem mõtlema selle peale, et millised on õpilased minu klassis, millised on nende motivatsioonitase, et kuidas ma saaksin seda tõsta. Kuidas hinnata, mis oleks kõige nagu mõistlikum lahendus.“
Tartu Mart Reiniku kooli direktor Enn Ööpik on füüsikaõpetajana paljude tudengite praktikajuhendaja olnud. Tema arvates tekitab eelkõige probleeme hoopis see, kui tulevane õpetaja ei ole oma aines piisavalt tugev. „Noored inimesed, tulles õpetama konkreetset ainet, siis ainealased teadmised on niipalju nõrgad, et ta jääb selle tõttu klassis hätta ja kui õpilased tabavad ära, et õpetaja ei tea, ei oska vastata, siis läheb kõik see ülejäänud asi vastu taevast. Kui seda teadmist ei ole, siis mingisugune meetod ei kompenseeri seda.“ Marii Kangur, Tartu.

24.11.2014 kell 12.00

Juba aastakümeid on õpetajakoolituse juures probleemiks olnud teooria ja praktika lõimimine. Tartu Ülikoolis arutleti selle üle, kuidas õnnestuks õpetajakoolitust tõhustada nii, et ülikooli lõpetanud noored õpetajad oleksid klassi ette astumiseks paremini ettevalmistatud. Marii Kangur jätkab.
Kõige silmapaistvam lõhe teoreetiliste ja praktiliste teadmiste vahel on Tartu Ülikooli haridusteaduste vanemteaduri Äli Leijeni sõnul olnud aineõpetajate koolituses. Olukorda parandaks tema hinnangul see, kui koos iga ainega seletataks sellega kaasnevaid konkreetseid didaktilisi küsimusi.
Äli Leijen. „Tuleb paremini integreerida neid õpinguid. Selles mõttes, et mitte lihtsalt, et praktikat juurde või et praktika kohe hästi õpingute algusesse, vaid pakkuda hästi palju võimalusi üliõpilastele, kuidas seostada seda teadmist, mida siis tutvustatakse neile õppeainetes, sellistes teoreerilistes õpingutes ja siis nende põhjal töötada välja konkreetsemad ülesanded, mida nad saavad siis praktikas rakendada ja nende ülesannete kaudu siis hästi palju juba seostada. Et mitte lihtsalt ainult praktika juurdetoomine ei aita, vaid see, et need ülesanded oleks sellised, mis aitavad seda paremini seostada ja mõtestada.“
Tartu Ülikooli üldpedagoogika professor Edgar Krull selgitab just viimasel ajal kasutusse võetud tuumpraktika mõistet. „Valitakse siis neid praktika ülesandeid hästi läbimõeldud, mis aitaksid kõige olulisemaid, noh, teoreetilisi seisukohti siis siduda praktikaga. Siis see praktikajuhendaja valdab seda teoreetilist seisukohta ja tähendab siis tema praktika käigus tuletab meelde, aitab läbi mõelda, et vot, kuidas mingi üldisem seisukoht avaneb vot selles konkreetses olukorras.“
Ainealaste ja didaktiliste teadmiste ühendamine võib kaasa aidata ka sellele, et noorte õpetajate tunniplaneerimine muutub tõhusamaks. Tartu Ülikooli haridusuuringute nooremteadur Ingrid

Lisa 1(järg)

Koni selgitab: „Ma ise olin ka üks hetk algaja õpetaja üldhariduskoolis, siis tegelikult, kui aus olla, põhirõhk planeerimisel lähebki sellisele nagu aine sisu tundmaõppimisele, sellise tunnikonspekti koostamisele, aga tegelikult nagu väga paljud muud asjad jäävad tähelepanuta, et tegelikult peaks rohkem mõtlema selle peale, et millised on õpilased minu klassis, millised on nende motivatsioonitase, et kuidas ma saaksin seda tõsta. Kuidas hinnata, mis oleks kõige nagu mõistlikum lahendus.“

Tartu Mart Reiniku kooli direktor Enn Ööpik on füüsikaõpetajana paljude tudengite praktikajuhendaja olnud. Tema arvates tekitab eelkõige probleeme hoopis see, kui tulevane õpetaja ei ole oma aines piisavalt tugev. „Noored inimesed, tulles õpetama konkreetset ainet, siis ainealased teadmised on niipalju nõrgad, et ta jääb selle tõttu klassis hätta ja kui õpilased tabavad ära, et õpetaja ei tea, ei oska vastata, siis läheb kõik see ülejäänud asi vastu taevast.Kui seda teadmist ei ole, siis mingisugune meetod ei kompenseeri seda.“ Marii Kangur, Tartu.

24.11.2014 kell 15.00

Eesti kapitalil põhinev spetsiaalpank Bigbank soovitab Eestis kasutusele võtta finantsreklaamide piiramise asemel Euroopas laialt levinud positiivse krediidi registri, mille abil saavad pangad hinnata inimeste reaalset laenuvõimekust ning seeläbi parandada laenupakkumise kvaliteeti ning vähendada laenuhätta sattunud inimeste arvu. Registris oleksid kõik eraisikute laenukohustused avalikud. „See, et hätta sattunud inimesed võtavad ühe laenu tasumiseks teisest pangast või kiirlaenufirmast uue, reeglina kallima laenu ning sukelduvad üha sügavamatesse probleemidesse on üldteada fakt,“ ütles Bigbank juhatuse esimees Kaido Saar. Paljusid selliseid inimesi aitaks finantsnõustamine ning laenude refinantseerimine, kuid teine pank ei tea laenaja tegelikke probleemi ning kodupank, kelleks on reeglina suur universaalpank, sellist infot jagada ei soovi. Nii juhtubki, et uus laen mitte ei lahenda probleemi, vaid lükkab selle plahvatumist edasi. Inimese laenukohustuste avalikustamine oleks päästerõngaks nii pankadele, inimestele endile kui ka ühiskonna üldisele laenuvõtmise moraalile.

24.11.2014 kell 18.00

Eesti kapitalil põhinev spetsiaalpank Bigbank soovitab Eestis kasutusele võtta finantsreklaamide piiramise asemel Euroopas laialt levinud positiivse krediidi registri, mille abil saavad pangad hinnata inimeste reaalset laenuvõimekust ja seeläbi parandada laenupakkumise kvaliteeti, samuti vähendada laenuhätta sattunud inimeste arvu. Registris oleks kõik eraisikute laenukohustused avalikud. „See, et hätta sattunud inimesed võtavad ühe laenu tasumiseks teisest pangast või kiirlaenufirmast uue, reeglina kallima laenu ning sukelduvad üha sügavamatesse probleemidesse on üldteada fakt,“ ütles Bigbanki juhatuse esimees Kaido Saar. Paljusid selliseid inimesi aitaks finantsnõustamine ning laenude refinantseerimine, kuid teine pank ei tea laenaja tegelikke probleemi ning kodupank, kelleks on reeglina suur universaalpank, sellist infot jagada ei soovi. Nii juhtubki, et uus laen mitte ei lahenda probleemi, vaid lükkab selle plahvatamist edasi. Inimese laenukohustuste avalikustamine oleks päästerõngaks nii pankadele, inimestele endile kui ka ühiskonna üldisele laenuvõtmise moraalile. Ja Bigbanki hinnangul vaevlevad Eesti inimesed finantslaiskuse käes. Inimesed ei viitsi võtta alternatiivseid laenupakkumisi, maksavad seetõttu oluliselt kõrgemat intressi ning kaotavad väga palju raha. Vaid 11% inimestest küsib Emori uuringu andmetel väikelaenu puhul kodupanga kõrval alternatiivset pakkumist.

24.11.2014 kell 15.00
Tartu Ülikoolis mitme osakonna koostöös, rahvusülikooli 95. aastapäevaks loodud virtuaalne mälumäng pakub erineva raskusastmega küsimusi mitmete ajastute kohta ja sel teemal nüüd Marii Kangur.
Virtuaalse mälumängu idee autor on Tartu Ülikooli õppeprorektor Martin Hallik. „Selliste aastapäevade puhul ikkagi ju vaadatakse minevikku ja mõeldes sellele, kuidas me varem oleme tähistanud rahvusülikooli aastapäevi, siis tuli mul mõte, et see võiks ju olla selline moodsam variant ja pakkuda rõõmu ja võimalust võimalikult laiale ringile saada teada siis huvitavaid fakte ülikooli ajaloost ja panna proovile oma teadmisi. Soov ja idee oli teha midagi, mis pakuks laiematele hulkadele huvi. Huvi äratamine või ühe teadusasutuse, ülikooli suhtes ja tema ajaloo suhtes, see populariseerimine on kindlasti oluline teema, millega tegeleda ja ega seda populariseerimist ju muidu läbi viia ei saa, kui huvi ei teki inimestes.“
Mälumäng on paljude osaliste koostöö tulemus. Näiteks kujundus tuli ülikooli multimeedia osakonnalt, aga tehnoloogilised lahendused infotehnoloogidelt. Küsimused koostasid aga Tartu Ülikooli muuseumi erinevate filiaalide töötajad Jaanika Anderson, Sirje Sisask ja Made Sokk. Tartu Ülikooli Kunstimuuseumi juhataja Jaanika Anderson jätkab. „Püüdsime teha just sellised küsimused, et oleks nii kaasajast, oleks siis sellest rahvusülikooli perioodist, 19. sajandist kui ka 17. sajandist ehk siis Rootsi ajast, et oleks selline võimalikult mitmekesine, et oleks nii lihtsaid küsimusi kui raskeid küsimusi, et oleks võimalik pildiga illustreerida või videot näidata, et oleks atraktiivne ja kõigile mängijatele huvipakkuv. See mäng iseenesest ei olegi võib-olla niivõrd orienteeritud sellele teadmiste kontrollile, vaid pigem sellele mõnusale äratundmisele ja ahhaa-efektile ja samas ka siis selle mängu kaudu saab kindlasti väga palju huvitavaid asju teada, millest enne üldse polnud aimugi.“
Oma teadmised Tartu Ülikooliga seotud inimestest, kohtadest ja ajaloost saab proovile panna ülikooli koduleheküljel. Üks mäng koosneb kümnest küsimusest, mille seas on ka pildi- ja videoküsimusi. Erinevaid küsimusi loodi mängu jaoks ligi 100. Jaanika Anderson: „Küsimused on siis pandud roteeruma nõnda, et kui sa vastad õigesti, siis sa saad justkui raskema küsimuse järgmiseks, kui sa natukene libastud ja sul läheb vastus valesti, siis püütakse sulle seal mängus anda kergemaid küsimusi, et suurendada seda võimalust, et sa vastad jälle õigesti ja seda edutunnet sinus niiöelda tõsta jälle.“Marii Kangur, Tartu.

24.11.2014 kell 20.00
Tartu Ülikoolis mitme osakonna koostöös, rahvusülikooli 95. aastapäevaks loodud virtuaalne mälumäng pakub erineva raskusastmega küsimusi mitmete ajastute kohta. Marii Kangur jätkab.
Virtuaalse mälumängu idee autor on Tartu Ülikooli õppeprorektor Martin Hallik. „Selliste aastapäevade puhul ikkagi ju vaadatakse minevikku ja mõeldes sellele, kuidas me varem oleme tähistanud rahvusülikooli aastapäevi, siis tuli mul mõte, et see võiks ju olla selline moodsam variant ja pakkuda rõõmu ja võimalust võimalikult laiale ringile saada teada siis huvitavaid fakte ülikooli ajaloost ja panna proovile oma teadmisi. Soov ja idee oli teha midagi, mis pakuks laiematele hulkadele huvi. Huvi äratamine või ühe teadusasutuse, ülikooli suhtes ja tema ajaloo suhtes, et see populariseerimine on kindlasti oluline teema, millega tegeleda ja ega seda populariseerimist ju muidu läbi viia ei saa, kui huvi ei teki inimestes.“
Mälumäng on paljude osaliste koostöö tulemus. Näiteks kujundus tuli ülikooli multimeedia osakonnalt, aga tehnoloogilised lahendused infotehnoloogidelt. Küsimused koostasid aga Tartu

Ülikooli muuseumi erinevate filiaalide töötajad Jaanika Anderson, Sirje Sisask ja Made Sokk. Tartu Ülikooli Kunstimuuseumi juhataja Jaanika Anderson jätkab. „Püüdsime teha just sellised küsimused, et oleks nii kaasajast, oleks siis sellest rahvusülikooli perioodist, 19. sajandist kui ka 17. sajandist ehk siis Rootsi ajast, et oleks selline võimalikult mitmekesine, et oleks nii lihtsaid küsimusi kui raskeid küsimusi, et oleks võimalik pildiga illustreerida või videot näidata, et oleks atraktiivne ja kõigile mängijatele huvipakkuv. See mäng iseenesest ei olegi võib-olla niivõrd orienteeritud sellele teadmiste kontrollile, vaid pigem sellele mõnusale äratundmisele ja ahhaa-efektile ja samas ka siis selle mängu kaudu saab kindlasti väga palju huvitavaid asju teada, millest enne üldse polnud aimugi.“

Oma teadmised Tartu Ülikooliga seotud inimestest, kohtadest ja ajaloost saab proovile panna ülikooli koduleheküljel. Üks mäng koosneb kümnest küsimusest, mille seas on ka pildi- ja videoküsimusi. Erinevaid küsimusi loodi mängu jaoks ligi 100. Jaanika Anderson: „Küsimused on siis pandud roteeruma nõnda, et kui sa vastad õigesti, siis sa saad justkui raskema küsimuse järgmiseks, kui sa natukene libastud ja sul läheb vastus valesti, siis püütakse sulle seal mängus anda kergemaid küsimusi, et suurendada seda võimalust, et sa vastad jälle õigesti ja seda edutunnet sinus niiöelda tõsta jälle.“

24.11.2014 kell 18.00

Pärast viimast suurt majanduskriisi on Euroopa pangandus ja pangandusturg põhjalikult muutunud ja ka nende reeglid samuti, näiteks on pangandusjärelvalve osas hakatud tegema üle-euroopalist koostööd, et kindlustada valmisolek võimalikeks kriisideks ja teha ennetavat tööd selleks, et pangad suurtesse raskustesse ei satuks. Kristi Sobak räägib lähemalt.

Rahandusministeeriumi asekantsleri Märten Rossi sõnul pangas hoiustaja jaoks midagi muutunud ei ole, kuid inimestel peaks olema suurem kindlustunne ja selgus pankade toimimise osas. „Juba on karmistunud need nõuded näiteks selles osas, palju peab pangandussüsteem hoidma kapitali ja kuidas me hindame varasid, et... et see oleks hästi tagatud kogu süsteemi mõttes. Järgmisel aastal käivitub tugevamini ka järelvalvesüsteem üle Euroopa, ka kriisi haldusmehhanismid, nii et pangad kindlasti osalevad üsna tugevasti sellistes niiöelda ütleme õppustes ja ettevalmistustöös võimalike kriisiolukordade jaoks.“

Rossi sõnul võib võrrelda seda kohustuslike tuletõrjeõppustega koolis, et pankadel oleks niiöelda tulekahju puhkemise korral tegevusplaan valmis. „Mida järgmine aasta kindlasti kaasa toob on tuleohutusplaanide loomine võrreldavalt ja ka harjutada selleks, kui tuli peaks tõesti välja lööma.“

Iga pangahoius summas kuni 100 000 eurot on tagatud tagatisfondiga ja siin ei muutu midagi. Muutub aga pankade järelevalve organisatsiooniline korraldus. Siiani on kõikide Eestis tegutsevate pankade üle järelevalvet teostanud Tallinnas paiknev Finantsinspektsioon. Novembri alguses see korraldus aga suuremate pankade, SEB ja Swedbanga, osas veidi muutus. Selgitab Finantsinspektsiooni juhatuse esimees Kilvar Kessler. „See otsustusõigus liigub Tallinnast Frankfurti. Aga ka Frankfurdis me nendes otsustamistes osaleme, Eesti esindajad Euroopa Keskpangas, nii et sisuliselt me saame seal kaasa rääkida mitte ainult Eesti pankade üle järelvalveliste otsuste tegemisel, vaid kogu eurotsooni pankade üle järelvalveliste otsuste tegemisel.“

Lisa 1(järg)

Tuleva aasta algusest lisandub panga järelevalve osas saneerimismehhanism, mis täies mahus jõustub 2016. aastal. Veel kord Kilvar Kessler. „Ja see mehhanism käsitleb neid olukordi, kui pank on natukene juba haigestunud eksju, et ta ei ole enam kõige tervemas seisus ja kuidas siis teda tervendada jälle...et noh põhimõtteliselt on kaks võimalust, et kui pank haigestub, tuleb otsustada, kas ta läheb pankrotti või siis otsustatakse teda tervendada. Ja seesama saneerimise mehhanism siis käsitleb seda, kuidas panku tervendada.“
Tuleval aastal otsustab pankade saneerimismehhanismi puudutavaid küsimusi Finantsinspektsioon, 2016. aastal aga juba ühtse saneerimismehhanismi nõukogu, mis asub Brüsselis.

24.11.2014 kell 20.00
Pärast viimast suurt majanduskriisi on Euroopa panganduse ja pangandusturu reeglid põhjalikult muutunud, näiteks on pangandusjärelvalve osas hakatud tegema üle-euroopalist koostööd, et kindlustada valmisolek võimalikeks kriisideks ja teha ennetavat tööd selleks, et pangad suurtesse raskustesse ei satukski. Kristi Sobakult lähemalt.
Rahandusministeeriumi asekantsleri Märten Rossi sõnul pangas hoiustaja jaoks midagi muutunud ei ole, kuid inimestel peaks olema suurem kindlustunne ja selgus pankade toimimise osas. „Juba on karmistunud need nõuded näiteks selles osas palju peab pangandussüsteem hoidma kapitali ja kuidas me hindame varasid, etsee oleks hästi tagatud kogu süsteemi mõttes. Järgmisel aastal käivitub tugevamini ka järelvalvesüsteem üle Euroopa, ka kriisi haldusmehhanismid, nii et pangad kindlasti osalevad üsna tugevasti sellistes niiöelda ütleme õppustes ja ettevalmistustöös võimalike kriisiolukordade jaoks.“ Rossi sõnul võib võrrelda seda kohustuslike tuletõrjeõppustega koolis, et pankadel oleks niiöelda tulekahju puhkemise korral tegevusplaan valmis.
„Mida järgmine aasta kindlasti kaasa toob on tuleohutusplaanide loomine võrreldavalt ja ka harjutada selleks, kui tuli peaks tõesti välja lööma.“ Iga pangahoius summas kuni 100 000 eurot on tagatud tagatisfondiga ja siin ei muutu midagi. Muutub aga pankade järelevalve organisatsiooniline korraldus. Siiani on kõikide Eestis tegutsevate pankade üle järelevalvet teostanud Tallinnas paiknev Finantsinspektsioon. Novembri alguses see korraldus aga suuremate pankade, SEB ja Swedbanga, osas veidi muutus. Selgitab Finantsinspektsiooni juhatuse esimees Kilvar Kessler. „See otsustusõigus liigub Tallinnast Frankfurti. Aga ka Frankfurdis me nendes otsustamistes osaleme, Eesti esindajad Euroopa Keskpangas, nii et sisuliselt me saame seal kaasa rääkida mitte ainult Eesti pankade üle järelvalveliste otsuste tegemisel, vaid kogu eurotsooni pankade üle järelvalveliste otsuste tegemisel.“
Tuleva aasta algusest lisandub panga järelevalve osas saneerimismehhanism, mis täies mahus jõustub 2016. aastal. Veel kord Kilvar Kessler. „Ja see mehhanism käsitleb neid olukordi, kui pank on natukene juba haigestunud eksju, et ta ei ole enam kõige tervemas seisus ja kuidas siis teda tervendada jälle..et noh põhimõtteliselt on kaks võimalust, et kui pank haigestub, tuleb otsustada, kas ta läheb pankrotti või siis otsustatakse teda tervendada. Ja seesama saneerimise mehhanism siis käsitleb seda, kuidas panku tervendada.“ Tuleval aastal otsustab pankade saneerimismehhanismi puudutavaid küsimusi Finantsinspektsioon, 2016. aastal aga juba ühtse saneerimismehhanismi nõukogu, mis asub Brüsselis.

24.11.2014 kell 18.00
Tallinnas on kiirvisiidil Rootsi kaitseminister Peter Hultqvist. Pressikonverents koos Eesti kaitseministriga Sven Mikseriga anti enne läbirääkimisi. Mall Mälberg käis kohal.
Eestil ja Rootsil on väga sarnane arusaam julgeolekust, ütles Sven Mikser ja sellele on rajatud ka kahe riigi väga tihe kaitsekoostöö. Täna õhtul arutataksegi muutunud regionaalset julgeolekut ja kahepoolse kaitsekoostöö tuleviku väljavaateid.
(Sven Mikser) „Järgmisel aatsal on kindlasti üheks kõige olulisemaks kahepoolse koostöö projektiks põhjala lahing-grupp, mida Rootsi siis juhtriigina veab ja kus siis ühtekokku seitsme riigi seas osaleb 50 kaitseväelasega ka Eesti. Eesti toetab põhimõtet, et lahing-grupid võiksid olla ka reaalselt kasutatavad ja et Euroopa Liit peaks kindlasti kaaluma tõsiselt lahing-gruppide kasutamist, kui vallandub mõni kriis, mis vajab Euroopa Liidu poolset sekkumist.“
Rootsi kaitseminister rõhutas samuti, et Eestil ja Rootsil on kauaaaegsed sidemed ja on oluline neid jätkata.
„Me elame maailmas, kus julgeolekuolukord muutub kogu aeg, see on täna halvem kui 10 aastat tagasi ja seetõttu me vajame rohkem põhjala ja Balti riikide koostööd. Meil on ühine vastutus ja ka ühised väljakutsed,“ ütles Peter Hultqvist. Rääkides naaberriikide julgeolekust, osutas ta muutunud olukorrale Läänemere ümbruses.
„Me näeme järjest enam õppusi ja luuretegevust, millest osa on vägagi provokatiivne, mitte üksnes Rootsi, vaid ka teiste Läänemereriikide jaoks. Mõne nädala eest võis märgata aktiivset luuretegevust Rootsi saarestikus ja me oleme väga rahul Rootsi kaitsejõudude tegevusega seal, ilma kahtluseta tehti kindlaks võõra allveelaeva liikumine meie vetes. Me ei tea, mis riigi laevaga tegemist oli, kuid nii peaminister kui kaitseväe juhataja on öelnud, et me oleme valmis kasutama sõjalisi võimekusi, et kaitsta oma riiki ja selle piire. Praegu me viisime selle operatsiooni läbi oma jõududega ja oma analüüsiga, kedagi kaasamata,“ ütles Rootsi kaitseminister.„Kuid NATO partnerina võib sedalaadi koostöö kunagi kõne alla tulla, eks see paistab.“
Mida teha, et vältida õnnetusjuhtumeid, mis võivad kaasneda vene laevade ja lennukite suurenenud aktiivsusega Läänemere ümber? Kaitseminister Sven Mikser. „Kindlasti nende provokatiivsete manöövrite puhul võib rääkida ka tahtlikust tegutsemisest ja siin kindlasti meie soov ei ole vastata nendele provokatsioonidele, aga samas ülimalt oluline on demonstreerida sellist nähtavat tugevat heidutushoiakut ka Venemaa suhtes.“

24.11.2014 kell 20.00
Tallinnas on kiirvisiidil Rootsi kaitseminister Peter Hultqvist. Pressikonverents koos Eesti kaitseministri Sven Mikseriga anti enne läbirääkimisi. Mall Mälberg käis kohal.
Eestil ja Rootsil on väga sarnanae arusaam julgeolekust, ütles Sven Mikser ja sellele on rajatud ka kahe riigi väga tihe kaitsekoostöö. Täna õhtul arutataksegi muutunud regionaalset julgeolekut ja kahepoolse kaitsekoostöö tuleviku väljavaateid.
(Sven Mikser) „Järgmisel aastal on kindlasti üheks kõige olulisemaks kahepoolse koostöö projektiks põhjala lahing-grupp, mida Rootsi siis juhtriigina veab ja kus siis ühtekokku seitsme riigi seas osaleb 50 kaitseväelasega ka Eesti. Eesti toetab põhimõtet, et lahing-grupid võiksid olla ka reaalset kasutatavad ja Euroopa Liit peaks kindlasti kaaluma tõsiselt lahing-gruppide kasutamist, kui vallandub mõni kriis, mis vajab Euroopa Liidu poolset sekkumist.“
Rootsi kaitseminister rõhutas samuti, et Eestil ja Rootsil on kauaaaegsed sidemed ja on oluline neid jätkata. „Me elame maailmas, kus julgeolekuolukord muutub kogu aeg, see on täna halvem

kui 10 aastat tagasi ja seetõttu me vajame rohkem põhjala ja Balti riikide koostööd. Meil on ühine vastutus ja ka ühised väljakutsed," ütles Peter Hultqvist.
Rääkides naaberriikide julgeolukust, osutas ta muutunud julgeoleku olukorrale Läänemere ümbruses. „Me näeme järjest enam õppusi ja luuretegevust, millest osa on vägagi provokatiivne, mitte üksnes Rootsi, vaid ka teiste Läänemereriikide jaoks. Mõne nädala eest võis märgata aktiivset luuretegevust Rootsi saarestikus ja me oleme väga rahul Rootsi kaitsejõudude tegevusega seal, ilma kahtluseta tehti kindlaks võõra allveelaeva liikumine meie vetes. Me ei tea, mis riigi laevaga tegemist oli, kuid nii peaminister kui kaitseväe juhataja on öelnud, et me oleme valmis kasutama sõjalisi võimekusi, et kaitsta oma riiki ja selle piire. Praegu me viisime selle operatsiooni läbi oma jõududega ja oma analüüsiga, kedagi kaasamata," ütles Rootsi kaitseminister. Kuid NATO partnerina võib sedalaadi koostöö kunagi kõne alla tulla, eks see paistab.

Mida teha, et vältida õnnetusjuhtumeid, mis võivad kaasneda vene laevade ja lennukite suurenenud aktiivsusega Läänemere ümber? Kaitseminister Sven Mikser. „Kindlasti nende provokatiivsete manöövrite puhul võib rääkida ka tahtlikust tegutsemisest ja siin kindlasti meie soov ei ole vastata nendele provokatsioonidele, aga samas ülimalt oluline on demonstreerida sellist nähtavat tugevat heidutushoiakut ka Venemaa suhtes."

25.11.2014 kell 07.00
Eestisse saabub täna visiidile USA Euroopa maavägede ülem kindralleitnant Frederick Ben Hodges. Visiidi raames kohtub ta kaitseminister Sven Mikseri, kaitseväe juhataja kindral-major Riho Terrase ning Tapal baseeruvate USA kaitseväelastega. Kindralleitnant Hodges kinnitas nädalavahetusel Vilniuses, et USA väed jäävad Balti riikidesse ja Poolasse ka 2015. aastaks.
„USA üksused jäävad siia Leetu, samuti nagu Eestisse, Lätisse ja Poolasse nii kauaks, kui see on vajalik Venemaa agressiooni ärahoidmiseks ja meie liitlaste kindluse tagamiseks. Me oleme kavandanud rotatsiooni kogu järgmise aasta jooksul, määratud on üksused, mis jätkavad seda," ütles kindral. Hodges ütles, et Venemaa õppused ja õhuruumi rikkumised on oma võimekuse näitamine ja püüd hirmutada, seetõttu on tähtis distsipliin ja riikide ühtsus, et mõni väiksem vahejuhtum ei viiks millenigi, mis ei peaks juhtuma.

25.11.2014 kell 09.00
Eestisse saabub täna visiidile USA Euroopa maavägede ülem kindralleitnant Frederick Ben Hodges. Visiidi raames kohtub ta kaitseminister Sven Mikseri, kaitseväe juhataja kindral-major Riho Terrase ning Tapal baseeruvate USA kaitseväelastega. Kindralleitnant Hodges kinnitas nädalavahetusel Vilniuses, et USA väed jäävad Balti riikidesse ja Poolasse ka 2015. aastaks.
„USA üksused jäävad siia Leetu, samuti nagu Eestisse, Lätisse ja Poolasse nii kauaks, kui see on vajalik Venemaa agressiooni ärahoidmiseks ja meie liitlaste kindluse tagamiseks. Me oleme kavandanud rotatsiooni kogu järgmise aasta jooksul, määratud on üksused, mis jätkavad seda," ütles kindral. Hodges ütles veel, et Venemaa õppused ja õhuruumi rikkumised on oma võimekuse näitamine ja püüd hirmutada, seetõttu on tähtis distsipliin ja riikide ühtsus, et mõni väiksem vahejuhtum ei viiks millenigi, mida ei peaks juhtuma.

25.11.2014 kell 15.00
USA väed jäävad Eestisse nii kauaks, kui Eesti seda soovib, vahendab Postimees täna Eestis viibivat USA Euroopa maavägede ülem kindralleitnant Frederick Ben Hodgesit. Hodgesi sõnul ei ole USA vägede roteerumine Euroopas mõeldud vastusena Venemaa tegevusele. Armee liigub ja roteerub tuleviku suunas. Pühapäeval kinnitas Hodges Leedus, et ühendriikide sõdurid jäävad Balti riikidesse ja Poolasse vähemalt järgmise aastani, sest pinged Venemaaga püsivad. Täna täpsustas ta, et järgmise aasta lõpuni on juba olemas kava, kes ja millal Eestis viibib, ent 2015. aastat ei peeta praegu kindlasti missiooni lõpuks. Hodges nentis, et Venemaa tekitab piiripealseid olukordi, kus ei ole selge, kas tegemist on olukorraga, kus peaks rakenduma NATO artikkel 5 või midagi muud. Kindralleitnant rõhutas ka, et kui Venemaa praeguste provokatsioonide käigus juhtub midagi ähvardavat, kaalutakse olukorda väga põhjalikult, enne kui artikkel viit rakendatakse.

25.11.2014 kell 20.00
USA väed jäävad Eestisse nii kauaks, kui Eesti seda soovib, ütles Eestis viibiv USA-Euroopa maavägede komandör kindralleitnant Frederick Ben Hodges. Hodgesi sõnul ei ole USA vägede roteerumine Euroopas mõeldud vastusena Venemaa tegevusele. Armee liigub ja roteerub tuleviku suunas. Pühapäeval kinnitas Hodges Leedus, et ühendriikide sõdurid jäävad Balti riikidesse ja Poolasse vähemalt järgmise aastani, sest pinged Venemaaga püsivad. Täna täpsustas ta, et järgmise aasta lõpuni on juba olemas kava, kes ja millal Eestis viibib, ent 2015. aastat ei peeta praegu kindlasti missiooni lõpuks. Hodges nentis, et Venemaa tekitab piiripealseid olukordi, kus ei ole selge, kas tegemist on olukorraga, kus peaks rakenduma NATO artikkel 5 või midagi muud. Kindralleitnant rõhutas ka, et kui Venemaa praeguste provokatsioonide käigus juhtub midagi ähvardavat, kaalutakse olukorda väga põhjalikult, enne kui artikkel viit rakendatakse.

25.11.2014 kell 07.00
Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Andres Põder on olnud peapiiskopi ametis peaaegu 10 aastat, laupäeval täitus tal 65 eluaastat, mis tähendab, et amet tuleb üle anda järgmisele. Kandidaate on 4: lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, usuteaduse insituudi rektor ja Nõmme Rahu Kiriku õpetaja Owe Sander ning Viljandi praostkonna praost Marko Tiitus.
Andres Põder ütles Vikerraadio saates „Kirikuelu“, et kõik nimetatud kandidaadid on tublid ja tunnustatud inimesed. „Mina oleksin rahul igaühega ja küllap see ongi üks selline tubli meeskond, kes ka jääb edaspidi kirikusse ühiselt tööle, hoolimata siis võib-olla sellest, et üks neist ka peapiiskopiks valitakse. Inimeste isikuomadused ja nende sobivus ametisse nagu sellest otse ei sõltu, et nad võiksid valituks osutuda kõik ja tõsi ta on, et Kirikukogu liikmed peavad nüüd kaaluma, et kas pikemaks või lühemaks ajaks.

25.11.2014 kell 09.00
Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Andres Põder on olnud peapiiskopi ametis peaaegu 10 aastat, laupäeval täitus tal 65 eluaastat, mis tähendab, et amet tuleb üle anda järgmisele. Kandidaate on 4: Lääne praostkonna

praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduse instituudi rektor ja Nõmme Rahu kiriku õpetaja Owe Sander ning Viljandi praostkonna praost Marko Tiitus.
Andres Põder ütles Vikerraadio saates „Kirikuelu“, et kõik nimetatud kandidaadid on tublid ja tunnustatud inimesed. „Mina oleksin rahul igaühega ja küllap see ongi üks selline tubli meeskond, kes ka jääb edaspidi kirikusse ühiselt tööle, hoolimata siis võib-olla sellest, et üks neist ka peapiiskopiks valitakse. Inimeste isikuomadused ja nende sobivus ametisse nagu sellest otse ei sõltu, et nad võiksid valituks osutuda kõik ja tõsi ta on, et Kirikukogu liikmed peavad nüüd kaaluma, et kas pikemaks või lühemaks ajaks.
Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul kinnitab ainuüksi meediahuvi selle sündmuse vastu, et luteri kiriku roll Eesti ühiskonnas on oluline. Mirko Ojakivi jätkab.
Pole kahtluski, et paavsti valimisest tehakse tänapäeva infoajastul meediasündmus. Kohatu on võrrelda aga paavsti ja Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopi ametit. Kuid Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul näitab meediahuvi ka peapiiskopi valimistel seda, et tegemist on positsiooniga, mis on ühiskonna jaoks oluline. Ja kuigi luterlasi pole Eestis niivõrd palju kui näiteks II maailmasõja eel, on kirikul arvestatav mõjuvõim ühiskonnas endiselt. Tõnu Lehtsaar. „Kui me vaatame kasvõi meie kalendrit, kus on sees ülestõusmispühad, jõulupühad, ka jaanipäev, need on kirikliku taustaga, siis ma usun, et see mõju tegelikult on suurem, kui see ehk välja paistab või me esmapilgul arvame ja näiteks ka peapiiskopi valimised on ju praegu ikkagi täiesti meediasündmus.“ Kuid millised võiks olla need teemad, sündmused, millele kirik peaks ühiskonnas reageerima?
Tõnu Lehtsaar: „Kindlasti küsimused ühiskonnas, mis puudutavad üldse religiooni, ma arvan ka moraali, võib-olla ka rahvuslikku eneseteadvust, kõik need küsimused, mis puudutavad igavikulisi kategooriaid, püsiväärtusi. On loomulik, et kirik ja eesotsas ka peapiiskopiga, nendes küsimustes võtab sõna. Mida ka Andres Põder muide on teinud ja ta on saanud sellega endale nii palju sõpru kui ka palju vaenlasi. Teine tegevus, mis kindlasti peapiiskopil on, ma ei tunne kirikuelu nii palju lähemalt ja seestpoolt, on kiriku kui sellise juhtimine.“
Tartu Pauluse koguduse õpetaja Joel Luhamets on aga sel meelel, et kiriku muutumine Eestis pole niivõrd oluline kui see, et kirik aitaks muutuda igaühel, kes seda tahab. Joel Luhamets.
„Kirik vajab suuri muutusi, sellist selget vaimulikku ärkamist, aga kõige rohkem vajame muutusi meie igaüks. Kiriku väline vorm nii palju ei tähenda, aga me igaüks ise vajaksime muutust. Tõsist sellist alandlikku meelt, sellist hoiakut, milles on ustavus, mis perekonnad teeb tugevaks, kus kantakse teineteise koormaid, tuntakse rõõmu teise õnnestumisest, jagatakse muret, toetatakse ja ollakse ustavad ja truud lõpuni.“
Tõnu Lehtsaar ütles, et Eesti inimeste usuleigus on põhjustatud liigselt heast elust. Tõnu Lehtsaar. „Et selline üldine usuleigus, ka moraali allakäik, mitmed probleemid, mis inimesi puudutavad, olgu need siis kas üksildus, elutahte puudumine. Nüüd kirik on kindlasti üks kohti, kellel on nendele küsimustele oma vastus ja ma isiklikult arvan,et see on lihtsalt hea elu tulemus, et peredesse ei sünni lapsi, inimesed on mugavad, me ei viitsi enam mõelda tõsiste asjade peale, me tahame puhata palmisaare all, sõita mugava autoga ja üldiselt ei taha, et meid keegi segab.“
Mirko Ojakivi, Tartu.

Lisa 1(järg)

26.11.2014 kell 07.00
Täna selgub Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Otsuse langetab 57-liikmeline kirikukogu. Selleks, et saada peapiiskopiks valituks, peab koguma üle poole Kirikukogu toetusest. Kui ükski kandidaat ei saa üle poole häältest, siis korraldatakse kordushääletus kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Peapiiskopi kandidaate on praeguseks 4: nendeks on lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduste instituudi rektor ja Nõmme Rahukiriku õpetaja Owe Sander ning viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. 10 aastat peapiiskopi ametit pidanud Andres Põder siirdus laupäeval emerituuri ja usaldas peapiiskopi ametitunnused – kuldristi ja saua – Toomkiriku altarile piiskop Einar Soone hoole alla. Kuni uue peapiiskopi ametisse sesadmiseni tuleva aasta 2. veebruaril täidabki peapiiskopi kohustusi piiskop Einar Soone.

26.11.2014 kell 09.00
Täna selgub Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Otsuse langetab 57-liikmeline kirikukogu. Selleks, et saada peapiiskopiks valituks, peab koguma üle poole Kirikukogu toetusest. Kui ükski kandidaat ei saa üle poole häältest, siis korraldatakse kordushääletus kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Peapiiskopi kandidaate on praeguseks 4: nendeks on lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduste instiuudi rektor ja Nõmme Rahukiriku õpetaja Owe Sander ning viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. 10 aastat peapiiskopi ametit pidanud Andres Põder siirdus laupäeval emerituuri ja usaldas peapiiskopi ametitunnused – kuldristi ja saua – Toomkiriku altarile piiskop Einar Soone hoole alla. Kuni uue peapiiskopi ametisse sesadmiseni tuleva aasta 2. veebruaril täidabki peapiiskopi kohuseid piiskop Einar Soone.

26.11.2014 kell 15.00
Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uue peapiiskopi valimistelt väljus võitjana senine kirikuvalitsuse kantsler ja Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaa. Koos Owe Sanderiga teise hääletusvooru pääsenud Viilmaa kogus 32 häält. Sander sai lõppvoorus 26 häält. Peapiiskoppi kogunes täna valima 57st vaimulikust ja kiriku ilmikliikmest koosnev kirikukogu. Senine peapiiskop Andres Põder pani läinud laupäeval ameti maha. Uuelt peapiiskopilt küsiti, millisena ta näeb kiriku rolli ja ülesannet praeguses Eestis.
„Mulle on endale tundunud, et kiriku ülesanne on olla kohalolev kirik. On neid, kes ütlevad, et kirik peab olema ka nähtav kirik ja ja ma usun, et me võiksime ka võib-olla olla paremini nähtavad, kui me seni oleme, aga kirik on kohal. Ta on kohal kogu Eestimaal oma koguduste kaudu, nende inimeste kaudu, kes seal kirikutööd teevad ja ka seal kirikus käivad pühapäeviti ja osalevad jumalateenistustel. Ja ..ja ma arvan, et see ongi oluline, me peame olema inimeste jaoks kohal, neile lähedal ja ka kaasarääkiv ja kaasav kirik.“

26.11.2014 kell 18.00
Eesti Evangeelse luterliku kiriku kirikukogu valis täna uue peapiiskopi. Uue peapiiskopi valimistelt väljus võitjana senine kirikuvalitsuse kantsler ja Tallinna piiskopliku toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaa, kes kogus teises hääletusvoorus 32 häält. Sander sai lõppvoorus 26 häält. Peapiiskoppi kogunes täna valima 57st vaimulikust ja kiriku ilmikliikmest koosnev kirikukogu.

Senine peapiiskop Andres Põder pani läinud laupäeval ameti maha. Uku Toom käis valimisjärgsel pressikonverentsil.

Kuna peapiiskop täidab oma ametikohustusi 65aastaseks saamiseni ja Andres Põder jõudis selle eani 22. novembril, oli vaja valida uus peapiiskop. Valimiste protsess sai alguse juba kevadel, kui 12 praostkonda oma kandidaadid esitasid. Sellest ajast on käinud debatid, läbirääkimised ja programmide arutelu. Peapiiskoppi kogunes täna valima kirikukogu. Ja võitjana väljus senine kirikuvalitsue kantsler ja Tallinna piiskopliku toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaa. Kui nüüd küsiti võimalike teoloogiliste muutuste koha, ütles uus peapiiskop, et taolisi muudatusi teeb kogu kirik, mitte peapiiskop. Ka muudest muudatustest ei kiirusta ta rääkima. „Ma arvan, et selle hooga ja selle suunaga liigub kirik ka praegu edasi. See, millised saavad olema muutused, see sõltub väga palju ka sellest, kes saab olema uue peapiiskopi meeskonnas.“ Mis puutub uude meeskonda, siis täpsustas piiskop Einar Soone, kes praegu kuni 2. veebruarini peapiiskopi kohuseid täidab. „Uus peapiiskop esitab erakorralisel kirikukogul see on 13. jaanuaril ka uue konsistooriumi koossesisu kandidaadid ja kantsleri kandidaadi.” Seniselt peapiiskopilt Andres Põderilt küsiti, milliseid soovitusi ta oma järglasele annab. „Ma ei pea vast vajalikuks selliseid selgesõnalisi soovitusi anda, kuna nagu peapiiskop Elektus nimetas, on ta olnud konsistooriumi koosseisus ja minu kaastööliseks pikki aastaid, nii et arusaamad kiriku toimimisest ja juhtimisest, mis minul öelda on, on ammu kõik ära öeldud.“

Ning lõpuks, uuelt peapiiskopilt küsiti, milles ta näeb kiriku rolli ja ülesannet praeguses Eestis.

„Mulle on endale tundunud, et kiriku ülesanne on olla kohalolev kirik. On neid, kes ütlevad, et kirik peab olema ka nähtav kirik ja... ja ma usun, et me võiksime ka võib-olla olla paremini nähtavad, kui me seni oleme, aga kirik on kohal. Ta on kohal kogu Eestimaal oma koguduste kaudu, nende inimeste kaudu, kes seal kirikutööd teevad ja ka seal kirikus käivad pühapäeviti ja osalevad jumalateenistustel. Ja ma arvan, et see ongi oluline.“

Tartu Ülikooli usuteaduskonna religioonipsühholoogia professori Tõu Lehtsaare sõnul on peapiiskopiks valitud Urmas Viilmaal kaks selleks ametiks väga vajaliku omadust - intellektuaalne võimekus ja suur töövõime. „Mis minu jaoks teda kõige enam iseloomustab on pühendumus ja mulle kui psühholoogile on see väga oluline ja väga sümpaatne iseloomujoon. Ajal, kus meil ei ole neid väärtusi, mis inimesi ühendavad ja võib-olla ka neid väärtusi nii palju mitte, mis inimesi paneks millelegi pühenduma, on meie vastvalitud peapiiskop Urmas Viilmaa näidanud ennast inimesena, kes on kirikule tõeliselt pühendunud. Minule on ta jätnud mulje kui väga hea suhtleja. Kiriku juures, mis on väga ajalooline, väga traditsiooniline, samas ta köidab endas ka erinevaid põlvkondi, on tulevikku vaatav organisatsioon, on suhtlemisoskus väga oluline.

25.11.2014 kell 07.00

Tartusse jõuab mööda nelja riiki rändfestival Luulesõit. Tänavused Luulesõitjad on Jan Kaus Eestist, Miia Toivio Soomest, Kārlis Vērdiņš Lätist ja Gunnar Wærness Norrast. Juba kaheksandat korda toimuva Luulesõidu mitmekülgse kava on koostanud luuletaja, tõlkija ja Luulesõidu kunstiline juht Guntars Godiņš. Festivali teema on sel aastal tõlkeharidus. Festivali pressiesindaja Heidi Iivari kõneles Klassikaraadios nii: „Tegemist on tõesti mobiilse festivaliga ja rahvusvahelise festivaliga, mis on sündinud armastusest ja austusest luule vastu. Luulesõit tahabki edendada luule tõlkimist ja eriti meie naaberriikide luule tõlkimist. Auhinnatud tõlkija,

luuletaja ja Luulesõidu kunstiline juht Guntars Godiņš on küll tõlkinud väga palju Eesti luulet Läti keelde, üle 30 teost, aga jällegi Läti luulet eesti keeleson palju vähem. Sel aastal meil on Luulesõidul ka Norra ja see ongi esimene kord, kui Luulesõit sõidab Norra. Ei ole väga palju Norra luulet ilmunud eesti keeles ja tänu Luulesõidule me saame siis tutvuda ka Norra luulega. Publikul on tõesti nüüd fantastiline võimalus kuulda siis originaalkeeles luulet ja ka Contra vahendamisel eesti keeles. Nii et.. Contra on väga palju tõlkinud just neid tänavune Luulesõidu luuletajate luuletusi jaLäti luulet, ka klassika valdkonnas.“

25.11.2014 kell 09.00

Tartusse jõuab täna mööda nelja riiki rändfestival Luulesõit. Tänavused Luulesõitjad on Jan Kaus Eestist, Miia Toivio Soomest, Kārlis Vērdiņš Lätist ja Gunnar Wærness Norrast. Juba kaheksandat korda toimuva Luulesõidu mitmekülgse kava on koostanud luuletaja, tõlkija ja Luulesõidu kunstiline juht Guntars Godiņš. Festivali teema on sel aastal tõlkeharidus. Festivali pressiesindaja Heidi Iivari kõneles Klassikaraadios nii: „Tegemist on tõesti mobiilse estivaliga ja rahvusvahelise festivaliga, mis on sündinud armastusest ja austusest luule vastu. Luulesõit tahabki edendada luule tõlkimist ja eriti meie naaberriikide luule tõlkimist. Auhinnatud tõlkija, luuletaja ja luulesõidu kunstiline juht Guntars Godiņš on küll tõlkinud väga palju Eesti luulet Läti keelde, üle 30 teost, aga jällegi Läti luulet eesti keeles on palju vähem. Sel aastal meil on Luulesõidul ka Norra ja see ongi esimene kord, kui Luulesõit sõidab Norra. Ei ole väga palju Norra luulet ilmunud eesti keeles ja tänu Luulesõidule me saame siis tutvuda ka Norra luulega. Publikul on tõesti nüüd fantastiline võimalus kuulda siis originaalkeeles luulet ja ka Contra vahendamisel eesti keeles. Nii et.. Contra on väga palju tõlkinud just neid tänavune Luulesõidu luuletajate luuletusi jaLäti luulet, ka klassika valdkonnas.“

25.11.2014 kell 12.00

Harju maakohus ei pööranud täna odaviske eksmaailmameistri Andrus Värniku tingimisi vanglakaristust täitmisele, ehkki Värnik rikkus alkoholi tarvitades kontrollnõudeid. Kohus saatis Värniku tema enda nõusolekul ravile ning pikendas ühtlasi tema katseaega ühe kuu võrra.
Värnik on ka varem samasugust ravi saanud. Värnik pidi katseajal lisakohustusena osalema sotsiaalprogrammis ning ei tohtinud tarvitada alkoholi ja narkootikume. Eelmisel kolmapäeval oligi Värnik taas Harju maakohtu ees karistuse täitmisele pööramiseks, aga alkoholijoobes. See tähendab, et ta rikkus kontrollnõudeid, kusjuures Värnik on menetlejale ka ise tunnistanud, et tarvitas katseajal alkoholi.

25.11.2014 kell 18.00

Harju maakohus ei pööranud täna odaviske eksmaailmameistri Andrus Värniku tingimisi vanglakaristust täitmisele, ehkki Värnik rikkus alkoholi tarvitades kontrollnõudeid. Kohus saatis Värniku tema enda nõusolekul ravile ja pikendas ühtlasi tema katseaega ühe kuu võrra.
Värnik on ka varem samasugust ravi saanud. Värnik pidi katseajal lisakohustusena osalema sotsiaalprogrammis ning ei tohtinud tarvitada alkoholi ja narkootikume. Eelmisel kolmapäeval oligi Värnik taas Harju maakohtu ees karistuse täitmisele pööramiseks, aga alkoholijoobes. See tähendab, et ta rikkus kontrollnõudeid, kusjuures Värnik on menetlejale ka ise tunnistanud, et tarvitas katseajal alkoholi.

Värnik on ka ise tunnistanud, et tarvitas katseajal alkoholi, samuti, et kunagine sporditäheks olemine ja sealt langemine on temas tekitanud depressiooni, seega ei ole ta käinud ka kriminaalhooldaja juures. Kohus langetab Värniku kohta lõpliku otsuse 2. detsembril. Värnik mõisteti tänavu augustis süüdi korduvas ja suurt valu põhjustanud kehalises väärkohtlemises, talle määrati kahe aasta ja ühe kuu pikkune tingimisi vangistus.

25.11.2014 kell 12.00

Tallinnas toimub täna naistevastase vägivalla teemat käsitlev konverents „Ava silmad", mille peakorraldaja on Eesti Naiste Varjupaikade Liit. Jätkab Janek Salme.

Tänavu märtsis avaldatud Euroopa Liidu põhiõiguste ameti uuringu andmeil oli Eestis viimase aasta jooksul kolmandik naistest sattunud oma partneri füüsilise ja seksuaalse väärkohtlemise ohvriks. Viis aastat tagasi tehtud Statistikaameti turvalisuse uuringust ilmnes, et samal aastal koges oma partneri poolset rasket füüsilist vägivalda 18 000 naist. Tänavu 9 kuu jooksul käis Eesti naiste tugikeskustes abi otsimas ligi 800 naist, ütles eesti Naiste Varjupaikade Liidu juhatuse esimees Eha Reitelmann. „Eelmisel aastal tegime ka väikese uuringu, palju näiteks teenustest teatakse ja seda meie tulemust, mis näitas, et siiski üllatavalt vähe teatakse abivõimalustest, seda kinnitas ka tegelikult üle-euroopaline uuring. Et, et paraku võib-olla teenustest, abivõimalustest ei teata ja teiseks noh ikkagi..noh, mis seal salata, siiani on paljude jaoks ikkagi vägivalla kogemine häbiasi ja pigem eelistatakse sellest vaikida, nii et noh, meil ongi absurdne olukord, et ohver häbeneb ja vägivallatseja mitte."

Justiitsminister Andres Anvelt ütles Tallinnas toimuval naistevastase vägivalla teemat käsitleval konverentsil, et allkirjastab järgmisel nädalal Euroopa Nõukogu naistevastase ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni. Anvelti sõnul kaasnevad selle rakendamisega ka muudatused karistusseadustikus. „Esmatähtis ongi just tegelemine kannatanuga selle konventsiooni järgi nagu te teate. Mõningad konventsiooni kaudu pandud kohustused on juba kas üle võetud või oleme üle võtmas. 1. jaanuarist, mida ma pean väga oluliseks, kuna see on ka teatud paradigma muutus, 1. jaanuarist on meil perevägivald kui raskendav kvalifitseeritav koosseis ja suvel sai ka sinna juurde pandud teine raskendav asjaolu, kui vägivallaakt on sooritatud lapse juuresolekul, sest see on tegelikult just see täiendav, väga tõsine asjaolu, mida rõhutab ka Istanbuli konventsioon ehk see, et laps on sekundaarne ohver."

25.11.2014 kell 18.00

Tallinnas toimub täna naistevastase vägivalla teemat käsitlev konverents „Ava silmad", mille peakorraldaja on Eesti Naiste Varjupaikade Liit. Jätkab Janek Salme. Tallinnas arutleti täna naistevastase vägivalla teemadel ja Janek Salme võtab räägitu kokku.

Tänavu märtsis avaldatud Euroopa Liidu põhiõiguste ameti uuringu andmeil oli Eestis viimase aasta jooksul kolmandik naistest sattunud oma partneri füüsilise ja seksuaalse väärkohtlemise ohvriks. Viis aastat tagasi tehtud Statistikaameti turvalisuse uuringust ilmnes, et samal aastal koges oma partneri poolset rasket füüsilist vägivalda 18 000 naist. Tänavu 9 kuu jooksul käis Eestis naiste tugikeskustes abi otsimas ligi 800 naist, ütles eesti Naiste Varjupaikade Liidu juhatuse esimees Eha Reitelmann. „Eelmisel aastal tegime ka väikese uuringu, palju näiteks teenustest teatakse ja seda meie tulemust, mis näitas, et siiski üllatavalt vähe teatakse abivõimalustest, seda kinnitas ka tegelikult üle-euroopaline uuring. Et, et paraku võib-olla

teenustest, abivõimalustest ei teata ja teiseks noh ikkagi..noh, mis seal salata, siiani on paljude jaoks ikkagi vägivalla kogemine häbiasi ja pigem eelistatakse sellest vaikida, nii et noh, meil ongi absurdne olukord, et ohver häbeneb ja vägivallatseja mitte."
Kümme aastat tagasi seati eesmärgiks, et tugikeskused tekiksid igasse maakonda. Praegu pole neid veel Hiiumaal ja Saaremaal, Põlvas on olemas Võru tugikeskusenõustamisruum. Reitelmann ütles, et viimastel aastatel on tänu Norra toetusele keskustes pakutud ka psühholoogilist ja juriidilist nõustamist. „Mida rohkem saab teenus tuttavaks, seda suurem vajadus selle järgi tekib, sest noh, sellise abiga me saame tõepoolest vägivallajuhtumid lahendada, et need asjad...et me ei leevenda ainult hetkeks situatsiooni, me ei paku hetkeks turvalisust, vaid me saame asjad tõsiselt ka kohtus vajadusel lahendada."
Justiitsminister Andres Anvelt ütles tänasel konverentsil, et allkirjastab järgmisel nädalal Eesti poolt Euroopa Nõukogu naistevastase ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise konventsiooni. Anvelti sõnul kaasnevad selle rakendamisega ka muudatused karistusseadustikus. „Esmatähtis ongi just tegelemine kannatanuga selle konventsiooni järgi nagu te teate. Mõningad konventsiooni kaudu pandud kohustused on juba kas üle võetud või oleme üle võtmas. 1. jaanuarist, mida ma pean väga oluliseks, kuna see on ka teatud paradigma muutus, 1. jaanuarist on meil perevägivald kui raskendav kvalifitseeritav koosseis ja suvel sai ka sinna juurde pandud teine raskendav asjaolu, kui vägivallaakt on sooritatud lapse juuresolekul, sest see on tegelikult just see täiendav, väga tõsine asjaolu, mida rõhutab ka Istanbuli konventsioon ehk see, et laps on sekundaarne ohver."

25.11.2014 kell 15.00
Täna kohtusid kultuuriministeeriumis Viru praost Peeter Kaldur ja kultuuriministeeriumi asekantsler Tarvi Sits, et arutada Narva Aleksandri kirikuga seonduvat. Tegemist oli eelkõige infovahetusega, kus otsuseid ei tehtud. Jätkab ministeeriumi kultuuriväärtuste valdkonna asekantsler Tarvi Sits. Küsib Mari Rebane.
„Seni on see suhtlus toimunud rohkem meedia vahendusel, et nüüd oli, kui praost eile soovis kokkusaamist, siis loomulikult, saame kokku ja..ja kuulen ka niiöelda otseallikast selle info ära, et mis on hetkel olukord ja mida plaanitakse edasi teha."
Mis nüüd edasi saab? „Need samad teemad ikka, et need võlaasjad tuleb korda saada, kui need on nagu korda saadud, siis võib ju tõesti arutleda selle üle, mis sinna hoonesse saab või ei saa või mis sinna sobib või mitte, aga mida ma ka alati rõhutan, et tegemist on kultuuriväärtusega, hoone on ju suures osas väliselt taastatud ja need väärtused jäävad alles ja sellega me võime olla..rahul olla."
Et aga teie seisukoht, et need peaks jääma esiteks EELK-le, need peaks jääma riigile, selles mõttes mitte minema kellegi teise omaniku kätte? „Ei, sellist seisukohta ei ole, et kes selle omanikuks võiks saada, küsimus on selles, et võlgu riik maksma ei hakka."
Ja Viru praost Peeter Kaldur. „Ei saa enam rääkida, et et..kultuuriministeerium võtaks võlad mingid üle, sest mingisuguseid võlgu ei ole, kultuuriministeerium saab osta ainult ära või mitte osta ära ja ühesõnaga see raha läheb pankrotihaldurile, kui ta ostab ja läheb võlausaldajatele, aga ühesõnaga mingisugust võlgade kinnimaksmisest, seda juttu ei ole me kindlasti mitte rääkinud ja ega ei...kavatse..mina omalt poolt ei kavatse mitte mingil juhul seda rääkima hakata, sellepärast, et see ei ole praegune jututeema üldse." A kuidas teie tänase kohtumisega rahule jäite, et kas te

tunnete, et..et on millelegi toetudes edasi minna? „Jaa, ma olen väga rahul, sellepärast..ma.. noh, reaalselt see inimlik suhtumine, see tahtmine asi ära kuulata, tahtmine lahenduseks edasi minna on kõige tähtsam, see, et praegu hetkel ei ole lõplikku lahendust, no see on paratamatu, see võtab aega.“

25.11.2014 kell 18.00

Narva Aleksandri kiriku kogudus on kohtuotsusega ehitusfirmale võlgu sadu tuhandeid eurosid. Kogudus algatas pankrotimenetluse ning varad müüakse võlgade katteks maha. Mari Rebane uuris, mida peaks tegema Eesti Evangeelse Luteriku Kiriku peapiiskopi kandidaatide arvates.

Eesti Evangeelse Luteriku Kiriku peapiiskopi kandidaadid ütlevad, et kõik osapooled peaks maha istuma ning asja arutama. Soovitavalt mõningase rahunemise järel, sest suppi kuumalt ei helbita. Nõmme Rahukoguduse õpetaja ja Usuteaduste instituudi rektori Owe Sanderi sõnul peaks initsiatiivi üles näitama eelkõige kirik ise. „Muidugi, alati on ju võimalik ka argumenteerida nõnda, et kui kogudus on midagi sellist teinud, noh, las vastutagu ise. Aga nii nagu tegelikult on ju ka kõlanud mõttekäik, me oleme üks pere, me vastutame üksteise eest ja isegi kui ütleme, kui üks pereliige eksib, et selles mõttes mina olen küll seda meelt, et konsistoorium kindlasti peaks võtma initsiatiivi ja võib-olla ma olen liialt optimistlik, summad ei ole väga väikesed, aga ma usun, et hea tahte ja heade partnerite korral on võimalik see asi lahendada nii, et see kirik jääks igal juhul EELK-le.“

Tallinna Püha Neitsi Maarja Piiskopliku Toomkoguduse õpetaja ja konsistooriumi kantsler Urmas Viilma ütleb, et nii nagu riik ei maksa kinni omavalitsuste võlgu, ei saa ka kirik oma koguduste võlgu kustutada, sest nood on iseseisvad juriidilised isikud. Küll aga märgib Viilma, et kirik ei oleks asja nii suurelt ette võtnud ilma riigi julgustuseta. „Minu tänane hinnang on see, et vastutust tegelikult kannavadki tekkinud olukorras teatud mõttes kõik. Fakt on see, et kogudus isegi nii suures linnas nagu Narva, aga nii väikese eestikeelse elanikkonaga kui Narva, et Narva kogudus ei oleks nii suure hoo ja innuga asunud taastama nii suurt kirikut üksi, kui ei oleks olnud selget sõnumit tookord ka riigi poolt.“

Haapsalu Püha Johannese koguduse õpetaja Lääne praostkonna praost ning konsistooriumi assessor Tiit Salumäe ütleb, et keegi ei alahinda Narva koguduse suurt sisulist tööd. Majanduspool on aga iseasi ning EELK oli asjaga kursis. Tiit Salumäe. „See on konsistooriumis kog aeg tegelikult olnud päevakorras, aga tähendab, kuna kogudus on olnud nüüd võib-olla ka õpetaja isikus kaunis autoritaarne, et nad on otsustanud ise. Ka mitu korda on küsitud, kas seal oleks abi tarvis. No kui ei ole abi tarvis, siis on ka väga raske ka abi pakkuda. Nii et selles mõttes on kogu aeg tehtud, kogu aeg muretsetud.“

Narva kogudus on teinud avalduse maksejõuetuse kohta ning algatatud on pankrotimenetlus. Muud võimalust kogudusel polekski olnud. Võlausaldaja soov, et EELK Narva koguduse võlad tasuks, pole Viljandi Jaani koguduse õpetaja ja Viljandi praostkonna praosti Marko Tiituse sõnul aga põhjendatud ega ka õiglane. „Meie prioriteedid on ikkagi töö inimestega, et me ei saa panna oma sääste, oma viimaseid sääste hoonetesse, ükskõik kui tähtsad nad siis ka ei oleks, eriti, kui need võlad on tekkinud ebaõigete, rumalate majandusotsuste tõttu. Et mida muidugi kiriku keskvalitsus kindlasti peab tegema, et toetada kogudust, leida kogudusele uus kirikuhoone, et ta saaks oma vaimulikku tegevust jätkata, korraldada vaimulik teenimine, olla vaimulikult moraalselt toeks ja kindlasti pidada siis ka riigiga, eeskätt kultuuriministeeriumiga, rahulikke läbirääkimisi, kas ja millistel tingimustel riik on valmis oma ostu eesõigust kasutama ja kas on

olemas mingisugused variandid, et see Aleksandri kirik niiöelda sümbolväärtusena siiski jääks meie rahvale alles.“
Ja veel pisut sel teemal. Nimelt täna kohtusid kultuuriministeeriumis Viru praost Peeter Kaldur ja kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste valdkonna asekantsler Tarvi Sits, et arutada Narva Aleksandri kirikuga seonduvat. Tegemist oli eelkõige infovahetusega, kus otsuseid ei tehtud. Esmalt Tarvi Sits.
„Need võlaasjad tuleb korda saada, kui need on nagu korda saadud, siis võib ju tõesti arutleda selle üle, mis sinna hoonesse saab või ei saa või mis sinna sobib või mitte, aga mida ma ka alati rõhutan, et tegemist on kultuuriväärtusega, hoone on ju suures osas väliselt taastatud, need väärtused jäävad alles.
Et aga teie seisukoht, et need peaks jääma esiteks EELK-le, need peaks jääma riigile, selles mõttes mitte minema kellegi teise omaniku kätte?„Ei, sellist seisukohta ei ole, et kes selle omanikuks võiks saada, küsimus on selles, et võlgu riik maksma ei hakka.“
Ja nüüd Viru praost Peeter Kaldur.„Ei saa enam rääkida, et et..kultuuriministeerium võtaks võlad mingid üle, sest mingisuguseid võlgu ei ole, kultuuriministeerium saab osta ainult ära või mitte osta ära, see raha läheb pankrotihaldurile, kui ta ostab ja läheb võlausaldajatele, mingisugust võlgade kinnimaksmisest seda juttu ei ole me kindlasti mitte rääkinud, et see ei ole praegune jututeema üldse.“
A kuidas teie tänase kohtumisega rahule jäite, et kas te tunnete, et..et on millelegi toetudes edasi minna? „Jaa, ma olen väga rahul, reaalselt see inimlik suhtumine, see tahtmine asi ära kuulata, tahtmine lahenduseks edasi minna on kõige tähtsam, see, et praegu hetkel ei ole lõplikku lahendust, no see on paratamatu, see võtab aega.“

25.11.2014 kell 20.00
Narva Aleksandri kiriku kogudus on kohtuotsusega ehitusfirmale võlgu sadu tuhandeid eurosid. Kogudus algatas pankrotimenetluse ning varad müüakse võlgade katteks maha. Mari Rebane uuris, mida peaks tegema Eesti Evangeelse Luteriusu Kiriku peapiiskopi kandidaatide arvates.
Eesti evangeelse luterliku kiriku peapiiskopi kandidaadid ütlevad, et kõik osapooled peaks maha istuma ning asja arutama. Soovitavalt mõningase rahunemise järel, sest suppi kuumalt ei helbita.
Nõmme Rahukoguduse õpetaja ja Usuteaduste instituudi rektori Owe Sanderi sõnul peaks initsiatiivi üles näitama eelkõige kirik ise. „Muidugi, alati on ju võimalik ka argumenteerida nõnda, et kui kogudus on midagi sellist teinud, noh, las vastutagu ise. Aga nii nagu tegelikult on ju ka kõlanud mõttekäik, me oleme üks pere, me vastutame üksteise eest ja isegi kui ütleme, kui üks pereliige eksib, et selles mõttes mina olen küll seda meelt, et konsistoorium kindlasti peaks võtma initsiatiivi ja võib-olla ma olen liialt optimistlik, summad ei ole väga väikesed, aga ma usun, et hea tahte ja heade partnerite korral on võimalik see asi lahendada nii, et see kirik jääks igal juhul EELK-le.“
Tallinna Püha Neitsi Maarja Piiskopliku Toomkoguduse õpetaja ja konsistooriumi kantsler Urmas Viilma ütleb, et nii nagu riik ei maksa kinni omavalitsuste võlgu, ei saa ka kirik oma koguduste võlgu kustutada, sest nood on iseseisvad juriidilised isikud. Küll aga märgib Viilma, et kirik ei oleks asja nii suurelt ette võtnud ilma riigi julgustuseta. „Minu tänane hinnang on see, et vastutust tegelikult kannavadki tekkinud olukorras teatud mõttes kõik. Fakt on see, et kogudus isegi nii suures linnas nagu Narva, aga nii väikese eestikeelse elanikkonaga kui Narva, et Narva

kogudus ei oleks nii suure hoo ja innuga asunud taastama nii suurt kirikut üksi, kui ei oleks olnud selget sõnumit tookord ka riigi poolt.“
Haapsalu Püha Johannese koguduse õpetaja Lääne praostkonna praost ning konsistooriumi assessor Tiit Salumäe ütleb, et keegi ei alahinda Narva koguduse suurt sisulist tööd. Majanduspool on aga iseasi ning EELK oli asjaga kursis. Tiit Salumäe. „See on konsistooriumis kog aeg tegelikult olnud päevakorras, aga tähendab, kuna kogudus on olnud nüüd võib-olla ka õpetaja isikus kaunis autoritaarne, et nad on otsustanud ise. Ka mitu korda on küsitud, kas seal oleks abi tarvis. No kui ei ole abi tarvis, siis on ka väga raske ka abi pakkuda. Nii et selles mõttes on kogu aeg tehtud, kogu aeg muretsetud.“
Narva kogudus on teinud avalduse maksejõuetuse kohta ning algatatud on pankrotimenetlus. Muud võimalust kogudusel polekski olnud. Võlausaldaja soov, et EELK Narva koguduse võlad tasuks, pole Viljandi Jaani koguduse õpetaja ja Viljandi praostkonna praosti Marko Tiituse sõnul aga põhjendatud ega ka õiglane. „Meie prioriteedid on ikkagi töö inimestega, et me ei saa panna oma sääste, oma viimaseid sääste, hoonetesse, ükskõik kui tähtsad nad siis ka ei oleks, eriti, kui need võlad on tekkinud ebaõigete, rumalate majandusotsuste tõttu. Et mida muidugi kiriku keskvalitsus kindlasti peab tegema, et toetada kogudust, leida kogudusele uus kirikuhoone, et ta saaks oma vaimulikku tegevust jätkata, korraldada vaimulik teenimine, olla vaimulikult moraalselt toeks ja kindlasti pidada siis ka riigiga, eeskätt kultuuriministeeriumiga, rahulikke läbirääkimisi, kas ja millistel tingimustel riik on valmis oma ostu eesõigust kasutama ja kas on olemas mingisugused variandid, et see Aleksandri kirik niiöelda sümbolväärtusena siiski jääks meie rahvale alles.“
Ja täna kohtusid kultuuriministeeriumis Viru praost Peeter Kaldur ja kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste valdkonna asekantsler Tarvi Sits, et arutada Narva Aleksandri kirikuga seonduvat. Tegemist oli eelkõige infovahetusega, kus otsuseid ei tehtud. Esmalt Mida arvab Tarvi Sits.
„Need võlaasjad tuleb korda saada, kui need on nagu korda saadud, siis võib ju tõesti arutleda selle üle, mis sinna hoonesse saab või ei saa või mis sinna sobib või mitte, aga mida ma ka alati rõhutan, et tegemist on kultuuriväärtusega, hoone on ju suures osas väliselt taastatud, need väärtused jäävad alles.
Et aga teie seisukoht, et need peaks jääma esiteks EELK-le, need peaks jääma riigile, selles mõttes mitte minema kellegi teise omaniku kätte?„Ei, sellist seisukohta ei ole, et kes selle omanikuks võiks saada, küsimus on selles, et võlgu riik maksma ei hakka.“
Ja Viru praostkonna praost Peeter Kaldur.„Ei saa enam rääkida, et et..kultuuriministeerium võtaks võlad mingid üle, sest mingisuguseid võlgu ei ole, kultuuriministeerium saab osta ainult ära või mitte osta ära, see raha läheb pankrotihaldurile, kui ta ostab ja läheb võlausaldajatele, mingisugust võlgade kinnimaksmisest seda juttu ei ole me kindlasti mitte rääkinud, et see ei ole praegune jututeema üldse.“
A kuidas teie tänase kohtumisega rahule jäite, et kas te tunnete, et..et on millelegi toetudes edasi minna? „Jaa, ma olen väga rahul, reaalselt see inimlik suhtumine, see tahtmine asi ära kuulata, tahtmine lahenduseks edasi minna on kõige tähtsam, see, et praegu hetkel ei ole lõplikku lahendust, no see on paratamatu, see võtab aega.“

25.11.2014 kell 15.00
Tallinna Tehnikaülikoolis avatakse nutiseadmete rakenduste testimiskeskus. Vastava koostööleppe allkirjastasid täna Tehnikaülikooli innovatsiooni- ja ettevõtluskeskuse mektori ning mitmete infotehnoloogiaettevõtete esindajad. Tehnikaülikooli teatel sai rakenduste testimiskeskuse ehk nutilabori loomise idee alguse ühisest huvist suurendada Eesti ettevõtete loodavate rakenduste võimekust ja ärilist potentsiaali.
Eesti Telekomi tehnoloogiadirektori Tiit Tammiste sõnul saab nutilabor sisustatud tehnika tipptasemel seadmetega, mis võimaldavad loodavaid rakendusi testida ükskõik millisel platvormil. Tammiste sõnul oodatakse, et testkeskkond toob kokku parimad arendajad, mis omakorda tõstab Eestis loodavate rakenduste hulka ja kvaliteeti.
„Ootaks seda, et et et...selle testimiskeskuse olemasolu tõttu tekiks hästi palju uusi Eesti sisuga äppe erinevatele nutiseadmetele, ootaks seda, et..etkõik tudengid, kes on siin Tehnikaülikoolis, kes on IT-kolledžis, et nemad hakkaks seda laborit hästi aktiivselt kasutama ja selle tulemusena tekiks meil hästi palju tulevikus neid inimesi, kes oskaks nutiseadmetele vahvaid äppe arendada. Täna on meil kokku 11 partnerit, erinevad firmad, erineva suurusega firmad ja neid inimesi, kes siin täna hetkel selle labori käivitamise juures tegutsevad on kokku paar-kolmkümmend, kes ..kes siia panustavad oma..oma tööaega päris usinasti.“
Asutajad plaanivad järgmise aasta alguseks välja ehitada sobiva taristu, mis hõlmab erinevate tootjate nutiseadmeid ning automaatteste toetavat tehnikat. Lisaks ühisele tehnikakasutusele rakenduste katsetamisel ning õppetegevusel luuakse ka tudengite nn testimiskommuun.
Tallinna Tehnikaülikooli innovatsiooni ja rahvusvaheliste suhete em. prorektor Tea Varrak rääkis loodavast testimiskeskuseest Vikerraadio saates „Uudis+“. „Selles mobiili testkeskkonnas sa saad oma äppe näiteks katsetada. Kõik versioonid on olemas, ühe sama korruse peal ja sa võid vaadata näiteks, et kui sa oled välja töötanud ühe äpi, kuidas ta mis seadme peal töötab, kas on tõrkeid, kas ei ole tõrkeid. Ja tänu nende firmade abile on selline keskkond siis mektori pinnal ja ta on mõeldud ka IT-kolledžile, meie ülikoolile, aga ta on mõeldud ka kõikidele ettevõtjatele, kes tahavad oma lahendusi katsetada ja sinna keskkonda tulla ja siis seda proovida. Ja kuna nii konkreetsete firmadega on tegemist, siis on ka väga konkreetne ajakava ehk et plaanis on siis uue aasta alguses kohe see füüsiline keskkond ka reaalselt sisustada nende mobiilide ja nende tahvelarvutitega ja..ja siis järk-järgult teda edasi arendada, et Telekom on ka võtnud inimese palgale, kes kogu aeg kohal seal on ja kõiki siis toetab ja aitab.“

25.11.2014 kell 18.00
Tallinna Tehnikaülikoolis avatakse tuleval aastal nutiseadmete rakenduste testimiskeskus. Vastava koostööleppe allkirjastasid täna Tehnikaülikooli innovatsiooni- ja ettevõtluskeskuse mektori ning mitmete infotehnoloogiaettevõtete esindajad. Janek Salme. Tallinna Tehnikaülikooli teatel sai rakenduste testimiskeskuse ehk nutilabori loomise idee alguse ühisest huvist suurendada Eesti ettevõtete loodavate rakenduste võimekust ja ärilist potentsiaali.
Tallinna Tehnikaülikooli innovatsiooni ja rahvusvaheliste suhete prorektor Tea Varrak rääkis loodavast testimiskeskuseest Vikerraadio saates „Uudis+“. „Selles mobiili testkeskkonnas sa saad oma äppe näiteks katsetada. Kõik versioonid on olemas, ühe sama korruse peal ja sa võid vaadata näiteks, et kui sa oled välja töötanud ühe äpi, kuidas ta mis seadme peal töötab, kas on tõrkeid, kas ei ole tõrkeid. Ja tänu nende firmade abile on selline keskkond siis mektori pinnal ja ta on mõeldud ka IT-kolledžile, meie ülikoolile, aga ta on mõeldud ka kõikidele ettevõtjatele, kes

tahavad oma lahendusi katsetada.“ja sinna keskkonda tulla ja siis seda proovida. Ja kuna nii konkreetsete firmadega on tegemist, siis on ka väga konkreetne ajakava ehk et plaanis on siis uue aasta alguses kohe see füüsiline keskkond ka reaalselt sisustada nende mobiilide ja nende tahvelarvutitega ja.. ja siis järk-järgult teda edasi arendada, et Telekom on ka võtnud inimese palgale, kes kogu aeg kohal seal on ja kõiki siis toetab ja aitab.“

„Nutilabor saab sisustatud tipptasemel seadmetega, mis võimaldavad loodavaid rakendusi testida ükskõik millisel platvormil,“ ütles Eesti Telekomi tehnoloogiadirektor Tiit Tammiste. (diktori tekst tsitaadiks tehtud) Tammiste sõnul oodatakse, et testkeskkond toob kokku parimad arendajad, mis omakorda tõstab Eestis loodavate rakenduste hulka ja kvaliteeti.

„Ootaks seda, et et et...selle testimiskeskuse olemasolu tõttu tekiks hästi palju uusi Eesti sisuga äppe erinevatele nutiseadmetele, ootaks seda, et..et kõik tudengid, kes on siin Tehnikaülikoolis, kes on IT-kolledžis, et nemad hakkaks seda laborit hästi aktiivselt kasutama ja selle tulemusena tekiks meil hästi palju tulevikus neid inimesi, kes oskaks nutiseadmetele vahvaid äppe arendada. Täna on meil kokku 11 partnerit, erinevad firmad, erineva suurusega firmad ja ja neid inimesi, kes siin täna hetkel selle labori käivitamise juures tegutsevad on, on kokku paar-kolmkümmend, kes ..kes siia panustavad oma.. oma tööaega päris usinasti.“

Asutajad plaanivad järgmise aasta alguseks välja ehitada sobiva taristu, mis hõlmab erinevate tootjate nutiseadmeid ning automaatteste toetavat tehnikat. Lisaks ühisele tehnika kasutusele rakenduste katsetamisel ning õppetegevusel luuakse ka tudengite nn testimiskommuun.

Tallinna Tehnikaülikooli innovatsiooni ja rahvusvaheliste suhete em. prorektor Tea Varrak rääkis loodavast testimiskeskuseest Vikerraadio saates „Uudis+“. „Selles mobiili testkeskkonnas sa saad oma äppe näiteks katsetada. Kõik versioonid on olemas, ühe sama korruse peal ja sa võid vaadata näiteks, et kui sa oled välja töötanud ühe äpi, kuidas ta mis seadme peal töötab, kas on tõrkeid, kas ei ole tõrkeid. Ja tänu nende firmade abile on selline keskkond siis mektori pinnal ja ta on mõeldud ka IT-kolledžile, meie ülikoolile, aga ta on mõeldud ka kõikidele ettevõtjatele, kes tahavad oma lahendusi katsetada ja sinna keskkonda tulla ja siis seda proovida. Ja kuna nii konkreetsete firmadega on tegemist, siis on ka väga konkreetne ajakava ehk et plaanis on siis uue aasta alguses kohe see füüsiline keskkond ka reaalselt sisustada nende mobiilide ja nende tahvelarvutitega ja..ja siis järk-järgult teda edasi arendada, et Telekom on ka võtnud inimese palgale, kes kogu aeg kohal seal on ja kõiki siis toetab ja aitab.“

25.11.2014 kell 18.00

President Toomas Hendrik Ilves alustas täna parlamendierakondadega konsultatsioone, et esitada riigikogule õiguskantsleri kandidaat, kes pälviks parlamendi toetuse. President näeb sellel kohal Tartu Ülikooli riigiõiguse professorit Ülle Madiset. Ülle Madise on tunnustatud riigiõiguslane, sihikindel jurist, kellele on iseloomulikud objektiivne vaade, täpne sõna ja lepitav hoiak ning kes tajub selgelt kaasaegse ühiskonna vajadusi. Senise õiguskantsleri Indrek Tederi ametiaeg lõppeb märtsis 2015.

25.11.2014 kell 20.00

Alustame õhtusest uudisest, et president Toomas Hendrik Ilves kohtus täna parlamendi fraktsioonide juhtidega, et arutada Ülle Madise võimalikku kandidatuuri õiguskantsleri kohale. Presidendi sõnul on Ülle Madise tunnustatud riigiõiguslane, sihikindel jurist, kellele on

iseloomulikud objektiivne vaade, täpne sõna ja lepitav hoiak ja kes tajub selgelt kaasaegse ühiskonna vajadusi. Senise õiguskantsleri Indrek Tederi ametiaeg lõppeb märtsis 2015.

25.11.2014 kell 15.00
Raplamaal Järvakandi alevis kestavad juba neljandat kuud mastaapsed ehitustööd, sest käsil on USA kontsernile Owens Illinois kuuluva klaasipatenditehase laiendamine. Klaasitehase territooriumile kerkib ka hapnikutootmise tehas ning klaasitehase kõrvale Poola kaptilaile kuuluv ettevõte, mis võimaldab tulevikus suunata klaasijäätmed taaskasutusse. Olev Kenk käis Järvakandis töödega tutvumas.
Maailma suurim klaaspakendi tootja USA kontsern Owens Illinois on kahe viimase aastaga Euroopa tehastesse investeerinud 280 miljonit eurot. Järvakandi tehase uuendamine on OY Kirde-Euroopa Grupi tegevjuhi Viivika Remmeli sõnul osa Euroopa varade optimeerimise programmist. „OY Owens Illinois investeerib oma Eesti tehasesse, mis on Järvakandis, 21 miljonit eurot. Selle investeeringukava raames oleme saanud toetust keskkonnainvesteeringute keskuselt, 4,1 miljonit eurot, mis siis on just klaasi taaskasutamise edendamiseks mõeldud. Järvakanti tehtud investeering sisaldab endas hapniku ja gaasi segul põhinevat uut klaasisulatusahju, samuti tulevad siia uued tootmisseadmed, kaasaegsed kvaliteedikontrollseadmed ja samuti on see investeering patenteeritud süsteemi, mis lubab klaasi paremini sulatada enne, kui see jõuab klaasisulatusahju.“ Järvakandi klaasitehases töötab 150 inimest. Tehase moderniseerimine küll täiendavaid töökohti ei loo, kuid aitab parandada ettevõtte tootmisvõimekust ja vähendada veerandi võrra atmosfääri suunata süsihappegaasi kogust. „Järvakandi on ainuke Eesti tehas, kus toodetakse klaastaarat ja meie eesmärk on kindlasti suurendada taaskasutatava klaasi osa meie tootmises, et olla rohkem jätkusuutlik tulevikus.“
Pole juhus, et aasta lõpuks kerkib klaasitehase kõrvale veel üks uus ettevõte. Poola kapitalile kuuluv klaasipuru sorteerimise ja puhastamise tehas, kus saab tööd kuni 20 inimest. Greenwicki Glass Recycling Balti regiooni tegevjuht Mait Järvik. „Mis hakkab üle Eesti, kaasa arvatud Soome ja kogu Baltikum tegelikult kaasa otsa, kogu tagastatav klaasipakendi puhastamine-sorteerimine ja värvide järgi puhta materjali väljasaatmine. Toodang saab olema kuskil 40 000 tonni aastas esialgse võimsusega ja kuskil aasta pärast ehk siis juba tehase laiendusega 100 000 tonni aastas on planeeritud võimsus. See rändab siit edasi meie naaberkrundile põhimõtteliselt, OY Productionisse, kus siis sellest klaasist saavad uuesti purgid ja pudelid.“
Vallavanem Mart Järvik ütleb, et umbes kolmesaja peaasjalikult välismaise ehitaja Järvakandi alevisse tulek on pannud sealse elu kihama. Alevis pole ainsatki vaba hotellituba, autoparklad on ummistunud ja söögikohtade käive kasvanud neljakordseks. Kui ehitajad ükskord lahkuvad ja endine elurütm taastub, aitavad alevisse tehtud investeeringud tagada, et kõik loodud töökohad ka säilivad. Rahvusringhäälingu raadiouudistele Olev Kenk, Paide.

25.11.2014 kell 18.00
Raplamaal Järvakandi alevis kestavad juba neljandat kuud mastaapsed ehitustööd, sest käsil on USA kontsernile Owens Illinois kuuluva klaasipatenditehase laiendamine. Klaasitehase territooriumile kerkib ka hapnikutootmise tehas ning klaasitehase kõrvale Poola kaptilaile kuuluv

ettevõte, mis võimaldab tulevikus suunata klaasijäätmed taaskasutusse. Olev Kenk käis Järvakandis töödega tutvumas.
Maailma suurim klaaspakendi tootja USA kontsern Owens Illinois on kahe viimase aastaga Euroopa tehastesse investeerinud 280 miljonit eurot. Järvakandi tehase uuendamine on OY Kirde-Euroopa Grupi tegevjuhi Viivika Remmeli sõnul osa Euroopa varade optimeerimise programmist. „OY Owens Illinois investeerib oma Eesti tehasesse, mis on Järvakandis, 21 miljonit eurot. Selle investeeringukava raames oleme saanud toetust keskkonnainvesteeringute keskuselt, 4,1 miljonit eurot, mis siis on just klaasi taaskasutamise edendamiseks mõeldud. Järvakanti tehtud investeering sisaldab endas hapniku ja gaasi segul põhinevat uut klaasisulatusahju, samuti tulevad siia uued tootmisseadmed, kaasaegsed kvaliteedikontrollseadmed ja samuti on see investeering patenteeritud süsteemi, mis lubab klaasi paremini sulatada enne, kui see jõuab klaasisulatusahju."
Järvakandi klaasitehases töötab 150 inimest. Tehase moderniseerimine küll täiendavaid töökohti ei loo, kuid aitab parandada ettevõtte tootmisvõimekust ja vähendada veerandi võrra atmosfääri suunata süsihappegaasi kogust. „Järvakandi on ainuke Eesti tehas, kus toodetakse klaastaarat ja meie eesmärk on kindlasti suurendada taaskasutatava klaasi osa meie tootmises, et olla rohkem jätkusuutlik tulevikus."
Pole juhus, et aasta lõpuks kerkib klaasitehase kõrvale veel üks uus ettevõte. Poola kapitalile kuuluv klaasipuru sorteerimise ja puhastamise tehas, kus saab tööd kuni 20 inimest. Greenwicki Glass Recycling Balti regiooni tegevjuht Mait Järvik. „Mis hakkab üle Eesti, kaasa arvatud Soome ja kogu Baltikum tegelikult kaasa otsa, kogu tagastatav klaasipakendi puhastamine-sorteerimine ja värvide järgi puhta materjali väljasaatmine. Toodang saab olema kuskil 40 000 tonni aastas esialgse võimsusega ja kuskil aasta pärast ehk siis juba tehase laiendusega 100 000 tonni aastas on planeeritud võimsus. See rändab siit edasi meie naaberkrundile põhimõtteliselt, OY Productionisse, kus siis sellest klaasist saavad uuesti purgid ja pudelid."
Vallavanem Mart Järvik ütleb, et umbes kolmesaja peaasjalikult välismaise ehitaja Järvakandi alevisse tulek on pannud sealse elu kihama. Alevis pole ainsatki vaba hotellituba, autoparklad on ummistunud ja söögikohtade käive kasvanud neljakordseks. Kui ehitajad ükskord lahkuvad ja endine elurütm taastub, aitavad alevisse tehtud investeeringud tagada, et kõik loodud töökohad ka säilivad. Rahvusringhäälingu raadiouudistele Olev Kenk, Paide.

26.11.2014 kell 09.00
Eesti toiduainesektor otsib uusi ja püsivaid turge toodetele, mis seni läksid Venemaa turule.
Põllumajandusminister Ivari Padar sõlmis eile Valgevene kolleegiga riikidevahelise vastastikuse mõistmise memorandumi, mis avab sisuliselt meie toidutootjatele võimaluse eksportida senisest rohkem Valgevenesse. Riik on varem tundnud koguste suurendamise vastu huvi seoses Vene impordi nõudluse suurenemisega.
Margitta Otsmaa sai Ivari Padari telefonile. „See vastastikuse mõistmise memorandum hõlmab hästi paljusid valdkondi, taimekasvastus, loomakasvatus, põllumajandus, tootmise mehaniseerimine, teadus, kalandus ja vesivilkjelus. Et see on nagu selline esimene raam või baasdokument, mille pealt saab igasugust koostööd teha." Milliseid saadusi see siis hõlmab endas? „Kõike seda klassikat, mis meil on. Kala poole pealt kindlasti kõik see, mis me Läänemerest püüame. Kilu, räim. Piima poolepealt kõik need, mis meil on tuntud produktid ega

maitseeelistused on Balti riikides, Valgevenes, Põhja-Venemaal ju väga sarnased, olgu need siis poolkõvad juustud, mida tarbitakse, nii et võimalus kindlasti on.“ Kui suurtest kogustest me rääkida võime, mis hakkavad nüüd minema teatud kuupäevast Valgevene poole? „Minu kui ministri roll on avada need väravad, need võimalused. Millistes kogustes, milliste hindadega on võimalik müüa, see on nüüd ettevõtjate omavaheline kokkulepe.“ Nüüd on mitu kuud kehtinud need Venemaa keelud, kuidas meie põllumees, kui palju tal on läinud kaupa raisku või kui palju on suudetud ikkagi ära viia? „No raisku ei ole midagi läinud, et tuleb tunnustada seda, et ettevõtjad on suutnud kauba maha müüa. Küll nõrgema hinnagaja eriti see annab piimanduses see tunda,et piima kokkuostuhind on olnud halb. Aga sellist asja, et neil oleks ladudesse ülemääraselt kuhjund kaupa, et seda nüüd ka otseselt ei ole, et üldiselt on ettevõtjad tublid olnud ja neid alternatiivseid turgusid otsinud ja ka leidnud.“ Kuidas te näete, kui Venemaa ükskord need sanktsioonid tühistab või millalgi need ka lõppevad, kas tootja pöördub tagasi Venemaa turule või on see liiga keeruline lubade ja taotluste ja paberite protsess ja jääääb pigem näiteks Valgevene või ükskõik millise muu turu juurde? „Kindlasti ollakse tunduvalt ettevaatlikum, see mis puudutab Vene turgu. Muidugi väga palju sõltub, millised on need uued alteranatiivturud, aga ma ise küll arvan, etkui meil siin kasvõi piimanduse puhul oli 25% ekspordist otseselt Venemaale, et see number tulevikus on väiksem, sellepärast, et keegi ei taha neid riske ja suuri kõikumisi.“ Eesti inimene on hakanud rohkem sööma eestimaist toodangut kõikide kampaaniate valguses? „Kui hakatakse mõõtma,et millest see ostukorv koosneb, siis see protsent võib-olla ka viimasel ajal on tõusnud. Kui palju me siis igapäevaset nüüd ikkagi seda päris välismaist nüüd sealt poest ka ostame. Põhiliselt tarbitav ongi eestimaine. Et kodumaise banaanikasvastusega on meil raskusi, aga see raskus jätkub ka pärast 1. märtsi valimisi, sellega ei tule kuidagi välja.“

26.11.2014 kell 18.00

Eesti toiduainesektor otsib uusi ja püsivaid turge toodetele, mis seni läksid Venemaa turule. Margitta Otsmaa uuris teemat.

Põllumajandusminister Ivari Padar sõlmis eile Valgevene kolleegiga riikidevahelise vastastikuse mõistmise memorandumi, mis sisuliselt avab meie toidutootjatele võimaluse eksportida senisest rohkem Valgevenesse. Riik on varem tundnud koguste suurendamise vastu huvi seoses Vene impordi nõudluse suurenemisega. Mäletatavasti keelas Venemaa augusti algul Lääne toiduainete impordi, Valgevene impordi keelu alla ei kuulu ja on ka avaldanud huvi toiduainete koguste suurendamise vastu.

Milliseid toiduaineid see konkreetselt hõlmab? Ivari Padar. Margitta Otsmaa sai Ivari Padari telefonile.

„See vastastikuse mõistmise memorandum hõlmab hästi paljusid valdkondi, taimekasvastus, loomakasvatus, põllumajandus, tootmise mehaniseerimine, teadus, kalandus ja vesiviljelus. Et see on nagu selline esimene raam või baasdokument, mille pealt saab igasugust koostööd teha.“ Milliseid saadusi see siis hõlmab endas? „

Kõike seda klassikat, mis meil on. Kala poole pealt kindlasti kõik see, mis me Läänemerest püüame. Kilu, räim. Piima poolepealt kõik need, mis meil on tuntud produktid ega maitseeelistused on Balti riikides, Valgevenes, Põhja-Venemaal ju väga sarnased, olgu need siis poolkõvad juustud, mida tarbitakse, nii et võimalus kindlasti on.“ Kui suurtest kogustest me rääkida võime, mis hakkavad nüüd minema teatud kuupäevast Valgevene poole? „Minu kui ministri roll on avada need väravad, need võimalused. Millistes kogustes, milliste hindadega on

võimalik müüa, see on nüüd ettevõtjate omavaheline kokkulepe.“ Nüüd on mitu kuud kehtinud need Venemaa keelud, kuidas meie põllumees, kui palju tal on läinud kaupa raisku või kui palju on suudetud ikkagi ära viia? „No raisku ei ole midagi läinud, et tuleb tunnustada seda, et ettevõtjad on suutnud kauba maha müüa. Küll nõrgema hinnagaja eriti see annab piimanduses see tunda,et piima kokkuostuhind on olnud halb. Aga sellist asja, et neil oleks ladudesse ülemääraselt kuhjund kaupa, et seda nüüd ka otseselt ei ole, et üldiselt on ettevõtjad tublid olnud ja neid alternatiivseid turgusid otsinud ja ka leidnud.“ Kuidas te näete, kui Venemaa ükskord need sanktsioonid tühistab või millalgi need ka lõppevad, kas tootja pöördub tagasi Venemaa turule või on see liiga keeruline lubade ja taotluste ja paberite protsess ja jääääb pigem näiteks Valgevene või ükskõik millise muu turu juurde? „Kindlasti ollakse tunduvalt ettevaatlikum, see mis puudutab Vene turgu. Muidugi väga palju sõltub, millised on need uued alteranatiivturud, aga ma ise küll arvan, etkui meil siin kasvõi piimanduse puhul oli 25% ekspordist otseselt Venemaale, et see number tulevikus on väiksem, sellepärast, et keegi ei taha neid riske ja suuri kõikumisi.“ Eesti inimene on hakanud rohkem sööma eestimaist toodangut kõikide kampaaniate valguses? „Kui hakatakse mõõtma, et millest see ostukorv koosneb, siis see protsent võib-olla ka viimasel ajal on tõusnud. Kui palju me siis igapäevaset nüüd ikkagi seda päris välismaist nüüd sealt poest ka ostame. Põhiliselt tarbitav ongi eestimaine. Et kodumaise banaanikasvastusega on meil raskusi, aga see raskus jätkub ka pärast 1. märtsi valimisi, sellega ei tule kuidagi välja.“

Väravad on avatud, nüüd peavad ettevõtjad ise lepingud sõlmima, millistes kogustes ja milliste hindadega ja milline kaup Valgevene suunas võib liikuma hakata? Näiteks esimene koorem külmutatud kala peaks teele asuma juba järgmisel nädalal, nii ütles Mihkel Unresk Mittetulundusühingust Saare Kalandus. „Valgevenes on ju see kala kõik olemas täna ja kindlasti ei asenda see nüüd meil Venemaa turgu, aga leevendab kindlasti mingil määral. Me räägime täna siin ikka kilust ja räimest. Oleme saatnud ka vürtsikala Venemaale viimase paari nädala jooksul, need tehased, mis ei ole Venemaa poolt kinni pandud ja vürtsikala nad praegu võtavad.“

Piimatootja OÜ Halinga juht Raul Peetson ütles, et kohe kindlasti piima Valgevenesse viima ei hakata. See on pika protsessi algus, kus otsitakse alles võimalusi ja uuritakse turgu. „Meid pigem huvitab see, mis saab sellest piimast nagu edasi, täna nagu see viia Valgevenesse nagu toorpiima tuua, sellel..sellel.. ei ole mõtet, sellepärast, et esiteks vahemaa ja teiseks, et me suudame seda piima ka väärtustada ise kohapeal, aga küsimus on just nendes turgudes, kus siis on võimalik müüa neid poolfabrikaate ja pigem on ikkagi see, et see piima maailmauturu hind kataks kõik meie kulud.“

E-piima juhataja ja Piimaliidu juhataja Jaanus Murakas. „Kuna Venemaal on suur juustu puudus, kuna Euroopa Liit müüs Venemaale 250 tuhat tonni juustu aastas, siis Valgevenes on täna nii, et juustutööstused töötavad täisvõimsusel ja Valgevene enda turg ongi nagu võib-olla tühjaks jäämas. Ega me täna neid koguseid täpselt ei oska prognoosida, aga Valgevenel on siis nagu kaks huvi, et kas saada Euroopa Liidust piima või piimapõhiseid tooraineid, kontsentreeritud piima, samas ka siis valmis juuste nende enda turu kasutuseks. Nii et need võimalused praegu on arutlusel, aga täna konkreetseid koguseid ei ole võimalik prognoosida.“

26.11.2014 kell 20.00

Eesti toiduainesektor otsib uusi ja püsivaid turge toodetele, mis seni läksid Venemaa turule. Margitta Otsmaa uuris teemat.

Põllumajandusminister Ivari Padar sõlmis eile Valgevene kolleegiga riikidevahelise vastastikuse mõistmise memorandumi, mis sisuliselt avab meie toidutootjatele võimaluse eksportida senisest rohkem Valgevenesse. Mäletatavasti keelas Venemaa augusti algul lääne toiduainete impordi, Valgevene impordi keelu alla ei kuulu ja on ka avaldanud huvi toiduainete koguste suurendamise vastu.

Milliseid toiduaineid see konkreetselt hõlmab? Ivari Padar. „Kõike seda klassikat, mis meil on. Kala poole pealt kindlasti kõik see, mis me Läänemerest püüame. Kilu, räim. Piima poolepealt kõik need, mis on meil tuntud produktid, ega maitseeelistused on Balti riikides, Valgevenes, Põhja-Venemaal ju väga sarnased."

Väravad on avatud, nüüd peavad ettevõtjad ise lepingud sõlmima, millistes kogustes ja milliste hindadega ja milline kaup Valgevene suunas võib liikuma hakata. Näiteks esimene koorem külmutatud kala peaks teele asuma juba järgmisel nädalal, nii ütles Mihkel Unresk Mittetulundusühingust Saare Kalandus. „Valgevenes on ju see kala kõik olemas täna ja kindlasti ei asenda see nüüd meil Venemaa turgu, aga leevendab kindlasti mingil määral. Me räägime täna siin ikkagi kilust ja räimest. Oleme saatnud ka vürtsikala Venemaale viimase paari nädala jooksul, need tehased, mis ei ole Venemaa poolt kinni pandud ja vürtsikala nad praegu võtavad."

Piimatootja OÜ Halinga juht Raul Peetson ütles, et kohe kindlasti piima Valgevenesse viima ei hakata. See on pika protsessi algus, kus otsitakse alles võimalusi ja uuritakse turgu. „Meid pigem huvitab see, mis saab sellest piimast nagu edasi, täna nagu see viia Valgevenesse nagu toorpiima tuua, sellel..sellel.. ei ole mõtet, sellepärast, et esiteks vahemaa ja teiseks, et me suudame seda piima ka väärtustada ise kohapeal, aga küsimus on just nendes turgudes, kus siis on võimalik müüa neid poolfabrikaate ja pigem on ikkagi see, et see piima maailmauturu hind kataks kõik meie kulud."

E-piima juhataja ja Piimaliidu juhataja Jaanus Murakas. „Kuna Venemaal on suur juustu puudus, kuna Euroopa Liit müüs Venemaale 250 tuhat tonni juustu aastas, siis Valgevenes on täna nii, et juustutööstused töötavad täisvõimsusel ja Valgevene enda turg ongi nagu võib-olla tühjaks jäämas. Ega me täna neid koguseid täpselt ei oska prognoosida, aga Valgevenel on siis nagu kaks huvi, et kas saada Euroopa Liidust piima või piimapõhiseid tooraineid, kontsentreeritud piima, samas ka siis valmis juuste nende enda turu kasutuseks." Nii et need võimalused praegu on arutlusel, aga täna konkreetseid koguseid ei ole võimalik prognoosida."

26.11.2014 kell 12.00

President Toomas Hendrik Ilves kirjutas täna alla otsusele kuulutada välja riigikogu järgmise 13. koosseisu valimised 1. märtsil 2015.

26.11.2014 kell 18.00

President Toomas Hendrik Ilves kuulutas täna välja järgmise aasta märtsis toimuvad riigikogu valimised. Ilves ütles meie uudisteportaalile antud usutluses, et seekordseid valikuid tehes tuleks keskenduda Eesti tulevikule. Ilves nimetas väga olulise teemana julgeolekut. Ta ütles, et parim vaktsiin mistahes välisohu vastu on me endi sügav veendumus, et Eesti riik on õige ja õiglane ning meile rahvana ja ühiskonnana ainuvõimalik ja parim valik. Teise teemana tõi Ilves välja riigireformi temaatika.

Lisa 1(järg)

26.11.2014 kell 15.00

Harju maakohus mõistis täna 5 endist Teabeameti töötajat süüdi omastamises ja 4 neist ka riigisaladuse avalikustamises. Sergei Põstrovile, Pavel Kotkinile, Ines Piibelehele, Sven Randlasele ja Lauri Vihulale mõisteti eri pikkusega vanglakaristused. Vaid Vihula puhul ei pöörata seda täitmisele, kui ta ei pane katseaja jooksul toime uut kuritegu. Kokku omastasid süüdimõistetud üle 600 tuhande euro väärtuses neile mitte kuulunud vara. Kuriteod pandi toime aastatel 2002-2014. Prokuratur rõhutab, et Eesti riigi julgeolek avalikustatud informatsiooni tõttu otseselt ohtu ei sattunud. Riigiprokurör Inna Umbler ja Teabeameti juht Rainer Saks andsid äsja pressikonverentsi.

„Riigisaladuse enese kaitsmise huvides ei ole kindlasti võimalik täpsustada seda süüdistust, mis on esitatud Põstrovile, Kotkinile, Piibelehele ja Randlasele riigisaladuse avalikustamises. Et saan ainult öelda nii palju, et ühelt poolt on olnud tegu siis andmekandjatega ja paberdokumentidega, millele võimaldati juurdepääs nende isikute poolt, kellel puudus riigisaladuse luba. Ja..ja üks isikutest avalikustas ka suuliselt riigisaladust, aga rohkemat detailiseerida siin ei saa.“

„No nii palju võin veel täpsustada, et osadel inimestel, mitte ainult riigisaladuse luba puudus, vaid puudus ka teadmisvajadus.“

„Süüdistatavate tegevus seisnes selles, et oma ametikohast tulenevalt oli neil võimalik kasutada ja käsutada Teabeameti operatiivtegevuseks mõeldud raha. No see tekitas ilmselt siis ühel hetkel soovi või tahtmise ebaseaduslikult seda raha enda kasuks pöörata. Tegu oli ühe struktuuriüksuse töötajatega.

Üks isikutest, Sergei Põstrov, oli selle struktuuriüksuse juht. Sellest tulenevalt ja tema osalusest tulenevalt kuritegudes on ka proportsionaalselt tema karistus suurem kui teistel.“

„Praeguseks hetkeks me oleme suutnud kõik need tagasilöögid, mis meil on tekkinud ja kahjud ära maandada, see tähendab ka seda, et ega töö pole seisma jäänud. Ma ütleks selle riigisaladuse kohapealt, et see riigisaladus, mis neile selle..siin süüks pannakse nendele ebaseadusliku käitlemist..see puudutas Teabeameti tegevust, mitte riigi julgeolekut või säärast tundlikku infot. Seda nende käsutuses ei olnud.“

26.11.2014 kell 18.00

Harju maakohus mõistis täna 5 endist Teabeameti töötajat süüdi omastamises ja 4 neist ka riigisaladuse avalikustamises. Margitta Otsmaa räägib lähemalt.

Sergei Põstrovile, Pavel Kotkinile, Ines Piibelehele, Sven Randlasele ja Lauri Vihulale mõisteti erineva pikkusega vanglakaristused, igaühel neist tuleb mingi osa kohe ära kanda, vaid Vihula puhul ei pöörata karistust täitmisele, kui ta ei pane katseaja jooksul toime uut kuritegu. Kokku omastasid süüdimõistetud üle 600 tuhande euro väärtuses neile mitte kuulunud vara. Kuriteod pandi toime aastatel 2002-2014. Prokuratur rõhutab, et Eesti riigi julgeolek avalikustatud informatsiooni tõttu otseselt ohtu ei sattunud. (ümbertõstetud ja ümbersõnastatud) Riigiprokurör Inna Umbler ja Teabeameti juht Rainer Saks andsid äsja pressikonverentsi. Riigiprokurör Inna Ombler ei saa öelda, millise riigisaladuse avalikustamisega tegu oli. (ümbersõnastatud)

Riigisaladuse enese kaitsmise huvides ei ole kindlasti võimalik täpsustada seda süüdistust, mis on esitatud Põstrovile, Kotkinile, Piibelehele ja Randlasele riigisaladuse avalikustamises. (tsitaadi tegemine reporteri tekstiks) „Et saan ainult öelda nii palju, et ühelt poolt on olnud tegu

siis andmekandjatega ja paberdokumentidega, millele võimaldati juurdepääs nende isikute poolt, kellel puudus riigisaladuse luba. Ja..ja üks isikutest avalikustas ka rohkemat detailiseerida siin ei saa. „No nii palju võin veel täpsustada, et osadel inimestel, mitte ainult riigisaladuse luba puudus, vaid puudus ka teadmisvajadus.“ (ümbertõstmine ja ümbersõnastamine)
„Süüdistatavate tegevus seisnes selles, et oma ametikohast tulenevalt oli neil võimalik kasutada ja käsutada Teabeameti operatiivtegevuseks mõeldud raha. No see tekitas ilmselt siis ühel hetkel soovi või tahtmise ebaseaduslikult seda raha enda kasuks pöörata.”
Mõnel puudus mitte ainult riigisaladuse luba, vaid ka teadmisvajadus. (ümbertõstetud ja sõnastatud ümber). Tegu oli ühe struktuuriüksuse töötajatega. (tsitaat muudetud reporteri tekstiks)
Sergei Põstrov oli üksuse juht. Teabeameti juht Rainer Saks kinnitas, et kõik selle juhtumiga tekitatud tagasiöögid ja kahjud on praeguseks maandatud. (ümbersõnastatud ja ümbertõstetud)
„Ta kindlasti häiris Teabeameti tööd omajagu, sellepärast, et see ei olnud lihtne ülesanne selline probleem avastada. Me oleme saanud nüüd vähemalt viimase poole aasta jooksul ka rohkem pühenduda oma sisetöö ümberkorraldamisele ja mõned muudatused peame veel ellu viima.“
Need inimesed on jätkuvalt teadlikud Teaabeameti töömeetoditest ja karistusaja lõppedes peavad nad sellega arvestama. „Seda nad peavad jätkuvalt käsitlema kui riigisaladust ja nad ei tohi seda avalikustada ega avaldada. Ma olen täiesti veendunud, et nad on sellest teadlikud ja me suudame rakendada niukseid preventiivseid meetmeid, et me ei peaks rohkem nende inimestega enam seaduse rikkumise kontekstis nagu tegelema..ja nad tegelikult ei ole nii rumalad inimesed, et nad ei saaks aru, mida tohib teha ja mida ei tohi teha. Nad ei töötand Teabeametis mitte juhuslikult.“ (uus osa)
Nii prokuratuur kui Teabeamet rõhutavad, et Eesti riigi julgeolek avalikustatud informatsiooni tõttu otseselt ohtu ei sattunud. Rainer Saks (ümbersõnastatud ja ümbertõstetud).
„Praeguseks hetkeks me oleme suutnud kõik need tagasilöögid, mis meil on tekkinud ja kahjud ära maandada, see tähendab ka seda, et ega töö pole seisma jäänud. Ma ütleks selle riigisaladuse kohapealt, et (ümbersõnastatud ja ümbertõstetud) see riigisaladus, mis neile selle..siin süüks pannakse nendele ebaseadusliku käitlemist..see puudutas Teabeameti tegevust, mitte riigi julgeolekut või säärast tundlikku infot. Seda nende käsutuses ei olnud.“

26.11.2014 kell 18.00
Täna õhtul kogunev Reformierakonna juhatus võtab muuhulgas arutluse alla äsja erakonda vastu võetud Erik Niiles-Krossi personaalküsimuse. Kuigi Kross on juba erakonda vastu võetud, on juhatusel õigus ta sealt välja arvata, kui nii õigeks peetakse. Eesti Päevalehe teatel on paljud erakonna liikmed kergitanud kulme otsuse peale Kross erakonda vastu võtta, mõned leiavad, et kirju minevikuga poliitik ei peaks valimistel kandideerima.

27.11.2014 kell 07.00
Peaminister ja Reformierakonna esimees Taavi Rõivas ütles eile hilisõhtul pärast mitmetunnist arupidamist Reformierakonna juhatuses, et juhatusel pole põhjust Erik Niiles-Krossi erakonnast välja arvata, vahendas uudisteportaal Delfi. Rõivas ütles, et seni kuni Krossil ei ole lahendatud küsimus Ameerika Ühendriikidega, pole põhjust arvata, et ta peaks asuma täitevvõimu ametisse. Peaminister märkis, et Krossi pääsemine riigikokku sõltub valijatest. Reformierakonna juhatuse

liige Valdo Randpere ütles, et tema kõhklused on nüüd tunduvalt väiksemad kui enne juhatuse koosolekut.

27.11.2014 kell 15.00
Eile hilisõhtuni toimunud Reformierakonna juhatuse koosolekul arutati ka Eerik Niiles-Krossi erakonda vastuvõtmise küsimust. Sisuliselt midagi ei otsustatud. Indrek Kiisler jätkab teemat.
Eerik Niiles-Kross ise on juba kolmandat päeva keeldunud ERRi raadiouudistega suhtlemast ning meie intervjuu palvetele pole ta reageerinud. Küll kirjutas ta täna hommikul oma Facebooki seinale, et eilsel Reformierakonna juhatuse koosolekul tema erakonnast väljaheitmist ei arutatud. Paljud mõjukad erakonna juhatuse liikmed on nimelt avaldanud imestust, miks skandaalse kuulsusega endine luurejuht erakonda üldse vastu võeti. Oma vastuseisust sellele otsusele on teada andnud ka endine erkaonna esimees Andrus Ansip. Erakonna juhatuse liige Hanno Pevkur tunnistas, et Krossist eile ikkagi räägiti. „Eile me peamiselt keskendusime ikkagi jah sellele, et kuidas valimisi võita ja meie soov on riigikogu valimistel 1. märtsil 2015 võita ja selle nimel teevad ma usun kõik 125 Reformierakonna kandidaati iga päev tõsist tööd ja ja noh ..küll mida jah arutasime, et järelikult Reformierakonna niiöelda standardid ja ootused meie kandidaatidele on kõrgemad, sellepärast, et Eerik Niiles-Krossi isikuga seonduvalt ei ole ju ükski niiöelda tänaseks avalikkuse ees olnud teema uus teema. Et need teemad olid ka siis, kui ta kandideeris Tallinna linnapeaks, need olid teemaks siis, kui ta valiti IRLi aseesimeheks. Et tänaseks on peaminister väga selgelt välja öelnud, et ta ei näe võimalust, et Eerik Niiles-Kross saaks töötada vastutaval ametikohal näiteks valitsuse liikmena ja..jaa see kindlasti näitab seda, et meie standardid meie kandidaatide suhtes on, on väga kõrged.“
Poliitikavaatleja Ahto Lobjakas ütles Vikerraadio saates Uudis+, et käimasolev skandaal andis võimaluse heita korraks pilku ka Reformierakonna siseellu. „Tundus, et need uksed nagu mis siin aasta aega tagasi olid veel lahti Kaja Kallasega seoses ja no mingite selliste mõttekäikudega, et ehk seal midagi muutub, need uksed suleti, nüüd Kross on nad jälle lahti kiskunud. Siin on ilmselgelt mingisugune võimuvõitlus või mõjuvõitlus käimas Reformierakonnas, kui me vaatame, kuidas on kaks reformierakondlasest ekspeaministrit nii jõuliselt sekkunud sellesse teemasse, kusjuures Krossi jaoks negatiivselt, eks. Kallas ja Ansip mõlemad, väga noh, ma ütleksin, raskekaaluliselt võtavad Krossi ette ja tõmbavad talle risti peale. Ometi on parteis jõud, kelle jaoks siis see ei tähenda mitte midagi.“
Miks Krossile ei heidetud ette tema minevikku ja USA viisakeeldu IRLis? Küsisin seda IRLi esimehelt Urmas Reinsalult. „No üsna pentsik oli seda jälgida, aga eks nad ise tea, oma pere asju nad klaarivad ja eks nad siis teevad neid otsuseid nagu nad õigeks peavad. Aga tõsiasi on see, et et see sisemine dispuut on tunda Reformierakonnas kui vaadata endise esimehe ja ka auesimehe avaldusi, see on seal ehedalt olemas.“ Miks teie erakonnas midagi säärast ei toimunud, teil ei olnud mingeid kahtlusi üleval Krossi osas? „No ma arvan, et see on nüüd juba küsimus Reformierakonnale ja nende poliitikutele praegu. Aga oli..Krossi küsimus on praegu minu jaoks ammendunud küsimus, et ma tema teemadel enam kommentaare ei kavatsegi anda. Olen neid kommenteerinud, tema on oma valikud teinud ja õnn talle kaasa.“

Lisa 1(järg)

26.11.2014 kell 18.00

Tänasel kodanikupäeval tunnustas kultuuriminister Urve Tiidus Aasta kodaniku tiitliga tantsupedagoogi ja õpetajat Ilma Adamsoni. Ilma Adamson alustas oma tantsualast tegevust tantsijana tantsutaat Ulo Toomi käe all. Tantsujuhina töötab ta ligi 45 aastat. Ta on olnud seotud mitmete tantsuansamblitega, millest tuntuim on tantsuansambel „Sõprus“. Ilma Adamson on olnud mitmete üld- ja koolinoorte tantsupidude üldjuht ning 93. aastal ka tantsupeo pealavastaja.

26.11.2014 kell 20.00

Eesti Tervishoiumuuseumis tunnustati inimesi, kes on andnud panuse Eesti ühiskonna ellu ja kuulutati välja aasta kodanik 2014. Uku Toom käis kohal.

Täna õhtul tunnustati rahvadiplomaate, anti üle kodanikujulguse ja kodanikupäeva aumärgid. Ühesõnaga peeti meeles mitme valdkonna väärikaid ja julgeid kodanikke. Kõigist nendest inimestest võiks pikalt rääkida, aga õhtu kulminatsioon oli siiski Aasta Kodaniku väljakuulutamine ja see hetk, kui sõna sai kultuuriminister Urve Tiidus. „Mul on väga suur au, hea meel, kuulutada Ilma Adamson aasta kodanikuks 2014.“ Ning minister jätkas. „Ilma Adamson on eesti üks tuntumaid ja staažikamaid rahvatantsuõpetajaid ja tema elu on saatnud tants, võib öelda ka liikumine. 62 aastat on ta olnud tantsupedagoog, juhatanud 12 rahvatantsurühma Tallinnas, Haapsalus, Harjumaal, tuntumad nendest on võib-olla „Sõprus“ ja „Tuisuline“, aga neid on veel ja ta on olnud nende kunstiline juht ja peaballettmeister. Ta on ise loonud tantse, 90 tantsu tervelt, pannud inimesi ühes sammus astuma, ühes rütmis astuma, kunstilist elamust looma. See kõik nõuab tõsist harjutamist ja füüsilist vastupidamist ja sellise liikumise eest saab seista üks väga tõeline professionaal ja tantsu üdini armastav inimene, aga ka väga hea kodanik.“

Pääsesin samuti Aasta Kodanikule ligi ning küsisin selle ajakirjanike traditsioonilise küsimuse, milline on tunne sel pidulikul hetkel? „Noh, see on väga ülev tunne, sellepärast, et esiteks ta ei tõmba mitte kokku, mis tehtud on, aga see innustab veel rohkem edasi minema ja edasi tegema ja loomulikult on ta niisugune, mis läheb väga hinge, väga südamesse, et sind on märgatud, sind on tunnustatud ja veel sellise nimega – aasta kodanik. Ma teen seda tööd rõõmuga ja mulle meeldib see, aga see on siiski osa Eesti rahvuskultuurist ja Eesti, ma ütleksin, identiteet, rahvatants ja niisugune tants.“

27.11.2014 kell 07.00

Täna esitab siseministeerium vabariigi valimiskomisjonile järgmise aasta riigikogu valimiste mandaatide arvu täpse jagunemise. Jätkab Jürgen Klemm.

Valimisringkond on üksus, mille piires tehakse kindlaks valimistulemus ning jagatakse kõik 101 mandaati. Riigikogu valimistel jaguneb riigi territoorium elanike arvust lähtuvalt 12ks ringkonnaks, Tartu linn, Tallinnas linnaosade põhiselt ja ülejäänud Eesti maakondade põhiselt. Kui rahvas kolib ühest ringkonnast teise, väheneb ka sellest ringkonnast riigikokku pääsevate kandidaatide arv. Selgitab vabariigi valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu. „Jah, et siiamaani on meil siis toimunud alati muudatused. Eelmistel valimistel kõige suurem valimisringkond oli Harju- ja Raplamaa, seal oli siis 14 mandaati, kui nüüd sama ringkondade struktuur oli meil aastal 2003, siis tol ajal oli Harju- ja Raplamaal 12 mandaati. Ja kõige väiksem on siis Lääne-Virumaa, kus on 5 mandaati.“

Väär on arvata, et seega Tallinn või Tartu iseseisvate ringkondadena ebaõiglaselt palju mandaate saaks. „Eelmistel valimistel näiteks võidumehed olid siis ühelt poolt Saare-, Hiiu- ja Läänemaa, kes tegelikult sai 2 kohta riigikokku rohkem, kui neid arvutatud mandaate oli. Ja teiseks Järva- ja Viljandimaa, kus oli samuti 2 kohta rohkem. Lääne- ja Saaremaa, Hiiumaal kandideerinud kandidaadid oli erakondede üleriigilises nimekirjas väga kõrgel kohal ja tänu sellele ei tulnud enam arvesse mitte see regionaalne printsiip, ringkondlik printsiip, vaid nende kõrge koht üleriigilises nimekirjas.“ Alates reedest hakkab valimiskomisjon vastu võtma valimisnimekirju ja dokumente kandideerimise kohta.

27.11.2014 kell 09.00

Riigikogu valimiste 101 mandaati jagunevad valimisringkondade vahel sõltuvalt elanike arvust. Täna esitab siseministeerium valimiskomisjonile lõpliku mandaatide arvu eri ringkondades. Jürgen Klemm räägib lähemalt.

Valimisringkond on üksus, mille piires tehakse kindlaks valimistulemus ning jagatakse kõik 101 mandaati. Riigikogu valimistel jaguneb riigi territoorium elanike arvust lähtuvalt 12ks ringkonnaks. Tartu linn, Tallinnas linnaosade põhiselt ja ülejäänud Eesti maakondade põhiselt. Kui rahvas kolib ühest ringkonnast teise, väheneb ka sellest ringkonnast riigikokku pääsevate kandidaatide arv. Selgitab vabariigi valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu. „Jah, et siiamaani on meil siis toimunud alati muudatused. Eelmistel valimistel kõige suurem valimisringkond oli Harju- ja Raplamaa, seal oli siis 14 mandaati, kui nüüd sama ringkondade struktuur oli meil aastal 2003, siis tol ajal oli Harju- ja Raplamaal 12 mandaati. Ja kõige väiksem on siis Lääne-Virumaa, kus on 5 mandaati.“

Väär on arvata, et seega Tallinn või Tartu iseseisvate ringkondadena ebaõiglaselet palju mandaate saaks. „Eelmistel valimistel näiteks võidumehed olid siis ühelt poolt Saare-, Hiiu- ja Läänemaa, kes tegelikult sai 2 kohta riigikokku rohkem, kui neid arvutatud mandaate oli. Ja teiseks Järva- ja Viljandimaa, kus oli samuti 2 kohta rohkem. Lääne- ja Saaremaa, Hiiumaal kandideerinud kandidaadid oli erakondade üleriigilises nimekirjas väga kõrgel kohal ja tänu sellele ei tulnud enam arvesse mitte see regionaalne printsiip, ringkondlik printsiip, vaid nende kõrge koht üleriigilises nimekirjas.“ Alates reedest hakkab valimiskomisjon vastu võtma valimisnimekirju ja dokumente kandideerimise kohta, milleks on aega kuni 15. jaanuarini. Tuleva aasta valimisteks on riigikogu alandanud kandideerimiskautsjoni suurust kahelt alampalgalt ühele ehk 355 eurole kandidaadi kohta. Seega täie nimekirjaga kandideeriv organisatsioon peab kõigi 125 kandidaadi eest maksma kautsjoni 90000 asemel 45000 eurot. Järgmise tähtsa kuupäevana toob valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu välja valijate registri sulgumise jaanuari lõpus. „Ja siis selle seisuga koostatakse valijate nimekirjad. Siis saadetakse valijatele valijakaardid. Mina soovitan kõikidel eesti.ee keskkonnas tellida endale elektrooniline valijakaart. Seejärel siis 10 päeva ennem valimispäeva algab siis eelhääletamine, samal ajal toimub ka siis elektrooniline hääletamine. Ja valimispäev on 1. märtsil 2015. Nii lihtne see ongi.“ Siis pole enam muud, kui sümpaatseim kandidaat välja valida ning oma kodanikukohust täita ja valima minna.

27.11.2014 kell 18.00

Vabariigi valimiskomisjon valmistub riigikogu valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt.

Lisa 1(järg)

Valimiskomisjon arutas täna siseministrilt saadud valijate arvude alusel mandaatide jaotust valimisringkondade vahel. Jaotamise aluseks on hääleõiguslike kodanike arv 1. novembri seisuga. Valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu ütles, et võrreldes eelmiste, 2011. aasta riigikogu valimistega, saavad kaks ringkonda mandaadi juurde ja kahel jääb vähemaks. „Valimisringkond nr 2, mis hõlmab Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosa, sai ühe mandaadi juurde. Samuti valimisringkond nr 9, mis siis hõlmab Tartumaad ja Jõgevamaad, sai ühe mandaadi juurde. Nüüd Ida-Viru valimisringkond sai ühe mandaadi vähem ja samuti vähenes mandaatide arv Järva- ja Viljandimaa valimisringkonnas.“ Valimismandaatide jaotus muutub vastavalt sellele, kuhu valijad kolivad. Kõigis maakondades on elanikke vähemaks jäänud. Alo Heinsalu sõnul on aga peaaegu kaks korda suurenenud välismaal valijate arv. Kuigi Tallinna elanike arv üha kasvab, ei ole siiski karta, et Tallinna valijad üksi riigikogu koosseisu paika saavad panna. „Harju- ja Raplamaa valimisringkond on meil tõesti kõige suurem, siin muutust ei toimunud, aga seal on siis 14 mandaati. Ja Tallinnas on teatavasti meil siis kolm valimisringkonda ja ühtekokku on seal siis 29 mandaati. Siin Tallinn sai siis ühe mandaadi rohkem, nii et kokkuvõttes on siiski Harju, Rapla ja Tallinna osatähtsus alla poole. Me peame muidugi arvestama ka sellega, et mandaatide jaotus ei tähenda seda, et nii palju täpselt ka riigikogu liikmeid valitakse nendest ringkondadest, kuna meil 20% kohtadest jaotatakse kompensatsioonimandaatide alusel, siis on siin alati lõppkokkuvõttes, kui me vaatame kohti riigikogus, mingi nihe. Näiteks eelmine kord sai Tallinn tegelikult esindatuse riigikogus ühe koha võrra vähem, kui oli arvutatud mandaate. Nii et tegelikult me näeme seda kõik peale seda, kui valimistulemus on selgitatud.“ Alates homsest kuni 15. jaanuarini saab esitada kandidaate riigikogu valimisteks. Enne registreerimist peab erakond või üksikkandidaat kandma rahandusministeeriumi arvele kautsjonisumma, mis eelolevatel valimistel on 355 eurot iga kandidaadi kohta. Riigikogu valimised toimuvad 1. märtsil.

27.11.2014 kell 20.00

Alustame siis sellest, et valimised lähenevad ja vabariigi valimiskomisjon valmistub samuti valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt.

Valimiskomisjon arutas täna siseministrilt saadud valijate arvude alusel mandaatide jaotust valimisringkondade vahel. Jaotamise aluseks on hääleõiguslike kodanike arv 1. novembri seisuga. Valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu ütles, et võrreldes eelmiste, 2011. aasta riigikogu valimistega saavad kaks ringkonda mandaadi juurde ja kahel jääb vähemaks. „Valimisringkond nr 2, mis hõlmab Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosa, sai ühe mandaadi juurde. Samuti valimisringkond nr 9, mis siis hõlmab Tartumaad ja Jõgevamaad, sai ühe mandaadi juurde. Nüüd Ida-Viru valimisringkond sai ühe mandaadi vähem ja samuti vähenes mandaatide arv Järva- ja Viljandimaa valimisringkonnas.“ Valimismandaatide jaotus muutub vastavalt sellele, kuhu valijad kolivad. Kõigis maakondades on elanikke vähemaks jäänud. Alo Heinsalu sõnul on aga peaaegu kaks korda suurenenud välismaal valijate arv. Kuigi Tallinna elanike arv üha kasvab, ei ole siiski karta, et Tallinna valijad üksi riigikogu koosseisu paika saavad panna. „Harju- ja Raplamaa valimisringkond on meil tõesti kõige suurem, siin muutust ei toimund, aga seal on siis 14 mandaati. Ja Tallinnas on meil teatavasti siis kolm valimisringkonda ja ühtekokku on seal siis 29 mandaati. Siin Tallinn sai siis ühe mandaadi rohkem, nii et kokkuvõttes on siiski Harju, Rapla ja Tallinna osatähtsus alla poole.“ Me peame muidugi arvestama ka sellega, et mandaatide jaotus ei tähenda seda, et nii palju täpselt ka riigikogu

liikmeid valitakse nendest ringkondadest, kuna meil 20% kohtadest jaotatakse kompensatsioonimandaatide alusel, siis on siin alati lõppkokkuvõttes, kui me vaatame kohti riigikogus, mingi nihe. Näiteks eelmine kord sai Tallinn tegelikult esindatuse riigikogus ühe koha võrra vähem, kui oli arvutatud mandaate. Nii et tegelikult me näeme seda kõik peale seda, kui valimistulemus on selgitatud."

Alates homsest kuni 15. jaanuarini saab esitada kandidaate riigikogu valimisteks. Enne registreerimist peab erakond või üksikkandidaat kandma rahandusministeeriumi arvele kautsjonisumma, mis eelolevatel valimistel on 355 eurot iga kandidaadi kohta. Riigikogu valimised toimuvad 1. märtsil.

28.11.2014 kell 12.00

Vabariigi valimiskomisjon sai täna mandaatide jagamiseks rahvastikuregistri andmed valijate arvu kohta tuleva aasta märtsis toimuvatel riigikogu valimistel. 1. novembri seisuga on hääleõiguslikke Eesti kodanikke kokku 979 910. Maakondade kaupa on kõige rohkem valijaid Harjumaal, arvestamata Tallinna linna, Tartumaal ja Pärnumaal. Alaliselt välisriikides elavaid hääleõiguslikke Eesti kodanikke on 76 488. Enne valimisi saab iga valija valijakaardi infoga selle kohta, kus, kuidas ja millal on võimalik hääletada. Siseministeerium soovitab aga paberil saadetava valijakaardi asemel tellida elektrooniline ehk e-valijakaart. Seda saab teha läbi netilehe www.eesti.ee/portaal/valimised.eabi või internetipanga kaudu. Need, kes e-valijakaardi tellinud juba varasemalt ei pea seda uuesti tegema. Hääletama minnes ei ole vaja valijakaarti kaasa võtta. Riigikogu valimised toimuvad 1. märtsil 2015, eelhääletamine ja e-hääletamine algab 19. veebruaril.

28.11.2014 kell 18.00

Vabariigi valimiskomisjon sai täna mandaatide jagamiseks rahvastikuregistri andmed valijate arvu kohta tuleva aasta märtsis toimuvatel riigikogu valimistel. Täna jagas valimiskomisjon mandaadid riigikogu valimisteks. 1. novembri seisuga on hääleõiguslikke Eesti kodanike kokku 979 910. Maakondade kaupa on kõige rohkem valijaid Harjumaal, arvestamata Tallinna linna, ning Tartumaal ja Pärnumaal. Alaliselt välisriikides elavaid hääleõiguslikke Eesti kodanikke on 76 488. Enne valimisi saaab iga valija valijakaardi infoga selle kohta, kus, kuidas ja millal on võimalik hääletada. Siseministeerium soovitab aga paberil saadetava valijakaardi asemel tellida elektrooniline ehk e-valijakaart. Seda saab teha läbi netilehe või www.eesti.ee või siis internetipanga kaudu. Need, kes on e-valijakaardi tellinud juba varasemalt, ei pea seda uuesti tegema. Hääletama minnes ei ole vaja valijakaarti kaasa võtta. Riigikogu valimised toimuvad 1. märtsil 2015. Eelhääletamine ja e-hääletamine algab 19. veebruaril.

27.11.2014 kell 12.00

Lõppeval nädalal avatakse Eestis kokku 5 keskkonnasõbralikuks rekonstrueeritud katlamaja. Täna saab tutvuda põlevkiviõlilt hakkepuiduküttele üle viidud katlamajaga Raplamaal Kehtnas ja homme Kohilas. Nädala esimesel poolel avati need Tartumaal Käärdis, Saaremaal Kärla vallas ja Raplamaal Alus. Hakkepuidu katelde paigaldamist toetas keskkonnainvesteeringute keskus Co2 kvoodimüügi tulust ligi 1,3 miljoni euroga. Järgmisel struktuurfondide raha kasutamise perioodil suunatakse Eestis soojusvarustuse uuendamisse 80 miljonit eurot. Olev Kenk käsitleb teemat.

Katlamajad maksid kokku 2,61 miljonit eurot. Teise poole investeeringust tasus projekti vedaja SV Energia. Kehtna katlamaja ehitus maksis 643 000 eurot. Mis oludes varem toodeti ja mida selle raha eest saadi, selgitab Kehtna valla majandusnõunik Hans-Jürgen Schuman. „Kehtnas siis ehitati täiesti ümber olemasolev katlamaja, kuhu ehitati hakkepuidukatel ja siis samamoodi ka hakkepuiduhoidla ja veel ühe suurema tööna rekonstrueeriti kaugkütterrassid, kogu alevis vahetati vana torustik välja, mis siis vähendas olulises määras soojakadusid ja eelnevalt kasutati põlevkiviõli, nüüd on siis kasutusel hakkepuit, mis tähendab seda, et edaspidiselt peaks sooja hind hakkama langema.“ No milliseks see uus sooja hind võib kujuneda? „Ootaksime siin vähemalt kuni 20-protsendilist langust võrreldes varasema ajaga ja praegusel hetkel me maksame kuskil 63 eurot megavati eest. Tegelikult juba esimesed eurod niiöelda sooja hinnalt on ära kadunud. Kõige suurem hind oli meil 77 euro peal, pluss käibemaks loomulikult juurde. Hakkepuidukatel on planeeritud päris suure võimsusega, kui nüüd peaks tulema -30 näiteks kaks nädalat, et siis on võimalik muidugi reservkatlana kasutada ka õlikatelt.“ Keskkonnainvesteeringute keskuse energeetika juhtivkoordinaator Siim Umbleja ütleb, et riigi huvi taolistes projektides osaleda on eelkõige see, et nii vähendatakse süsihappegaasi õhku paiskamist, kuid oluline on ka toasooja hinna alandamine. „Eelkõige põlevkiviõli on kütusena hästi kallis ja kui kallist kütusest toota soojust, siis paratamatult ka soojuse hind tuleb kallis. Gaas on küll olnud mõnevõrra odavam, aga siiski – puiduhakkega nad konkureerida hetkel ei tohiks.“ Siim Umbleja, kas KIK plaanib ka tulevikus toetada katlamajade ümberehitamist? „KIK on toetanud juba 10 aastat vähemalt katlamajade üleviimist ja see toetamine jätkub ka tulevikus. Et uus struktuurifondide programmeerimisperiood on just alanud ja on planeeritud ligikaudu 80 miljonit eurot suunata soojusvarustusse, millest siis ka on katlamajad ning loomulikult kõige olulisemana soojustorustike rekonstrueerimine. Järgmise aasta teises pooles on taotlusvoorud avatud ja saab hakata projekte kirjutama.“ Rahvusringhäälingu raadiouudistele Olev Kenk, Paide.

27.11.2014 kell 20.00

Sel nädalal avatakse Eestis kokku 5 keskkonnasõbralikuks rekonstrueeritud katlamaja. Hakkepuidu katelde paigaldamist toetas keskkonnainvesteeringute keskus Co2 kvoodimüügi tulust ligi 1,3 miljoni euroga. Aga Olev Kenk käsitleb seda teemat.

Katlamajad maksid kokku 2,61 miljonit eurot. Teise poole investeeringust tasus projekti vedaja SV Energia. Kehtna katlamaja ehitus maksis 643 000 eurot. Mis oludes varem sooja toodeti ja mida selle raha eest saadi, selgitab Kehtna valla majandusnõunik Hans-Jürgen Schuman. „Kehtnas siis ehitati täiesti ümber olemasolev katlamaja, kuhu ehitati hakkepuidukatel ja siis samamoodi ka hakkepuiduhoidla ja veel ühe suurema tööna rekonstrueeriti kaugküttetrassid, kogu alevis vahetati vana torustik välja, mis siis vähendas olulises määras soojakadusid ja eelnevalt kasutati põlevkiviõli, nüüd on siis kasutusel hakkepuit, mis tähendab seda, et edaspidiselt peaks sooja hind hakkama langema.“ No milliseks see uus sooja hind võib kujuneda? „Ootaksime siin vähemalt kuni 20-protsendilist langust võrreldes varasema ajaga ja praegusel hetkel me maksame kuskil 63 eurot megavati eest. Tegelikult juba esimesed eurod niiöelda sooja hinnalt on ära kadunud. Kõige suurem hind oli meil 77 euro peal, pluss käibemaks loomulikult juurde. Hakkepuidukatel on planeeritud päris suure võimsusega, kui nüüd peaks tulema -30 näiteks kaks nädalat, et siis on võimalik muidugi reservkatlana kasutada ka õlikatelt.“ Keskkonnainvesteeringute keskuse energeetika juhtivkoordinaator Siim Umbleja ütleb, et riigi

huvi taolistes projektides osaleda on eelkõige see, et nii vähendatakse süsihappegaasi õhku paiskamist, kuid oluline on ka toasooja hinna alandamine.
„Eelkõige põlevkiviõli on kütusena hästi kallis ja kui kallist kütusest toota soojust, siis paratamatult ka soojuse hind tuleb kallis. Gaas on küll olnud mõnevõrra odavam, aga siiski – puiduhakkega nad konkureerida hetkel ei tohiks.“ Siim Umbleja, kas KIK plaanib ka tulevikus toetada katlamajade ümberehitamist? „KIK on toetanud juba 10 aastat vähemalt katlamajade üleviimist ja see toetamine jätkub ka tulevikus. Et uus struktuurifondide programmeerimisperiood on just alanud ja on planeeritud ligikaudu 80 miljonit eurot suunata soojusvarustusse, millest siis ka on katlamajad ning loomulikult kõige olulisemana soojustorustike rekonstrueerimine. Järgmise aasta teises pooles on taotlusvoorud avatud ja saab hakata projekte kirjutama.“ Rahvusringhäälingu raadiouudistele Olev Kenk, Paide.

27.11.2014 kell 18.00
UNESCO kandis Vana-Võromaa suitsusauna vaimse pärandi esindusnimekirja. Nimekirja eesmärgiks on tutvustada põlvest põlve edasikantud kombeid, mida kogukonnad tänapäevani tähtsaks peavad. Kuna vana traditsiooni järgi oli maarahval saunapäev neljapäeval, köeti täna Pokumaal suitsusaun kuumaks. Igor Taro annab kohapealt teada.
Pokumaa saunaeit Mariina tegi kerisele tule alla juba hommikul, kohe pärast UNESCO uudise kuulmist. Tunde hiljem hakkab saun alles vaikselt looma.
„Kaemi, mis ta näutas, oi jumal, siin on veel tuld maailm. Iga kord ei tohigi peale panna, muidu saad üüse sanna. Jaa.“ Puid polegi rohkem tarvis, kui söed ära põlevad, jääb ta veel tükiks ajaks seisma ning alles õhtuhämaruses saab hakata leili viskama. Igal suitsusaunal on oma iseloom. Räägib Pokumaa suitsusauna kütja Mariina Kõller. „Et selle iseloomu ma enam vähem tia, ma tia, et talvel on..taga näguripäivi peat nägema, suvel lätt väga lõõpsale. Aga sann om mu jaoss täpselt tuu sama tähendusega, mis leib, verivorst, et aigu peat olema, rahu peat olema ja..ja kõkke peat toimeldama pikaldaselt ja midagi eis aa tetä, et millegi mant tiit või millegi vahelt tiit va.“
Erinevalt muudest suitsusauna traditsiooniga paikadest on see tava püsinud Lõuna-Eestis elusana tänapäevani ning mujalpool on see säilinud enamasti üksikute turismiatraktsioonidena.
Kõneleb Vana-Võromaa suitsusauna koostöökogu infojuht Külli Eichenbaum. „Tõesti, nende aastatega om ... päris palju pere omma enda vana sanna kõrda tennu ja ka vahtseid suitsusannu omma ehitatu, mida mujal pool Eestin iks küllaltki harva ette tule, võib-olla õnne turismitaluden tetas tuud, aga et pere henda tarbes tegeva suitsusanna endale vahtse, ma arvan, et tuu om sääne asi, mis ...mis lupa, et nu me kombe ka edesi püsüsse.“

Tegelikult on UNESCO otsusel kohaliku suitsusauna teemast ka laiem tähendus. „Tuu UNESCO tähelepandmine ja meil seal nimekirjan olek tegelikult pand võrokesi märkma ka üldse oma kultuuripärandi pääle, et me oma kiil om ju sääne asi, mis om maailman ainulaadne ja viil määnsegi asjatoimetuse, mis om väga vanast aost meile ju omatse ja mida me võib-olla esi igapäivatselt tähele ei pane, sest tuu om me jaoss nii tavaline, aga kui keegi kuskilt mujalt ütles, et tuu om siiski eriline, siis võib-olla nakase ka võrokese esi mõtlema, et jah me olemegi millegi poolest erilise.“

Lisa 1(järg)

Mitu aastat kestnud suitsusauna viimine UNESCOsse on Võrumaa jaoks olnud kümnendi projekt ning nüüd seisab väike suitsusaunake ühes reas seto leelo, Kihnu kultuuriruumi, Tallinna vanalinna ja isegi üldlaulupeo traditsiooniga. Erinevalt teistest maailma paikadest ei öelda meil sauna minnes mitte „Hüva leili!“, vaid „Jummal sekka!“. Igor Taro rahvusringhäälingule Vana-Võromaalt.

27.11.2014 kell 20.00

UNESCO kandis Vana-Võromaa suitsusauna vaimse pärandi esindusnimekirja. Nimekirja eesmärgiks on tutvustada põlvest-põlve edasi kestnud ja kantud kombeid, mida kogukonnad tänapäevani tähtsaks peavad. Ja Igor Taro annab kohapealt teada.

Pokumaa saunaeit Mariina tegi kerisele tule alla juba hommikul, kohe pärast UNESCO uudise kuulmist. Tunde hiljem hakkab saun alles vaikselt looma.

„Kaemi, mis ta näutas, oi jumal, siin on veel tuld maailm. Iga kord ei tohigi peale panna, muidu saad üüse sanna. Jaa.“ Puid polegi rohkem tarvis, kui söed ära põlevad, jääb ta veel tükiks ajaks seisma ning alles õhtuhämaruses saab hakata leili viskama. Igal suitsusaunal on oma iseloom. Räägib Pokumaa suitsusauna kütja Mariina Kõller. „Et selle iseloomu ma enam vähem tia, ma tia, et talvel on..taga näguripäivi peat nägema, suvel lätt väga lõõpsale. Aga sann om mu jaoss täpselt tuu sama tähendusega, mis leib, verivorst, et aigu peat olema, rahu peat olema ja..ja kõkke peat toimeldama pikaldaselt ja midagi eis aa tetä, et millegi mant tiit või millegi vahelt tiit va.“ Erinevalt muudest suitsusauna traditsiooniga paikadest on see tava püsinud Lõuna-Eestis elusana tänapäevani ning mujalpool on see säilinud enamasti üksikute turismiatraktsioonidena.

Kõneleb Vana-Võromaa suitsusauna koostöökogu infojuht Külli Eichenbaum. „Tõesti, nende aastatega om ... päris palju pere omma enda vana sanna kõrda tennu ja ka vahtseid suitsusannu omma ehitatu, mida mujal pool eestin iks küllaltki harva ette tule, võib-olla õnne turismitaluden tetas tuud, aga et pere henda tarbes tegeva suitsusanna endale vahtse, ma arvan, et tuu om sääne asi, mis ...mis lupa, et nu me kombe ka edesi püsüsse.“

Tegelikult on UNESCO otsusel kohaliku suitsusauna teemast ka laiem tähendus. „Tuu UNESCO tähelepandmine ja meil seal nimekirjan olek tegelikult pand võrokesi märkma ka üldse oma kultuuripärandi pääle, et me oma kiil om ju sääne asi, mis om maailman ainulaadne ja viil määnsegi asjatoimetuse, mis om väga vanast aost meile ju omatse ja mida me võib-olla esi igapäivatselt tähele ei pane, sest tuu om me jaoss nii tavaline, aga kui keegi kuskilt mujalt ütles, et tuu om siiski eriline, siis võib-olla nakase ka võrokese esi mõtlema, et jah me olemegi millegi poolest erilise.“

Mitu aastat kestnud suitsusauna viimine UNESCOsse on Võrumaa jaoks olnud kümnendi projekt ning nüüd seisab väike sutsusaunake ühes reas seto leelo, kihnu kultuuriruumi, Tallinna vanalinna ja isegi üldlaulupeo traditsiooniga. Erinevalt teistest maailma paikadest ei öelda meil sauna minnes mitte „Hüva leili!“, vaid „Jummal sekka!“. Igor Taro rahvusringhäälingule Vana-Võromaalt.

27.11.2014 kell 18.00

Tallinnas toimub Euroopa Liidu ja Venemaa kodanikuühiskonna foorumi aastakoosolek, mille kaaskorraldajaks Eesti poolt on Avatud Eesti Fond. Foorumisse kuulub 125 valitsusvälist

organisatsiooni Euroopa Liidu riikidest ja Venemaalt. Mall Mälberg usutles üht põhiesinejat Euroopa Liidu suursaadikut Venemaal.
Vygaudas Ušackase hinnangul on Euroopa Liidu ja Venemaa suhted hetkel viimase 25 aasta kõige madalamas seisus. Muidugi võib paremat loota, aga lootmisest palju parem on teha midagi konkreetset: taastada usaldus, mis on kahju saanud, heastada Ukrainale tekitatud kahju ja taastuda praegusest julgeolekukriisist. Mis on siis valik Euroopa Liidu ja Venemaa puhul, kas koos või eraldi?
„Olgem realistid, me oleme koos ühel kontinendil Euroopas, kuid samal ajal just praegu asjade praeguse seisu juures oleme me päris eraldi ja põhjust teab igaüks. Venemaa ei austa Ukraina territoriaalset terviklikkust ja suveräniteeti. Seega, me peame koos olema, me oleme sunnitud koos olema. Küsimus on, kuidas, mis formaadis see koosolemine tulevikus toimub. Selleks on vaja taastada usaldus," kordas Ušackas taas. Probleeme on tema sõnul palju ja suuri. Leedu president nimetas hiljuti Venemaad terroristlikuks riigiks. Vene duuma spiiker ähvardas seepeale Leedu presidenti Saakašvili saatusega. Duuma kommunistid tahtsid koguni Vilniusega diplomaatilised suhted katkestada. Kuidas sellises olukorras Moskvas töötada on? „On üsna lummav Moskvas töötada, minul kui leedukal, kes esindab 28 liikmesriiki. Üldiselt ma pole kunagi tundnud vaenulikku suhtumist ei minusse kui isikusse ega ka kui suursaadikusse. Tavalised venelased peavad Balti riikidest väga lugu, kuitahes erinevalt me ka oma minevikku suhtuks. Nii et mul on au ja tõsine soov edendada Euroopa Liidu ja Venemaa sidemeid, aga kerge see töö ei ole."
Venemaa peab praegu piiril kinni Leedu veokeid. Leedu võimud on Euroopa Liidu esindust juba informeerinud. Vygaudas Ušackas ütleb, et Venemaa ei rakenda sarnaseid piiranguid esimest korda. „Vähem kui aasta tagasi kehtestas Vene toll Leedu kaubaveokitele sajaprotsendilise tollikontrolli peaaegu kuuks ajaks ilma igasuguste selgitusteta. Praegu, pärast seda, kui me olime saanud teate Leedu võimudelt, kogume me lisainfot, et saada tervikpilti ja selle põhjal edasi tegutseda." Millega Vene pool veokite kinnipidamist põhjendab? Ušackase sõnul on ta näinud erinevaid lugusid ajakirjanduses, et midagi juhtus arvutitega, midagi andmebaasidega, aga kas see on tegelik põhjus, ei tea. „Kogume enne kõik faktid kokku ja alles siis anname oma hinnangu ja teeme otsuse," ütles Euroopa Liidu suursaadik Venemaal.

27.11.2014 kell 20.00

Tallinnas toimub Euroopa Liidu ja Venemaa kodanikuühiskonna foorumi aastakoosolek, mille kaaskorraldajaks Eesti poolt on Avatud Eesti Fond. Foorumisse kuulub 125 valitsusvälist organisatsiooni Euroopa Liidu riikidest ja Venemaalt. Mall Mälberg usutles üht põhiesinejat Euroopa Liidu suursaadikut Venemaal.
Vygaudas Ušackase hinnangul on Euroopa Liidu ja Venemaa suhted hetkel viimase 25 aasta kõige madalamas seisus. Muidugi võib paremat loota, aga lootmisest palju parem on teha midagi konkreetset: taastada usaldus, mis on kahju saanud, heastada Ukrainale tekitatud kahju ja taastuda praegusest julgeolekukriisist. Mis on siis valik Euroopa Liidu ja Venemaa puhul, kas koos või eraldi?
„Olgem realistid, me oleme koos ühel kontinendil Euroopas, kuid samal ajal just praegu asjade praeguse seisu juures oleme me päris eraldi ja põhjust teab igaüks. Venemaa ei austa Ukraina territoriaalset terviklikkust ja suveräniteeti. Seega, me peame koos olema, me oleme sunnitud koos olema. Küsimus on, kuidas, mis formaadis see koosolemine tulevikus toimub. Selleks on

vaja taastada usaldus," kordas Ušackas taas. Probleeme on tema sõnul palju ja suuri. Leedu president nimetas hiljuti Venemaad terroristlikuks riigiks. Vene duuma spiiker ähvardas seepeale Leedu presidenti Saakašvili saatusega. Duuma kommunistid tahtsid koguni Vilniusega diplomaatilised suhted katkestada. Kuidas sellises olukorras Moskvas töötada on? „On üsna lummav Moskvas töötada, minul kui leedukal, kes esindab 28 liikmesriiki. Üldiselt ma pole kunagi tundnud vaenulikku suhtumist ei minusse kui isikusse ega ka kui suursaadikusse. Tavalised venelased peavad Balti riikidest väga lugu, kuitahes erinevalt me ka oma minevikku suhtuks. Nii et mul on au ja tõsine soov edendada Euroopa Liidu ja Venemaa sidemeid, aga kerge see töö ei ole."

Venemaa peab praegu piiril kinni Leedu veokeid. Leedu võimud on Euroopa Liidu esindust juba informeerinud. Vygaudas Ušackas ütleb, et Venemaa ei rakenda sarnaseid piiranguid esimest korda.

„Vähem kui aasta tagasi kehtestas Vene toll Leedu kaubaveokitele sajaprotsendilise tollikontrolli peaaegu kuuks ajaks ilma igasuguste selgitusteta. Praegu, pärast seda, kui me olime saanud teate Leedu võimudelt, kogume me lisainfot, et saada tervikpilti ja selle põhjal edasi tegutseda." Millega Vene pool veokite kinnipidamist põhjendab? Ušackase sõnul on ta näinud erinevaid lugusid ajakirjanduses, et midagi juhtus arvutitega, midagi andmebaasidega, aga kas see on tegelik põhjus, ei tea. „Kogume enne kõik faktid kokku ja alles siis anname oma hinnangu ja teeme otsuse," ütles Euroopa Liidu suursaadik Venemaal.

28.11.2014 kell 07.00

Eesti koolid peaksid rohkem tähelepanu pöörama lastevanemate koolitamisele, sest nii on võimalik parandada ka õpilaste õpitulemusi ja hakkamasaamist. Mirko Ojakivi räägib lähemalt.

Inglise kolledži direktor Toomas Kruusimägi ütles, et õppekavad ja ainekavad muutuvad tänapäeval kiiresti, samuti muutuvad teadmised. Tahes tahtmata peaks kool tegelema ka vanemate koolitamisega. „Kui me vaatame Eestis laiemalt, siis me räägime peaaegu et iga-aastaselt seda, et õppekavad uuenevad, uus õpikäsitlus, mis on ju haridusstrateegias kirjas. Ja maailm meie ümber on muutunud ja väga paljus lapsevanemad ikkagi võrdlevad tänast kooli sellega, kus nad ise käisid." Kruusimäe sõnul on tema juhitavas koolis käivitatud Lastevanemate Akadeemia, kus käsitletakse suhete loomise ja hoidmise temaatikat, räägitakse seksuaalkasvatusest ja muust. „Väga lai teemade ring, just nimelt toetamaks lapsevanemaid, et nad oskaksid lastevanematena oma lapsi toetada ja koolil on tuge sellest niigi."

Valga maavalitsuse haridusosakonna juht Kalle Vister ütles, et väljastpoolt kooli kooli hinnata püüdvad inimesed saavad kooli ja kodu koostööd mõõta ennekõike läbi hoolekogu toimimise ja läbi arenguvestluste. Lapsevanemana ütles Vister, et ilma ennast täiendamata on tänapäeval last keeruline kooliasjades õpetada, kuid kõige olulisem on Visteri hinnangul tagasiside sellest, kuidas lapsel koolis läheb. „Tänane õppekava, mida siis koolid rakendavad ja õpilasteni viivad, on ka väga oluline, et ta jõuaks lapsevanemani ja koolides toimuvad arenguvestlused, läbi mille on siis võimalik tegelikult tagasisidet saada, kuidas minu laps on omandanud selle õppekava nõutava ja millised tähelepanekud nagu lapsevanemana peaks tulema, et seda oma last aidata."

Haridus- ja teadusministeeriumi asekantsler Mart Laidmets ütles, et Eesti koolid peaks aru saama, et lastevanemate ja kooli koostöö ei saa piirduda sellega, et kool aeg-ajalt lihtsalt lapsevanematelt raha palub. Kool peab ka lapsevanematega tegelema. Kuid mida peaks tegema

lapsevanem, kui ta avastab, et tema lapsel on koolis probleeme? Mart Laidmets. „Siin on juba üsna teada-tuntud sellest sügisest tööd alustanud Rajaleidja keskus, kus ka vanemad ju, kui nad näevad tõesti, et koolis on probleeme, saavad pöörduda, kuid eelkõige ja loogiline oleks jah loomulikult, et see probleem üritatakse kooli tasandil lahendada ja nii see peaks ka käima.“ Mirko Ojakivi, Tartu.

28.11.2014 kell 09.00

Eesti koolid peaks rohkem tähelepanu pöörama lastevanemate koolitamisele, sest nii on võimalik parandada ka õpilaste õpitulemusi ja hakkamasaamist. Mirko Ojakivi räägib lähemalt.

Juba täna on Eestis koole, kus õpilase kesiseks muutuvad õpitulemused tähendavad lapsevanemate koolikutsumist ja näiteks harivat loengut Prantsusmaa ajaloost või pikka loengupäeva kunstiajaloost. Kuid tegelikult näitavad ka paljude koolide kogemused seda, et mida tihedamini lapsevanematega suhelda, seda tulemuslikumad on õpingud.

Inglise kolledži direktor Toomas Kruusimägi ütles, et õppekavad ja ainekavad muutuvad tänapäeval kiiresti, samuti muutuvad teadmised. Tahes tahtmata peaks kool tegelema ka vanemate koolitamisega. Toomas Kruusimägi. „Kui me vaatame Eestis laiemalt, siis me räägime peaaegu et iga-aastaaselt seda, et õppekavad uuenevad, uus õpikäsitlus, mis on ju haridusstrateegias kirjas. Ja maailm meie ümber on muutunud ja väga paljus lapsevanemad ikkagi võrdlevad tänast kooli selle kooliga, kus nad ise käisid.“ Kruusimäe sõnul on tema juhitavas koolis käivitatud Lastevanemate Akadeemia, kus käsitletakse suhete loomise ja hoidmise temaatikat, räägitakse seksuaalkasvatusest ja muust. Toomas Kruusimägi.„Väga lai teemadering, just nimelt toetamaks lapsevanemaid, et nad oskaksid lastevanematena oma lapsi toetada ja koolil on tuge sellest niigi.“

Valga maavalitsuse haridusosakonna juht Kalle Vister ütles, et väljastpoolt kooli kooli hinnata püüdvad inimesed saavad kooli ja kodu koostööd mõõta ennekõike läbi hoolekogu toimimise ja läbi arenguvestluste. Lapsevanemana ütles Vister, et ilma ennast täiendamata on tänapäeval last keeruline kooliasjades õpetada, kuid kõige olulisem on Visteri hinnangul tagasiside sellest, kuidas lapsel koolis läheb. Kalle Vister. „Tänane õppekava, mida siis koolid rakendavad ja õpilasteni viivad on ka väga oluline, et ta jõuaks lapsevanemani ja koolides toimuvad arenguvestlused, läbi mille on siis võimalik tegelikult tagasisidet saada, kuidas minu laps on omandanud selle õppekava nõutava ja millised tähelepanekud nagu lapsevanemana peaks tulema, et seda oma last aidata.“

Haridus- ja teadusministeeriumi asekantsler Mart Laidmets ütles, et Eesti koolid peaks aru saama, et lastevanemate ja kooli koostöö ei saa piirduda sellega, et kool aeg-ajalt lihtsalt lapsevanematelt raha palub. Kool peab ka lapsevanematega tegelema. Kuid mida peaks tegema lapsevanem, kui ta avastab, et tema lapsel on koolis probleeme? Mart Laidmets. „Siin on juba üsna teada-tuntud sellest sügisest tööd alustanud Rajaleidja keskused, kindlasti kus ka vanemad ju, kui nad näevad tõesti, et koolis on probleeme, saavad pöörduda, kuid eelkõige ja loogiline oleks jah loomulikult, et see probleem üritatakse kooli tasandil lahendada ja, jaa...nii see peaks ka käima.“ Mirko Ojakivi, Tartu.

Lisa 1(järg)

28.11.2014 kell 07.00

Eesti Talupidajate Keskliidu hinnangul ei arvesta põllumajanduspoliitika praegu piisavalt peretaludega ja see soosib jätkuvalt põllumajanduse koondumist suurfarmidesse. Keskliit peab seda ohuks Eesti toidujulgeolekule ja hoiatab maaelu taandarengu eest. Täna kogunetakse Tartusse arutama talude rolli Eesti ühiskonnas, talude konkurentsivõimet ning tulevikuväljavaateid toidu- ja taastuvenergia tootjatena. Talupidajate Keskliidu hinnangul peaks Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamisel tugevdama peretalude positsiooni, sest just peretalu mudel esindab säästlikku põllumajandust.

28.11.2014 kell 15.00

Eesti riik ei tohi suhtuda väiketaludesse ükskõikselt ja loota vaid suurtootjatele, sest maailma kogemus näitab, et just peretalud on need tootmisüksused, kus enamus maailma toidust toodetakse. Mirko Ojakivi lugu.

Lugu Mart Laarist ja sotsialistliku põllumajanduse hävitamisest mäletavad veel paljud. Selle protsessi tulemusel tekkis Eestisse kümneid tuhandeid uusi talusid ja väiketootmisi. Kui 2005. aastal oli Eestis ligi 28 000 põllumajanduslikku majapidamist, siis tänaseks on neid 18 000 kandis. Loomapidamise ja maaharimise on lõpetanud eelkõige just väiksemad, peretalundusega tegelevad inimesed.

Tartusse kogunesid täna peretalude tuleviku pärast muretsevad inimesed. Koos nenditi, et peretalud on see vundament, millele saab ja peab Eesti inimeste toidulaud tuginema. Eestimaa talupidajate keskliidu peadirektor Kaul Nurm ütles, et just peretalud, mitte suurtootmised, toodavad enamuse Eesti ja tegelikult ka maailma inimeste toidulauast. Kaul Nurm.

„Tõsi on see, et põllumajanduspoliitika on viimased kümme aastat vähemalt või isegi rohkem soosinud põllumajanduse kontsentreerumist ja selle tulemuseks on ju meil suurfarmid, mis järjest kasvavad. Aga samal ajal peab ütlema, et ka peretalud ise on kasvanud, et ei saa öelda, et peretalud on jäänud sinna 25aasta tagusesse aega, ka peretalude enda sees on toimunud suurenemine, kontsentreerumine."

Ka Maaülikooli professor Rando Värnik kinnitas, et kui vanasti oli levinud peretaludes paari kuni kümne lehma pidamine, siis nüüd on karjad suuremad ja sedapidi ollakse ka konkurentsivõimelisemad. Rando Värnik. „Peretalude ja kõikide muude ettevõtete puhul on ju oluline, et me suudaksime ka majanduslikult konkureerida turgudel ehk siis, kuidas me suudame ressursse kasutada selleks, et saada sealt ka sellist tulu, mis võimaldab perel ära elatuda, et ja lisaks sellele ka veel investeerida, et olla ka tulevikus konkurentsivõimeline."

Värniku sõnul on majanduslikult tasuv see, kui peretalus suudetakse saavutada tööhõive, kus 2/3 pereliikmetest saab talu tulust elatud ja ei pea mujal lisatööd tegema. Üks peretalude arvukuse kahanemise põhjuseks on talupidajate vananemine. Üksi enam ei jaksata ja lapsed talupidamisega tegeleda ei taha.

Nii pole õnneks läinud Peeter Timmal, kes oma poja näol on leidnud talule tuleviku peremehe. Räägib Lüüsa 2 talu peremees Peeter Timma. „Oleme tead suhteliselt väiksed, meie noh toodangu realiseerimine on niiöelda... noh tänu praegu nüüd muidugi on selles suhtes lihtsam, et Viru Vili on, mille kaudu saab toodangut realiseerida."

On loomi ka või pigem tegeletegi viljaga? „Mullikaid natukese veel on, kakskend tükki. Aga üldiselt piimakarjaga lõpetasime möödund sügisel."

Lihtsalt ei tasu ära, tööd on liiga palju?

„Ei ole jah tead abikätt võtta, tead, ja ja...ainult ise iga päev laudas käia, noh, läheb liiale.“ Mirko Ojakivi, Tartu.

28.11.2014 kell 20.00
Viimase viie aastaga on loomapidamisega tegelevate majapidamiste arv Eestis kahanenud. Mirko Ojakivi lugu.
Eesti riik ei tohi suhtuda väiketaludesse ükskõikselt ja loota vaid suurtootjatele, sest maailma kogemus näitab, et just peretalud on need tootmisüksused, kus enamus maailma toidust toodetakse. Mirko Ojakivi lugu.
Lugu Mart Laarist ja sotsialistliku põllumajanduse hävitamisest mäletavad veel paljud. Selle protsessi tulemusel tekkis Eestisse kümneid tuhandeid uusi talusid ja väiketootmisi. Kui 2005. aastal oli Eestis ligi 28 000 põllumajanduslikku majapidamist, siis tänaseks on neid 18 000 kandis. Loomapidamise ja maaharimise on lõpetanud eelkõige just väiksemad, peretalundusega tegelevad inimesed. Tartusse kogunesid täna peretalude tuleviku pärast muretsevad inimesed. Koos nenditi, et peretalud on see vundament, millele saab ja peab Eesti inimeste toidulaud tuginema. Eestimaa talupidajate keskliidu peadirektor Kaul Nurm ütles, et just peretalud, mitte suurtootmised, toodavad enamuse Eesti ja tegelikult ka maailma inimeste toidulauast. Kaul Nurm.
„Tõsi on see, et põllumajanduspoliitika on viimased kümme aastat vähemalt või isegi rohkem soosinud põllumajanduse kontsentreerumist ja selle tulemuseks on meil ju suurfarmid, mis järjest kasvavad. Aga samal ajal peab ütlema, et ka peretalud ise on kasvanud, et ei saa öelda, et peretalud on jäänud sinna 25aasta tagusesse aega, ka peretalude enda sees on toimunud suurenemine, kontsentreerumine.“
Ka Maaülikooli professor Rando Värnik kinnitas, et kui vanasti oli levinud peretaludes paari kuni kümne lehma pidamine, siis nüüd on karjad suuremad ja sedapidi ollakse ka konkurentsivõimelisemad. Rando Värnik. „Peretalude ja kõikide muude ettevõtete puhul on ju oluline, et me suudaksime ka majanduslikult konkureerida turgudel ehk siis, kuidas me suudame ressursse kasutada selleks, et saada sealt ka sellist tulu, mis võimaldab perel ära elatuda, et ja lisaks sellele ka veel investeerida, et olla ka tulevikus konkurentsivõimeline.“
Värniku sõnul on majanduslikult tasuv see, kui peretalus suudetakse saavutada tööhõive, kus 2/3 pereliikmetest saab talu tulust elatud ja ei pea mujal lisatööd tegema. Üks peretalude arvukuse kahanemise põhjuseks on talupidajate vananemine. Üksi enam ei jaksata ja lapsed talupidamisega tegeleda ei taha.
Nii pole õnneks läinud Peeter Timmal, kes oma poja näol on leidnud talule tuleviku peremehe. Räägib Lüüsa 2 talu peremees Peeter Timma. „Oleme tead suhteliselt väiksed, meie noh toodangu realiseerimine on niiöelda... noh tänu praegu nüüd muidugi on selles suhtes lihtsam, et Viru Vili on, mille kaudu saab toodangut realiseerida.“
On loomi ka või pigem tegeletegi viljaga? „Mullikaid natukese veel on, kakskend tükki. Aga üldiselt piimakarjaga lõpetasime möödund sügisel.“
Lihtsalt ei tasu ära, tööd on liiga palju?
„Ei ole jah tead abikätt võtta, tead, ja ja...ainult ise iga päev laudas käia, noh, läheb liiale.“ Mirko Ojakivi, Tartu

28.11.2014 kell 07.00
Üle paljude aastate hakkab Haapsalu linn müüma elumajade krunte, mis asuvad looduskaunis Paralepa metsas. Ivar Soopan räägib lähemalt.
Kokku valmistatakse praegu ette kaheksa pereelamukrunti ja üks ridaelukrunt. Tulevikuplaan on aga hoopis suurejoonelisem. Merelähedasse metsa on planeeritud 39 pereelamu-, 3 ridaealmu- ja 2 korterelamu krunti. Käisime Haapsalu aselinnapea Peeter Vikmaniga uue elurajooni paika vaatamas.
„Ta on kesklinnast mitte kaugel. Paralepa rannale ligidal, mõnusa koha peal. Usume, et inimesed tahavad ikka veel eluasemed ise ehitada ja ise oma käega kodu teha. Ja lihtsalt paljude juhuste kokkusattumise tõttu avanes siis see võimalus, et hakata seda planeeringut ellu viima ja eelkõige oli see, et Haapsalu Veevärk oma veemajandus-veevärgi parendamise käigus otsustas teha vee ringvoolu läbi Tulbi tänava, mis jääb selle elamukvartali kõrvale ja sellega seoses ka väikese lisatööna panevad siis üheksale krundile ka vee ja kanalisatsiooni liitumised valmis. Nii et siin linnal jäi siis ainult rõõmu tunda sellest ja ehitada juurdepääsuteed ja niiöelda krundid looduses maha märkida.“
Kui palju teil selle ettevõtmise peale nagu endal raha kulub?
„Kunas siin teekoridoridest maha võetud metsast – 370 tihumeetrit – me loodame saada selle raha, millega saab kännud välja juurida ja tee aluse ära ehitada. Ilmselt teeme ka siin kruntidel sellist harvendusraiet. Praegu on siin tihe mets. Et sellest 800st tihumeetrist saaks siis tagada ka elektrivarustuse. Nii et linn nagu oma raha väga ei panekski siia, peale selle, et majandada siin selle metsaga, mis siin peal on.“
Olete juba mõelnud ka, palju need krundid maksma hakkavad?
„Selleks hetkeks, kui krundid müügis on, mis see turuhind parasjagu on, mina ei oska täna ütelda. Aga tegemist on väga väärt elupaikadega. Selles mõttes küll võiksid nad olla keskmisest võib-olla natuke suurema hinnaga.“Rahvusringhäälingu raadiouudistele Ivar Soopan, Haapsalu.

28.11.2014 kell 09.00
Üle paljude aastate hakkab Haapsalu linn müüma elumajade krunte, mis asuvad looduskaunis Paralepa metsas. Ivar Soopan.
Kokku valmistatakse praegu ette kaheksa pereelamukrunti ja üks ridaelamukrunt. Tulevikuplaan on aga hoopis suurejoonelisem. Merelähedasse metsa on planeeritud 39 pereelamu-, 3 ridaealmu- ja 2 korterelamu krunti. Käisime Haapsalu aselinnapea Peeter Vikmaniga uue elurajooni paika vaatamas.
„Ta on kesklinnast mitte kaugel. Paralepa rannale ligidal, mõnusa koha peal. Usume, et inimesed tahavad ikka veel eluasemed ise ehitada ja ise oma käega kodu teha. Ja lihtsalt paljude juhuste kokkusattumise tõttu avanes siis see võimalus, et hakata seda planeeringut ellu viima ja eelkõige oli see, et Haapsalu Veevärk oma veemajandus-veevärgi parendamise käigus otsustas teha vee ringvoolu läbi Tulbi tänava, mis jääb selle elamukvartali kõrvale ja sellega seoses ka väikese lisatööna panevad siis üheksale krundile ka vee ja kanalisatsiooni liitumised valmis. Nii et siin linnal jäi siis ainult rõõmu tunda sellest ja ehitada juurdepääsuteed ja niiöelda krundid looduses maha märkida.“
Kui palju teil selle ettevõtmise peale nagu endal raha kulub?

„Kunas siin teekoridoridest maha võetud metsast – 370 tihumeetrit – me loodame saada selle raha, millega saab kännud välja juurida ja tee aluse ära ehitada. Ilmselt teeme ka siin kruntidel sellist harvendusraiet. Praegu on siin tihe mets. Et sellest 800st tihumeetrist saaks siis tagada ka elektrivarustuse. Nii et linn nagu oma raha väga ei panekski siia, peale selle, et majandada siin selle metsaga, mis siin peal on.“

Olete juba mõelnud ka, palju need krundid maksma hakkavad?

„Selleks hetkeks, kui krundid müügis on, mis see turuhind parasjagu on, mina ei oska täna ütelda. Aga tegemist on väga väärt elupaikadega. Selles mõttes küll võiksid nad olla keskmisest võib-olla isegi natuke suurema hinnaga.“

Kes need inimesed võiksid olla, keda te loodate siin näha? Meil muidugi oleks hea meel, kui inimesi tuleks väljaspoolt Haapsalut. See tähendaks, et Haapsalu elanike arv saaks natukegi suureneda, aga arvatavasti on üheks sihtgrupiks ka need inimesed, kes elavad korterites ja tahaksid endale oma maja ja niisuguses mõnusas kohas veel. On võimelised natuke laenu juurde võtma, oma korteri müüma ja...

Millal üldse Haapsalu linn viimati selliseid krunte välja arendas? Minu mälus sellist aega ei olegi, et on ikka müüdud neid krunte, mis on juba olemas vanalinnas. Uuselamurajoonides ei ole uusi elumaju eriti tehtud. Neli krunti müüs linn viis aastat tagasi oli Raudtee tänava ääres. Rohkem ei olegi olnud. Küll on aga planeeringuid ja eluasemekohti planeerinud Ridala vald. Osaliselt on ka linnarahvas selle tõttu Ridala valda kolinud.

Nii et see on natuke ka vastusamm sellele, et ei kolitaks? No nii imelik see meie elu on jah, et me siin omavahel peame konkureerima, aga nii ta on. Jah – väike vastusamm võib-olla küll.

Rahvusringhäälingu raadiouudistele Ivar Soopan, Haapsalu.

28.11.2014 kell 09.00

Eesti suurtest üleriigilistest lehtedest viimasena ei saa ka Postimeest enam internetis tasuta lugeda. Sissetulevad pressiteated ja muud sellised uudised jäävad endiselt kättesaadavaks, kuid mis muutus? Selgitas „Terevisioonis“ Postimehe peatoimetaja Merit Kopli. „Juba väga palju aastaid ei ole Postimees ju kogu paberlehe sisu kohe online´i pannud tasuta kättesaadavaks, et me oleme paberlehe lugusi avaldand hiljem, avaldand lühendatult, et nüüd võib öelda, et me avaldame veelgi vähem paberlehe lugusid tasuta veebis, selleks, et kaitsta, põhimõtteliselt kaitsta meie lojaalseid tellijaid, sest et kui nemad ikkagi maksavad lehe eest, siis põhimõtteliselt oleks nende suhtes ebaõiglane avaldada sama materjal veebis tasuta.“

Tasuta ei saa suuri ajalehti internetis enam eriti kusagil lugeda, rääkis Kopli. „Maailmas on lehed läinud sellele tasulisele mudelile üle ju nüüd viimaste aastate jooksul päris kiiresti. On erinevaid mudeleid, on selline mudel, kus on kõik kogu paberlehe sisu ainult raha eest, Londoni Times näiteks, kus mitte midagi, ühtegi rida ei saa ilma raha maksmata. Siis on pehmem variant, kus mõned lood pannakse lühendatud, mõned pannakse hiljem ja siis on kolmas variant, mis on väga levinud suurte ingliskeelsete lehtede seas: Financial Times, New York Times, ka tegelikult Helsingin Sanomat. Ja see on siis selline mudel, kus..ma ise nimetan seda niukseks mõõdikustatud süsteemiks, ehk et näiteks 5, 10,15 lugu saab lugeda tasuta ja siis tuleb hakata maksma.“ Postimehe eest maksjatele pakutakse ajalehe veebiversioonis lisamaterjali, nagu näiteks kontserdi ülekanded. Kuidas võiks interneti keskkonna tasuliseks muutmine aga ajalehe

lugejate huvile mõjuda? Merit Kopli. „Pigem näitab ka välismaa kogemus, et paberlehtede tellijate hulk on pigem suurenend, et kui inimesed siiski näevad, et nad selle paberlehega koos saavad veel palju lisaväärtusi, siis nad pigem tellivad paberlehte, et ka näiteks New York Times, tõepoolest isegi tiraaž suurenes, noh, mis on praeguses olukorras suhteliselt harukordne.“

28.11.2014 kell 18.00

Eesti suurtest üleriigilistest lehtedest viimasena ei saa ka Postimeest enam internetis tasuta lugeda. Sissetulevad pressiteated ja muud sellised uudised jäävad endiselt kättesaadavaks, kuid mis muutus? Uku Toom jätkab sel teemal.

Tegelikult on tegevus selles suunas kestnud juba mõnda aega, selgitas „Terevisioonis” Postimehe peatoimetaja Merit Kopli. (ümbersõnastamine)

„Juba väga palju aastaid ei ole Postimees ju kogu paberlehe sisu kohe online´i pannud. tasuta kättesaadavaks, et me oleme paberlehe lugusi avaldand hiljem, avaldand lühendatult, et nüüd võib öelda, et me avaldame veelgi vähem paberlehe lugusid tasuta veebis, selleks, et kaitsta, põhimõtteliselt kaitsta meie lojaalseid tellijaid, sest et kui nemad ikkagi maksavad lehe eest, siis põhimõtteliselt oleks nende suhtes ebaõiglane avaldada sama materjal veebis tasuta.“
Tasuta ei saa suuri ajalehti internetis enam eriti kusagil lugeda, rääkis Kopli. „Maailmas on lehed läinud sellele tasulisele mudelile üle ju nüüd viimaste aastate jooksul päris kiiresti. On erinevaid mudeleid, on selline mudel, kus on kõik kogu paberlehe sisu ainult raha eest, Londoni Times näiteks, kus mitte midagi, ühtegi rida ei saa ilma raha maksmata. Siis on pehmem variant, kus mõned lood pannakse lühendatud, mõned pannakse hiljem ja siis on kolmas variant, mis on väga levinud suurte ingliskeelsete lehtede seas: Financial Times, New York Times, ka tegelikult Helsingin Sanomat. Ja see on siis selline mudel, kus..ma ise nimetan seda niukseks mõõdikustatud süsteemiks, ehk et näiteks 5, 10,15 lugu saab lugeda tasuta ja siis tuleb hakata maksma.“ Postimehe eest maksjatele pakutakse ajalehe veebiversioonis lisamaterjali, nagu näiteks kontserdi ülekanded. Kuidas võiks interneti keskkonna tasuliseks muutmine aga ajalehe lugejate huvile mõjuda? Merit Kopli. „Pigem näitab ka välismaa kogemus, et paberlehtede tellijate hulk on pigem suurenend, et kui inimesed siiski näevad, et nad selle paberlehega koos saavad veel palju lisaväärtusi, siis nad pigem tellivad paberlehte, et ka näiteks New York Times, tõepoolest isegi tiraaž suurenes, noh, mis on praeguses olukorras suhteliselt harukordne.“

Küsisin hinnangut sellele suundumusele ka Ajalehtede Liidu tegevjuhilt Mart Raudsaarelt. „Mina suhtun tendentsisse positiivselt, sellepärast, et omal ajal tegi ajakirjandus ju vea, hakates oma sisu tasuta internetis jagama ja seega ka just siis kasvatades lugejaskonna ootust, et sisu on võimalik saada tasuta, aga seda ei ole ju võimalik toota tasuta. Nii et täiesti loomulik on, et ühel hetkel tuli see viga ära parandada. Ega ju lugejaskond liigub üle digimaailmasse, aga ma arvan, et õigus on nendel, kes on võtnud sellise seisukoha, et ei ole vahet, kas lugeja loeb lehe sisu digikanalist ehk siis nutitelefonist või tahvelarvutist või ta loeb seda paberlehest, et et tellijad on ühesugused ja tellijad saavad kõike soovi korral, nii digiversiooni kui paberversiooni.”

Ning veel üks arvamus, Eesti Ekspressi peatoimetaja Allar Tankler. „Üldiselt on mõistlik, et väärt ajakirjanduse eest peab maksma raha. Seda, kas konkreetselt nüüd Postimehe puhul, kas see on nende jaoks hea strateegia, seda on raskem hinnata, sest ma arvan, et uudisajakirjanduse,

klassikalise uudisajakirjanduse puhul on inimestel tekkinud tänaseks väga suur ootus, et et uudiseid peaks olema tasuta igalt poolt saada. Ekspressi strateegia on siiamaani olnud see, et me pidevalt näeme vaeva selleks, et et tõmmata vahet sisse nendel lugudel, mida saab tasuta ja siis sellisel süveneval, uurivamal ajakirjandusel, mille eest peab maksma nii nagu vanadel headel aegadel."

Tänane käik peegeldab tegelikult Tankleri sõnul üldist trendi, et ka päevalehed keskenduvad järjest rohkem uurivale ajakirjandusele. Aga veel kord Mart Raudsaar. „Ajakirjandus peab saama raha lugejate käest ja vastupidi tekib ju lugejatel õigus eeldada, et see on kvaliteetne materjal, mida neile pakutakse ja ja loomulikult on tees ka see, minu tees, et ajakirjandus peab enda tegemiseks vajaliku raha võimalikult ikkagi ise teenima, et mitte olla sõltuvuses kas äriringkondadest või poliitilistest ringkondadest."

28.11.2014 kell 20.00

Eesti suurtest üleriigilistest lehtedest viimasena ei saa ka Postimeest enam internetis tasuta lugeda. Uku Toom jätkab sel teemal.

Tegelikult on tegevus selles suunas kestnud juba mõnda aega, selgitas „Terevisioonis" Postimehe peatoimetaja Merit Kopli.

„Juba väga palju aastaid ei ole Postimees ju kogu paberlehe sisu kohe online´i pannud. tasuta kättesaadavaks, et me oleme paberlehe lugusi avaldand hiljem, avaldand lühendatult, et nüüd võib öelda, et me avaldame veelgi vähem paberlehe lugusid tasuta veebis, et kaitsta_meie lojaalseid tellijaid, sest et kui nemad ikkagi maksavad lehe eest, siis põhimõtteliselt oleks nende suhtes ebaõiglane avaldada sama materjal veebis tasuta."

Küsisin hinnangut sellele suundumusele ka Ajalehtede Liidu tegevjuhilt Mart Raudsaarelt. „Mina suhtun tendentsisse positiivselt, sellepärast, et omal ajal tegi ajakirjandus ju vea, hakates oma sisu tasuta internetis jagama ja seega ka just siis kasvatades lugejaskonna ootust, et sisu on võimalik saada tasuta, aga seda ei ole ju võimalik toota tasuta. Nii et täiesti loomulik on, et ühel hetkel tuli see viga ära parandada. Ega ju lugejaskond liigub üle digimaailmasse, aga ma arvan, et õigus on nendel, kes on võtnud sellise seisukoha, et ei ole vahet, kas lugeja loeb lehe sisu digikanalist ehk siis nutitelefonist või tahvelarvutist või ta loeb seda paberlehest, et et tellijad on ühesugused ja tellijad saavad kõike soovi korral, nii digiversiooni kui paberversiooni."

Ning veel üks arvamus, Eesti Ekspressi peatoimetaja Allar Tankler. „Üldiselt on mõistlik, et väärt ajakirjanduse eest peab maksma raha. Seda, kas konkreetselt nüüd Postimehe puhul, kas see on nende jaoks hea strateegia, seda on raskem hinnata, sest ma arvan, et uudisajakirjanduse, klassikalise uudisajakirjanduse puhul on inimestel tekkinud tänaseks väga suur ootus, et et uudiseid peaks olema tasuta igalt poolt saada. Ekspressi strateegia on siiamaani olnud see, et me pidevalt näeme vaeva selleks, et et tõmmata vahet sisse nendel lugudel, mida saab tasuta ja siis sellisel süveneval, uurivamal ajakirjandusel, mille eest peab maksma nii nagu vanadel headel aegadel."

Tänane käik peegeldab tegelikult Tankleri sõnul üldist trendi, et ka päevalehed keskenduvad järjest rohkem uurivale ajakirjandusele. Aga veel kord Mart Raudsaar. „Ajakirjandus peab saama raha lugejate käest ja vastupidi tekib ju lugejatel õigus eeldada, et see on kvaliteetne materjal, mida neile pakutakse ja ja loomulikult on tees ka see, minu tees, et ajakirjandus peab enda

tegemiseks vajaliku raha võimalikult ikkagi ise teenima, et mitte olla sõltuvuses kas äriringkondadest või poliitilistest ringkondadest."

28.11.2014 kell 15.00
Riigi kinnisvara Asi väljakuulutatud nelja ministeeriumi ühishoone ehitustööde hanke võitis Fund Ehituse tütarfirma 2 Torni. Ühisministeeriumi hoone tuleb Tallinnasse, Suur-Ameerika tänavale, sinna kolivad kahekümneaastase rendilepinguga rahandusministeerium, majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, sotsiaalministeerium ning justiitsministeerium.
Ühishoone võiks Riigi Kinnisvara arvutuste kohaselt kümne aasta jooksul kokku hoida ligi seitse miljonit eurot. Ehitustöödega alustatakse tuleval aastal ja maja peaks valmima 2017. aastal.

28.11.2014 kell 18.00
Riigi Kinnisvara AS sõlmis nelja ministeeriumi ühishoone rajamiseks ehitustööde lepingu osaühinguga 2Torni, kes rajab riigiasutustele kaasaegse, energiasäästliku ja optimeeritud pinnakasutusega büroohoone. Uku Toom küsis Asi juhatuse esimehelt Jaak Saarniidult kommentaari ja seda, kuidas ta hanke tulemustega rahul on.

„Tehing sõlmiti ca pool tundi tagasi, tehing on piisavalt keeruline ja on läbinud nüüd kaks sellist hanke vooru, nii et nihuke hea töine tunne on." Kuidas nüüd tegevus edasi hakkab minema? „Täna siis sõlmiti pikaajaline hoonestusõiguse leping, kontsessionääriga, kelleks sai 2Torni, mis tütarühinguna kuulub osaühingule Fund Ehitus. Enne seda on mõned päevad on siin sõlmitud veel erinevaid lepinguid, kõigepealt Riigi Kinnisvara siis oma klientidega, kelleks on 4 ministeeriumi pikaajalised üürilepingud ja siis meie omakorda kontsessionääriga, kelleks on see 2Torni kahekümneaastane üürileping ja nüüd on siis pikaajaline hoonestusõiguse leping ja praegu on siis kontsessionääril esimene õigus kohandada oma äranägemise järgi natukene projekti, selleks on ca pool aastat aega. Teine on siis praktiliselt ka valduse üleandmine, ehk siis rahandusministeeriumi praktiline kolimine aasta alguses Endla-Lõkke piirkonda, kus meil pikka aega Maksu- ja Tolliamet oli, tallinlastel silme ees. Eks need ongi esimesed sellised kavad, nii et sellest hakkame pihta." Kas tähtajad on paigas, millal ehitamine lahti läheb, millal lõpetatakse? „Jah, lõpptähtaeg on selgelt juuli 2017 ja ehituseks peaks siis minema, kui projekt on kohandatud, siin kusagil suve lõpul, järgmisel aastal." No normaalne oleks muidugi küsida, et kui palju see riigile maksma läheb, aga ma saan aru, et esialgu ei lähegi see riigile midagi maksma, arendaja teeb nagu ta valmis. „Jah, tegemist ei ole klassikalise sellise projekteerimise või ehitamise hankega, vaid tegemist on kontsessionääri leidmisega, mis tähendab seda, et kontsessionäär on siis natukene erinev ehitajast, kes peab leidma oma ja pangast vahendid selleks, et investeerida, ta võib olla ise ka seal ehitaja poole peal. Tegelikult Riigi Kinnisvara kui siis põhirentnik siin nelja ministeeriumi vahel, meie saame nagu öeldakse võtmed kätte, nii et kõik riskid on siis kontsessionääril, ehk mitte ainult kui ehitushange, et sa lihtsalt ehitad näiteks riigieelarvest või X eraldab vahendid, nii et see on natuke selline unikaalsem hange.

28.11.2014 kell 20.00
Riigi Kinnisvara AS sõlmis nelja ministeeriumi ühishoone rajamiseks ehitustööde lepingu leppe osaühinguga 2Torni, kes rajab riigiasutustele kaasaegse, energiasäästliku ja optimeeritud pinnakasutusega büroohoone.

Uku Toom küsis kommentaari Asi juhatuse esimehelt Jaak Saarniidult kommentaari ja seda, kuidas ta hanke tulemustega rahul on. „Tehing sõlmiti ca pool tundi tagasi, tehing on piisavalt keeruline ja on läbinud nüüd kaks sellist hanke vooru, nii et nihuke hea töine tunne on." Kuidas nüüd tegevus edasi hakkab minema? „Täna siis sõlmiti pikaajaline hoonestusõiguse leping, kontsessionääriga, kelleks sai 2Torni, mis tütarühinguna kuulub osaühingule Fund Ehitus. Enne seda on mõned päevad on siin sõlmitud veel erinevaid lepinguid, kõigepealt Riigi Kinnisvara siis oma klientidega, kelleks on 4 ministeeriumi pikaajalised üürilepingud ja siis meie omakorda kontsessionääriga, kelleks on see 2Torni kahekümneaastane üürileping ja nüüd on siis pikaajaline hoonestusõiguse leping ja praegu on siis kontsessionääril esimene õigus kohandada oma äranägemise järgi natukene projekti, selleks on ca pool aastat aega.

Teine on siis praktiliselt ka valduse üleandmine, ehk siis rahandusministeeriumi praktiline kolimine aasta alguses Endla-Lõkke piirkonda, kus meil pikka aega Maksu- ja Tolliamet oli, tallinnlastel silme ees. Eks need ongi esimesed sellised kavad, nii et sellest hakkame pihta."

Kas tähtajad on paigas, millal ehitamine lahti läheb, millal lõpetatakse? „Jah, lõpptähtaeg on selgelt juuli 2017 ja ehituseks peaks siis minema, kui projekt on kohandatud, siin kusagil suve lõpul, järgmisel aastal." No normaalne oleks muidugi küsida, et kui palju see riigile maksma läheb, aga ma saan aru, et esialgu ei lähegi see riigile midagi maksma, arendaja teeb nagu ta valmis. „Jah, tegemist ei ole klassikalise sellise projekteerimise või ehitamise hankega, vaid tegemist on kontsessionääri leidmisega, mis tähendab seda, et kontsessionäär on siis natukene erinev ehitajast, kes peab leidma oma ja pangast vahendid selleks, et investeerida, ta võib olla ise ka seal ehitaja poole peal. Tegelikult Riigi Kinnisvara, kui siis põhirentnik siin nelja ministeeriumi vahel, meie saame nagu öeldakse võtmed kätte, nii et kõik riskid on siis kontsessionääril, ehk mitte ainult kui ehitushange, et sa lihtsalt ehitad näiteks riigieelarvest või X eraldab vahendid, nii et see on natuke selline unikaalsem hange.

28.11.2014 kell 15.00
Õigusteadlased arutasid täna, kas ja mil määral peavad seadused väljendama või kujundama rahva tahet. Mari Rebane käis kohal.
Viimase aja niiöelda kuumadest kartulitest kerkib silma ette kohe korrakaitseseadus ja kooseluseadus. Mõlemal juhul kerkib küsimus, kas võiks rahva enamuse tahe olla määrav, milliseid seaduseid Eestis vastu võetakse.
Kindlasti mitte siis, kui see puudutab inimõigusi, ütleb Tartu Ülikooli eetikakeskuse juhataja professor Margit Sutrop. „Kui enamus tahaks väikese grupi õigusi ära võtta, näiteks naistelt võtta uuesti õigust haridust saada ja ütleks, et iibeprobleemide lahendamiseks oleks parem kõik naised koju saata ja sünnitama panna. Kas see tegelikult juba õigustaks seda, et selliseid seadusi peaks vastu võetama? See peaks olema pigem siis üldine tahe, nii nagu Rousseau sellest kunagi rääkis,

aga see peab siis silmas pidama teatud asju, mis on juba kokku lepitud, mis on ühiskonna jaoks olulised või mis on need hüvelised asjad. Näiteks korrakaitseseadus lähtus üksikisiku õiguste kaitsest, eeldades, et inimene on mõistuslik olend, kes tajub vabadusega kaasnevat vastutust. Paraku selgus, et teadvustati ainult vabaduse olemasolu ning tagajärjed tõid mängu väärtused nagu tervis ja turvatunne. Selle seaduse puhul kaalusid sel hetkel viimased kaks üksikisiku vabaduse üles. Mõnel teisel hetkel võib see olla teisiti, sest alati tuleb arvestada konteksti ning seda, kuhu ühiskonnana tahetakse jõuda. Nii nagu me ei taha õiglaste ressursside jagamise mõttes teha sellist olukorda, et ainult autosõitjad, keda ilmselgelt on rohkem kui rattasõitjaid, saaksid mugavalt olla. Me peame leidma ka sellele vähemusgrupile, kes on jalgrattasõitjad, mingi turvalise liikumisvõimaluse, et nii on ka tegelikult ühiskonnas seadustega, et me ei saa kunagi teha ikkagi ainult ühest suurest grupist lähtuvana neid, vaid me peame vähemuste huvisid arvestama, neid teatud määral kaitsma ja kui selleks raamistikuks on ka teatavad kokkulepped inimeste põhimõttelistest niiöelda põhiväärtustest, mida me kaitsta tahame, siis vähemalt raam on meil olemas. Iseasi on, kuidas me seda väärtuste kaalumist teeme ja nagu ma ütlesin, see võiks olla väga tundlikult arvestades konteksti ja neid tingimusi, kus me oma ühiskonnana parasjagu oleme.“

Tartu Ülikooli rahvusvahelise õiguse professor Lauri Mälksoo. „Põhidilemma selles valdkonnas on see, et mil määral me aktsepteerime demokraatias seda, et on justkui nagu mingisugune moraalne või õiguspoliitiline avangard, kes mõneti nagu teab paremini ja natukene ka teab enamuse eest, mis talle on parem ja siis sõnastab selle no teatud mõttes võib-olla alati mitte päris demokraatlikult. Kui teatud situatsioonides näiteks parlamendi enamus ja rahva enamuse tahe nad mingil määral lähevad vastuollu, siis ma pean seda puht demokraatia toimimise seisukohast mõneti anomaalseks nähtuseks.

28.11.2014 kell 18.00

Õigusteadlased arutlesid täna, kas ja mil määral peavad seadused väljendama või kujundama rahva tahet. Mari Rebane käis kohal.

Viimase aja niiöelda kuumadest kartulitest kerkib silma ette kohe korrakaitseseadus ja kooseluseadus. Mõlemal juhul kerkib küsimus, kas võiks rahva enamuse tahe olla määrav, millieid seaduseid Eestis vastu võetakse. Kindlasti mitte siis, kui see puudutab inimõigusi, ütleb Tartu Ülikooli eetikakeskuse juhataja professor Margit Sutrop. „Kui enamus tahaks väikese grupi õigusi ära võtta, näiteks naistelt võtta uuesti õigust haridust saada ja ütleks, et iibeprobleemide lahendamiseks oleks parem kõik naised koju saata ja sünnitama panna. Kas see tegelikult juba õigustaks seda, et selliseid seadusi peaks vastu võetama? See peaks olema pigem siis üldine tahe, nii nagu Rousseau sellest kunagi rääkis, aga see peab siis silmas pidama teatud asju, mis on juba kokku lepitud, mis on ühiskonna jaoks olulised või mis on need hüvelised asjad.“

Näiteks korrakaitseseadus lähtus üksikisiku õiguste kaitsest, eeldades, et inimene on mõistuslik olend, kes tajub vabadusega kaasnevat vastutust. Paraku selgus, et teadvustati ainult vabaduse olemasolu ning tagajärjed tõid mängu väärtused nagu tervis ja turvatunne. Selle seaduse puhul kaalusid sel hetkel viimased kaks üksikisiku vabaduse üles. Mõnel teisel hetkel võib see olla teisiti, sest alati tuleb arvestada konteksti ning seda, kuhu ühiskonnana tahetakse jõuda. Margit Sutrop. „Nii nagu me ei taha õiglaste ressursside jagamise mõttes teha sellist olukorda, et ainult autosõitjad, keda ilmselgelt on rohkem kui rattasõitjaid, saaksid mugavalt olla. Me peame leidma ka sellele vähemusgrupile, kes on jalgrattasõitjad, mingi turvalise liikumisvõimaluse, et nii on ka

tegelikult ühiskonnas seadustega, et me ei saa kunagi teha ikkagi ainult ühest suurest grupist lähtuvana neid, vaid me peame vähemuste huvisid arvestama, neid teatud määral kaitsma ja kui selleks raamistikuks on ka teatavad kokkulepped inimeste põhimõttelistest niiöelda põhiväärtustest, mida me kaitsta tahame, siis vähemalt raam on meil olemas. Iseasi on, kuidas me seda väärtuste kaalumist teeme" ja nagu ma ütlesin, see võiks olla väga tundlikult arvestades konteksti ja neid tingimusi, kus me oma ühiskonnana parasjagu oleme."
Tartu Ülikooli rahvusvahelise õiguse professor Lauri Mälksoo. „Põhidilemma selles valdkonnas on see, et mil määral me aktsepteerime demokraatias seda, et on justkui nagu mingisugune moraalne või õiguspoliitiline avangard, kes mõneti nagu teab paremini ja natukene ka teab enamuse eest, mis talle on parem ja siis sõnastab selle no teatud mõttes võib-olla alati mitte päris demokraatlikult." Kui teatud situatsioonides näiteks parlamendi enamus ja rahva enamuse tahe nad mingil määral lähevad vastuollu, siis ma pean seda puht demokraatia toimimise seisukohast mõneti anomaalseks nähtuseks.

28.11.2014 kell 15.00
Narva piiripunkti uuele jalakäijate terminalile pandi täna nurgakivi. Jüri Nikolajev käis kohal. Esialgse kava järgi pidanuks Narva maanteepiiripunkti laiendustööd valmis saama juba kahe kuu pärast, kuid need plaanid ei täitunud.

Siseminister Hanno Pevkur. „No me kõik teame, mis juhtus. Kaevamise käigus tulid välja inimsäilmed ja oli vaja teostada arheoloogilised kaevamised. Kahjuks nii suure mastaabiga, et me täna saame alles tõesti panna nurgakivi. See tähtaeg praegu ehitaja poolt lubatuna on juuni lõpp-juuli esimesed päevad. Me väga loodame, et see tähtaeg peaks."

Narva maanteepiiripunkti rekonstrueerimist hakati kavandama siis, kui suhted Venemaaga olid korras ja silmapiiril terendas viisavabadus. Praegu on olukord teine, kuid nagu kinnitab siseminister, on Narva piiripunkti laiendamine jätkuvalt oluline. „Tegemist on Eesti ja Venemaa, Euroopa Liidu ja Venemaa, NATO ja Venamaa vahelise piiripunktiga, mida läbib kõige rohkem inimesi, eelmisel aastal 3,8 miljonit inimest. Samamoodi ei ole mingit normaalselt põhjendust sellele, et inimesed peaksid kasvõi tänase ilmaga külmetama, seisma tänaval ja mitte normaalsetes tingimustes, nii et see punkt on väga oluline."

Ehitustööde lõppedes muutub piiri läbilaskevõime Narvas maksimaalseks ja suureneb võrreldes tavalisega vähemalt poole võrra. Narva piiril töötavad piirivalvurid ootavad aga eelkõige töötingimuste paranemist. Piiripunkti juht Üllar Kustala. „Kui võtta nüüd seda vana terminali, mis oli ikkagit ehitatud 94 aastal, milles puudus igasugune võimalus talvel soojuse mõistes, suvel konditsioneeride mõistes, et ruume natukenegi jahutada. Loodame, et tulevad head ja inimlikud töötingimused."

Seni on Narva piiritöötajad pidanud end pidevalt õigustama aeg-ajalt tekkivate piiriummikute pärast. Viimane neist juhtus novembri algul, kui vene turistide voog oli tavatult suur. Lähenevaks aastavahetuseks remonditööd veel ei lõpe. Üllar Kustala. „No enam ei julge varsti siin mitte midagi lubada sellepärast, et kõik mis sõnad sa ütled, kõike kasutatakse ikkagit meie vastu, aga selles suhtes julgustan inimesi, et ehitaja peaks täitma oma pühade eelsed lubadused, et kõik

sõidurajad on ka nüüd täies mahus kasutuses ja kui võtta nüüd uut piiripunkti, siis ikkagi kõik asjad peaksid tõusma. Võimekus meil on olemas, me oleme muutmas oma taktikaid ja loodame, et see kõik tõuseb.“ Narva kesklinnas asuva maanteepiiripunkti ümberehitustöödega tegeleb aktsiaselts Oma Ehitaja. Lepingu maksumus on 6,7 miljonit eurot. Töid rahastab Eesti-Läti-Vene piiriülese koostöö programm ja Eesti riik. Uudistele Jüri Nikolajev, Narva.

28.11.2014 kelll 18.00
Narva piiripunkti uuele jalakäijate terminalile pandi täna nurgakivi. Jüri Nikolajev käis kohal.

Esialgse kava järgi pidanuks Narva maanteepiiripunkti laiendustööd valmis saama juba kahe kuu pärast, kuid need plaanid ei täitunud. Siseminister Hanno Pevkur. „No me kõik teame, mis juhtus. Kaevamise käigus tulid välja inimsäilmed ja oli vaja teostada arheoloogilised kaevamised. Kahjuks nii suure mastaabiga, et me täna saame alles tõesti panna nurgakivi. See tähtaeg praegu ehitaja poolt lubatuna on juuni lõpp-juuli esimesed päevad. Me väga loodame, et see tähtaeg peaks.“

Narva maanteepiiripunkti rekonstrueerimist hakati kavandama siis, kui suhted Venemaaga olid korras ja silmapiiril terendas viisavabadus. Praegu on olukord teine, kuid nagu kinnitab siseminister, on Narva piiripunkti laiendamine jätkuvalt oluline. „Tegemist on Eesti ja Venemaa, Euroopa Liidu ja Venemaa, NATO ja Venamaa vahelise piiripunktiga, mida läbib kõige rohkem inimesi, eelmisel aastal 3,8 miljonit inimest. Samamoodi ei ole mingit normaalselt põhjendust sellele, et inimesed peaksid kasvõi tänase ilmaga külmetama, seisma tänaval ja mitte normaalsetes tingimustes, nii et see punkt on väga oluline.“

Ehitustööde lõppedes muutub piiri läbilaskevõime Narvas maksimaalseks ja suureneb võrreldes tavalisega vähemalt poole võrra. Narva piiril töötavad piirivalvurid ootavad aga eelkõige töötingimuste paranemist. Piiripunkti juht Üllar Kustala. „Kui võtta nüüd seda vana terminali, mis oli ikkagit ehitatud 94. aastal, milles puudus igasugune võimalus talvel soojuse mõistes, suvel konditsioneeride mõistes, et ruume natukenegi jahutada. Loodame, et tulevad head ja inimlikud töötingimused.“ Seni on Narva piiritöötajad pidanud end pidevalt õigustama aeg-ajalt tekkivate piiriummikute pärast. Viimane neist juhtus novembri algul, kui vene turistide voog oli tavatult suur. Lähenevaks aastavahetuseks remonditööd veel ei lõpe. Üllar Kustala. „No enam ei julge varsti siin mitte midagi lubada sellepärast, et kõik mis sõnad sa ütled, kõike kasutatakse ikkagit meie vastu, aga selles suhtes julgustan inimesi, et ehitaja peaks täitma oma pühade eelsed lubadused, et kõik sõidurajad on ka nüüd täies mahus kasutuses ja kui võtta nüüd uut piiripunkti, siis ikkagi kõik asjad peaksid tõusma. Võimekus meil on olemas, me oleme muutmas oma taktikaid ja loodame, et see kõik tõuseb.“ Narva kesklinnas asuva maanteepiiripunkti ümberehitustöödega tegeleb aktsiaselts Oma Ehitaja. Lepingu maksumus on 6,7 miljonit eurot. Töid rahastab Eesti-Läti-Vene piiriülese koostöö programm ja Eesti riik. Uudistele Jüri Nikolajev, Narva.

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

28.11.2014 kell 18.00
Just neil minuteil jagatakse Tallinnas Nordea kontserdimajas Pimedate Ööde filmifestivali auhindu. Kes neid nopivad, räägib Mari Rebane.

Pöffil on ühtekokku seitse auhinnalist programmi, kuid kõige olulisem neist on rahvusvaheline võistlusprogramm. Žürii liige Kati Outinen tunnistas, et kuna filmid käsitlesid inimest tema hädas, olid teemad nii sünged, et žüriil oli raske neid vastu võtta. Samas olid linateosed väga head ning parimaks krooniti Belgia režissööri Kust van den Bergi film „Lutsifer". See on verdtarretav ja samas muinasjutuline lugu sellest, kuidas paradiisile sarnanevas ühiskonnas tuleb kurjus inimeste sekka ja seda sõna otseses mõttes kuradi kujul. Jätkab Kati Outinen. „Käsitlemise viis oli väga naiivne ja rahulik sündmuste jada ning seal oli sellist vaikset huumorit. Sündmuspaik on väike Mehhiko küla ja filmis väga peenetundeliselt austatakse nende inimeste eluviisi, nende suhtumist maailma ja selle muutumisse, mis paratamatult järgneb ja kuidas nad sellega püüavad toime tulla, see on väga humaanne film," võttis Outinen hindajate seisukoha kokku.
Tunnustust leidis ka Martti Helde esimene täispikk mängufilm „Risttuules". Rahvusvaheline Filmiklubide Föderatsioon tunnistas selle parimaks filmiks ning teose tõstsid ühel või teisel viisil esile veel kolme programmi žüriid. Esmakordselt oli PÖFFil ka oikumeeniline žürii ehk luteri, katoliku ja õigeusu kiriku preestrite õpetajad, kes valisid rahvusvahelisest võistlusprogrammist parimaks kristlike väärtuste kandjaks Iraani režissööri Reza Mirkrimi teose „Täna". Mis on omal moel kummaline, kuivõrd tegu on islami riigiga, märkis žürii ainuke niiöelda variisik metropoliit Korneliuse esindaja Rain Simmul. „Meie jaoks kristlikud väärtused nagu hõlmavad kogu maailma, sest et noh, Kristus lunastas oma verega kõik inimesed, kas me seda tunnistame või ei tunnista, kas me sellesse usume või ei usu, see on teine asi, aga noh, mina usun, et Kristus lunastas kõik inimesed ja sellepärast see on huvitav, et üks moslemi režissöör, võib-olla ta oli isegi moslemi-kristlane, ma ei teagi, ta oli kõige kristlikum film selles mõttes, see mingisugune valmidus eneseohverduseks ja ja ja teise inimese eest ennast ohvri toomise mõtet oli selles filmis väga palju." Kuigi täna kuulutati võitjad välja, lõppeb filmifestival alles pühapäeval.

28.11.2014 kell 20.00
Just neil minuteil jagatakse Tallinnas Nordea kontserdimajas jagati äsja Pimedate Ööde filmifestivali auhindu. Mari Rebane annab teada.

Pöffil on ühtekokku seitse auhinnalist programmi, kuid kõige olulisem neist on rahvusvaheline võistlusprogramm. Žürii liige Kati Outinen tunnistas, et kuna filmid käsitlesid inimest tema hädas, olid teemad nii sünged, et žüriil oli raske neid vastu võtta. Samas olid linateosed väga head ning parimaks krooniti Belgia režissööri Kust van den Bergi film „Lutsifer". See on verdtarretav ja samas muinasjutuline lugu sellest, kuidas paradiisile sarnanevas ühiskonnas tuleb kurjus inimeste sekka ja seda sõna otseses mõttes kuradi kujul. Jätkab Kati Outinen. „Käsitlemise viis oli väga naiivne ja rahulik sündmuste jada ning seal oli sellist vaikset huumorit. Sündmuspaik on väike Mehhiko küla ja filmis väga peenetundeliselt austatakse nende inimeste eluviisi, nende suhtumist maailma ja selle muutumisse, mis paratamatult järgneb ja kuidas nad sellega püüavad toime tulla, see on väga humaanne film," võttis Outinen hindajate seisukoha kokku.

Tunnustust leidis ka Martti Helde esimene täispikk mängufilm „Risttuules". Rahvusvaheline Filmiklubide Föderatsioon tunnistas selle parimaks filmiks ning teose tõstsid ühel või teisel viisil esile veel kolme programmi žüriid. Esmakordselt oli PÖFFil ka oikumeeniline žürii ehk luteri, katoliku ja õigeusu kiriku preestrite õpetajad, kes valisid rahvusvahelisest võistlusprogrammist parimaks kristlike väärtuste kandjaks Iraani režissööri Reza Mirkarimi teose „Täna". Mis on omal moel kummaline, kuivõrd tegu on islami riigiga, märkis žürii ainuke niiöelda variisik metropoliit Korneliuse esindaja Rain Simmul. „Meie jaoks kristlikud väärtused nagu hõlmavad kogu maailma, sest et noh, Kristus lunastas oma verega kõik inimesed, kas me seda tunnistame või ei tunnista, kas me sellesse usume või ei usu, see on teine asi, aga noh, mina usun, et Kristus lunastas kõik inimesed ja sellepärast see on huvitav, et üks moslemi režissöör, võib-olla ta oli isegi moslemi-kristlane, ma ei teagi, ta oli kõige kristlikum film selles mõttes, see mingisugune valmidus eneseohverduseks ja ja ja teise inimese eest ennast ohvri toomise mõtet oli selles filmis väga palju." Kuigi täna kuulutati võitjad välja, lõppeb filmifestival alles pühapäeval.

29.11.2014 kell 07.00

Eesti Arstide Liit peab täna üldkogu, kus arutatakse ka Eesti tervishoiu tulevikku. Riigikontroll teeb ettekande tervishoiu rahastamisest. Arstide Liidu presidendi Andres Korgi sõnul peegeldab riigikontrolli aastaaruanne tervishoiu küsimustes suures osas arstkonna seisukohti. Olukorra halvenemise peapõhjus on see, et poliitikud ei tee otsuseid tervishoiu korralduse ja rahastamise põhimõttelisteks muudatusteks. Üldkogul annab Andres Kork presidendi volitused üle Lembi Augile, kelle ametiaeg algab 1. jaanuaril 2015.

29.11.2014 kell 18.00

Eesti Arstide Liit arutas tänasel üldkogul Tallinnas tervishoiu rahastamist ja tulevikku. Jätkab Kai Vare.

Juba 2010. aastal Maailma Terviseorganisatsiooni, sotsiaalministeeriumi ja Eesti haigekassa koostöös valminud uurimuses toodi välja, et praeguse rahastamise juures ei suuda Eesti oma tervishoiu süsteemi üleval pidada. Uuringus anti ka hulk soovitusi, kuidas rahastamise jätkusuutlikkust tagada, aga seni on tehtud vaid kosmeetilisi muudatusi, nendib riigikontroll oma aastaaruandes. Eesti Arstide Liidu peasekretäri Katrin Rehemaa sõnul peegeldab riigikontrolli aruanne ka arstkonna arvamust. „Kõige suurema puudujäägina toodi välja see, et tervishoius tegelikult on vaja teha põhimõttelisi muudatusi selleks, et süsteem oleks jätkusuutlik ka edaspidi, aga neid põhimõttelisi muudatusi ei ole poliitikud õigel ajal teinud. Muidugi saab neid teha ka nüüd juba, aga nüüd juba on ka paljude asjadega tegelikult hiljaks jäädud, et praegu me niiöelda kustutame tulekahjusid". Arstide Liidu hinnangul oleks vaja laiemat arutelu ? ühiskonnas. Eelkõige tuleks üle vaadata rahastamispõhimõtted. Rehemaa sõnul on kahju, et poliitikud pole tahtnud neli aastat tagasi tehtud soovitusi järgida. „Kõige olulisem soovitus on ikkagi see, et rahastada tervishoidu ainult tööjõumaksust, ehk siis nagu meil ravikindlustusmaks, mis on sotsiaalmaksu osa, sellest selgelt ei tule välja tulevikus ja tuleks leida lisavahendeid riigieelarvest. Võib-olla mõned kulud haigekassa rahastamise alt välja viia." Rehemaa lisas, et muudatusi on vaja ka tervishoiu korralduses, aga oluline on lähtuda tervikust. "Meil kiputakse

niiöelda arendama ja muutma süsteemi eri osa eraldi, vaadatakse perearstisütseemi eraldi, vaadataske kiirabi eraldi, eriarsti süsteemi eraldi, aga see kõik on tegelikult ikkagi üks tervik ja kõik muudatused ja lahendused peaksid kõiki neid osi koos vaatama. Kuigi arstid leiavad, et olukord läheb aina hullemaks, näitab sostisaalministeeriumi ja haigekassa möödunud aastal avalikustatud uuring, et ligi 70% elanikest on tervihoiu korraldusega rahul. Ka arstiabi kättesaadavusega on rahul üle poole küsitletutest. Katrin Rehemaa. „Eesti arstiabi kvaliteediga ollakse tõesti rahul ja see teeb ainult rõõmu arstidele, aga millega kindlasti ei olda rahul, on seesama kättesaadavus ja ravijärjekordade pikkus ja see tegelikult võib valusalt kätte maksta tulevikus, sest paljud väikesed probleemid pika aja ootamise peale muutuvad suuremaks, meil on väga palju ravikindlustamata inimesi, kes saavadki ainult vältimatut arstiabi, meil on kõigile teada ja tuntud ja valus hambaravi probleem ja tõepoolest see, et arstid lahkuvad ja arstide koormus on suur, eks ka see annab siiski tunda inimeste diagnoosimisel ja ravimisel."

29.11.2014 kell 20.00

Tallinnas koos olnud Eesti Arstide Liidu üldkogu kutsus valitsust ja riigikogu kiirelt tegema rahva tervise parandamiseks ja tervishoiusüsteemi püsimiseks vajalikke otsuseid. Arstide Liit on nõus riigikontrolli seisukohaga, et ravikindlustuse rahastamise kestlikkust tagavate põhimõtteliste otsuste edasilükkamine on toonud kaasa olukorra halvenemise tervihsoius. Üldkogu avalduses märgitakse, et Eestis on ligi 80 000 ravikindlustamata inimest, kes saavad ainult vältimatut abi, ravijärjekorrad ületavad lubatud piire ja ravimata hambad põhjustavad raskeid tüsistusi. Samas lisatakse, et kui vajalikke kulutusi ei tehta, tekitab riik tulevikuks teadlikult hoopis suuremaid tervishoiukulusid, mis oleksid välditavad. „Aktuaalse kaamera" teatel ütles Arstide Liidu liikmetele esinenud riigikontrolli auditi juht Liisi Uder, et riigikontroll on mures, sest pole suudetud otsustada, kuidas ravikindlustus edaspidi raha juurde saab. Ta lisas, et juba aastaid on teada, et ravikindlustuse raha varsti enam ei jätku ja kasutusele tuleb võtta reservid ehk haigekassa jaotmata kasum. „Paljudel juhtudel me näeme seda, et kui rahastamist planeeritakse, siis ei suudeta mõelda niiöelda üldriiklikult, ei suudeta isegi ütleme ravikindlustuse eelarve sees mõelda, et kas teatud kulude osas võiks äkki hoida kulusid niiöelda teise valdkonna arvelt kokku."

29.11.2014 kell 07.00

Täna esietendub Norra Rahvusooperis Eesti helilooja Jüri Reinvere ooper Peer Gynt, mis põhineb Henric Ibseni samanimelisel näidendil. Reinvere andis Norra rahvusooperile nõusoleku Peer Gynt kirjutamiseks 2012. aastal ja sellega algas pikk ja intensiivne töö. Helilooja on ka ooperi libreto autor. Reinvere ütles Klassikaraadiole, et ooperi kirjutamise juures oli tema jaoks algusest peale paar olulist põhimõtet. „Esimene oli see, et kui teha Peer Gyndist üldse ooperit, siis tasub teha siiski tervest, tähendab, sellel teosel peab olema Ibseni algus, sel peab olema Ibseni lõpp, sel peab olema Ibseni põhistruktuur. Ja teine üks põhimõte oli mul väga oluline, oli see, et hoolimata sellest, et ma kirjutan seda väga kõvasti ringi, meil on uusi tegelasi, meil on uusi stseene, meil on hoopis uusi konnotatsioone ajalooliste sündmustega, siis siiski ma ei välju Ibseni või laiemas mõistes Kirke Gaurdi filosoofiast. Teema nagu jumala arm ja naasemine ja isiksuse kasvamine - need on kõik säilinud peateemadena siiski.

29.11.2014 kell 18.00

Norra rahvusooper tellis kaks aastat tagasi heliloojalt Jüri Reinverelt ooperi Peer Gynt ja täna on Oslos ooperi maailma esiettekanne. Klassikaraadio vestles Reinverega Berliinis, kus Reinvere on elanud viimased 10 aastat. Vahendab Kristi Sobak.

„Öine matus" kannab nime ststeen, mille muusikat kuulete. See kõlab Peer Gynti kojutuleku alguses. Nõusoleku Norra rahvusooperile see teos kirjutada andis helilooja Jüri Reinvere 2012. aastal ja sellega algas pikk ja intensiivne töö.

Täna esietendub Norra Rahvusooperis Eesti helilooja Jüri Reinvere ooper Peer Gynt, mis põhineb Henric Ibseni samanimelisel näidendil. Reinvere andis Norra rahvusooperile nõusoleku Peer Gynt kirjutamiseks 2012. aastal ja sellega algas pikk ja intensiivne töö. Helilooja on ka ooperi libreto autor. Reinvere ütles Klassikaraadiole, et ooperi kirjutamise juures oli tema jaoks algusest peale paar olulist põhimõtet. „Esimene oli see, et kui teha Peer Gyndist üldse ooperit, siis tasub teha siiski tervest, tähendab, sellel teosel peab olema Ibseni algus, sel peab olema Ibseni lõpp, sel peab olema Ibseni põhistruktuur. Ja teine üks põhimõte oli mul väga oluline, oli see, et hoolimata sellest, et ma kirjutan seda väga kõvasti ringi, meil on uusi tegelasi, meil on uusi stseene, meil on hoopis uusi konnotatsioone ajalooliste sündmustega, siis siiski ma ei välju Ibseni või laiemas mõistes Kirke Gaurdi filosoofiast. Teema nagu jumala arm ja naasemine ja isiksuse kasvamine - need on kõik säilinud peateemadena siiski. Et nii palju ma soovisin respekteerida ja austada seda originaalteost."

Küll aga lisandub helilooja sõnul teema, mis väljendub kõige tugevamini ooperimuusikas. „Ja see on teema sellest, mis meist on saanud meie omade sümbolitega või näiteks nii tugevate sümbolitega nagu Peer Gynt on näiteks klassikalisele muusikale. „Meie siin niisuguse natukene laguneva Euroopa keskel, mis meist on saanud, samal ajal kui me nii austame ja endiselt pjedestaalil hoiame neid oma sümboleid nagu näiteks Kriegi Peer Gynti." Reinvere toob välja, et kui põhjamaalastele on mõõtmatult tähtis Norra näitekirjanik ja Peer Gynti autor Hendrik Ibsen, siis eestlastele on kallim Norra helilooja Edward Kriegi muusika, mille ta Ibseni lavastuse jaoks lõi. Ka Reinvere ooperis on Kriegil suur osa. „Aga jälle mitte niimoodi otseselt mingeid niukseid väga selgeid Kriegi tsitaate mul ei ole. Küll aga on niiöelda aeg-ajalt töötluse all küll see teema, et mida Kriegi muusika ja noh just nagu mingisugused sellised teatavad võtted, mis selles muusikas on väga tüüpilised, et mida need tähendavad. Nii et, et noh, Kriegile nagu viitab tagasi kogu aeg, oleks ka rumal kirjutada Peer Gyndi ooper ja teha nihukest nägu, et Kriegi ei ole olemas." Peer Gyndi on Norra rahvusooperis lavastanud Sigrid Strøm Reibo , Peer Gynti osas on Harald Sydol (?).

29.11.2014 kell 07.00

Tallinna kaitseliitlased peavad Murru ja Rummu vangla endistel aladel linnavõitluse õppust „Põhjatäht". Õppuse ülema Põhja kompanii pealiku leitnant Tanel Järveti sõnul on oodata koralikku linnavõitlust, vastutegevuses osaleb ka Tallinna maleva soomustransportöör. Õppusele liikuvad ja sealt naasvad kolonnid võivad mõnevõrra häirida Paldiski maanteel liiklejaid.

Lisa 1(järg)

29.11.2014 kell 09.00
Tallinna kaitseliitlased peavad Murru ja Rummu vangla endistel aladel linnavõitluse õppust „Põhjatäht". Õppuse ülema Põhja kompanii pealiku leitnant Tanel Järveti sõnul on oodata koralikku linnavõitlust, vastutegevuses osaleb ka Tallinna maleva soomustransportöör. Õppusele liikuvad ja sealt naasvad kolonnid võivad mõnevõrra häirida Paldiski maanteel liiklejaid. Täna ja homme kasutatakse õppuste alal ka imitatsiooni vahendeid. Kaitseliit loodab kaaskodanike mõistvale suhtumisele.

29.11.2014 kell 12.00
Keskerakonna esimees Edgar Savisaar rõhutas partei volikogus peetud kõnes, et Keskerakonnast endast sõltub, kas pärast riigikogu valimisi on avatud tee uuele valitsusele ja muutustele või mitte. Sillamäel peetaval volikogu istungil käsitles Savisaar ka Keskerakonna konkurentide olukorda, kritiseeritdes teravalt eelkõige Reformierakonda. Tema hinnangul on Reformierakond võtnud eesmärgiks Isamaa ja Res Publica Liit hävitada. „Reformierakonna niiditõmbajad saavad aru, et Eerik Niiles-Krossi vastu võttes nad erakonna mainele head ei teinud, aga nad kalkuleerisid külmalt ja õigesti, et IRL kaotab sellest veel rohkem, näides luuserina", rääkis Savisaar. Ta lisas, et paraku ei ole IRList tõsist vastast. Sotsiaaldemokraatidest rääkides ütles Savisaar, et kui sotsid ei oleks läinud kevadel Reformierakonnale õlekõrreks, siis oleks Eestil olnud võimalus uueks alguseks juba sel aastal, kas Reformierakonnatu koalitsiooni või erakorraliste valimiste kaudu. Keskerakonna esimees lisas, et ministri portfell ei aita, kui parteil endal selgroog puudub.

29.11.2014 kell 15.00
Keskerakonna esimees Edgar Savisaar rõhutas partei volikogus peetud kõnes, et keskerakonnast endast sõltub, kas pärast riigikogu valimisi on avatud tee uuele valitsusele ja muutustele või mitte. Sillamäel peetaval volikogu istungil käsitles Savisaar ka Keskerakonna konkurentide olukorda, kritiseerides teravalt eelkõige Reformierakonda. Tema hinnangul on Reformierakond võtnud eesmärgiks Isamaa ja Res Publica Liit hävitada. „Reformierakonna niiditõmbajad saavad aru, et Eerik Niiles-Krossi vastu võttes nad erakonna mainele head ei teinud, aga nad kalkuleerisid külmalt ja õigesti, et IRL kaotab sellest veel rohkem, näides luuserina," rääkis Savisaar. Ta lisas, et paraku ei ole IRL-ist tõsist vastast. Sotsiaaldemokraatidest rääkides ütles Savisaar, et kui sotsid ei oleks läinud kevadel Reformierakonnale õlekõrreks, siis oleks Eestil olnud võimalus uueks alguseks juba sel aastal, kas Reformierakonnatu koalitsiooni või erakorraliste valimiste kaudu. Keskerakonna esimees lisas, et ministri portfell ei aita, kui parteil endal selgroog puudub.

29.11.2014 kell 18.00
Keskerakonna volikogu arutas Sillamäel valimisprogrammi. Keskerakond pöörab valimiskampaanias põhitähelepanu maksureformile, teatab Ago Gaškov.

Valimisprogrammi töörühma juht Mailis Reps, mis on Keskerakonna valimisprogrammis kõige olulisem?

Lisa 1(järg)

„No kõige olulisemana võib öelda, et on selline muutus, et ühiskonnas on ootus nii majandusreformiks, maksureformiks kui ka kindlasti sotsiaalsüsteemi selliseid põhjapanevaid küsimusi, alates tööjõureformist kuni kuni ütleme perepoliitikani välja. No ütleme näiteks maksureformis me räägime põhimõtteliselt, loomulikult mitte ainult tulumaksust, vaid me räägime ettevõtluse maksustamisest, sellised, et piirkondadesse saaks toetusi eraldada, aga Tallinnas oleks võimalik ettevõtetele tulumaks rakendada. Ja samal ajal vähendadses sotsiaalmaksu ettevõtetele, mis on alustavale ettevõtjale ja nüüd ka näiteks puuetega inimeste puhul välja tulnud üks tõsisemaid probleeme, räägime käibemaksust toidukaupadele, oleme teind siin üsna palju analüüse, arvutusi. Majanduskeskkonnas me räägime väga tõsiselt keskkonnast, keskkonna maksustamisest, ressursi maksustamisest, millises ulatuses, millises mitte."

Keemiatööstuse teema on tõepoolest aktuaalne, kuidas Keskerakond läheneb sellele, kas rohelisemalt või majanduslikumalt? „No kindlasti majanduslikumalt, roheline on väga oluline, aga kui me vaatame täna keemiatööstuse võimalikke investeeringuid, töökohti ja ressurssi meie majandusel, siis see on igati kasulik meil täna investeeringuna üleval hoida ja nii nagu nad ise ütlevad, kui nafta hinnad on jälle kõrgemad, siis ta tasub ennast ise ära. Nii et tegelikult me räägime ju toetusest ainult sellises võnkliku majanduse aukude ajal."

Kas sellel teemal ja kas ka tööjõureformi teemal ja maksureformi teemal te leiate endale Eesti poliitilisel maastikul ka mõttekaaslasi või te jääte üksi?

„Näiteks seesama maksureform on olnud ju siiamani tabu teema, täna võime öelda, et ainukene, kes ei taha sel teemal rääkida, on Reformierakond. Kindlasti on partnereid ja nagu elu on näidanud, et kui koalitsiooni tegemiseks läheb, on kõik väga konkreetsed. Valimisprogrammide tegemise ajal ja valimiskampaania ajal on kõik üksikuna hundid.„

Koalitsooni tegemisel unustatakse suur osa nendest valimislubadustest ära. Mis Keskerakond esimesena unustab?

„No seda nii ei saa öelda, oleneb alati seda, mis on need 3 või 5 põhilist lubadust. Et kui me võtame eelmine kord kui Reformierakonnaga tegime koalitsiooni, siis me pidime taganema oma astmelisest tulumaksust, aga me erakordselt tõstsime pensioneid. Igal koalitsioonil on oma nägu ja meil täna on see nägu see, et me ootame selgelt majandusreforme, et meil oleks mingigi pikema perspektiiv palga tõstmiseks."

29.11.2014 kell 07.00

Eesti Vabaerakond kavatseb minna eelseisvatele riigikogu valimistele täisnimekirjaga. Praeguse seisuga on moodustatud piirkonnad kõikides valimisringkondades. Täna arutatakse Paides erakonna tegevuskava valimisteks, võetakse vastu Vabaerakonna valimisplatvorm ja kinnitatakse kampaania sõnumid.

29.11.2014 kell 18.00
Paides toimunud Eesti Vabaerakonna kampaania seminaril püstitati eesmärk saada valimistel 12-15 kohta riigikogus. Vabaerakond läheb valimistele kampaanialoosungiga „Aru pähe!" Paidest jätkab Olev Kenk.

Eesti Vabaerakonna nimekirjas riigikogusse kandideerijate kampaaniaseminaril arutleti, milline võiks olla erakonna tegevuskava valimisteks valmistumisel. Samuti kinnitati valimisplatvorm ja kampaania sõnum. Eesti Vabaerakonna esimees Andres Herkel.
"Arutasime ka nimekirjade seisu, ja see, mille me siin täna ära kinnitasime, on kampaanialoosung "Aru pähe!".

Miks just selline valik, kellele aru pähe?

„Seda võib võtta enesekriitiliselt, kui ka kindlasti laiemalt ehk siis Eesti on jõudnud sellisesse olukorda, kus väga paljud reformid jäävad tegemata sellepärast, et erakonnad ei jõua omavahel kokkuleppele, ollakse lukustatud lubaduste vangis. See eeldab jah teistsugust poliitilist kultuuri, mida me omalt poolt tahame pakkuda. Kindlasti majandusprobleemid, julgeolekuprobleemid on meie jaoks olulised, aga on veel üks valdkond, millest nüüd on väga õrnalt hakatud rääkima, see riigireform, ja siin on meil väga selged lahendused."

Vabaerakonna valimisnimekiri pannakse lukku jaanuari teisel nädalal.

Erakond läheb valimistele täisnimekirjaga kõikides valimisringkondades.

Kuigi uutele parteidele ennustatakse valimistele juba ette kadu, usub Vabarakonna kampaaniajuht Külliki Kübarsepp ometi, et erkaond teeb valimistel hea tulemuse. „Meie eesmärk on saavutada 12-15 kohta parlamendis, see on täiesti reaalne, ühiskonnas on ootus muutusteks ja arukuseks. Kui me teeme stabiilset tööd, siis see on täiesti saavutatav, mina usun sellesse."

Kes on need kõige tuntumad tegijad teie nimekirjades? „Peeter Volkonski, Merle Jääger alias Merca, meie enda pikaaegne riigkogu liige Andres Herkel, Jüri Saar, kriminoloog ja kindlasti on ka uusi nimesi juurde tulemas."

Täna teatas Paides oma kandideerimisest Vabaerakonna nimekirjas ka tuntud filmiprodutsent Artur Talvik. „Esiteks ma toonitan, et ma olen niiöelda vabamees, Vabaerakonna nimekirjas ehk et ma ei astunud selle erakonna liikmeks, aga tänase Eesti elu kõige suurem probleem on see, et võim on koondunud liiga väikse grupi kätte ja see võim oleks vaja detsentraliseerida. Ma loodan, et oma kandideerimisega ja sellega, et Vabaerkaond riigikokku pääseb ja me võtame ära tänastelt niiöelda kivistunud partokraatialt mõned kohad, et see raputab piisavalt palju ühiskonda, et selline tasakaalupunkt saadakse jälle tagasi. Rahvusringhäälingu raadiouudistele Olev Kenk, Paide.

29.11.2014 kell 20.00
Paides toimunud Eesti Vabaerakonna kampaaniaseminaril püstitati eesmärk võtta tuleval aastal toimuvatel valimistel riigikogus 12-15 kohta. Vabaerakond läheb valimistele

kampaaniasõnumiga „Aru pähe!". Vabaerakonna esimees Andres Herkel selgitas, miks valiti selline sõnum. „Seda võib võtta nii enesekriitiliselt, kui ka kindlasti laiemalt ehk siis Eesti on jõudnud sellisesse olukorda, kus väga paljud reformid jäävad tegemata sellepärast, et erakonnad ei jõua omavahel kokkuleppele, ollakse lukustatud lubaduste vangis tihtipeale ja teinekord tehakse neid asju, mida võib-olla väga ei oleks vaja teha." See eeldab jah teistsugust poliitilist kultuuri, mida me omalt poolt tahame pakkuda. Kindlasti majandusprobleemid, julgeolekuprobleemid on meie jaoks olulised, aga on veel üks valdkond, millest nüüd on väga õrnalt hakatud rääkima, see riigireform, ja siin on meil väga selged lahendused.

30.11.2014 kell 07.00

Täna algab advendiaeg. Tallinna Raekoja platsil süütavad traditsioonilise advendiküünla Tallinna linnapea Edgar Savisaar ja Tallinna praost Jaan Tamsalu. Laulavad Tallinna praostkonna koorid. Umbes 23meetri kõrgune kuusk on pärit Kohila ja Kose valla piirilt Pahkla külast. Tartus kuulutatakse jõuluaeg avatuks kell 16, mil Raekoja platsil süütavad esimese advendiküünla linnapea Urmas Klaas ja praost Joel Luhamets. Pärast küünla süütamist süttib jõuluvalgus linna jõulupuul ja raekoja fassaadil. Valgusest ja pühade ootusest laulavad mudilaskoorid, toimuvad töötoad ja päkapikudisko. Advendisündmusena avatakse Tartus ka jäälinnu jääskulptuur. Skulptuur on lõppeva jäälinnu aasta puhul loonud kunstnik Mari Hiiemäe. Eesti Ornitoloogiaühing tänab sellega kõiki, kes on neid jäälinnu aastal aidanud ja toetanud.

30.11.2014 kell 09.00

Täna algab advendiaeg. Tallinna Raekoja platsil süütavad traditsioonilise advendiküünla Tallinna linnapea Edgar Savisaar ja Tallinna praost Jaan Tamsalu. Laulavad Tallinna praostkonna koorid. Umbes 23meetri kõrgune kuusk on pärit Kohila ja Kose valla piirilt Pahkla külast. Tartus kuulutatakse jõuluaeg avatuks kell 16, mil Raekoja platsil süütavad esimese advendiküünla linnapea Urmas Klaas ja praost Joel Luhamets. Pärast küünla süütamist süttib jõuluvalgus linna jõulupuul ja raekoja fassaadil. Valgusest ja pühade ootusest laulavad mudilaskoorid, toimuvad töötoad ja päkapikudisko. Advendisündmusena avatakse Tartus ka jäälinnu jääskulptuur. Skulptuuri on lõppeva jäälinnu aasta puhul loonud kunstnik Mari Hiiemäe. Eesti Ornitoloogiaühing tänab sellega kõiki, kes on neid jäälinnu aastal aidanud ja toetanud.

30.11.2014 kell 18.00

Täna algas advendiaeg. Tallinnas on tänasest avatud liuväli ja jõululaat, jõulutuledes lõi särama ka kogu Tartu Raekoja plats. Marii Kangur käis seal kohal.

Just nii laulsid 200 last Tartu kooride mudilaskooridest täna Raekoja treppidel pühade ootusest. Esimese advendiküünla ja jõulutulede süttimist oli külma trotsides vaatama kogunenud üle 1000 inimese. Tartu praostkonna praosti Joel Luhametsa sõnul on advendiaeg oma hinge avardamise aeg. „Advendiajal tuleks ikka pühi mõtteid mõtelda ja oma hinge tuleks tasapisi häälestada. Vanad prohvetid ütlesid, et te igavesed uksed saage kõrgeks, väravad saage avaraks. Tegelikult see, mis meie ellu tahaks tulla, on tihtipeale palju suurem kui meie hing. Et me peaksime nagu oma hinge avardama, oma hinge uksed avaramaks tegema, suursugusemaks saama, väärikamaks saama. Et me suudaksime ära mahutada selle rikkuse, mis meie inimeste jaoks päris loomulik peaks olema."

Lisa 1(järg)

Kui jõulutuled juba särasid, siis pakuti linnarahvale ühe lõbusa sabatantsuga sooja saada. Lisaks Lodjale, jõulupuule ja võlumetsale, püüab Raekoja platsil pilku ka 2014. aasta linnuks valitud jäälinnu jääskulptuur. Skulptuuri autor Mari Hiiemäe räägib sellest, kuidas jäälind enne õue jõudmist aega veetis. „Tegelikult see lind sai valmis juba veebruari alguseks ja oligi plaan, et aasta loom, see hobune ära sulab, siis võiks järgmisena jäälinnu kohe välja panna, aga kevad tuli nii vara, soojaks läks nii vara, et jäälind kevadel valmis ei saanudki. Ja mina arvasin, et eks ta siis sulaski ära, kuni siis nädal tagasi seesama Riho Kinks ornitoloogiaühingust võttis minuga ühendust ja ütles, et ei, et jäälind nüüd lõpuks saab oma koha Raekoja platsil ja nüüd ta ongi väljas. Suvi otsa ta oli Maagi külmhoones ilusasti külmutatud juurvillja vahel hoiul, et tal piisavalt külm oleks, et ta ära ei sulaks."

30.11.2014 kell 09.00

Maailmakuulus lasteraamatute illustraator Ilon Wikland algatas üle-eestilise kunstikonkursi, mille auhinnaks on 1000 eurot. Ivar Soopan räägib lähemalt. Kõik Eesti kunstikoolides õppivad noored saavad kandideerida 1000eurosele preemiale. Lisaks rahalisele auhinnale kingib Rootsis elav Eestist pärit kunstnik võitjale Ilon Wikland võitjale oma litograafia. Jätkab Iloni Imedemaa juhataja Liina Valdmann. „See on mõeldud 14-18aastastele kunstikooli õpilastele, et just kunstikooli õpilastele." Miks nii? „Soovisime seda esimest aastat alustada natuke väiksemalt, et eks siis näis, mis sellest välja koorub." On sellel mingisugused erilised tingimused ka, millised need joonistused peaksid olema? „Kokku 3 tööd, 2 tööd saavad olla vabalt valitud suuruse, käsitsi joonistatud tehnikas ja üks peaks olema illustratsioon vabalt valitud tekstile." Kui palju see Ilon ise siis selle auhinna väljamõtlemise taga oli? „See oligi tema idee, talle on see väga tähtis, et kedagi teist ka toetada. Et kui tema oli 14aastane, siis temale oli tema tädi toetus väga oluline, kunstnikutee alguses." Auhinnaraha kogub Iloni Imedemaa muuseumi meenete ja Wiklandi litograafia müügist. Konkursil osalemiseks tuleb saata tööd hiljemalt 12. jaanuariks Haapsallu, Iloni Imedemaale.

30.11.2014 kell 18.00

Haapsalus asuv Iloni Imedemaa ja kunstnik Ilon Wikland algatasid üle-eestilise kunstivõistluse. Ivar Soopan räägib lähemalt. Maailmakuulus lasteraamatute illustraator Ilon Wikland algatas üle-eestilise kunstikonkursi, mille auhinnaks on 1000 eurot

Kõik Eesti kunstikoolides õppivad noored saavad kandideerida 1000eurosele preemiale. Lisaks rahalisele auhinnale kingib Rootsis elav Eestist pärit kunstnik Ilon Wikland võitjale oma litograafia. Jätkab Iloni Imedemaa juhataja Liina Valdmann. „See on mõeldud 14-18aastastele kunstikooli õpilastele, et just kunstikooli õpilastele." Miks nii? „Soovisime seda esimest aastat alustada natuke väiksemalt, et kui meil on plaanis seda teha iga-aastasena, siis alustame natuke väiksemalt, et eks siis näis, mis sellest välja koorub." On sellel mingisugused erilised tingimused ka, millised need joonistused peaksid olema? „Kokku 3 tööd, 2 tööd saavad olla vabalt valitud suuruses, käsitsi joonistatud tehnikas ja üks peaks olema illustratsioon vabalt valitud tekstile, et selle tekstilõigu ja teksti autor tuleb ka kindlasti lisada." Me oleme siin praegu Iloni Imedemaal, siin igal pool Iloni fotod ja joonistused, et kui palju see Ilon ise siis selle auhinna väljamõtlemise taga oli? „See oligi tema idee, talle on see väga tähtis, et Ilon väga elab sellele kaasa, see on tema

pikaajaline unistus, et kedagi teist ka toetada. Et kui tema oli 14aastane, siis temale oli tema tädi toetus väga oluline, kunstnikutee alguses." Kui Ilon Wikland 14aastaselt üksi sõja eest Rootsi põgenes, olid tal kohvris kaasas tema lapsepõlvejoonistused. Rootsi jõudes julgustas tädi teda kunstiga tegelema. Edasi tõid tahe töötada ja pisut ka head õnne talle suure edu raamatukunsti maailmas. Tuntuks sai ta Astrid Lindgreni raamatute illustraatorina. Hiljem on kuulsust kogunud ja ka Wiklandi enda kirjutatud ja illustreeritud raamatud. Kunstikonkursi võitja valib kõrgetasemeline žürii. Jätkab Liina Valdman. „Inimesi on kunstimuuseumist, lastekirjanduse keskusest ja Ilon ise ka." Kas neist joonistustest tuleb ka mõni näitus? „Kindlasti tuleb ja tõenäoliselt see näitus läheb ka rändama, Lastekirjanduse keskusesse Tallinnasse." Auhinnaraha kogub Iloni Imedemaa muuseumi meenete ja Wiklandi litograafia müügist. Konkursil osalemiseks tuleb saata tööd hiljemalt 12. jaanuariks Haapsallu, Iloni Imedemaale. Ivar Soopan, Haapsalu.

Lisa 2. Analüüsitud välisuudiste täistekstid

Lisatud tekst on märgitud punase värviga, eemaldatud tekst on alla joonitud. Uue sõnastusega uudiste tekst on märgitud punasega.

24.11.2014 kell 07.00

24. november pidanuks olema see tähtaeg, millal Iraan lepib lõpuks kokku ÜRO julgeolekunõukogu alaliste riikide ja Saksamaaga, kuidas tõestada, et Iraan ei arenda tuumarelva. Eile õhtul teatasid USA välisministeeriumi ametnikud, et nüüd arutatakse siiski tähtaja edasilükkamist. Lauri Tankler jätkab.

Tähtaja edasilükkamine ei ole tegelikult suur üllatus, kulisside taga on räägitud sellest juba mitu nädalat ning suuremaks küsimuseks on see, millistel tingimustel tähtaega edasi lükata. Ajalehega The New York Times rääkinud välisministeeriumi ametnikud selgitasid, et tähtaja edasilükkamise plaanid on vaid üks võimalikest lahenduskäikudest ning sisuliselt on veel võimalik, et kokkulepe sünnib, kuid see võimalus on üsna tilluke, sest ka eile telekanalis ABC intervjuu andnud USA president Barack Obama nentis, et erimeelsused on ikka veel märkimisväärsed. Sama telekanaliga vestelnud Iisraeli peaminister Benjamin Netanyahu kinnitas veelkord, et Iraaniga ei tohiks teha halba kokkulepet ja pigem eelistab ta halvale kokkuleppele diili puudumist. Uudisteagentuuri AP ja teiste USA meediaväljaannete sõnul on kõige suuremaks vaidlustekohaks see, kui kiiresti võiks ülejäänud maailm hakata leevendama neid sanktsioone, mis on Iraani majanduse halvanud ja mille tõttu Iraan üleüldse kokkulepet läbi rääkima hakkas. Umbes aasta aega tagasi alanud läbirääkimiste ajaks lubas Iraan külmutada kõik oma tuumakütuse arendamise programmid ja USA ning teised läääneriigid leevendasid sanktsioone veidike. Nüüd on küsimus selles, kas mõlemad osapooled keeravad niiöelda kella tagasi või on võimalik siiski mingisugusele kokkuleppele jõuda. Ning isegi kui kokkulepe sünnib, olgu see siis kohe või varsti, pole ka kindel, et president Barack Obama suudab sellele saada USA kongressi heakskiidu, arvestades, kuivõrd vaenulikult on mitmed tema enda parteikaaslased sellesse suhtunud, opositsioonierakonnast vabariiklastest, rääkimata. Lauri Tankler, Washington.

24.11.2014 kell 09.00

24. november pidanuks olema see tähtaeg, millal Iraan lepib lõpuks kokku ÜRO julgeolekunõukogu alaliste riikide ja Saksamaaga, kuidas tõestada, et Iraan ei arenda tuumarelva. Eile õhtul teatasid USA välisministeeriumi ametnikud, et nüüd arutatakse siiski tähtaja edasilükkamist. Lauri Tankler jätkab.

Tähtaja edasilükkamine ei ole tegelikult suur üllatus, kulisside taga on räägitud sellest juba mitu nädalat ning suuremaks küsimuseks on see, millistel tingimustel tähtaega edasi lükata. Ajalehega The New York Times rääkinud välisministeeriumi ametnikud selgitasid, et tähtaja edasilükkamise plaanid on vaid üks võimalikest lahenduskäikudest ning sisuliselt on veel võimalik, et kokkulepe sünnib, kuid see võimalus on üsna tilluke, sest ka eile telekanalis ABC intervjuu andnud USA president Barack Obama nentis, et erimeelsused on ikka veel märkimisväärsed. Sama telekanaliga vestelnud Iisraeli peaminister Benjamin Netanyahu kinnitas veelkord, et Iraaniga ei tohiks teha halba kokkulepet ja pigem eelistab ta halvale kokkuleppele diili puudumist.Uudisteagentuuri AP ja teiste USA meediaväljaannete sõnul on kõige suuremaks

vaidluste kohaks see, kui kiiresti võiks ülejäänud maailm hakata leevendama neid sanktsioone, mis on Iraani majanduse halvanud ja mille tõttu Iraan üleüldse kokkulepet läbi rääkima hakkas. Umbes aasta aega tagasi alanud läbirääkimiste ajaks lubas Iraan külmutada kõik oma tuumakütuse arendamise programmid ja USA ning teised läääneriigid leevendasid sanktsioone veidike. Nüüd on küsimus selles, kas mõlemad osapooled keeravad niiöelda kella tagasi või on võimalik siiski mingisugusele kokkuleppele jõuda. Ja kokkulepet on vaja eelkõige ikkagi Iraanil endal, mitte tema naabritel või ÜRO julgeolekunõukogu alalistel liikmetel. USA president Barack Obama ütles pühapäevases vestlussaates „This Week", et see kokkulepe oleks Iraani jaoks esimene samm tagasi rahvusvahelise kogukonna suunas.

Barack Obama: „Kokkulepe tähendaks ühe suure mure kadumist ja ehk ühe pika protsessi algust, kus Iraani suhe mitte ainult meiega, vaid Iraani suhe maailma ja oma naabritega hakkab muutuma. Iraan ei ole selline nagu Põhja-Korea, mis on täielikult isoleeritud ülejäänud maailmast ja täiesti düsfunktsionaalne. Iraanil on võimalus päriselt edukas olla. Ma arvan, et president Rouhani sooviks kasutada seda võimalust, kuid lõppude lõpuks peab ta tegelema ka riigi sisepoliitikaga ja tema ei ole see lõplik otsustaja Iraanis, selleks on Iraani kõrgeim juht, mitte president."

Ning isegi kui kokkulepe sünnib, olgu see siis kohe või varsti, pole ka kindel, et president Barack Obama suudab sellele saada USA kongressi heakskiidu, arvestades, kuivõrd vaenulikult on mitmed tema enda parteikaaslased sellesse suhtunud, opositsioonierakonnast, vabariiklastest, rääkimata. Lauri Tankler, Washington

24.11.2014 kell 18.00

Iraani ja suurriikide vahelisi tuumakõnelusi pikendatakse järgmise aasta juuni lõpuni, teatas Suurbritannia välisminister Philip Hammond. Tema sõnul tehti viimastel kõnelustel olulisi edusamme ja uued kõnelused peaksid toimuma järgmisel kuul. Samuti ütles Hammond, et Iraani vastaseid sanktsioone leevendatakse veidi. Venemaa välisminister Sergei Lavrov avaldas lootust, et Iraani tuumaprogrammi peamistes küsimustes jõutakse kokkuleppele järgneva kolme või nelja kuuga. Rahvusvahelise aatomienergia agentuuri raporti kohaselt on Iraan vähendanud oma rikastatud uraani varusid. Põhilised vaidlusküsimused on praegu Iraanile lubatav uraani rikastamise tase ja tsentrifuugide arv.

24.11.2014 20.00

Iraani ja suurriikide vahelisi tuumakõnelusi pikendatakse järgmise aasta juuni lõpuni, teatas Suurbiritannia välisminister Philip Hammond. Tema sõnul tehti viimastel kõnelustel olulisi edusamme ja uued kõnelused peaksid toimuma järgmisel kuul. Samuti ütles Hammond, et Iraani vastaseid sanktsioone leevendatakse veidi. USA välisminister John Kerry leidis samuti, et kõnelustel tehti olulisi edusamme lõpliku kokkuleppe saavutamiseks ja pakuti välja uusi ideid. Vaatamata sellele tulevad Kerry arvates ka järgnevad kõnelused keerulised. Kerry lisas, et kuigi suurriigid ei saa jääda Iraaniga igavesti kõnelusi pidama, pole praegu aeg minema jalutada. Venemaa välisminister Sergei Lavrov avaldas lootust, et Iraani tuumaprogrammi peamistes küsimustes jõutakse kokkuleppele järgneva kolme või nelja kuuga. Rahvusvahelise aatomienergia agentuuri raporti kohaselt on Iraan vähendanud oma rikastatud uraani varusid. Põhilised vaidlusküsimused on praegu Iraanile lubatav uraani rikastamise tase ja tsentrifuugide arv.

Lisa 2 (järg)

24.11.2014 kell 18.00
USA kaitseminister Chuck Hagel astub tagasi, teatas Ühendriikide kaitseministeeriumi nõunik. Tema sõnul võttis president Barack Obama Hageli tagasiastumisavalduse juba vastu. Hagel jääb edasi Pentagoni juhtivale ametikohale seni, kuni tema järglane on ametisse nimetatud. The New York Times kirjutab, et 68aastase Hageli sammu taga nähakse survet, mis talle on avaldatud seoses suutmatusega tegutseda terrorirühmituse Islamiriik vastu. Hagel hääletas senaatorina 2003. aastal USA Iraaki tungimise poolt, kuid hiljem sai temast pikale veninud konflikti terav kriitik. Hagel on ainus vabariiklane praeguses USA julgeolekumeeskonnas. Valge Maja pole vihjanud, kes võiks saada Hageli järeltulijaks, kuid New York Times pakkus välja kolm kandidaati: endise abikaitseministri Michele Flournoy, Rhoad Islandi senaatori Jack Reedi ja endise kaitseministri asetäitja Ashton Carteri.

24.11.2014 kell 20.00
USA kaitseminister Chuck Hagel astub tagasi. USA president Barack Obama kinnitas Hageli tagasiastumist ja ütles, et kaitseminister on alati olnud oma nõuannetega otsekohene. Hagel jääb edasi Pentagoni juhtivale ametikohale seni, kuni tema järglane on ametisse nimetatud. The New York Times kirjutab, et 68aastase Hageli sammu taga nähakse survet, mis talle on avaldatud seoses suutmatusega tegutseda terrorirühmituse Islamiriik vastu. Hagel hääletas senaatorina 2003. aastal USA Iraaki tungimise poolt, kuid hiljem sai temast pikale veninud konflikti terav kriitik. Hagel on ainus vabariiklane praeguses USA julgeolekumeeskonnas. Valge Maja pole vihjanud, kes võiks saada Hageli järeltulijaks, kuid New York Times pakkus välja kolm kandidaati: endise abikaitseministri Michele Flournoy, Rhoad Islandi senaatori Jack Reedi ja endise kaitseministri asetäitja Ashton Carteri.

24.11.2014 kell 12.00
Venemaa kannab majandussanktsioonide tõttu kahju ligikaudu 40 miljardit dollarit aastas, teatas rahandusminister Anton Silvanov. Sellele lisandub 90-100 miljardit dollarit seoses nafta hinna kukkumisega.

24.11.2014 kell 18.00
Venemaa majandusministeeriumi teatel arutab valitsus lisaks VTB pangale ka Gazprombanki toetamist riiklikust fondist, kirjutab Kauppalehti. Vene suurpanku vaevab kapitalipuudus, sest need on USA ja Euroopa Liidu sanktsioonide tõttu rahvusvahelisest finantsturust ära lõigatud. VTB taotleb 250 miljardi rubla suurust abi. Gazprombanki on valitsus valmis toetama kuni 100 miljardi rublaga. Venemaa majandusministeeriumi andmetel oli Vene nafta ekspordi tulufondis novembri alguses üle kolme ja poole triljoni rubla. Fond on mõeldud pensionide toetamiseks.

26.11.2014 kell 12.00
Venemaa Keskpank teatas, et oodata on inflatsiooni hüppelist tõusu ja see on üsna ohtlik. Praegu otsitakse võimalusi olukorra stabiliseerimiseks. Rubla kurss langes sel nädalal dollari suhtes pool protsenti. Ühe dollari eest saaks nüüd 46,44 rubla. Vene rubla on tänavu dollari suhtes oluliselt nõrgenenud. Langenud toornafta hind ja lääneriikide poolt Venemaale kehtestatud sanktsioonid on vähendanud investeeringuid Venemaale ja samuti Vene eksporti.

29.11.2014 kell 12.00
Venemaa asevälisminister Aleksei Meškov kutsus Euroopa Liitu üles sanktsioone tühistama, lubades vastasel juhul vastumeetmete lainet. Ta ütles Interfaxi teatel, et Venemaa ei oota oma Euroopa partneritelt midagi. „Ainus, mida me ootame on see, et lõppeks mõttetute sanktsioonide spiraal ning igasugused nimekirjad tühistataks, siis võime ka meie tühistada oma nimekirjad," ütles Venemaa asevälisminister.

25.11.2014 kell 07.00
USA Missouri osariigi vandekohus otsustas, et ei esita politseiohvitser Darren Wilsonile süüdistust mustanahalise teismelise Michael Browni surmavalt haavamise eest tänavu augustis St. Louis´i äärelinnas Fergusonis. Valget Wilsonit võinuks oodata süüdistus esimese või teise astme mõrvas või surma põhjustamises. Browni perekond teatas, et on vandekohtu otsuses sügavalt pettunud, kuid kutsus inimesi vaoshoitusele. Sama palve esitas ka USA president Barack Obama. Kohtuotsuse väljakuulutamise järel kogunesid aga sajad protestijad Fergusoni politseijaoskonna ette. Fergusoni politsei teatel hakkasid osad meeleavaldajatest autosid lõhkuma ja nende vastu kasutati pisargaasi. Mustanahalise Michael Browni surm põhjustas nädalaid kestnud vägivaldseid rahutusi ja üleriigilise debati politsei taktikast ja rassisuhetest.

25.11.2014 kell 09.00
USA Missouri osariigi vandekohus otsustas, et ei esita politseiohvitser Darren Wilsonile süüdistust mustanahalise teismelise Michael Browni surmavalt haavamise eest tänavu augustis St. Louis´i äärelinnas Fergusonis. Valget Wilsonit võinuks oodata süüdistus esimese või teise astme mõrvas või surma põhjustamises.
Otsus vallandas protestid paljudes USA linnades, mis Fergusonis muutusid vägivaldseks. Kristi Sobakult lähemalt.
USA föderaalne lennundusamet kehtestas ajutised lennupiirangud Missouris asuva Fergusoni linna kohal lendamiseks, sest linnas puhkesid vägivaldsed protestid ja muuhulgas tulistati laske taevasse. Elanike pahameele vallandas osariigi vandekohtu otsus mitte esitada valgenahalisele politseiohvitserile Darren Wilsonile süüdistust mustanahalise teismelise Michael Browni surmavalt haavamise eest tänavu augustis St. Louis`i äärelinnas Fergusonis. Kohtuotsuse väljakuulutamise järel kogunesid aga sajad protestijad Fergusoni politseijaoskonna ette. (ümbertõstetud)
Fergusoni politsei teatel hakkasid osad meeleavaldajatest autosid lõhkuma ja nende vastu kasutati pisargaasi. (ümbersõnastatud)
Osad neist hakkasid autosid ja poodide vaateaknaid lõhkuma, oli kuulda ka laske. Kohalikke ärisid rüüstatakse ja süüdatakse põlema, Fergusoni tänavatel on CNNi andmetel nii palju tulekahjusid, et linna tuletõrjujatel pole piisavalt jõude kõigi tulekolleteni jõudmiseks. Politsei võitleb märatsejate vastu pisargaasiga. Rahumeelsemad protestid on puhkenud ka mitmes teises USA linnas, muuhulgas Chicagos, New Yorgis ja ka Valge Maja ees Washingtonis.
Mustanahaline newyorklane Shamilia McBean nimetas kohtuotsust rohkem kui rahutuks tegevaks. „See teeb haiget, laastab moraalset ja paneb kahtlema selle koha materjalis, kus olen üles kasvanud ja selles, kas saan siin elada."

Teismeline Brooklyni elanik rääkis, et tal on palju omavanuseid tumedanahalisi meessoost sõpru, keda võidakse nüüd kohtuotsust vaadates iga hetk tulistama hakata. „Lihtsalt sellepärast, et nad kõnnivad vales naabruskonnas ja kannavad kapuutsi või näevad välja ähvardavad või neid võetakse sellisena. See on minu jaoks hirmutav, sest need on minu sõbrad, inimesed, kellest ma hoolin ja kes ilmselgelt pole mingiks ohuks."

17aastane õpilane Caroline Wallis pidas naeruväärseks, et ohvitser Wilsonile ei esitatud isegi süüdistust. „Tema üle ei peeta isegi õiglast kohtuprotsessi, teda võidaks mõista süüdi või õigeks, aga kui ta läbiks õiglase kohtuprotsessi, on kindlasti piisavalt tõendeid, et ta süüdi mõista. Tapetud Michael Browni perekond teatas varem, et on vandekohtu otsuses sügavalt pettunud, kuid kutsus inimesi vaoshoitusele. Sama palve esitas ka USA president Barack Obama. Mustanahalise Michael Browni surm põhjustas suve lõpus nädalaid kestnud vägivaldseid rahutusi ja üleriigilise debati politsei taktikast ja rassisuhetest. (see lõik täiendatud ja ümbertõstetud)

Nimelt väitis ohvitser Wilson oma raportis, et nooruk varastas poest sigareid. Ilmnes aga, et patrullautos istunud valge korravalvur ei teadnud röövist midagi, vaid peatas Browni sellepärast, et too kõndis keset teed ja häiris liiklust.

25.11.2014 kell 12.00

Fergusonis mustanahalise nooruki tapnud politseinikule süüdistuse esitama jätmise järel puhkenud rahutused on tõsisemad kui augustis, teatas St. Louis´i maakonna politseiülem *Jon* Belmar. Põlema on süüdatud mitmeid ärihooneid, tänavatel on kostnud sadu laske. Belmari sõnul politsei ühtegi lasku rahva ohjeldmiseks ei teinud. Fergusoni kogukond on tema sõnul aga täiesti lõhestunud. Politsei teatas varem, et otsusega rahulolematu rahvahulk rüüstas ja pani põlema politseiauto, lõhkus vaatekanaid ning loopis politseinikke kivide ja muude esemetega. Korrakaitsjad lasid käiku pisargaasi.

25.11.2014 kell 15.00

USA politsei on vahistanud ööl vastu tänast Missouri osariigis Fergusoni linnas puhkenud rahutustes 61 inimest. Vägivaldsed rahutused, mis on tõsisemad kui augustis, vallandas kohtuotsus mitte esitada süüdistust mustanahalise nooruki tapnud politseinikule. Põlema on süüdatud mitmed ärihooned ning kostnud on sadu laske, väidetavalt tulistasid meeleavaldajad politseinikke ning loopisid neid kividega. Rahvahulk süütas ka politseiautosid ning rüüstas poode. Teateid hukkunutest pole. Korra taastamiseks on Missouri kuberner Fergusoni saatnud täiendavaid rahvuskaardi üksusi. Märulipolitsei kasutas rahvamassi ohjeldamiseks ka pisargaasi ja kumminuiasid. Tänavatel on nähtud liikumas ka politsei soomusmasinaid.

25.11.2014 kell 18.00

USA politsei on vahistanud ööl vastu tänast Missouri osariigis Fergusoni linnas puhkenud rahutustes 61 inimest. Vägivaldsed rahutused, mis on tõsisemad kui augustis, vallandas kohtuotsus mitte esitada süüdistust mustanahalise nooruki tapnud politseinikule. Põlema on süüdatud mitmed ärihooned ja kostnud on sadu laske. Väidetavalt tulistasid meeleavaldajad poltisenikke ja loopisid neid kividega. Rahvahulk süütas ka politseiautosid ja rüüstas poode. Teateid hukkunutest ei ole. Korra taastamiseks on Missouri kuberner Fergusoni saatnud

täiendavad rahvuskaardi üksused. Märulipolitsei kasutas rahvamassi ohjeldamiseks ka pisargaasi ja kumminuiasid. St. Louisi eeslinna tänavatel on nähtud liikumas ka politsei soomusmasinaid.

26.11.2014 kell 07.00

USAS Missouri osariigis Fergusoni linnas jätkusid meeleavaldused vastuseks vandekohtunike otsusele mitte esitada süüdistust mustanahalise Michael Browni mahalasknud politseinikule ning rahumeelseid meeleavaldusi peeti üle terve USA, alates New Yorgist kuni Los Angelesni. Lauri Tankler räägib lähemalt.

Terve eilse päeva jooksul otsisid linna, osariigi ja riigijuhid võimalusi, kuidas tänast õhtut Fergusoni linnas kuidagiviisi turvalisemaks teha. Fergusoni linnapea James Knowls hurjutas Missouri osariigi kuberneri Jane Niksonit selletõttu, et miskipärast ei toodud õigeks ajaks Fergusoni turvama rahvuskaardi sõdureid. Teisipäeva õhtuks oli piirkonnas juba vähemalt 2200 rahvuskaartlast. Teine ootamatu käik oli see, et toosama politseinik Darren Wilson, kes Michael Brwoni tulistas, otsustas anda oma esimese teleintervjuu, kus ta kaitses oma seisukohti, et tema oli olnud ohus, tema käitus vastavalt protokollile ja ta ei teeks mitte midagi teisiti. Suhtlusvõrgustikus Twitter hakati muidugi politseiniku intervjuu ajastuse kohta kohe kuulujutte levitama ja see pole tegelikult midagi uut. Kuulujutud on selliste massiürituste puhul alati olemas, olgu need Twitteris või mitte, aga lausa üks Fergusoni meeleavalduste organiseerija kinnitas oma 30 000le jälgijale, et Darren Wilson olevat saanud oma intervjuu eest pool miljonit dollarit, mis telekanali ABC väitel polnud tõsi, nemad ei maksnud Wilsonile midagi. Lähiajal ametist lahkuva USA peaprokuröri Eric Holderi sõnul on nüüd põhiliseks strateegiaks Fergusoni rahutuste ohjeldamisel see, et rahumeelsed protsetijad tuleb eraldada vägivaldsetest. See strateegia toimis augustikuus ja kohalike politseipealike lootus on samamoodi mäss maha rahustada. Eile võttis Fergusoni teemal taaskord sõna ka Barack Obama, kes on paljude ameeriklaste jaoks just selle mõtteviisi kehastus, et rass ja diskrimineerimine ei mängi siin riigis enam nii palju rolli. Obama sõnul on aga veel palju vaja teha paljudes kogukondades, et rassipõhine eristamine politseinike poolt lõppeks. Kuid ta ei mõista neid, kes arvavad, et kohtuotsus õigustab märatsemist, vägivalda ja oma kodukandi lõhkumist. Lauri Tankler, Washington.

26.11.2014 kell 09.00

USAS Missouri osariigis Fergusoni linnas jätkusid meeleavaldused vastuseks vandekohtunike otsusele mitte esitada süüdistust mustanahalise Michael Browni mahalasknud politseinikule ning rahumeelseid meeleavaldusi peeti üle terve USA, alates New Yorgist kuni Los Angeleseni. Lauri Tankler jätkab.

Terve eilse päeva jooksul otsisid linna, osariigi ja riigijuhid võimalusi, kuidas tänast õhtut Fergusoni linnas kuidagiviisi turvalisemaks teha. Esmaspäeva õhtul väljakuulutatud vandekohtuniku otsus mitte süüdistada politseinik Darrern Wilsonit relvastamata noormehe tapmises tähendas selle Missouri väikelinna jaoks erakordset vägivalla ja rüüstamise lainet. Kui noormees nimega Michael Brwon augustikuus surma sai, oli Fergusonis samuti meeleavaldusi, mis aeg-ajalt muutusid vägivaldseks, kuid toona käitusid kõige jõhkramalt just nimelt politseijõud, kes kasutasid pisargaasi aeg-ajalt valimatult ning patrullisid neid tänavaid sõjaväeautodega. Esmaspäeva õhtul oli aga lugu täiesti teine. Väike, aga jõhker grupp märatsejaid puistasid poode ja süütasid neid. Kokku loeti 23 tulekahju, 10 politseiautot lõhuti

ära, kümnetel poodidel löödi aknad sisse. Kahtlemata ei aidanud kaasa see, kui tulistamisohvri Michael Browni kasuisa kutsus esmaspäeva õhtul süüdistusteadet kuulama kogunenud aktiviste üles asju maha põletama, Browni bioloogiline isa oli just paar päeva varem kutsunud inimesi üles rahulikult vandekohtunike tulemust kuulama. Eile püüti inimesi maha rahustada, kuid kaheldavate tulemustega. Fergusoni linnapea James Knowls hurjutas Missiuri osariigi kuberneri Jane Niksonit selletõttu, et miskipärast ei toodud õigeks ajaks Fergusoni turvama rahvuskaardi sõdureid. Teisipäeav õhtuks oli piirkonnas juba vähemalt 2200 rahvuskaartlast. Teine ootamatu käik oli see, et toosama politseinik Darren Wilson, kes Micahel Brwoni tulistas, otsustas anda oma esimese teleintervjuu, kus ta kaitses oma seisukohti, et tema oli olnud ohus, tema käitus vastavalt protokollile ja ta ei teeks mitte midagi teisiti. Suhtlusvõrgustikus Twitter hakati muidugi politseiniku interjuu ajastuse kohta kohe kuulujutte levitama, ja see pole tegelikult midagi uut. Kuulujutud on selliste massiürituste puhul alati olemas, olgu need twitteris või mitte, aga lausa üks fergusoni meelavalduste organiseerija kinnitas oma 30 000le jälgijale, et darren wilson olevat saanud intervjuu eest pool miljonit dollarit, mis telekanali ABC väitel polnud tõsi, nemad ei maksnud Wilsonile midagi. Lähiajal ametist lahjkuba USA peaprokuröri eric holderi sõnul on nüüd põhiliseks strateegiaks Fergusoni rahutuste ohjeldamisel see, et rahumeelsed protsetijad tuleb eraldada vägivaldsetest. See strateegia toimis augustikuus ja kohalike politseipealike lootus on samamoodi mäss maha rahustada. Eile võttis sfergusoni teemal taaskord sõna ka Barack Obama, kes on paljude ameeriklaste jaoks just selle mõtteviisi kehastus, et rass ja diskrimineerimine ei mängi siin riigis enam nii palju rolli. Obama sõnul on aga veel palju vaja teha paljudes kogukondades, et rassipõhine eristamine politseinike poolt lõppeks. Kuid ta ei mõista neid, kes arvavad, et kohtuotsus õigustab märatsemist, vägivalda ja oma kodukandi lõhkumist. Lauri Tankler, Washington.

27.11.2014 kell 09.00
USAs Missouri osariigis Fergusoni linnas on seal toimunud rahutuste ajal vahistatud üle 400 inimese. Kolmapäeval oli linnas, kuhu on toodud üle 2000 rahvuskaartlase, suhteliselt rahulik. Rahutuste põhjuseks oli esmaspäeval ette loetud vandekohtunike otsus mitte esitada süüdistust politseiniku vastu, kes tulistas ja tappis augustis relvastamata mustanahalise nooruki. USA president Barack Obama rõhutas teisipäeval, et märatsemisele ja kriminaalsetele tegudele pole õigustust ja selles süüdi olevad isikud tuleb vastutusele võtta.

30.11.2014 kell 07.00
USAs musta nooruki surnuks tulistanud politseinik lahkus ametist, teatas tema advokaat. Veidi pärast seda kinnitas Fergusoni linna esindaja, et politseinik ei ole siiski ametist loobunud. Valgenahaline politseinik Darren Wilson tulistas 18aastast Michael Browni augustikuus Fergusonis. Relvastamata nooruki tulistamine tõi kaasa rahutused. Lõppeval nädalal otsustasid vandekohtunikud, et Wilsonile ei esitata süüdistust ning see otsus on pingestanud politsei ja mustanahalise elanikkonna suhteid kogu riigis.

25.11.2014 kell 07.00
Tulevahetused Ida-Ukraina rindel jätavad küll rutiinse mulje, kuid nende intensiivsus annab tunnistust Venemaa soovist okupeeritud ala laiendada kõikjal üle rinde. Igor Taro jätkab.

Lisa 2 (järg)

Värske uuendusena on Vene armee hakanud mõne päeva eest taas hakanud Ukrainat tulistama suurtükkidega Venemaa territooriumilt. Eilne rünnak kinnitab, et tegu pole lihtsalt üksiku eksimusega, vaid ettevalmistusega millekski suuremaks. Vene armee tulepositsioonid asuvad Krasna Talivka ning Luganski vahelisel piirilõigul Možaevka ja Patronovka külade lähistel Rostovi oblastis. Samasugust taktikat kasutas Vene armee ka suvel, et peletada piiriäärsetelt aladelt minema Ukraina sõjaväge, mis üritas kontrollida ülepiirilist liikumist. Nüüd on see tegevus taastunud Stanica Luganska vastas, kus venelased on üritanud liikuda üle Põhja-Donetsi jõe.
Kuna Ukraina piirivalve kontrollib sealset lõiku, siis üritatakse nende tegevust häirida. Ilmselt on eesmärgiks piirivalvurid sealt minema peletada, et saaks tuua üksusi Štšastja suunale otse Venemaalt.Bahmutka trassihoiab Ukraina armee endiselt kontrolli all ning lähimad venelaste tugipunktid alates Smile külast jäävad Luganka jõele, mis kulgeb paralleelselt 5 kilomeetrit lõunas. See on paras distants 120 mm miinipildujatele, mida seal ka ohtralt pruugitakse.
Debaltseve ümbruses on käinud ägedad lahingud, Ukraina armee hoiab seal üpris laia perimeetrit ning rinne on stabiilne. Nikišino küla on rindejooneks samamoodi nagu ka paar kuud tagasi. Ukrainlased ja venelased võivad mõnikord üksteist binoklist silmitseda, paraku võib seal vastase vaateväljas püsimine kurvalt lõppeda. Debaltsevest lõunas ulatuvad ukrainlaste positsioonid Malo-Orlivkani, mis on umbes 20 kilomeetri kaugusel läänest Uglegorskini, mis oli rindeasulaks ka Ukraina armee pealetungi tippajal.Venelased on proovinud Donetski lennujaama haarata põhjast Opõtne küla kaudu, mis asub lennuvälja ja Avdiivka vahel.

25.11.2014 kell 09.00

Tulevahetused Ida-Ukraina rindel jätavad küll rutiinse mulje, kuid nende intensiivsus annab tunnistust Venemaa soovist okupeeritud ala laiendada kõikjal üle rinde. Igor Taro räägib edasi.

Värske uuendusena on Vene armee hakanud mõne päeva eest taas hakanud Ukrainat tulistama suurtükkidega Venemaa territooriumilt. Eilne rünnak kinnitab, et tegu pole lihtsalt üksiku eksimusega, vaid ettevalmistusega millekski suuremaks. Vene armee tulepositsioonid asuvad Krasna Talivka ning Luganski vahelisel piirilõigul Možaevka ja Patronovka külade lähistel Rostovi oblastis. Samasugust taktikat kasutas Vene armee ka suvel, et peletada piiriäärsetelt aladelt minema Ukraina sõjaväge, mis üritas kontrollida ülepiirilist liikumist. Nüüd on see tegevus taastunud Stanica Luganska vastas, kus venelased on üritanud liikuda üle Põhja-Donetsi jõe.
Kuna Ukraina piirivalve kontrollib sealset lõiku, siis üritatakse nende tegevust häirida. Ilmselt on eesmärgiks piirivalvurid sealt minema peletada, et saaks tuua üksusi Štšastja suunale otse Venemaalt. Bahmutka trassi hoiab Ukraina armee endiselt kontrolli all ning lähimad venelaste tugipunktid alates Smile külast jäävad Luganka jõele, mis kulgeb paralleelselt 5 kilomeetrit lõunas. See on paras distants 120 mm miinipildujatele, mida seal ka ohtralt pruugitakse.
Debaltseve ümbruses on käinud ägedad lahingud, Ukraina armee hoiab seal üpris laia perimeetrit ning rinne on stabiilne. Nikišino küla on rindejooneks samamoodi nagu ka paar kuud tagasi. Ukrainlased ja venelased võivad mõnikord üksteist binoklist silmitseda, paraku võib seal vastase vaateväljas püsimine kurvalt lõppeda. Debaltsevest lõunas ulatuvad ukrainlaste positsioonid Malo-Orlivkani, mis on umbes 20 kilomeetri kaugusel läänest Uglegorskini, mis oli rindeasulaks ka Ukraina armee pealetungi tippajal.Venelased on proovinud Donetski lennujaama haarata põhjast Opõtne küla kaudu, mis asub lennuvälja ja Avdiivka vahel.

Lisa 2 (järg)

27.11.2014 kell 07.00
Ukraina meedia andmeil oli president Petro Porošenkol kolmapäeva õhtul Vene riigipea Vladimir Putiniga raske telefonivestlus, mille juures viibis ka Vene suursaadik Mihhail Surabov. Allikas Ukraina presidendi administratsioonist ütles portaalile Insider, et Venemaa ähvardab alustada pealetungi ja nõuab separatistlike piirkondade tunnustamist, aga ka Ukraina loobumist eesmärgist astuda NATOsse ja Euroopa Liitu. Sama portaali andmeil ei soovinud Porošenko plokk möödunud nädalal sõlmitud koalitsioonileppe teksti lülitada punkti Ukraina eesmärgist astuda NATOsse, kuid teised koalitsioonipartnerid jäid sellele nõudmisele kindlaks

27.11.2014 kell 09.00
Ukraina meedia andmeil oli president Petro Porošenkol eile õhtul Vene riigipea Vladimir Putiniga raske telefonivestlus, mille jurues viibis ka vene suursaadik Mihhail Surabov. Allikas Ukraina presidendi administratsioonist ütles portaalile Insider, et Venemaa ähvardab alustada pealetungi ja nõuab separatistlike piirkondade tunnustamist, aga ka Ukraina loobumist eesmärgist astuda NATO-sse ja Euroopa Liitu. Sama portaali andmeil ei soovinud Porošenko plokk möödunud nädalal sõlmitud koalitsioonileppe teksti lülitada punkti Ukraina eesmärgist astuda NATOsse, kuid teised koalitsioonipartnerid jäid sellele nõudmisele kindlaks.

25.11.2014 kell 15.00
Paavst Franciscus ütles täna Strasbourgis parlamendis esinedes, et Euroopa peab keskenduma kõigi inimeste väärikuse hoidmisele, foobiatest loobumisele ning kõigele euroopalikule. Samuti kutsus ta Euroopa parlamenti üles tegema rohkem kui üle Vahemere saabuvate immigrantide aktsepteerimiseks ja abistamiseks ja mitte laskma Vahemerel muutuda suureks surnuaiaks. „Euroopa rannikul maabuvad inimesi täis paadid iga päev," ütles ta. Paavsti sõnul muutus Euroopa majanduskriisi ajal vanainimeseks. „Euroopa jätab kidura vanainimese, mitte südika kangelase mulje." Nii ütles paavst Francisucus täna europarlamendi saadikutele.

25.11.2014 kell 18.00
Paavst Franciscus ütles Euroopa Parlamendi ees peetud kõnes, et Euroopa näib olevat kaotanud oma võlu, mis asendatakse institutsioonide bürokraatiaga. Paavsti kriitilise kõne keskmes oli üksikisiku väärikus, mille tagamiseks peaks kirikupea sõnul Euroopa ühiselt tegelema nii tööturu kui immigratsiooniga. Johannes Tralla vahendab.
Veerandsajandi eest Euroopa Parlamenti Strasbourgis külastanud paavst Johannes Paulus II nimetas Euroopat toona tisivilisatsiooni teenäitajakas. Paavst Franciscus oli täna oma pöördumises märksa kriitilisem, kõlades kohati nagu euroskeptik. Euroopa kuvand on põdur, see pole enam viljakas ja elav ning on oht, et ta kaotab aeglaselt oma hinge. „Suured ideed, mis kord inspireerisid Euroopat, näivad olevat kaotanud oma võlu," ütles paavst Franciscus. Need asendatakse institutsioonide bürokraatliku tehnilisusega, koos sellega kohtame pigem isekat elustiili, mida iseloomustab üleküllus ning ükskõiksus ümbritseva maailma suhtes, eriti kõige vaesemate suhtes," ütles paavst.
Paavsti kõne läbivaks mõtteks oli üksikisiku väärikus, mis on Euroopa idee keskmes. Ta kutsus üles edendama tööhõive poliitikat ja heitma kõrvale kuvandi Euroopast, mis tegeleb üksnes iseendaga. „Me ei arvesta sisserändajate inimväärikusega, edendame pigem orjatööd ja

sotsiaalseid pingeid," ütles paavst. „Rände küsimusele peab olema ühine vastus," ütles paavst Franciscus. „Me ei saa lasta Vahemerel muutuda suureks surnuaiaks." Euroopa Parlamendi saadikud vastasid paavsti kõnele mitu minutit kestnud aplausiga. Rahvusringhäälingu raadiouudistele Johannes Tralla, Brüssel

25.11.2014 kell 20.00

Paavst Franciscus ütles Euroopa Parlamendi ees peetud kõnes, et Euroopa näib olevat kaotanud oma võlu, mida asendatakse institutsioonide bürokraatiaga. Paavsti kriitilise kõne keskmes oli üksikisiku väärikus, mille tagamiseks peaks kirikupea sõnul Euroopa ühiselt tegelema nii tööturu kui immigratsiooniga. Johannes Tralla lugu.

Veerandsajandi eest Euroopa Parlamenti Strasbourgis külastanud paavst Johannes Paulus II nimetas Euroopat toona tisivilisatsiooni teenäitajakas. Paavst Franciscus oli täna oma pöördumises märksa kriitilisem, kõlades kohati nagu euroskeptik.

„Euroopa kuvand on põdur, see pole enam viljakas ja elav ning on oht, et ta kaotab aeglaselt oma hinge," ütles paavst. „Suured ideed, mis kord inspireerisid Euroopat, näivad olevat kaotanud oma võlu," ütles paavst Francisus. „Need asendatakse institutsioonide bürokraatliku tehnilisusega, koos sellega kohtame pigem isekat elustiili, mida iseloomustab üleküllus ning ükskõiksus ümbritseva maailma suhtes, eriti kõige vaesemate suhtes," ütles paavst.

Paavsti kõne läbivaks mõtteks oli üksikisiku väärikus, mis on Euroopa idee keskmes. Ta kutsus üles edendama tööhõive poliitikat ja heitma kõrvale kuvandi Euroopast, mis tegeleb üksnes iseendaga. Me ei arvesta sisserändajate inimväärikusega, edendame pigem orjatööd ja sotsiaalseid pingeid," ütles paavst. „Rände küsimusele peab olema ühine vastus," ütles paavst Franciscus. „Me ei saa lasta Vahemerel muutuda suureks surnuaiaks." Euroopa Parlamendi saadikud vastasid paavsti kõnele mitu minutit kestnud aplausiga. Rahvusringhäälingu raadiouudistele Johannes Tralla, Brüssel.

25.11.2014 kell 15.00

Prantsuse president François Hollande lükkas esimese Prantsusmaal Venemaa tarbeks ehitatud kõrgtehnoloogilise helikopterikandja Mistral üleandmise Moskvale edasi. President on seisukohal, et praegune olukord Ida-Ukrainas ei luba esimese sõjalaeva üleandmist, teatas Hollande`i kantselei avalduses. Lepingu kohaselt pidanuks Prantsusmaa esimese Mistrali Venemaale üle andma novembri lõpuks. Venemaa on hoiatanud Prantsusmaad tõsiste tagajärgedega, kui juba esimene valmis laev ei ole novembri lõpuks üle antud.

25.11.2014 kell 18.00

Prantsuse president François Hollande lükkas esimese Prantsusmaal Venemaa tarbeks ehitatud kõrgtehnoloogilise helikopterikandja Mistral üleandmise Moskvale edasi. President on seisukohal, et praegune olukord Ida-Ukrainas ei luba esimese sõjalaeva üleandmist, teatas presidendi kantselei avalduses. Lepingu kohaselt pidanuks Prantsusmaa esimese Mistrali Venemaale üle andma novembri lõpuks. Venemaa on hoiatanud Prantsusmaad tõsiste tagajärgedega, kui esimene laev ei ole õigeks ajaks üle antud. Samas ütles Venemaa asekaitseminister Juri Borissov, et Venemaa ei plaani praegu kaevata Prantsusmaad kohtusse,

kuid lisas siiski uudisteagentuurile TASS, et kui Prantsusmaa laeva lõplikult üle andmast keeldub, läheb Venemaa kohtusse ja nõuab trahvi.

25.11.2014 kell 20.00
Prantsuse president François Hollande lükkas esimese Prantsusmaal Venemaa tarbeks ehitatud kõrgtehnoloogilise helikopterikandja Mistral üleandmise Moskvale edasi.President on seisukohal, et praegune olukord Ida-Ukrainas ei luba esimese sõjalaeva üleandmist, teatas Hollande´i kantselei. Lepingu kohaselt pidanuks Prantsusmaa esimese Mistrali Venemaale üle andma novembri lõpuks. Venemaa on hoiatanud Prantsusmaad tõsiste tagajärgedega. Lepingu kohaselt pidanuks Prantsusmaa esimese Mistrali Venemaale üle andma novembri lõpuks. Venemaa on hoiatanud Prantsusmaad tõsiste tagajärgedega, kui esimene laev ei ole õigeks ajaks üle antud. Venemaa asekaitseminister Juri Borissov ütles täna, et Venemaa ei plaani praegu kaevata Prantsusmaad kohtusse, kuid lisas siiski uudisteagentuurile TASS, et kui Prantsusmaa laeva lõplikult üle andmast keeldub, läheb Venemaa kohtusse ja nõuab trahvi.

25.11.2014 kell 12.00
Hongkongi võimud alustasid täna teise, Mongkoki linnajaos asuva demokraatiameelsete protestijate laagri kõrvaldamist. Suurele kaubatänavale püsti pandud laagri eemaldamist valvas kümneid kohtutäitureid ning üle saja politseiniku. Võimude käitumine vallandas protestijates pahameelelaine ning demokraatiameelsed hongkonglased jätkasid oma nõudmiste hüüdmist. Poolautonoomse Hiina erihalduspiirkonna kohus on andnud võimudele loa Hongkongi mõningate protestilaagrite kõrvaldamiseks. Politsei nõuab meeleavaldajatelt eelmisel teisipäeval jõustunud kohtumääruse täitmist ning laialiminemist.

26.11.2014 kell 07.00
Hongkongi politsei lammutas Mongkoki linnaosas barrikaade, võttis maha telke ja ajas ära protsestijad, vahendab Reuters. Samuti arreteeriti kaks tudengitest meeleavaldajate liidrit. Demokraatiameelsed meeleavaldajad on olnud Hongkongi tänavatel alates septembrist. Hongkongi elanikud tahavad, et järgmistel valimistel saaksid nad ise otsustada, kes võiks neid juhtida. Hiina aga ei ole nõus loobuma kandidaaatide nimekirja eelnevast sõelumisest.

26.11.2014 kell 12.00
Euroopa komisjoni esimees Jean-Claude Juncker tegi täna teatavaks 315 miljardi euro suuruse investeerimisplaani, mille eesmärgiks on elavdada Euroopa Liidu majandust ja panna see kasvama. Tegemist on Junckeri 5aastase ametiaja ühe nurgakiviga. Johannes Tralla lugu.
Euroala majanduskasv jääb sel aastal alla 1 protsendi. Ja kuigi ametlikult on Euroopa Liidu töötusmäär 11,5%, ulatub see Kreekas ja Hispaanias pea 25 protsendini. Need numbrid on halastamatu tõestus, et kasvust ja tööhõivest armastatakse Brüsselis küll palju rääkida, aga tulemusi napib. Junckeri investeerimiskava piilunud Financial Times ja Bloomberg kirjutavad, et Euroopa Komisjoni panus enam kui 300 miljardisesse fondi piirdub 16 miljardi euro väärtuses garantiidega, 5 miljardit paneb Euroopa investeerimispank. Ülejäänud osa fondist kavatsetakse rahastada erakapitali laenude, laenugarantiide ning osalustena aktsia ja võlakirjaemissioonides.

Eesmärk on peibutada erainvesteeringuid Euroopa riskantsematesse infrastruktuuriprojektidesse, samas konkreetseid projekte täna tõenäoliselt ei avalikustata.
Skeptikud hoiatavad, et skeem, milles loodetakse viieteistkümne kordsele finantsvõimendusele, ei pruugi toimida. Prantsuse majandusminister hoiatas läinud nädalal, et kui plaani koostisosade hulka ei kuulu vähemalt 60-80 miljardit käega katsutavat avalikku sektori eurot, võib investeerimiskava osutuda pettumuseks. Samas pole tänases poliitilises olukorras, kus iga liikmesriik kisub tekki üha rohkem enda poole, näha kedagi, kes oleks liidu ühiskassasse valmis rohkem panustama. Liikmesriikidel on suuri raskusi ainuüksi liidu tänavuaastase eelarveaukude lappimisel, mistõttu kuhjub komisjoni miljardite eurode eest maksmata arveid. Rahvusringhäälingu raadiouudistele Johannes Tralla, Brüssel.

26.11.2014 kell 18.00
Euroopa komisjoni esimees Jean-Claude Juncker tegi täna teatavaks 315 miljardi euro suuruse investeerimisplaani, mille eesmärgiks on elavdada Euroopa Liidu majandust ja panna see kasvama. Tegemist on Junckeri 5aastase ametiaja ühe nurgakiviga. Johannes Tralla lugu.
Euroala majanduskasv jääb sel aastal alla 1 protsendi. Ja kuigi ametlikult on Euroopa Liidu töötusmäär 11,5%, ulatub see Kreekas ja Hispaanias pea 25 protsendini. Need numbrid on halastamatu tõestus, et kasvust ja tööhõivest armastatakse Brüsselis küll palju rääkida, aga tulemusi napib. Junckeri investeerimiskava piilunud Financial Times ja Bloomberg kirjutavad, et Euroopa Komisjoni panus enam kui 300 miljardisesse fondi piirdub 16 miljardi euro väärtuses garantiidega, 5 miljardit paneb Euroopa investeerimispank. Ülejäänud osa fondist kavatsetakse rahastada erakapitali laenude, laenugarantiide ning osalustena aktsia ja võlakirjaemissioonides.
Eesmärk on peibutada erainvesteeringuid Euroopa riskantsematesse infrastruktuuriprojektidesse, samas konkreetseid projekte täna tõenäoliselt ei avalikustata.
Euroopa Komisjon esitles täna investeerimiskava, mis peaks majandusse järgmise kolme aastaga lisama üle 300 miljardi euro ja looma enam kui miljon uut töökohta. Euroopa strateegiliste investeeringute fondi jaoks on Junckeril kasutada aga vaid kuni 21 miljardit eurot, põhipanust loodetakse erainvestoritelt. Johannes Tralla teatab Brüsselist.
Võrreldes 2007. aastaga on investeeringute maht Euroopa Liidus kahanenud 317 miljardi euro võrra. Investorid ei usalda Euroopa Liitu, mistõttu meil on vaja uut algust, ütles täna Euroopa parlamendi ees investeerimiskava esitlenud Jean Claude Juncker. „Peame saatma uue sõnumi, Euroopa on tagasi," ütles Euroopa komisjoni president. Uue alguse võti on Euroopa strateegiliste investeeringute fond, mille kaudu lubab komisjoni president kolme aasta jooksul majandusse paisata 315 miljardit eurot ja luua kuni 1,3 miljonit uut töökohta. Avaliku sektori raha on Junckeril eesmärgi saavutamiseks aga vaid 21 miljardit eurot. Põhipanuse peaks andma erainvestorid. Finantsvõimendusega õnnestub komisjoni nägemuses ühest avaliku sektori eurost teha 15 eurot. „Loome õige süsteemi, mis kasutab avalikku raha, et võimendada lisakapitali, mis muidu käiku ei läheks," ütles Juncker, „ja loome töökohti."
Skeptikud hoiatavad, et skeem, milles loodetakse viieteistkümne kordsele finantsvõimendusele, ei pruugi toimida. Prantsusmaa majandusminister hoiatas läinud nädalal, et kui plaani koostisosade hulka ei kuulu vähemalt 60-80 miljardit käega katsutavat avalikku sektori eurot, võib investeerimiskava osutuda pettumuseks. Samas pole tänases poliitilises olukorras, kus iga liikmesriik kisub tekki üha rohkem enda poole, näha kedagi, kes oleks liidu ühiskassasse valmis

rohkem panustama. Liikmesriikidel on suuri raskusi ainuüksi liidu tänavuaastase eelarveaukude lappimisel, mistõttu kuhjub komisjoni miljardite eurode eest maksmata arveid.
Juncker kutsus Euroopa valitsusjuhte lisama fondi täiendavaid vahendeid, aga arvestades meeleolusid pealinnades, on see üsna vähetõenoline.
Mõttekoja Bryggel analüütik Gregori Leis. „See kava on tõepoolest ambitsioonikas, arvestades avaliku raha väikest hulka. See tähendab, et peab leidma tõeliselt head projektid, mis on ka kasumlikud ja see võib osutuda keeruliseks," ütleb analüütik. Euroopa parlamendi parem ja vasakäärmuslased nimetasid täna plaani sisutühjaks. Parlamendi suurimad grupid – konservatiivid ja sotsialistid – toetasid Junckeri kava, eriti südamelähedane on fond vasaktsentristidele, kes näevad selles komisjoni põhimõttelist kursimuutust. Rahvusringhäälingu raadiouudistele Johannes Tralla, Brüssel.

26.11.2014 kell 20.00
Euroopa Komisjon esitles täna investeerimiskava, mis peaks majandusse järgmise kolme aastaga lisama üle 300 miljardi euro ja looma enam kui miljon uut töökohta. Euroopa strateegiliste investeeringute fondi jaoks on Euroopa komisjoni presidendil Jean-Claude Junckeril kasutada aga vaid kuni 21 miljardit eurot, põhipanust loodetakse erainvestoritelt. Johannes Tralla teatab Brüsselist.
Võrreldes 2007. aastaga on investeeringute maht Euroopa Liidus kahanenud 317 miljardi euro võrra. Investorid ei usalda Euroopa Liitu, mistõttu meil on vaja uut algust, ütles täna Euroopa parlamendi ees investeerimiskava esitlenud Jean Claude Juncker. „Peame saatma uue sõnumi, Euroopa on tagasi," ütles Euroopa komisjoni president. Uue alguse võti on Euroopa strateegiliste investeeringute fond, mille kaudu lubab komisjoni president kolme aasta jooksul majandusse paisata 315 miljardit eurot ja luua kuni 1,3 miljonit uut töökohta. Avaliku sektori raha on Junckeril eesmärgi saavutamiseks aga vaid 21 miljardit eurot. Põhipanuse peaks andma erainvestorid. Finantsvõimendusega õnnestub komisjoni nägemuses ühest avaliku sektori eurost teha 15 eurot. „Loome õige süsteemi, mis kasutab avalikku raha, et võimendada lisakapitali, mis muidu käiku ei läheks," ütles Juncker, „ja loome töökohti."
Skeptikud hoiatavad, et skeem, milles loodetakse viieteistkümne kordsele finantsvõimendusele, ei pruugi toimida. Prantsusmaa majandusminister hoiatas näiteks läinud nädalal, et kui plaani koostisosade hulka ei kuulu vähemalt 60-80 miljardit käega katsutavat avalikku sektori eurot, võib investeerimiskava osutuda pettumuseks. Juncker kutsus Euroopa valitsusjuhte lisama fondi täiendavaid vahendeid, aga arvestades meeleolusid pealinnades, on see üsna vähetõenoline.
Mõttekoja Bryggel analüütik Gregori Kleis. „See kava on tõepoolest ambitsioonikas, arvestades avaliku raha väikest hulka. See tähendab, et peab leidma tõeliselt head projektid, mis on ka kasumlikud ja see võib osutuda keeruliseks," ütleb analüütik. Euroopa parlamendi parem- ja vasakäärmuslased nimetasid täna plaani sisutühjaks. Parlamendi suurimad grupid – konservatiivid ja sotsialistid – toetasid Junckeri kava, eriti südamelähedane on fond vasaktsentristidele, kes näevad selles komisjoni põhimõttelist kursimuutust. Rahvusringhäälingu raadiouudistele Johannes Tralla, Brüssel.

Lisa 2 (järg)

27.11.2014 kell 07.00
Ukrainas koguneb täna esimesele istungile ülemraada uus koosseis. Asepeaministri ja ülemraada esimehe Volodõmõr Groismani sõnul paneb ülemraada esimesel tööpäeval kokku valitsuse ja moodustab komisjonid. Jätkab Arni Alandi.
Ametlike valimistulemuste põhjal kuulub uude raada koosseisu 421 saadikut, neist 225 partei nimekirjadest ja 196 otsemandaadiga. Ülemraada esimehena tegutseb esialgu ajutiselt president Petro Porošenko plokki kuuluv Groisman. Tal on suur lootus ka ametlikult raada esimeheks saada, kui teda just ei valita peaministriks. Sellele kohale saamiseks tuleb tal rinda pista praeguse peaministri Arseni Jatsenjukiga , kes on talle aga juba pakkunud asepeaministri kohta oma valitsuses. Tuntud ajakirjanik, uudisteagentuuri Glavkom peatoimetaja, Julia Lõmar (?) ennustab, et raadas moodustatakse suhteliselt kerge vaevaga presidendimeelne koalitsioon. Selle eluiga ei kujune siiski kuigi pikaks, vaid koalitsioon laguneb juba tuleva aasta alguses. Seda sama kipuvad kinnitava ka teised poliitikavaatlejad. Lõmari sõnul on Petro Porošenko plokil ja teistel presidenti pooldavail jõududel ülemraadas selge enamus. Selle põhjal moodustatud koalitsioonist piisab, et panna kokku valitsus ja võtta vastu ka järgmise aasta riigieelarve. Siis aga tuleb raada talvepuhkus, selle ajal jõuab parlamendi enamus aga laguneda võistlevaiks gruppideks ning raadat hakkab kimbutama Ukraina krooniline haigus – poliitiline korruptsioon. Pole selge, kuidas hakkavad parlamendis käituma sinna pääsenud radikaalsed jõud. Igatahes hoiatavad vaatlejad, et oodata on palju skandaale ning ka kõige optimistlikumate ennustuste kohaselt peab ülemraada vastu poolteist aastat. Siiski peetakse seekordset raada kogunemist positiivseks, sest see on Maidani sündmustega alanud vana, postsovietliku, riigisüsteemi lagunemise viimane vaatus.

27.11.2014 kell 09.00
Ukrainas koguneb täna esimesele istungile ülemraada uus koosseis. Asepeaministri ja ülemraada esimehe Volodõmõr Groismani sõnul paneb raada esimesel tööpäeval kokku valitsuse ja moodustab komisjonid. Jätkab Arni Alandi.
Ametlike valimistulemuste põhjal kuulub uude raada koosseisu 421 saadikut, neist 225 partei nimekirjadest ja 196 otsemandaadiga. Ülemraada esimehena tegutseb esialgu ajutiselt president Petro Porošenko plokki kuuluv Groisman. Tal on suur lootus ka ametlikult raada esimeheks saada, kui teda just ei valita peaministriks. Sellele kohalesaamiseks tuleb tal rinda pista praeguse peaministri Arseni Jatsenjukiga , kes on talle aga juba pakkunud asepeaministri kohta oma valitsuses. Tuntud ajakirjanik uudiseagentuuri Glavkom peatoimetaja Julia Lõmar ennustab, et raadas moodustatakse suhteliselt kerge vaevaga presidendimeelne koalitsioon. Selle eluiga ei kujune siiski kuigi pikaks, vaid koalitsioon laguneb juba tuleva aasta alguses.
Seda sama kipuvad kinnitama ka teised poliitikavaatlejad. Lõmari sõnul on Petro Porošenko plokil ja teistel presidenti pooldavail jõududel ülemraadas selge enamus. Selle põhjal moodustatud koalitsioonist piisab, et panna kokku valitsus ja võtta vastu ka järgmise aasta riigieelarve. Siis aga tuleb raada talvepuhkus, selle ajal jõuab parlamendi enamus aga laguneda võistlevaiks gruppideks ning raadat hakkab kimbutama Ukraina krooniline haigus – poliitiline korruptsioon. Pole selge, kuidas hakkavad pralamendis käituma sinna pääsenud radikaalsed jõud. Igatahes hoiatavad vaatlejad, et oodata on palju skandaale ning ka kõige optimistlikumate ennustuste kohaselt peab ülemraada vastu poolteist aastat. Siiski peetakse seekordset raada

kogunemist positiivseks, sest see on Maidani sündmustega alanud vana, postsovietliku, riigisüsteemi lagunemise viimane vaatus.
Lõmari sõnul pole ülemraada püsimist ametiaja lõpuni kuidagi võimalik eeldada, sest terav konflikt ühiskonna ja riigi vahel püsib, sest uus valitsus pole riiki mitte mingil viisil reforminud, aga ka vana süsteem on praeguseks tegelikult juba lagunenud. Lõmar tõdeb skeptiliselt, et poliitikud pole aru saanud, kuidas vanal viisil enam edasi ei saa. Nad püüavad ikka siin ja seal valetada ning ka riigi rahakoti arvelt oma taskuid täita. Lõmar usub küll, et uues parlamendis ei muutu olukord sõna otseses mõttes veriseks nagu juhtus Armeenias 1999. aastal, kui relvastatud inimrühm konverentsisaalis parlamendisaadikute pihta tule avas. Küll aga võib uusi ülemraada valimisi oodata juba õige pea. Vaatlejate sõnul on asjade selline käik aga pigem hea, sest vaid nii võib Ukraina muutuda tõeliselt euroopalikuks riigiks ning otsapidi veel nõukogude ajast pärit taagast lõplikult vabaneda

27.11.2014 kell 12.00
Aga Ukrainas koguneb täna esimesele istungile ülemraada uus koosseis. Asepeaministri ja ülemraada esimehe Volodõmõr Groismani sõnul paneb raada esimesel tööpäeval kokku valitsuse ja moodustab komisjonid. Jätkab Arni Alandi.
Ametlike valimistulemuste põhjal kuulub uude raada koosseisu 421 saadikut, neist 225 partei nimekirjadest ja 196 otsemandaadiga. Ülemraada esimehena tegutseb esialgu ajutiselt president Petro Porošenko plokki kuuluv Reusman. Tal on suur lootus ka ametlikult raada esimeheks saada, kui teda just ei valita peaministriks. Sellele kohale saamiseks tuleb tal rinda pista praeguse peaministri Arseni Jatsenjukiga , kes on talle aga juba pakkunud asepeaministri kohta oma valitsuses. Tuntud ajakirjanik uudiseagentuuri Glavkom peatoimetaja Julia Lõmar ennustab, et raadas moodustatakse suhteliselt kerge vaevaga presidendimeelne koalitsioon. Selle eluiga ei kujune siiski kuigi pikaks, vaid koalitsioon laguneb juba tuleva aasta alguses.
Seda sama kipuvad kinnitama ka teised poliitikavaatlejad. Lõmari sõnul on Petro Porošenko plokil ja teistel presidenti pooldavail jõududel ülemraadas selge enamus. Selle põhjal moodustatud koalitsioonist piisab, et panna kokku valitsus ja võtta vastu ka järgmise aasta riigieelarve. Siis aga tuleb raada talvepuhkus, selle ajal jõuab parlamendi enamus aga laguneda võistlevaiks gruppideks ning raadat hakkab kimbutama Ukraina krooniline haigus – poliitiline korruptsioon. Pole selge, kuidas hakkavad pralamendis käituma sinna pääsenud radikaalsed jõud. Igatahes hoiatavad vaatlejad, et oodata on palju skandaale ning ka kõige optimistlikumate ennustuste kohaselt peab ülemraada vastu poolteist aastat. Siiski peetakse seekordset raada kogunemist positiivseks, sest see on Maidani sündmustega alanud vana, postsovietliku, riigisüsteemi lagunemise viimane vaatus. Lõmari sõnul pole ülemraada püsimist ametiaja lõpuni kuidagi võimalik eeldada, sest terav konflikt ühiskonna ja riigi vahel püsib, sest uus valitsus pole riiki mitte mingil viisil reforminud, aga ka vana süsteem on praeguseks tegelikult juba lagunenud. Lõmar tõdeb skeptiliselt, et poliitikud pole aru saanud, kuidas vanal viisil enam edasi ei saa. Nad püüavad ikka siin ja seal valetada ning ka riigi rahakoti arvelt oma taskuid täita. Lõmar usub küll, et uues parlamendis ei muutu olukord sõna otseses mõttes veriseks nagu juhtus Armeenias 1999. aastal, kui relvastatud inimrühm konverentsisaalis parlamendisaadikute pihta tule avas. Küll aga võib uusi ülemraada valimisi oodata juba õige pea. Vaatlejate hinnangul on asjade selline käik aga pigem hea, sest vaid nii võib Ukraina muutuda tõeliselt euroopalikuks riigiks ning otsapidi veel Nõukogude ajast pärit taagast lõplikult vabaneda.

Lisa 2 (järg)

27.11.2014 kell 12.00
Ukraina ülemraada uus koosseis peab täna Kiievis avaistungi. Istungi avas ülemraada 7. koosseisu esimees Oleksandr Turtšõnov . Avatseremoonial osalesid president Petro Porošenko, valitsusliikmed eesotsas peaminister Arseni Jatsenjukiga ning endised presidendid Leonid Kravtšuk, Leonid Kutshma ja Viktor Juštšenko. Ülemraada valib täna esimehe ning kinnitab ametisse peaministri. Ülemraadas on 421 liiget.

27.11.2014 kell 15.00
Ukraina ülemraada uus koosseis peab täna Kiievis avaistungi. Istungi avas ülemraada seitsmenda koosseisu esimees Oleksander Turtšõnov. Avatseremoonial osalesid president Petro Porošenko ja valitsusliikmed eesotsas peaminister Arseni Jatsenjukiga. Ülemraada valis endise asepeaministri Volodõmõr Groismani raada esimeheks. Samuti kinnitatakse täna ametisse peaminister. Koalitsioonierakondade arvates võiks peaministrina jätkata Arseni Jatsenjuk ning nad on esitanud tema kandidatuuri. Koalitsiooni kuulub 5 erakonda, nende seas ka president Petro Porošenko plokk ja Rahvarinne. Ülemraadas on 421 liiget

27.11.2014 kell 18.00
Ukraina ülemraada kaheksandal koosseisul oli täna avaistung. Valiti ajutine presiidium ning kinnitati 6 fraktsiooni ning parlament kinnitas Arseni Jatsenjuki oma esimesel istungil uuesti peaministriks. Jatsenjuki ametisse kinnitamist toetas 341 saadikut. Ülemraada spiikriks valiti Volodõmõr Groisman. Järgmine istung, millel on kavas heaks kiita uue valitsuse koosseis, toimub 2. detsembril. Ukraina uude valitsuskoalitsiooni hakkab kuuluma 5 erakonda.

27.11.2014 kell 20.00
Ukraina ülemraada kaheksandal koosseisul oli täna avaistung. Valiti ajutine presiidium ning kinnitati 6 fraktsiooni ning Välismaalt veel nii palju, et Ukraina uus parlament kinnitas Arseni Jatsenjuki oma esimesel istungil uuesti peaministriks ja spiikriks valiti Volodõmõr Groisman. Jatsenjuki ametisse kinnitamist toetas 341 saadikut. Ülemraada spiikriks valiti Volodõmõr Groisman. Järgmine istung, millel on kavas heaks kiita kus kiidetakse heaks uue valitsuse koosseis, toimub 2. detsembril. Ukraina uude valitsuskoalitsiooni hakkab kuuluma 5 erakonda.

27.11.2014 kell 07.00
Naftat eksportivate riikide organisatsiooni ehk OPECisse kuuluvad Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on kokku leppinud, et tänasel OPECi kohtumisel Viinis ei otsustata toodangu mahtu vähendada. Seda ütles uudisteagentuurile Reuters ühe Pärsia lahe äärse OPECi liikmesriigi esindaja. Saudi-Araabia naftaminister Aylar Naimi kinnitas, et Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on jõudnud üksmeelele, kuid ei täpsustanud kokkuleppe sisu. Prenti toornafta barreli hind on langenud tänases kauplemises Aasias rohkem kui dollari võrra. Hind langes kauplemises ka 76 dollari ja 28 sendini, mis oli viimase nelja aasta madalaim tase.

Lisa 2 (järg)

27.11.2014 kell 09.00
Naftat eksportivate riikide organisatsiooni ehk OPECisse kuuluvad Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on uudisteagentuuri Reutersi andmeil kokku leppinud, et tänasel OPECi kohtumisel Viinis otsustatakse mitte vähendada toodangu mahtu.
Seda kinnitas uudisteagentuurile ühe Pärsia lahe äärse OPECi liikmesriigi esindaja. Saudi-Araabia naftaminister Aylar Naimi ütles, et Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on jõudnud üksmeelele, kuid ei täpsustanud kokkuleppe sisu. Prenti toornafta barreli hind on langenud tänases kauplemises Aasias rohkem kui dollari võrra. Hind langes kauplemises ka 76 dollari ja 28 sendini, mis oli viimase nelja aasta madalaim tase. Swedbanki peaökonomist Tõnu Merzina ütles „Terevisioonis", et suurimad trumbid on praegu Saudi Araabia käes. „Saudi Araabia on OPECi kõige suurem naftatootja ja üks põhjus, üks peamine põhjus, miks praegu nafta hind nii madal on, on sellepärast, et USA on väga kiiresti oma nafta tootmist suurendanud. Näiteks eelmisel aastal suurendas USA, kes on maailma kõige suurem nafta tootja tegelikult ja ka väga suur tarbija, suurendas oma nafta tootmist üle 10%. Samal ajal Saudi-Araabia ei taha oma turuosa käest ära lasta."

29.11.2014 kell 18.00
Venemaa esimene asepeaminister Igor Suvalov ütles, et Venemaa huvides ei ole praegu nafta toodangut vähendada. Suvalovi väitel ei tulnud Venemaale üllatusena naftat ekrsportivate riikide organisatsiooni ehk OPECi neljapäeval tehtud otsus toodangu mahtu mitte vähendada. OPECi riigid toodavad umbes 30 miljonit barrelit naftat päevas. Venemaa toodangu päevamaht on umbes 10 miljonit barrelit. Brenti toornafta barreli hind liikus eilses kauplemises allpool 70 dollari taset ehk oli viimase nelja ja poole aasta madalaim. Vene majandusminister Aleksei Julukajev on väitnud, et Venemaa eelarve ei kannata ka sellisel juhul, kui nafta barreli hind 70 dollari juures. Uudisteagentuuri Reuters teatel on Vene eelarve aga tasakaalus juhul, kui nafta barreli hind on 100 dollari juures.

27.11.2014 kell 15.00
Euroopa Liit lisas 5 Ukraina separatistide ühendust ja 13 üksikisikut sanktsioneeritute nimekirja. Seda nende rolli eest Kremlimeelsete mässuliste korraldatud valimistel, mis toimusid sel kuul Ukraina idaosas. Sanktsioonide nimekirja sattunud inimeste nimed avalikustatakse tõenäoliselt ülehomme. Nende varad külmutatakse ja neid ootavad ees reisipiirangud.

27.11.2014 kell 18.00
Euroopa Liit lisas täna 5 Ukraina separatistide ühendust ja 13 üksikisikut musta nimekirja nende rolli eest sel kuul Ukraina idaosas venemeelsete separatistide kontrolli all olevatel aladel korraldatud valimistel. Diplomaatiliste allikate sõnul külmutatakse viie ühenduse ja 13 isiku arved ning viimastele kehtestatakse ka reisikeeld. Nimesid ei ole nimetatud, need saavad avalikuks laupäeval, kui nimekirja avaldab Euroopa Liidu ametlik häälekandja. Varasemast on mustas nimekirjas 119 füüsilist ja 23 juriidilist isikut, Vene presidendi Vladimir Putini lähedased liitlased, oligarhid ja separatistide juhid nende hulgas.

29.11.2014 kell 15.00
Euroopa Liit lisas sanktsiooninimekirja Ida-Ukraina nn valimiste korraldajad. Kokku lisati 13 nime. Nimekirjas on nüüd üle 130 isiku ja ligi 30 organisatsiooni. Kremli-meelsete mässuliste ja nende organisatsioonide varad külmutatakse ja neil ei lubata Euroopa Liitu reisida.

27.11.2014 kell 15.00
Euroopa parlamendis kukkus läbi Euroopa Komisjoni Jean-Claude Junckeri umbusaldamine. Junckeri umbusaldamist toetas 101 europarlamendi saadikut, vastu oli 461 ja 88 saadikut jäi erapooletuks. Euroopa komisjoni presidendile korraldati usaldushääletus Luxleaksi nime kandva maksuskandaali tõttu. Nimelt avalikustas grupp uurivaid ajakirjanikke skeemid, millega Pepsi, Ikea ja Amazon ning veel üle 1000 ettevõtte hoidsid Luksemburgis registreeritud ettevõtte abil kõrvale miljardite eurode ulatuses maksudest. Väidetavalt seaduslikud, aga eetiliselt küsitavad skeemid olid laialdaselt levinud ajal, mil Jean-Claude Juncker oli Luksemburgi peaminister.

27.11.2014 kell 18.00
Euroopa parlamendis kukkus läbi Euroopa Komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri umbusaldamine. Junckeri umbusaldamist toetas 101 europarlamendisaadikut, vastu oli 461 ja 88 saadikut jäi erapooletuks. Euroopa komisjoni presidendile korraldati usaldushääletus Luxleaksi nime kandva maksuskandaali tõttu. Nimelt avalikustas grupp uurivaid ajakirjanikke skeemid, millega Pepsi, Ikea, Amazon ning veel üle 1000 ettevõtte hoidsid Luksemburgis registreeritud ettevõtte abil kõrvale miljardite eurode ulatuses maksudest. Väidetavalt seaduslikud, aga eetiliselt küsitavad skeemid olid laialdaselt levinud ajal, mil Jean-Claude Juncker oli Luksemburgi peaminister Jean-Claude Juncker oli sel ajal Luksemburgi peaminister.

27.11.2014 kell 20.00
Ja Euroopa parlamendis kukkus läbi Euroopa Komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri umbusaldamine. Junckeri umbusaldamist Seda toetas vaid 101 europarlamendisaadikut, vastu oli 461, ja 88 saadikut jäi erapooletuks. Euroopa komisjoni presidendile korraldati usaldushääletus Luxleaksi nime kandva maksuskandaali tõttu. Nimelt avalikustas grupp uurivaid ajakirjanikke skeemid, millega Pepsi, Ikea, Amazon ning veel üle 1000 ettevõtte hoidsid Luksemburgis registreeritud ettevõtte abil kõrvale miljardite eurode ulatuses maksudest. Jean-Claude Juncker oli sel ajal Luksemburgi peaminister.

27.11.2014 kell 12.00
Afganistani pealinnas Kabulis korraldas enesetapja plahvatuse, milles sai surma 5 ja viga üle 30 inimese. Suurbritannia Kabuli saatkonna esindaja ütles, et rünnati saatkonna sõidukit ning briti diplomaate sõidukis ei olnud. Kabuli haiglate administratiivjuhi Kabir Amiri sõnul sai rünnakus 5 Afganistani tsiviilisikut surma ja kuni 34 vigastada. Afganistani siseministri asetäitja Ajub Salangi sõnul õhkis lõhkekeha mootorrattaga liikunud enesetapja. Rünnaku korraldamise võttis omaks äärmusrühmitus Taliban. Esmaspäeval sai Kabulis toimunud plahvatuses surma kaks USA sõjaväelast.

29.11.2014 kell 15.00
Afganistani Taliban piirab Helmandis Camp Bastioni baasi, mille lääneriigid oktoobris Afganistani jõududele üle andsid. Talibani võitlejate ja Afganistani relvajõudude vahel käib kolmandat päeva tulevahetus, teatas armee esindaja.

29.11.2014 kell 20.00
Taliban ründas Afganistani pealinnas Kabulis võõrastemaja, kus majutatakse välismaalasi. Afganistani sõjaväe esindaja teatel tapeti 4 tundi väldanud tulevahetuses kõik 3 ründajat. Tema sõnul said rünnakus surma vähemal 2 tsiviilisikut. Võõrastemajast päästeti 8 inimest. Taliban on viimastel päevadel korraldanud Kabulis terve rea rünnakuid. Sama võõrastemaja rünnati ka 3 päeva tagasi.

30.11.2014 kell 15.00
Afganistani politsei pealinna Kabuli politseijuht astus ametist tagasi, kuna viimase 10 päeva jooksul on toimunud juba 3 Talibani rünnakut välismaalaste võõrastemajade vastu. Talibani teatel ründavad nad külalistemaju, sest need on kristlaste keskused. Afganistani ametnike teatel on Afganistani valitsusjõud Helmandis Camp Bastioni baasi juurest Talibani minema löönud. Taliban asus sel nädalal Camp Bastioni baasi piirama, baasi andsid lääneriigid oktoobris Afganistani jõududele üle. Vahejuhtum on tekitanud taas kahtlusi, kas Afganistani jõud saavad ikka julgeoleku tagamisega hakkama.

28.11.2014 kell 07.00
Euroopa Komisjon avalikustab täna keskpäeval hinnangu euroala riikide tuleva aasta eelarvetele. Reutersi andmetel saab Prantsusmaa märtsini ajapikendust, et tuua eelarvepuudujääk alla lubatud 3 protsendi. Lisaks Prantsusmaale ähvardab rikkumismenetlus ka Itaaliat ja Belgiat. Johannes Tralla räägib lähemalt.

Euroala reeglid näevad ette, et riigieelarve puudujääk võib ulatuda kuni 3 protsendini. Euroopa Komisjon on Prantsusmaa ülemäärastele kuludele kaks korda läbi sõrmede vaadanud. Uskudes uudisteagentuuri Reuters vaatab komisjon Prantsusmaale läbi sõrmede ka paari tunni pärast avalikustatavas riigieelarvete ülevaates, aga seekord on pilk kuri ja sellega koos käiv paber ähvardab karistada.
Reutersile teadaolevalt annab Euroopa Komisjon Pariisile aega märtsini, et täna prognoositav 4,3protsendiline eelarvepuudujääk 3 protsendini trimmida. Vastasel juhul ähvardab Prantsusmaad kuni 4,2 miljardi eurone trahv.

Poolteist aastat tagasi lubati Pariisile ajapikendust 2015. aastani, et defitsiit kontrolli alla saada.

Kõrgendatud tähelepanu all on ka Itaalia ja Belgia eelarved, kelle puhul kahtlustatakse samuti stabiilsus- ja kasvupakti reeglite rikkumist.

Jean-Claude Junckeri värskele komisjonile on Pariisi reeglite ignoreerimine proovikivi, seda enam, et Junckeri meeskonnas mängib ka Prantsusmaa endine rahandusminister Pierre

Moscovici. Kui Juncker ei suuda Pariisi ka sel korral distsipliinile allutada, võivad eelarvereeglid ja koos nendega ka järelevalvaja kaotada tõsiseltvõetavuse.

President Francois Hollande'i katsed eelarvepuudujääki vähendada on kriitikute hinnangul seni piirdunud vaid kosmeetiliste kärbetega. Olulisi reforme lükkab Pariis edasi.

Rahvusringhäälingu raadiouudistele Johannes Tralla, Brüssel.

28.11.2014 kell 09.00
Euroopa Komisjon avalikustab täna keskpäeval hinnangu euroala riikide tuleva aasta eelarvetele. Reutersi andmetel saab Prantsusmaa märtsini ajapikendust, et tuua eelarvepuudujääk alla lubatud 3 protsendi. Lisaks Prantsusmaale ähvardab rikkumismenetlus ka Itaaliat ja Belgiat. Johannes Tralla lugu.

Euroala reeglid näevad ette, et riigieelarve puudujääk võib ulatuda kuni 3 protsendini.Euroopa Komisjon on Prantsusmaa ülemäärastele kuludele kaks korda läbi sõrmede vaadanud. Uskudes uudisteagentuuri Reuters vaatab komisjon Prantsusmaale läbi sõrmede ka paari tunni pärast avalikustatavas riigieelarvete ülevaates, aga seekord on pilk kuri ja sellega koos käiv paber ähvardab karistada.

Reutersile teadaolevalt annab Euroopa Komisjon Pariisile aega märtsini, et täna prognoositav 4,3protsendine eelarvepuudujääk 3 protsendini trimmida. Vastasel juhul ähvardab Prantsusmaad kuni 4,2 miljardi eurone trahv.

Poolteist aastat tagasi lubati Pariisile ajapikendust 2015. aastani, et defitsiit kontrolli alla saada.

Kõrgendatud tähelepanu all on ka Itaalia ja Belgia eelarved, kelle puhul kahtlustatakse samuti stabiilsus- ja kasvupakti reeglite rikkumist.

Euroopa Komisjon sai euroala riikide eelarveprojektide ülevaatamisõiguse aasta eest. Kuigi komisjoni järelevalve peaks tagama klubi ühistest reeglitest kinnipidamise, teatas Prantsusmaa rahandusministeerium septembris, et suudab 3 protsendi eesmärgi täita alles 2017. aastal. Ometi lubas Pariis vaid paar kuud enne seda, et tuleva aasta eelarve vastab nõuetele.

Jean-Claude Junckeri värskele komisjonile on Pariisi reeglite ignoreerimine proovikivi, seda enam, et Junckeri meeskonnas mängib ka Prantsusmaa endine rahandusminister Pierre Moscovici. Kui Juncker ei suuda Pariisi ka sel korral distsipliinile allutada, võivad eelarvereeglid ja koos nendega ka järelevalvaja kaotada tõsiseltvõetavuse.

President Francois Hollande'i katsed eelarvepuudujääki vähendada on kriitikute hinnangul seni piiridunud vaid kosmeetiliste kärbetega. Olulisi reforme lükkab Pariis edasi.

Rahvusringhäälingu raadiouudistele Johannes Tralla, Brüssel.

28.11.2014 kell 18.00
Prantsusmaa, Itaalia ja Belgia said ajapikendust märtsini, et viia riigieelarved vastavusse euroala reeglitega. Suurima tähelepanu all on Prantsusmaa, kes pole vaatamata Brüsseli tehtud mööndustele kahe aastaga suutnud eelarve defitsiiti ohjeldada. Johannes Tralla lugu.

Lisa 2 (järg)

Euroopa Komisjoni täna avalikustatud ülevaate järgi vastavad stabiilsus ja kasvupakti reeglitele Saksamaa, Iirimaa, Luksemburgi, Hollandi ja Slovakkia eelarvekavad. Eesti, Läti, Sloveenia ja Soome eelarved on paktiga üldiselt kooskõlas, märgib komisjon.

Kuigi euroala reeglitega riskivad pahuksisse minna mitmed liikmesriigid, koondus täna põhitähelepanu Prantsusmaale. Pariisile on antud kaks korda ajapikendust, et riigieelarve puudujääk lubatud 3 protsendi piiresse saada.

Viimane tähtaeg oli 2015, ent Prantsusmaa eelarvekavasse on tulevaks aastaks sisse kirjutatud 4,3-protsendine puudujääk. Reeglite järgi võiks komisjon Pariisile välja kirjutada 4 miljardi euro suuruse trahvi. Peaminister Manuel Valls kauples välja aga järjekordse ajapikenduse, lubades kiireid reforme.

Euroopa Komisjoni euro ja sotsiaalse dialoogi asepresident Valdis Dombrovskis. "Euroopa Komisjon sai kirjad kolmelt liikmesriigilt - Prantsusmaalt, Itaalialt ja Belgialt, kes väljendavad oma pühendumust struktuurireformidele ja fiskaalvastutusele," ütles Dombrovskis.

Prantsusmaa krooniline reeglite rikkumine on saamas tõsiseks proovikiviks Jaun Claude Junckeri juhitud Euroopa Komisjonile. Andes Pariisile pidevalt ajapikendust reformide elluviimiseks, õõnestab komisjon nii iseenda kui ka eelarvereeglite tõsiseltvõetavust.

Valdis Dombrovskis. „Euroopa Komisjon annab rohkem aega, et need riigid viiksid ellu reformid, enne, kui teeme järeldused. Kevadeni on kõik võimalused avatud."

Seega, Prantsusmaa viimane tärmin on märts, mil värske pilguga vaadatakse üle ka Itaalia ja Belgia edusammud. Viimase kahe puhul tunneb Brüssel muret kasvava laenukoorma pärast. Mõlema riigi võlg ületab kaugelt 60 protsenti SKT-st ja jätkab 2015. aastal suurenemist. Üldjoontes liiguvad aga euroala riikide eelarved õiges suunas, leiab komisjon.

Euroopa Komisjoni majandus- ja rahandusvolinik Pierre Moscovici.

"Euroala keskmine eelarvedefitsiit väheneb 2,6 protsendilt 2,4 protsendini SKT-st 2015. aastal. Üldine võlatase jääb stabiilseks püsides 93 protsendi juures."

Rahvusringhäälingu raadiouudistele Johannes Tralla, Brüssel.

28.11.2014 kell 20.00

Prantsusmaa, Itaalia ja Belgia said ajapikendust märtsini, et viia riigieelarved vastavusse euroala reeglitega. Suurima tähelepanu all on Prantsusmaa, kes pole vaatamata Brüsseli tehtud mööndustele kahe aastaga suutnud eelarvedefitsiiti ohjeldada. Johannes Tralla lugu. räägib lähemalt.

Euroopa Komisjoni täna avalikustatud ülevaate järgi vastavad stabiilsus- ja kasvupakti reeglitele Saksamaa, Iirimaa, Luksemburgi, Hollandi ja Slovakkia eelarvekavad. Eesti, Läti, Sloveenia ja Soome eelarved on paktiga üldiselt kooskõlas, märgib komisjon.

Kuigi euroala reeglitega riskivad pahuksisse minna mitmed liikmesriigid, koondus täna põhitähelepanu Prantsusmaale. Pariisile on antud kaks korda ajapikendust, et riigieelarve puudujääk lubatud 3 protsendi piiresse saada.

Viimane tähtaeg oli 2015, ent Prantsusmaa eelarvekavasse on tulevaks aastaks sissekirjutatud 4,3-protsendine puudujääk. Reeglite järgi võiks komisjon Pariisile välja kirjutada 4 miljardi eurose trahvi. Peaminister Manuel Valls kauples välja aga järjekordse ajapikenduse, lubades kiireid reforme.

Euroopa Komisjoni euro ja sotsiaalse dialoogi asepresident Valdis Dombrovskis. "Euroopa Komisjon sai kirjad kolmelt liikmesriigilt - Prantsusmaalt, Itaalialt ja Belgialt, kes väljendavad oma pühendumust struktuurireformidele ja fiskaalvastutusele," ütles Dombrovskis.

Prantsusmaa krooniline reeglite rikkumine on saamas tõsiseks proovikiviks Jaun Claude Junckeri juhitud Euroopa Komisjonile. Andes Pariisile pidevalt ajapikendust reformide elluviimiseks, õõnestab komisjon nii iseenda kui ka eelarvereeglite tõsiseltvõetavust.

Euroopa komisjoni Euro- ja sotsiaalse dialoogi asepresident Valdis Dombrovskis. „Euroopa Komisjon annab rohkem aega, et need riigid viiksid ellu reformid, enne, kui teeme oma lõplikud järeldused. Kevadeni on kõik võimalused avatud."

Seega, Prantsusmaa viimane tärmin on märts, mil värske pilguga vaadatakse üle ka Itaalia ja Belgia edusammud. Viimase kahe puhul tunneb Brüssel muret kasvava laenukoorma pärast. Mõlema riigi võlg ületab kaugelt 60 protsenti SKT-st ja jätkab 2015. aastal suurenemist. Üldjoontes liiguvad aga euroala riikide eelarved õiges suunas, leiab komisjon.

Euroopa Komisjoni majandus- ja rahandusvolinik Pierre Moscovici.

"Euroala keskmine eelarvedefitsiit väheneb 2,6 protsendilt 2,4 protsendini SKT-st 2015. aastal. Üldine võlatase jääb stabiilseks püsides 93 protsendi juures."

Rahvusringhäälingu raadiouudistele Johannes Tralla, Brüssel

28.11.2014 kell 09.00
Briti peaminister David Cameron tutvustab täna plaane, kuidas piirata sisserännet teistest Euroopa Liidu riikidest. Kavas on seada sotsiaaltoetuste saamise tingimuseks, et inimene on elanud Suurbritannias vähemalt neli aastat. Cameron kavatseb oma kõnes rõhutada, et see on absoluutne eeltingimus Suurbritannia jäämisele Euroopa Liidu liikmeks. Värskete andmete kohaselt on aasta jooksul Suurbritanniasse elama asunud üle 200 000 Euroopa Liidu teiste riikide kodaniku. Cameroni sõnul on eesmärk vähendada sisserännet 100 000 inimeseni.

28.11.2014 kell 15.00
Briti peaminister David Cameron pidas täna kõne immigratsiooni teemal ja Mall Mälberg kuulas seda.

David Cameron tegi teatavaks oma plaani kärpida teistest Euroopa Liidu riikidest Ühendkuningriiki sisserändajate sotsiaaltoetusi.

„Immigratsioonitoetusi tuleb kontrollida, need peavad olema õiglased ja need peavad keskenduma meie rahvuslikele huvidele, see on see, mida ma tahan. Lihtsaid lahendusi pole, immigratsiooniga tegelemine on raske, mitte ainult meil, vaid igal pool arenenud riikides ja Euroopas kohe kindlasti."

Cameroni sõnul peavad Euroopa Liidu migrandid ootama vähemalt 4 aastat, enne kui saavad maksusoodustusi või elamiseks munitsipaalmaja. Nagu ta kinnitas, hakkab ta neid nõudmisi ellu viima, kui ta mais tagasi valitakse ja need peavad saama vaieldamatuks osaks selle üle, kas jääda Euroopa Liitu. Cameron ütles, et tema plaan piirata teistest Euroopa Liidu riikidest saabuvate sisserändajate juurdepääsu sotsiaaltoetustele, nõuab Euroopa Liidu lepingute muutmist ja nagu ta ütles, ta on kindel, et selle üle on võimalik läbi rääkida.

Üks BBC poliitikatoimetajatest on juba jõudnud öelda, et see läheb Brüsselis väga raskeks. Briti peaminister hoiatas ka, et kui London räägib kurtidele kõrvadele, ei välista ta midagi. See on seni tugevaim vihje sellele, et ta võib Suurbritannia lahkumise Euroopa Liidust ka heaks kiita. Cameroni põhiettepanekud, mis sõltuvad mõistagi tema võimule jäämisest mais toimuvatel valimistel on järgmised. Teistest Euroopa Liidu riikidest sissetulnud ei saa nõuda maksusoodustusi ja munitsipaalmaja 4 aastat, samuti ei saa nad nõuda lastetoetusi ja maksusoodustusi lastele, kes elavad väljaspool Ühendkuningriiki. Kui nad poole aastaga pole tööd leidnud, tuleb nad välja saata. Nende õigusi tuua perekonnaliikmed järele, tuleb piirata. Veel tahab Cameron, et süüdimõistetud kurjategijad saadetaks kiiremini riigist välja ning et kerjustel ja kelmidel, kes on Suurbritanniast kord juba välja saadetud, ei lastaks väga ruttu tagasi tulla. Ja lõpuks tuleks uutel Euroopa Liidu kodanikel keelata seni Ühendkuningriigis töötamine, kuni nende oma maade majandus on rohkem lähenenud vanade liikmesmaade majandusele. „Me oleme selle ära teeninud, et meid kuulataks ja meid tuleb kuulata," ütles Cameron. Euroopa komisjoni esindaja ütles Brüsselis, et Cameroni ettepanekuid toetuste kärpimise kohta hakatakse arutama ilma draamata.

Ja Eesti saatkonnast Londonis öeldi uudistele, et Ühendkuningriigis elab kusagil 15 000 eestlase ringis, kes saavad üldiselt kenasti hakkama ega kasuta ära Briti sotsiaaltoetuste süsteemi.

28.11.2014 kell 18.00
Suurbirtannia peaminister David Cameron esitas Euroopa Liidule sisuliselt ultimaatumi, ähvaradades Suurbritannia ühendusest välja tuua, kui euroliit ei nõustu muutma aluslepingut bittide ettepanekute kohaselt. Mall Mälberg teeb kokkuvõtte.

David Cameron tegi teatavaks oma plaani kärpida teistest Euroopa Liidu riikidest Ühendkuningriiki sisserändajate sotsiaaltoetusi.

„Immigratsioonitoetusi tuleb kontrollida, need peavad olema õiglased ja need peavad keskenduma meie rahvuslikele huvidele, see on see, mida ma tahan," ütles David Cameron. „Lihtsaid lahendusi pole, immigratsiooniga tegelemine on raske, mitte ainult meil, vaid igal pool arenenud riikides ja Euroopas kohe kindlasti."

Lisa 2 (järg)

Cameroni sõnul peavad Euroopa Liidu migrandid ootama vähemalt 4 aastat, enne kui saavad maksusoodustusi või elamiseks munitsipaalmaja. Nagu ta kinnitas, hakkab ta neid nõudmisi ellu viima, kui ta mais tagasi valitakse ja need peavad saama vaieldamatuks osaks läbirääkimistel selle üle, kas jääda Euroopa Liitu. Cameron ütles, et tema plaan piirata teistest Euroopa Liidu riikidest saabuvate sisserändajate juurdepääsu sotsiaaltoetustele, nõuab Euroopa Liidu lepingute muutmist ja nagu ta ütles, ta on kindel, et selle üle on võimalik läbi rääkida. Üks BBC poliitikatoimetajatest on juba jõudnud öelda, et see läheb Brüsselis väga raskeks. Briti peaminister hoiatas ka, et kui London räägib kurtidele kõrvadele, ei välista ta midagi. See on seni tugevaim vihje sellele, et ta võib Suurbritannia lahkumise Euroopa Liidust ka heaks kiita. Cameroni põhiettepanekud, mis sõltuvad mõistagi tema võimule jäämisest mais toimuvatel valimistel on järgmised. Teistest Euroopa Liidu riikidest sissetulnud ei saa nõuda maksusoodustusi ja munitsipaalmaja 4 aastat, samuti ei saa nad nõuda latsetoetusi ja maksusoodustusi lastele, kes elavad väljaspool Ühendkuningriiki. Kui nad poole aastaga pole tööd leidnud, tuleb nad välja saata. Nende õigusi tuua perekonnaliikmed järele, tuleb piirata. Veel tahab Cameron, et süüdimõistetud kurjategijad saadetaks kiiremini riigist välja ning et kerjustel ja kelmidel, kes on Suurbritanniast kord juba välja saadetud, ei lastaks väga ruttu tagasi tulla. Ja lõpuks tuleks uutel Euroopa Liidu kodanikel keelata seni Ühendkuningriigis töötamine, kuni nende oma maade majandus on rohkem lähenenud vanade liikmesmaade majandusele. „Me oleme selle ära teeninud, et meid kuulataks ja meid tuleb kuulata," ütles Cameron. Euroopa komisjoni esindaja ütles Brüsselis, et Cameroni ettepanekuid toetuste kärpimise kohta hakatakse arutama ilma draamata.

Suurbritannias elab Eesti saatkonna andmetel 15 000 Eesti kodanikku, nad saavad üldiselt kenasti hakkama ega kasuta ära Briti sotsiaaltoetuste süsteemi.

28.11.2014 kell 09.00
Soome parlamendis läheb täna hääletusele niinimetatud sooneutraalne abieluseadus. Eile vaieldi parlamendis selle üle 5 tundi. Õiguskomisjon on abieluseaduse muudatusettepaneku kaks korda tagasi lükanud. Parlamendi arutelul võeti sõna nii reformi poolt, rõhudes inimõigustele ja armastusele, kui ka vastu, märkides muuhulgas, et Soomes juba kehtivast kooseluseadusest peaks piisama. Kui parlament kiidab täna heaks õiguskomisjoni ettepaneku, lükatakse muudatused tagasi. Kui parlament otsustab siiski hakata seadust muutma, toimub lõplik hääletus tõenäoliselt detsembri keskel.

28.11.2014 kell 12.00
Täna, täpsemalt tunni aja pärast, läheb Soome parlamendis hääletusele sooneutraalse abielu seaduseelnõu. Eelnõu on põhjustanud seal palju arutelu ja furoori ning rahvaesindajate elektronpostikastid on tulvil valijate kirju. Arni Alandi räägib kõigest lähemalt.

Soome rahvusringhäälingu YLE uudisteportaali hinnangul näikse põhjanaabrite ajakirjandus olevat pähe võtnud kõiki Eduskunna saadikute eelistused juba enne tänast hääletust teada saada. Poliitikud heidavad ajakirjanikele ette, kui neil tõepoolest selline kavatsus on, on nad ilmselgelt läinud liiga kaugele. Rahvaesindajad kurdavad ka valijailt tulevate vihakirjade üle, millega püütakse tänaseid hääletustulemusi mõjutada. Selles osas meenutab olukord paljugi seda

situatsiooni, mis Eestis enne samalaadse seaduse vastuvõtmist valitses. Enne tänast on eelnõu üle kaks korda hääletanud Eduskunna õiguskomisjon ning mõlemal korral on eelnõu komisjonis läbi kukkunud. Nagu Eestis, nõnda kardetakse ka Soomes, et uus seadus mõjub hävitavalt pereväärtustele. Eelnõu pooldajad tuletavad meelde, et sama on varem kardetud ka abordiõiguse ja naiste valimisõiguse kehtestamisest ning koguni naise õigusest säilitada pärast abiellumist oma perekonnanimi. Eelnõu vastased aga rõhutavad, et eelnõu pooldajate peamine argument, nagu oleks tegu inimõiguse küsimusega, tegelikult ei päde. Samas möönavad vastasedki, et loomulikult peavad kõik inimesed, ka homoseksuaalsed, olema seaduse ees võrdsed. Eelnõu vastaste meelest on tegelikku võrdsust võimalik saavutada aga juba olemasolevaid pereseadusi kohendades ning selleks ei ole vaja senistest radikaalselt uutel alustel sesivat ning rahvast lõhestavat uut seadust.

Poliitikavaatlejad aga kalduvad ennustama, et hoolimata kahest mahahääletamisest õiguskomisjonis, läheb eelnõu täna Eduskunnas läbi. Peamiselt seepärast, et arvamusküsitluste kohaselt toetab Soome rahva napp enamus uut seadust. Ehkki paljud rahvaesindajad ei taha enne hääletamist oma seisukohta välja öelda, on põhjanaabrite poliitika analüütikud üsna veendunud, et seaduse pooldajad on kriitilise massi kokku saanud. Analüütikute hinnangute kohaselt pooldab kahesajast saadikust uut seadust kindlalt 99, paarkümmend parlamendiliiget pole oma otsust veel langetanud, kuid seaduste vastuvõtmiseks piisab paarist saadikust. Fraktsioonidest toetavad sooneutraalset abieluseadust pea üksmeelselt Rohelised ja Vasakliit, kas Sotsiaaldemokraatide hulgas kohtab seaduse vastaseid üliharva ning Koonderakonna fraktsioonist on seaduse poolt üle poole saadikutest, täielikult on sooneutraalse abieluseaduse vastu Kristlikud demokraadid ja Põlissoomlased, väga tugev on vastuseis ka Keskerakondlaste hulgas.

28.11.2014 kell 15.00
223. Soome parlament kiitis heaks kodanikueelnõuna esitatud seadusemuudatuse, mis muudab abielu sooneutraalseks, luues seega samasoolistele paaridele teiste paaridega võrdsed õigused. Samasooliste paaride elu muutub eelkõige ühist perekonnanime ja adopteerimisõigust puudutavates küsimustes. Ühise perekonnanime saavad need paarid nüüd automaatselt ning adopteerimise õigus on neil võrdne erisooliste paaridega, vahendab YLE.

Sooneutraalse abielu seadustav eelnõu töötati välja kodanikueelnõuna, mis kogus 167 000 allkirja. Selle aasta kevadel teatas Soome luterlik kirik, et nende ametliku seisukoha järgi on abielu mehe ja naise vaheline liit.

28.11.2014 kell 18.00
Soome parlament kiitis heaks kodanikueelnõuna esitatud seadusemuudatuse, mis muudab abielu sooneutraalseks. Seega saavad Soome samasoolise paarid teiste paaridega võrdsed õigused.

Samasooliste paaride elu muutub eelkõige ühist perekonnanime ja adopteerimisõigust puudutavates küsimustes. Ühise perekonnanime saavad need paarid nüüd automaatselt ning adopteerimise õigus on neil võrdne erisooliste paaridega. Seadus jõustub kõige varem ületuleval aastal ehk siis selle peab jõustama juba järgmine Soome valitsus.

Sooneutraalse abielu seadustav eelnõu töötati välja kodanikueelnõuna, mis kogus 167 000 allkirja. Selle aasta kevadel teatas Soome luterlik kirik, et nende ametliku seisukoha järgi on abielu mehe ja naise vaheline liit.

30.11.2014 kell 07.00
Soomes on kahe päeva jooksul ligi 8000 inimest teatanud kirikust lahkumisest, pärast seda, kui reedel kiideti parlamendis heaks sooneutraalne abieluseadus. YLE teatel lahkus eilse päeva jooksul vastava internetilehekülje kaudu kirikust üle 5000 inimese. Nad põhjendasid oma otsust sellega, et peapiiskop Kari Mäkinen kommenteeris abieluseaduse muudatust positiivsest küljest, kirik on piibiliõpetusest loobunud ning kirik suhtub homoseksuaalidesse ja abieluseadusesse soosivalt.

30.11.2014 kell 20.00
Soomes on seoses reedel vastu võetud abieluseaduse muudatusega kiriku nimekirjadest lahkunud 11000 inimest. Ainuüksi täna on seda kuulutanud 3916 inimest. Samasoolistele paaridele võrdsed õigused andnud abieluseaduse muudatuse vastu on loodud ka netikülg eroakirkosta.fi ja see netikülg peab ka arvestust kirikust väljaastunute üle.

28.11.2014 kell 09.00
Paavst Franciscus alustab visiiti Türgis. See on alles neljas kord ajaloos, kui paavst külastab peamiselt moslemi elanikkonnaga Türgit. Lisaks kohtumistele president Tayyip Erdoğani ja ortodoksi kiriku juhtidega, käib Franciscus ka Sultan Ahmedi mošees. Paavst saabub Türgisse pingelistel aegadel, mil riigis on peavarju leidnud ligi 1,6 miljonit põgenikku Süüriast. Tõenäoliselt puudutab paavst oma sõnavõttudes ka nende saatust. Visiidi eel antud intervjuus ütles Franciscus, et piirkonnas on praegu kristlaste tagakiusamine sama hull kui kristluse algusaegadel.

28.11.2014 kell 18.00
Rooma paavst Franciscus alustas Türgi visiiti. Kirikupea ütles pärast kohtumist Türgi valitsusjuhi Recep Tayyip Erdoğaniga, et religioonide ja kultuuridevaheline dialoog võib aidata teha lõppu fundamentalismile ja terrorismile. Paavsti sõnul tuleb moslemitele, kristlastele, juutidele ja teistele usklikele anda samaväärsed õigused. "Maailmal on moraalne kohustus aidata Türgil toime tulla ka 1,6 miljoni Süüria pagulasega," rõhutas Franciscus.

29.11.2014 kell 09.00
Egiptuse kohus peaks teatavaks tegema otsuse endise presidendi Hosni Mubaraki süüasjas, milles teda peetakse vastutavaks meeleavaldajate tapmise eest 2011. aasta ülestõusu ajal. Eelmisel aastal tühistas apellatsioonikohus 2012. aastal Mubarakile määratud eluaegse vanlgakaristuse, viidates tehnilistele puudujääkidele. Kui Mubarak õigeks mõistetakse, peab ta siiski vanglasse jääma, sest kannab kolmeaastast karistust riigi vara omastamise eest. 86aastane Mubarak on kõiki süüdistusi eitanud.

29.11.2014 kell 12.00
Egiptuse kohus otsustas, et tagandatud president Hosni Mubarak ei ole vastutav meeleavaldajate tapmise eest 2011. aasta ülestõusu ajal. Süüdistustest vabastati ka Mubaraki siseminister ja 6 nõunikku. Kohus vabastas Mubaraki ja endise naftaministri ka pistise süüdistustest seoses gaasi ekspordiga Iisraeli. 86aastane Mubarak ei pääse siiski vabadusse, sest kannab kolmeaastast karistust riigi vara omastamise eest. 86aastane Mubarak on kõiki süüdistusi eitanud. Läheb kirja uue uudisena.

29.11.2014 kell 15.00
Egiptuse kohus otsustas, et tagandatud president Hosni Mubarak ei ole vastutav meeleavaldajate tapmise eest 2011. aasta ülestõusu ajal. Süüdistustest vabastati ka Mubaraki siseminister ja 6 nõunikku. Kohus vabastas Mubaraki ja endise naftaministri ka pistise süüdistustest seoses gaasi ekspordiga Iisraeli. 86aastane Mubarak ei pääse siiski vabadusse, sest kannab kolmeaastast karistust riigi vara omastamise eest.

29.11.2014 kell 18.00
Kairo kohus loobus kordusprotsessil endise presidendi Hosni Mubaraki vastu esitatud süüdistustest. Mubarakit süüdistati käsu andmises protestijate tapmiseks 2011. aasta ülestõusu ajal. Kohus leidis ühtlasi, et seitsmel Mubraki aegsel julgeolekujuhil pole süüd protestijate hukkumises. 86aastane Mubarak jääb aga endiselt vahi alla. Ta mõisteti mais süüdi riigi raha vargust puudutavas kohtuasjas ning ta on oma kolmeaastast karistust kandnud tervislikel põhjustel ühes sõjaväehaiglas.

30.11.2014 kell 09.00
Egiptuses tulid tagandatud presidendi Hosni Mubaraki õigeksmõistmisest ärritatud inimesed tänavatele. Eile õhtul korraldati Kairos Dahrini väljakul meeleavaldus, osa protestijatest loopis politseinikke kividega, politsei kasutas rahva laiali ajamiseks pisargaasi ja veekahureid. Mubarakki süüdistati meeleavaldajate tapmises 2011. aasta ülestõusu käigus. Esialgu mõisteti talle eluaegne vanglakaristus, aga see tühistati.

29.11.2014 kell 15.00
Taiwani peaminister teatas, et astub ametist tagasi, kuna tema erakond Guomindang kaotas kohalikel valimistel. Guomindang jäi kaotajaks kahes oma peamises tugipunktis, pealinnas Taipeis ja Taiwani keskosas Taichungis. Peaminister korraldas esialgsete tulemuste selgudes kiiresti pressikonverentsi, kus teatas, et president on tema lahkumispalve juba rahuldanud. Taipei linnapea koha võitis sõltumatu kandidaat, keda toetab opositsioonis olev iseseisvusmeelne erakond. Taipei linnapea valimist peetakse usaldushääletuseks Taiwani praegusele Hiina-sõbralikule presidendile. Taiwani presidendi valimised toimuvad 2016. aastal.

29.11.2014 kell 18.00
Taiwani peaminister Jiang Yi-huah astus tagasi, sest valitsev erakond Guomindang kaotas kohalikel valimistel. Guomindangile sai osaks valimiskaotus ka pealinnas Taipeis ja saare keskosas Taichungis. Guomindangi pressiesindaja teatas, et president Ma Ying-jeoulil pole kavatsust astuda tagasi Guomindangi esimehe kohalt. Valimiste eelsed küsitlused näitasid, et

paljud valijad tunnevad muret Hiina mõjuvõimu suurenemise ja aeglustuva majanduskasvu pärast. Ma presidendiks oleku ajal on Taipei ja Pekingi traditsiooniliselt jäised suhted paranenud.

28.11.2014 kell 09.00

Moldova valmistub pühapäevasteks parlamendi valimisteks, kus tehakse valik Venemaale või Euroopa Liidule lähenemise vahel. Moldova on allkirjastanud vabakaubandus- ja koostöölepingu Euroopa Liiduga, Venemaa on sulgenud oma piirid Moldova kaupadele. Arvamusküsitluse järgi on nii venemeelsete kui Euroopa Liitu pooldavate jõudude toetus peaaegu võrdne. Eile otsustas kohus keelata venemeelse erakonna Patria osalemise valimistel, sest partei saab toetust välismaalt. Kokku on oma kandidaadid esitanud paarkümmend erakonda ja üks valimisliit, osaleb ka mitu üksikkandidaati.

29.11.2014 kell 12.00

Riigikogu esimees Eiki Nestor tegi Moldova homsete parlamendi valimiste eel pöördumise, milles rõhutas, et Euroopa ootab demokraatlikku Moldovat. Nestori sõnul on Moldovas valmisolek viia läbi põhimõttelised uuendused, et ehitada üles poliitiliselt stabiilne, majanduslikult edukas ja õigusriigi põhimõtetest lähtuv nüüdisaegne riik. „See on teekond koju, Euroopasse," märkis Nestor. Vaatlejate sõnul seisab Moldova valiku ees, kas kalduda Venemaa või Euroopa Liidu poole. Viimased arvamusküsitlused näitavad, et seis on üsna tasavägine. Euroopa Liidu pooldajatel on väike ülekaal, aga kohalike asjatundjate sõnul on tulemust raske ennustada, sest väga palju on neid, kes ei ole væl oma otsust teinud.

30.11.2014 kell 07.00

Moldovas on täna parlamendivalimised, selle tulemused peaksid näitama, kas rahvas valib Euroopa-meelse või Kremli-meelse riigi. Ukraina sündmused on poolte vastasseisu veelgi tugevdanud. Euroopa parlamendiliikme Urmas Paeti sõnul on valimispäev Moldovas pingeline. „See on väga põhimõtteline valik, eelkõige muidugi Moldova enda jaoks, et kas liigutakse edasi õigusriigi ja ja demokraatliku riigi, lääneriigi suunas või siis tõmmatakse taaskord Euroopa suunale pidurit ja võetakse tagasi suund siis Euraasia liidu ehk siis vene mõjusfääri. Kui vaadata seniseid avaliku arvamuse küsitlusi ja meeleolusid kohapeal, siis see valimispäev täna iseenesest saab olema väga pingeline. Kõik uuringud näitavad, et enam vähem pooleks on Moldova ühiskond selles osas jagunenud, nii et tegelikult see tänane tulemus ei ole väga selgelt ennustatav. Muidugi oleks väga väga soovitav, et Euroopa pool võidab, siis ühiskonna niiöelda sisemise tööga tuleb ikkagi kõvasti veel vaeva näha, et sellel oleks ka oluliselt suurem ühiskondlik toetus."

30.11.2014 kell 09.00

Moldovas on täna parlamendivalimised, selle tulemused peaksid näitama, kas rahvas valib euroopa-meelse või Kremli-meelse riigi. Ukraina sündmused on poolte vastasseisu veelgi tugevdanud. Euroopa parleamendiliikme Urmas Paeti sõnul on valimispäev Moldovas pingeline. „See on väga põhimõtteline valik, eelkõige muidugi Moldova enda jaoks, et kas liigutakse edasi õigusriigi ja ja demokraatliku riigi, lääneliku riigi suunas või siis tõmmatakse taaskord Euroopa suunale pidurit ja võetakse tagasi suund siis Euraasia liidu ehk vene mõjusfääri. Kui vaadata

seniseid avaliku arvamuse küsitlusi ja meeleolusid kohapeal, siis see valimispäev täna iseenesest saab olema väga pingeline. Kõik uuringud näitavad, et enam vähem pooleks on Moldova ühiskond selles osas jagunenud, nii et tegelikult see tänane tulemus ei ole väga selgelt ennustatav. Muidugi oleks väga, väga soovitav, et Euroopa pool võidab, siis ühiskonna niiöelda sisemise tööga tuleb ikkagi kõvasti veel vaeva näha, et sellel oleks ka oluliselt suurem ühiskondlik toetus.

30.11.2014 kell 12.00

Moldovas algasid parlamendivalimised. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et rahvas on lõhenenud. Nii Euroopa Liidu kui Kremli suunas liikumise pooldajaid on enam vähem võrdselt. Vaatlejad märgivad, et Moldova on ratifitseerinud ulatusliku poliitilise ja kaubandusliku kokkuleppe Euroopa Liiduga ning Moldova elanikud saavad viisavabalt Euroopa Liitu reisida, mistõttu on raske ette kujutada, et mistahes uus juhtkond võiks populaarsust saavutada tagasipöördega Moskva suunas. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et parima tulemuse võivad saavutada opositsioonis olevad kommunistid, eesotsas kunagise presidendi Vladimir Vorononiniga. Vanem põlvkond seostab teda mineviku stabiilsete aegadega. Kuigi kommunistid panustavad headele suhetele Moskvaga ja on lubanud assotsiatsioonileppe Euroopa Liiduga üle vaadata, et kodumaist toodangut paremini kaitsta, toetavad ka nemad siiski lõimumist Euroopaga. Moldova valimiste esialgseid tulemusi on oodata kesköö paiku.

30.11.2014 kell 15.00

Moldovas on parlamendivalimised, kus otsustatakse, kas riik jätkab Euroopa teel või kaldub Kremli suunas. Euroopa julgeoleku ja koostöö organisatsiooni OSCE vaatlejana on kohal riigikogu liige Väino Linde.

Tema sõnul on tulemust väga raske prognoosida. „Olen koos kolleeg Jaanus Tamkiviga Rezina linnas, see on üks väiksem linnake, Nestri kaldal ja täpselt siis üle jõe jääb juba Transistria ja võin öelda, et olukord siin on suhteliselt rahulik. Me oleme külastanud 5 või 6 valimisjaoskonda praegu ja osavõtt on suhteliselt aktiivne olnud praegu. Arvamusi on erinevaid siinkandis küll praegu ja ei olda ka päris päris kindel, et ka täna tehtakse ühene valik, nii et võib juhtuda, et parlamendis ei pruugi need hääled siiski päriselt Euroopa suunas väga tõsiselt kalduda, eks muidugi Moskva mõju on nii ehk naa tunda siin riigis ka rohkem, sellepärast, et ligi 400 000-st tuhandest võõras riigis töölkäivatest moldaavlastest ligi 300000 käib ikkagi Venemaal tööl ja ja ülejäänud siis arvestatakse erinevatesse Euroopa riikidesse. Nii et see suhe tegelikult Venemaaga on ikkagi Moldaavial praegu väga tihe ja tuntav. Euroopa siiski tundub neile mõnes mõttes olevat selline kättesaamatu unelm veel esialgu ja selleks on siin väga erinevaid põhjusi, võib-olla ka seesama ülirikaste oligarhide süsteem, mis oli Ukrainas, mis on ka Moldaavias üpris üpris oluline probleem." Valimisjaoskonnad on õhtuni ja tulemused ilmselt ei selgu enne kui umbes kesköösl. Siin mitmed Lääne väljaanded on avaldanud kartust, et kui euroopameelsed võidavad, siis läheb rahutusteks Moldovas. „Ei julge seda ennustust praegu välja öelda, aga ma ei välista nagu küll midagi, võib-olla mingites suuremates keskustes, aga meil siin vähemalt täna päeval küll ei ole veel märku antud, et keegi kuskil võiks millegi niisugusega ka pärastpoole hakkama saama. Seda tähelepanelikumal moel peavad sellesse suhtuma kohalikud politseinikud. Pean ütlema, neid on tegelikult täna linnas suhteliselt vähe näha, neid oli ...s vähe näha kui ka ka praegu siin Rezinas.

Lisa 2 (järg)

30.11.2014 kell 18.00

Moldovas on täna nimelt parlamendivalimised, kus otsustatakse, kas riik jätkab Euroopa teel või kaldub Kremli suunas. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et toetus Euroopa Liidu ja Kremlimeelsetele jõududele on enam vähem võrdne. Euroopa julgeoleku ja koostöö organisatsiooni OSCE vaatlejana on kohal ka riigikogu liige Väino Linde. Tema sõnul on tulemust väga raske prognoosida. Teda usutles Kai Vare.

„Olen koos kolleeg Jaanus Tamkiviga Rezina linnas, see on üks väiksem linnake, Nestri kaldal ja täpsels siis üle jõe jääb juba Transistria ja võin öelda, et olukord siin on suhteliselt rahulik. Me oleme külastanud 5 või 6 valimisjaoskonda praegu ja osavõtt on suhteliselt aktiivne olnud praegu. Arvamusi on erinevaid siinkandis küll praegu ja ei olda ka päris päris kindel, et ka täna tehtakse ühene valik, nii et võib juhtuda, et parlamendis ei pruugi need hääled siiski päriselt Euroopa suunas väga tõsiselt kalduda, eks muidugi Moskva mõju on nii ehk naa tunda siin riigis ka rohkem, sellepärast, et ligi 400 000st tuhandest võõras riigis töölkäivatest moldaavlastest ligi 300000 käib ikkagi Venemaal tööl ja ja ülejäänud siis arvestatakse erinevatesse Euroopa riikidesse. Nii et see suhe tegelikult Venemaaga on ikkagi Moldaavial praegu väga tihe ja tuntav. Euroopa siiski tundub neile mõnes mõttes olevat selline kättesaamatu unelm veel esialgu ja selleks on siin väga erinevaid põhjusi, võib-olla ka seesama ülirikaste oligarhide süsteem, mis oli Ukrainas, mis on ka Moldaavias üpris üpris oluline probleem."

Kuidas mõjutab valijate meeleolu see, et Rumeenial ei lähe Euroopa Liidus eriti hästi. Nad on endiselt kõige vaesem riik ja tihtipeale, kui on juttu korruptsioonist, kuritegevusest, sissejärndajatest, kes lähevad ainult sotsiaaltoetuste pärast ühte või riiki, tuuakse ikka esile Rumeenia.

„Moldova inimeste jaoks niiöelda Euroopa eeskujuks Rumeenia ei ole päris kindlasti kohe mitte. Ja siit sammuke ka kõrvale vaadates. Mul õnnestus täna rääkida ka ühe valijaga, kes tuli Transistriast üle jõe just ja ta ütles, et ei, ka see, mis praegu Moldovas toimub, et ei ole ka neile sealpool kandis sugugi väga suureks eeskujuks, kuivõrd hinnatase on neil mõnevõrra madalam kui Moldovas ja ka töökohti jagub siiski rohkem."

Kuidas on mõjutanud Ukraina sündmused ja Krimmi annekteerimine inimeste meeleolu? „See, mis Ukrainas toimus, on muidugi Moldova inimesi teinud väga tähelepanelikuks ja ka murelikuks, aga võib-olla kõige paremini loodetakse tegelikult jätkata niisugusel praegusel kursil, kus ei pöörata ennast väga ei ühele ega teisele poole, vaid üritatakse siis nagu hea sõber olla mõlema poolega ja näiteks siin on sotsialistid, kes on väga suured sõbrad ka Vladimir Putiniga ja nende väidetel ütles Putin neile päris täpselt, et kui nüüd Moldova hääletab õigesti, siis läheb Vene kaubanduse piir lahti kohe Moldova veinidele, Moldova puuviljadele. Praegu on see kõik ju suletud ja see mõjutab muidugi Moldova majandustegevust päris oluliselt, kahjuks.

Valimisjaoskonnad on õhtuni ja tulemused ilmselt ei selgu enne kui umbes kesköö1. Siin mitmed Lääne väljaanded on avaldanud kartust, et kui euroopameelsed võidavad, siis läheb rahutusteks Moldovas. „Ei julge seda ennustust praegu välja öelda, aga ma ei välista naug küll midagi, võib-olla mingites suuremates keskustes, aga meil siin vähemalt täna päeval küll ei ole veel märku antud, et keegi kuskil võiks millegi niisugusega ka pärastpoole hakkama saama. Seda tähelepanelikumal moel peavad sellesse suhtuma kohalikud politseinikud. Pean ütlema, neid on

tegelikult täna linnas suhteliselt vähe näha Pean ütlema, neid on tegelikult täna linnas suhteliselt vähe näha, neid oli ....s vähe näha kui ka ka praegu siin Rezinas.

30.11.2014 kell 20.00

Moldovas on täna nimelt parlamendivalimised, kus otsustatakse, kas riik jätkab Euroopa teel või kaldub Kremli suunas. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et toetus Euroopa Liidu ja Kremlimeelsetele jõududele on enam vähem võrdne. Euroopa julgeoleku ja koostöö organisatsiooni OSCE vaatlejana on kohal ka riigikogu liige Väino Linde. Teda usutles Kai Vare. Kai Vare usutles kohapeal olevat vaatlejat riigikogu liiget Väino Lindet.

„Olen koos kolleeg Jaanus Tamkiviga Rezina linnas, see on üks väiksem linnake, Nestri kaldal ja täpselt siis üle jõe jääb juba Transistria ja võin öelda, et olukord siin on suhteliselt rahulik. Me oleme külastanud 5 või 6 valimisjaoskonda praegu ja osavõtt on suhteliselt aktiivne olnud praegu. Arvamusi on erinevaid siinkandis küll praegu ja ei olda ka päris päris kindel, et ka täna tehtakse ühene valik, nii et võib juhtuda, et parlamendis ei pruugi need hääled siiski päriselt Euroopa suunas väga tõsiselt kalduda, eks muidugi Moskva mõju on nii ehk naa tunda siin riigis ka rohkem, sellepärast, et ligi 400 000st tuhandest võõras riigis töölkäivatest moldaavlastest ligi 300000 käib ikkagi Venemaal tööl ja ja ülejäänud siis arvestatakse erinevatesse Euroopa riikidesse. Nii et see suhe tegelikult Venemaaga on ikkagi Moldaavial praegu väga tihe ja tuntav. Euroopa siiski tundub neile mõnes mõttes olevat selline kättesaamatu unelm veel esialgu ja selleks on siin väga erinevaid põhjusi, võib-olla ka seesama ülirikaste oligarhide süsteem, mis oli Ukrainas, mis on ka Moldaavias üpris üpris oluline probleem."

Kuidas mõjutab valijate meeleolu see, et Rumeenial ei lähe Euroopa Liidus eriti hästi. Nad on endiselt kõige vaesem riik ja tihtipeale, kui on juttu korruptsioonist, kuritegevusest, sissejärndajatest, kes lähevad ainult sotsiaaltoetuste pärast ühte või riiki, tuuakse ikka esile Rumeenia.

„Moldova inimeste jaoks niiöelda Euroopa eeskujuks Rumeenia ei ole päris kindlasti kohe mitte. Ja siit sammuke ka kõrvale vaadates. Mul õnnestus täna rääkida ka ühe valijaga, kes tuli Transistriast üle jõe just ja ta ütles, et ei, ka see, mis praegu Moldovas toimub, et ei ole ka neile sealpool kandis sugugi väga suureks eeskujuks, kuivõrd hinnatase on neil mõnevõrra madalam kui Moldovas ja ka töökohti jagub siiski rohkem."

Kuidas on mõjutanud Ukraina sündmused ja Krimmi annekteerimine inimeste meeleolu? „See, mis Ukrainas toimus, on muidugi Moldova inimesi teinud väga tähelepanelikuks ja ka murelikuks, aga võib-olla kõige paremini loodetakse tegelikult jätkata niisugusel praegusel kursil, kus ei pöörata ennast väga ei ühele ega teisele poole, vaid üritatakse siis nagu hea sõber olla mõlema poolega ja näiteks siin on sotsialistid, kes on väga suured sõbrad ka Vladimir Putiniga ja nende väidetel ütles Putin neile päris täpselt, et kui nüüd Moldova hääletab õigesti, siis läheb Vene kaubanduse piir lahti kohe Moldova veinidele, Moldova puuviljadele. Praegu on see kõik ju suletud ja see mõjutab muidugi Moldova majandustegevust päris oluliselt, kahjuks.

„Ei julge seda ennustust praegu välja öelda, et kuidas läheb, aga ma ei välista nagu küll midagi, võib-olla mingites suuremates keskustes, aga meil siin vähemalt täna päeval küll ei ole veel märku antud, et keegi kuskil võiks millegi niisugusega ka pärastpoole hakkama saama. Seda

tähelepanelikumal moel peavad sellesse suhtuma kohalikud politseinikud. Pean ütlema, neid on tegelikult täna linnas suhteliselt vähe näha, neid oli ...s vähe näha kui ka ka praegu siin Rezinas."

30.11.2014 kell 07.00
Šveitsis toimub rahvahääletus sisserände piiramise üle. See on tänavu juba teine selline referendum. Veebruaris toetasid šveitslasd sisserände kvootide kehtestamist, uus algatus on veelgi karmim, seades immigratsiooni piiriks vaid 0,2% rahvastikust. Šveitsis elab 8,2 miljonit inimest, mis on miljoni võrra rohkem kui 20 aastat tagasi. Uute meetmete toetajad rõhutavad, et sisserände piiramine aitab kaitsta keskkonda, sest väheneb vajadus uute transpordiühenduste ja majade ehitamise järele. Kõik suuremad parteid on aga meetmete vastu, sest nende sõnul mõjub see majandusele halvasti. 25% Šveitsi tööjõust on välismaine ja ettevõtjad tahavad välisriikidest spetsialiste palgata.

30.11.2014 09.00
Šveitsis toimub rahvahääletus sisserände piiramise üle. See on tänavu juba teine selline referendum. Veebruaris toetasid šveitslasd sisserände kvootide kehtestamist, uus algatus on veelgi karmim, seades immigratsiooni piiriks vaid 0,2% rahvastikust. Šveitsis elab 8,2 miljonit inimest, mis on miljoni võrra rohkem kui 20 aastat tagasi. Uute meetmete toetajad rõhutavad, et sisserände piiramine aitab kaitsta keskkonda, sest vähendab vajadust uute transpordiühenduste ja majade ehitamise järele. Kõik suuremad parteid on aga meetmete vastu, sest nende sõnul mõjuks see majandusele halvasti. 25% Šveitsi tööjõust on välismaalased ja ettevõtted tahavad palgata oskustega tööjõudu ka mujalt Euroopast välisriikidest. Arvamusküsitluste järgi tuleb hääletus üsna tasavägine.

30.11.2014 kell 12.00
Šveitsis toimub rahvahääletus sisserände piiramise üle. See on tänavu juba teine selline referendum. Veebruaris toetasid šveitslasd sisserände kvootide kehtestamist. Uus algatus on veelgi karmim, seades immigratsiooni piiriks vaid 0,2% rahvastikust. Šveitsis elab 8,2 miljonit inimest, mis on miljoni võrra rohkem kui 20 aastat tagasi. Uute meetmete toetajad rõhutavad, et sisserände piiramine aitaks kaitsta keskkonda, sest väheneks vajadus uute transpordiühenduste ja majade ehitamise järele. Kõik suuremad parteid on aga meetmete vastu, sest nende sõnul mõjuks see majandusele halvasti. 25% Šveitsi tööjõust on välismaalased ja ettevõtted tahavad palgata oskustega tööjõudu ka mujalt Euroopast. Arvamusküsitluste järgi tuleb hääletus üsna tasavägine.

30.11.2014 kell 12.00
Hollandis leiti veel ühest farmist linnugrippi haigestunud linnud. See on viimaste nädalate jooksul juba neljas farm. Majandusministri kinnitusel hävitati 28000 lindu. Gripi tüvi oli sama H15 tüüp, mida on viimastel kuudel avastatud nii Euroopa kui Aasia farmides. Ministeeriumi teatel pole veel esialgu teada, kui nakkusohtlik see tüvi on.

Lisa 2 (järg)

30.11.2014 kell 20.00

Hollandi võimud avastasid veel ühes riigi linnufarmis linnugripi. Kõik farmi 28 000 lindu tapetakse. Hollandi majandusministeeriumi teatel avastati linnugripi H5 viirustüvi Haagist 20 km kaugusel, Suutervaude farmis. Tüve täpne alaliik tehakse kindlaks täiendavate analüüsidega. Hollandi toidu- ja tarbijakaitseameti ülem Benno Brooking ütles, et praegu tuleb tagada, et haigus ei leviks ja et riigi sellest puhtaks saaks. „Seetõttu on oluline ka kindlaks teha, kas viiruse tõid kaasa rändlinnud, nagu näiteks metspardid. Seda praegu uuritakse. Uuritakse ka pardifarme, aga asi on tõsine," kinnitas Brooking. Hollandis on viimastel nädalatel surmatud kümneid tuhandeid linde, mitmes farmis on leitud ülinakkav, kuid inimestele tõenäoliselt ohutu linnugripi H5N8 viirustüvi. 2003. aastal põhjustas ulatuslik linnugrupi laine Hollandile 300 miljoni euro ulatuses majanduskahju.

Lisa 3. Salvestatud raadiosaated 24.-30. november 2014

Lisa 4. Kontentanalüüsi kodeerimisjuhend

Kategooriate süsteem

A. Muudetud uudiste üldised omadused

1) Uudis on:
1. siseuudis
2. välisuudis

2) muudetud uudise kuupäev (vabatekst)

3) muudetud uudise kellaaeg (vabatekst)

4) missugune on muudetud uudise ülesehitus?

1. loeb ainult saatejuht
2. reporteri lugu sisaldub, kuid tsitaate pole (ei helilisi ega helita)
3. loeb ainult saatejuht, kuid sisaldab helilisi tsitaate
4. reporteri lugu sisaldub koos heliliste tsitaatidega, helita tsitaate pole üldse. Sh, kui on võõrkeeles ja reporter loeb eesti keeles peale.
5. loeb ainult saatejuht, kuid sisaldab helita tsitaate
6. reporteri lugu sisaldub koos helita tsitaatidega

5a) siseuudise teema ja sündmus

1. Riigikogu valimised
2. Julgeolek (kaitsekoostöö Rootsiga, koostöö USAga)
3. Kõrgharidus (õpetajakoolitus, planeeritav nutilabor TTÜs)
4. Tarbimine ja kaubandus (kasutatud autode müük, tarbijate kindlustunne, raamatumüük, alkoholimüügi keeld Tallinnas)
5. Õigus, justiits (naistevastase vägivalla takistamine seadusandlikult, kuidas peaksid seadused väljendama rahva tahet)
6. Operatiivteated, ilmastikuolud jne. (Kaitseliidu õppused)
7. Pangandus (laenud)
8. Kultuur (tantsuõpetaja Ilma Adamson aasta kodanik, Vana-Võromaa suitsusaun UNESCO nimekirja)
9. Film (Pöff)
10. Kirik/ usuga seonduv (EELK peapiiskopi valimine, Narva Aleksandri kiriku võlad, advendiaeg algas)
11. Kirjandus (luulefestival)
12. Politsei, krimi, kohtuotsused-lahendid (Teabeameti töötajate kohtuotsus)
13. Meditsiin/Tervishoid (arstide liidu üldkogu)
14. Haridus (lapsevanemate koolitamine koolides)

15. Majandus, tootmine (maj. kasv, klaasipatenditehas Järvamaal, toiduainesektor otsib uusi turge)
16. Kinnisvara (Haapsalus uued krundid)
17. Poliitika/Eesti erakonnad (Eerik Niiles Krossi küsimus reformierakonnas, Keskerakonna volikogu, Vabaerakonna kampaania seminar)
18. Euroopa Liit (Euroopa Liidu ja Venemaa kodanikuühiskonna foorumi aastakoosolek Tallinnas)
19. Kunst (Ilon Wiklandi üle-Eestiline kunstikonkurss)
20. Põllumajandus/Loodus/Keskkond (väiketalud pole konkurentsivõimelised, katlamaja)
21. Meedia /ajakirjandus (Postimehe netiversioon tasuliseks)
22. Ehitus/Elekter (uue superministeeriumi hanke võitja, Narva piiripunkti ehitus)
23. Muusika (Norra rahvusooperis Eesti helilooja ooper)

5b) välisuudise teema ja sündmus

1. Lähis-Ida (Iraani tuumarelva arendamine, plahvatused Afganistanis, Afganistani Taliban tulevahetuses)
2. Leedu (piiriületuse probleemid Venemaaga, Leedu rahvaarvu langus)
3. USA (USA kaitseministri tagasiastumine, mustanahalise teismelise tulistamine Fergusonis)
4. Venemaa (majandussanktsioonid, nafta toodangu mahu vähendamine,)
5. Soome (sooneutraalne abieluseadus)
6. Euroopa Liit (rahandusküsimused EL-is, pagulased Euroopas, Euroopa Liidu investeerimisplaan majanduse kasvatamiseks, euroala riikide eelarved, isikud sanktsiooneeritute nimekirja)
7. Aasia (Hongkongi protestijad, Taiwani peaminister astub tagasi)
8. Ukraina (sõda Venemaaga, ülemraada uus koosseis, Petro Porošenko)
9. Šveits (rahvahääletus sisserände piiramise üle)
10. Prantsusmaa (Mistrali üleandmine Venemaale)
11. Aafrika (Egiptuse presidendi süüasi)
12. OPEC/Nafta teema (nafta tootmine)
13. Türgi (paavst Türgis)
14. Suurbritannia (sisserände piiramine)
15. Moldova (parlamendi valimised)
16. Holland (linnugripp)

6. Uudise teksti tüüp (kas muudetud uudis on võrreldes esialgse uudisega sama sõnastusega või sõnastuselt uus uudis)?

1. on teksti mõttes loodud uus uudis, sisu on edasi arendatud esialgse uudise põhjal
2. ei ole loodud teksti mõttes uut uudist

7. Uudiste jaotus muutmise kordade järgi. Uudise muutmise korrad ühe ja sama sündmuse kohta:
   1. muudetud ühel korral

2. muudetud kahel korral
3. muudetud kolmel ja rohkemal korral

B. Muudatuste viis

1) Üksikud keelelised parandused (mõnede sõnade täpsustamine, üksikute keeleliste paranduste/täpsustuste täpsususte tegemine, lausete parem sõnastus).

1. on parandatud üksikuid sõnu või lauseosi, et keeleliselt oleks õigem/arusaadavam
2. ei ole tehtud keelelisi parandusi

2) olemasoleva tsitaadi või tsitaatide täiendamine/lühendamine (so lause pikendamine või lühendamine, eelmise mõtte pikendamine või lühendamine)
   1. täiendatud olemasoleva allika tsitaati või tsitaate
   2. lühendatud olemasoleva allika või allikate tsitaati või tsitaate
   3. on nii täiendatud kui lühendatud allika tsitaati või tsitaate
   4. pole kasutatud tsitaadi täiendamist ega lühendamist

3) lisatud/eemaldatud uus tsitaat või tsitaadid esialgses uudises olnud allikalt (uus mõte)
   1. juurde lisatud tsitaat või tsitaadid esialgses uudises olnud allikalt või allikatelt
   2. eemaldatud esialgses uudises olnud allika tsitaat või allikate tsitaadid (võib olla ka nii, et mõned tsitaadid eelnevalt olemasolevast allikast jäävad alles, aga üks tervikmõte eemaldatakse)
   3. on nii juurde lisatud kui eemaldatud tsitaat või tsitaadid esialgses uudises olnud allikalt või allikatelt
   4. pole kasutatud uue tsitaadi lisamist ega eemaldamist esialgses uudises olnud allikalt või allikatelt

4) lisatud tsitaat või tsitaadid uuelt allikalt (eelnevas uudises pole olnud seda allikat)
   1. juurde lisatud tsitaat või tsitaadid ühelt uuelt allikalt
   2. juurde lisatud tsitaat või tsitaadid kahelt või enamalt uuelt allikalt
   3. pole lisatud tsitaati uuelt allikalt

5) lisatud uus tekstilõik diktori põhiteksti/eemaldatud tekstilõik diktori põhitekstist
   1. lisatud uus tekstilõik või lõigud diktori teksti
   2. eemaldatud tekstilõik või lõigud diktori tekstist
   3. on nii lisatud kui eemaldatud tekstilõik või lõigud diktori tekstist
   4. pole lisatud tekstilõike ega eemaldatud tekstilõike diktori tekstist

6) lisatud on uusi üksikuid sõnu/lauseid/diktori teksti/eemaldatud on uusi üksikuid sõnu/ lauseid diktori tekstist
   1. lisatud sõnu/üksikuid lauseid diktori teksti
   2. eemaldatud sõnu/üksikuid lauseid diktori tekstist
   3. on nii lisatud kui eemaldatud üksikuid sõnu/lauseid diktori tekstist
   4. pole lisatud ega eemaldatud üksikuid sõnu/lauseid diktori tekstist

7) lisatud on uus tekstilõik reporteri teksti/eemaldatud on tekstilõik reporteri tekstist (saab märkida ainult reporterilugu sisaldavates uudistes)
   1. lisatud tekstilõik või lõigud reporteri teksti
   2. eemaldatud tekstilõik või lõigud reporteri tekstist
   3. on nii lisatud lõik või lõigud kui ka eemaldatud lõik või lõigud reporteri tekstist
   4. pole lisatud ühtki lõiku reporteri teksti ega eemaldatud ühtki lõiku reporteri tekstist

8) lisatud on uusi üksikuid sõnu/lauseid reporteri teksti/eemaldatud on üksikuid sõnu/lauseid reporteri tekstist
   1. lisatud üksikuid sõnu/lauseid reporteri teksti
   2. eemaldatud üksikuid sõnu/lauseid reporteri tekstist
   3. on nii lisatud üksikuid sõnu/lauseid reporteri teksti kui eemaldatud üksikuid sõnu/lauseid reporteri tekstist
   4. pole lisatud üksikuid sõnu/lauseid reporteri teksti ega eemaldatud üksikuid sõnu/lauseid reporteri tekstist

9) ümbersõnastamine
1. esialgne uudis on osaliselt ümbersõnastatud (üksikud laused, osa uudisest)
2. esialgne uudis on tervikuna ümbersõnastatud
3. pole kasutatud ümbersõnastamist

10) tsitaadi muutmine diktori tekstiks/reporteri tekstiks ja vastupidi
1. enne diktori põhitekstis/reporteri tekstis olnud tekst tehakse allika tsitaadiks
2. enne allika tsitaat olnud tekst tehakse diktori tekstiks
3. on kasutatud mõlemat pidi muutmist
4. ei ole muudetud diktori teksti tsitaadiks või tsitaatideks ega vastupidi

11) ümbertõstmine
1. uudise lauseid või lõike tõstetakse ümber
2. uudise lauseid või lõike ei tõsteta ümber

C. Muudatuste sisu

1) vormilised parandused
   1. uudises on tehtud ainult vormilisi parandusi
   2. uudises on lisaks vormilistele parandustele tehtud ka teisi muudatusi
   3. uudises pole tehtud üldse vormilisi parandusi, ainult teisi muudatusi

2) selgituste/täpsustuste lisamine protsessile/nähtusele või eemaldamine
   1. lisatakse selgitusi/täpsustusi
   2. eemaldatatakse selgitusi/täpsustusi
   3. nii lisatakse kui eemaldatakse selgitusi/täpsustusi
   4. ei lisata selgitusi/täpsustusi ega eemaldata selgitusi/täpsustusi

3) hinnangute lisamine protsessile/inimesele/nähtusele või vähendamine
    1. lisatakse hinnanguid
    2. eemaldatakse hinnanguid
    3. lisatakse uusi kui ka eemaldatakse hinnanguid
    4. ei lisata ega eemaldata hinnanguid

4) protsessi kirjelduse lisamine või eemaldamine
    1. lisatakse protsessi kirjeldust
    2. eemaldatakse protsessi kirjeldust
    3. nii lisatakse kui eemaldatakse protsessi kirjeldust
    4. ei lisata ega eemaldatata protsessi kirjeldust

5) sisulise analüüsi/filosoofilise arutelu lisamine või eemaldamine
    1. lisatakse sisulist analüüsi/filoosoofilist arutelu
    2. eemaldatakse sisulist analüüsi/filoosoofilist arutelu
    3. nii lisatakse kui eemaldatakse sisulist analüüsi/filosoofilist arutelu
    4. ei lisata ega eemaldata sisulist analüüsi/filosoofilist arutelu

6) aja täpsustustuse lisamine või eemaldamine
    1. lisatakse aja täpsustus
    2. eemaldatakse aja täpsustus
    3. nii lisatakse kui eemaldatakse aja täpsustus
    4. ei lisata ega eemaldata aja täpsustust

7) numbriliste täpsustuste lisamine või eemaldamine
    1. lisatakse numbrilisi täpsustusi
    2. eemaldatakse numbrilisi täpsustusi
    3. nii lisatakse kui eemaldatakse numbrilisi täpsustusi
    4. ei lisata ega eemaldata numbrilisi täpsustusi

8) väärtuste teemaliste küsimuste-arutelu lisamine või eemaldamine
    1. lisatakse väärtuste teemalist teksti
    2. eemaldatakse väärtuste teemalist teksti
    3. nii lisatakse kui eemaldatakse väärtuste teemalist teksti
    4. ei lisata ega eemaldata väärtuste teemalist teksti

9) sündmuse põhjuste täpsustamine või sündmuse põhjuste täpsustuste eemaldamine
1. täpsustatakse sündmuse põhjuseid
2. eemaldatakse sündmuse põhjuste täpsustusi
3. nii täpsustatakse kui eemaldatakse sündmuse põhjuseid
4. ei täpsustata sündmuse põhjuseid ega ka eemaldata sündmuse põhjuste täpsustusi

10) muusikalise vm helilise lõigu lisamine uudise illustreerimiseks, emotsionaalsemaks tegemiseks või eemaldamine

Lisa 4 (järg)

1. on lisatud muusikaline vm heliline lõik
2. on eemaldatud muusikaline vm heliline lõik
3. on nii lisatud kui eemaldatatud muusikaline vm heliline lõik
4. ei ole lisatud ega eemaldatud muusikaline vm heliline lõik

Lisa 5. Intervjuu Indrek Kiisleriga

Intervjuu Indrek Kiisleriga, Eesti Rahvusringhäälingu uudistetoimetuse juhataja asetäitjaga raadiouudistes

21. aprill 2017, intervjuu algus kell 11.15, intervjuu lõpp kell 12.30.

Kristi Raidla: Ma alustan kõigepealt uudiste toimetamise osast. Küsin kõigepealt hästi üldiselt, et miks üldse uudise pikkust ja sisu muudetakse?

Indrek Kiisler: No see sõltubki sellest, et millised need arengud on ja ..ja raadiouudiste puhul on see, et me käime eetris iga tunni aja tagant ja siis, et mis nagu sellel hetkel tundub uudistetoimetajale kõige olulisem. Et võib-olla tagantjärgi vaadates võib, kui kogu seda sündmuse mingisugust ahelat või arengut vaadata, võib isegi teha sellise hinnangu, et võib-olla ei olekski pidanud seda nii põhjalikult kajastama, mingit asja, et see nagu vajus ära või tegelikult uudistetoimetaja ei märganud seda, et mingi protsess oli just käima läinud, et ei saanud nagu õigel ajal sabast kinni. Aga et selle töö teebki keeruliseks see, et just praegusel hetkel ma lähen eetrisse ja mis on nagu uudistetoimetaja arvates sellel hetkel kõige olulisem, et, et ütleme, kui on mingisugune uudis, mida ta on juba varem lugenud, eks. Siis ta teeb näiteks otsuse, et seda on juba piisavalt olnud eetris, eks. Et see ei ole nii tähtis, et seda peaks nüüd sellel täistunnil uuesti lugema või on jällegi uudis, mille puhul on tulnud viimase tunni aja jooksul midagi uut juurde, siis tuleb seda täiendada ja ta paneb selle sinna siis juurde. Et tegelikult see uudiste ratas on nagu.. iga täistund algab sisuliselt uuesti.

Kristi Raidla: Aga kui te ütlesite, et toimetaja arvates praegusel hetkel kõige olulisem või et, et näiteks, et uudis on juba piisavalt olnud eetris, et võtame selle maha. Mille alusel ta ikkagi teeb selle otsuse, ta vaatab seda, et uudise aktuaalsus, kõik see, aga seal on ikkagi siis see subjektiivne pool sees.

Indrek Kiisler: Ei, kindlasti subjektiivne pool, et ega uudistes, ükskõik, on see siis raadiouudised või on online uudised või ka „Aktuaalne Kaamera“ või mingi päevaleht, eks, et seal on kindlasti teatav annus uudistetoimetaja subjektiivsust. Et see, mis on nüüd konkreetselt tema jaoks kõige olulisemad teemad. See on paratamatu, see on inimlik, eks. Aga sellele pole muidugi see süsteem üles ehitatud. Et on ikkagi teatud sellised kriteeriumid, millest professionaalne uudistetoimetaja saab aru, et ega ei ole otseselt kuskile kirja pandud, et ütleme nüüd, et ma ei tea...et kui üks poliitik on kohtus korruptsiooni eest süüdi mõistetud, et ta ei vaata kuskilt tabelist järgi, et ma nüüd loen seda viis korda või et kui on ärimees, et siis loen neli korda. See ikkagi lähtub sellisest avalikust huvist ja, ja siis sisetundest, et..et seda on nagu keeruline tegelikult kirjeldada, et tõesti mingeid konkreetseid... reeglistikku või sellist käsiraamatut uudistetoimetajal ei ole. Et see on lihtsalt selline rütm.

Kristi Raidla: Aga kui tuleb uus töötaja näiteks, et kuidas siis tema, ta ka puhtalt kogemuse pealt siis hakkab seda või ei ole mingeid koolitusi ja ..?

Indrek Kiisler: Ei, muidugi saab koolituse. Ta jälgibki, kuidas seda tehakse, teda juhendatakse, et...et..talle pannaksegi põhimõtteliselt leht ette, et võta... me kasutame BNSi, me kasutame kõiki online`e, me kasutame neid meile, mida meile saadavad ...a la politsei saadab, et praegu juhtus suur liiklusõnnetus, on ummik Tallinn-Tartu maanteel, läbipääs on kinni pandud, loomulikult et ta siis peab sealt valima välja põhimõtteliselt mingi 6-7 uudist, mis ühte uudistesaatesse mahub, et mis on sellel hetkel kõige olulisem, mis võiks olla kuulaja jaoks kõige ...kõige rohkem seda keskmist kuulajat puudutav asi.

Kristi Raidla: Aga kui see on siin sellel hetkel, et...võib-olla on õige hetk sellest töökorraldusest natuke rääkida, et kuidas see käib, et ta valib nüüd selleks saateks need uudised välja, aga kui palju tal on enne aega või ..

Indrek Kiisler: Tal põhimõtteliselt on aega... see on tund aega. See töörütm meil on niimoodi, et...meil on. Kui me nüüd räägime lühikestest uudistest, viieminutilistest uudistest, siis inmene tuleb tööle majja kusagil poole viie paiku ja esimesed uudised on kell kuus ja loeb siis kuni kella 12ni. Ja järgmine inimene tuleb majja kell 15 ja loeb südaööni.

Kristi Raidla: Kuidas pikemate (uudistega) on?

Indrek Kiisler: Pikematega on niimoodi, et on olemas siis päevatoimetaja, kes tuleb kella kaheksaks hommikul tööle ja tema teeb siis 9, 12, 15 ja 18 pikad saated. Et need on kaks eri inimest. Ja selle päevatoimetaja siis ülesanne on ka tegeleda uudistereporteritega, teha hommikul koosolek, jagada teemad, mida me muidugi enne koosolekul otsustame ära. Ütleme, et see raadiouudiste ja „Aktuaalse Kaamera“ töö on erinev, et nendel on eraldi päevatoimetaja, kes ei lähe eetrisse. Kes tegelebki lihtsalt siis lugude tellimise, nende toimetamisega ja siis ka saatesse panekuga, et meil teeb, kuna raadio on lihtsam meedium, siis üks ja sama inimene teeb nii toimetamist kui ka siis eetris ettekandmist.

Kristi Raidla: Kas oli nii, et pikal oli see päevatoimetaja, aga ta loeb ka uudised ise...

Indrek Kiisler: Ta loeb uudised ise ja lühikeste puhul on muidugi ka see, et seesama toimetaja, kes uudiseid loeb, see ka siis toimetab.

Kristi Raidla: Aga päevatoimetaja, seal ..ta toimetab ise ka ja..
Indrek Kiisler: Jah, need ongi kaks erinevat inimest, et üks inimene siis teeb pikki saateid ja teine on see, kes teeb lühikesi.

Kristi Raidla: Aga see koosolek, kus reporteritega räägitakse läbi, kas see on raadiol eraldi siis?
Indrek Kiisler: See on niimodi, et meil 9.20 on selles suures toas selline üldine koosolek, kus me saame teada, mida tee portaal, mida teeb „Aktuaalne Kaamera“ ja siis päevatoimetaja hiljem lihtsalt jagab need ülesanded laiali. Me otsustame seal ära, mida me teeme.

Kristi Raidla: Et mis on tänase päeva põhiteemad?

Indrek Kiisler: jah, jah.

Kristi Raidla: Kas jälgitakse, ilmselt siis ikka päeva lõikes, et mingeid pikemaid plaane, et näiteks, et see sõltub ikka konkreetselt sündmuse arengust?
Indrek Kiisler: Ja, tähendab, meil on veel eraldi inimene, kes teeb siis, kuna raadio on hommikune meedium, et ütleme kella seitsmeste, kaheksaste uudiste saadet kuulab umbes sada tuhat inimest või natuke rohkem, aga õhtul Päevakaja kuulab ainult 30 000. Ta läheb hommikul üles, panevad teekannu või kohvikannu tulele, keeravad raadio lahti ja siis see kõver on kogu aeg kukkuv. Telel on vastupidi. Telel on siis prime time on kuskil 8 ja 10 vahel õhtul, et ..et..

Kristi Raidla: Kuidas selle inimeste vahetusega on, et kui tuli seal nüüd uus inimene. Tema vahetus lõppeb, kuidas see teemade üleandmine käib?

Indrek Kiisler: Meil on eraldi selline nagu uudiste süsteem, mille nimi on „I news“, ehk mis on uudiste vahetussüsteem. Et kõik täistunni uudised kirjutatakse...seal on tabelid, et on 7, 8, 9, 10, 11, 12, seal ütleme seitsmes saade, seal on kõik need..uudised kirja pandud. Kui see inimene kell kolm tuleb, siis ta juba saab kiiresti sealt „I newsist“ ülevaate, et mida on kuna loetud. Mida siis raadios on olnud ja loomulikult, kui ta tuleb kella kolmeks, kell neli ta läheb eetrisse, et ta siis tunni ajaga ta saab selle pildi ette, et mis praegu toimub.

Kristi Raidla: Kas see on nii, et ta ei aruta selle eelmise inimesega midagi läbi, ta vaatab ja teeb oma otsused, jah?

Indrek Kiisler: Tähendab see eelmine inimene võib öelda, et kuule, et ma ei jõudnud seda lugeda või see ei mahtunud mul sisse, sa võid seda lugeda või...ta nagu saab teada ka seda, et kus reporterid on.Näiteks, kui ta tuleb kell kolm tööle, siis ta jälgib kogu aeg, et reporter tuleb nüüd kusagilt pressikonverentsilt, et see reporter annaks siis ka mingi helilõigu, mida saab mängida.

Kristi Raidla: Aga kuidas see reporteritega kokkulepe käib? Kui mina nüüd jälgisin seda ka, et kuidas muutub uudis, et kas ta on ainult diktori poolt loetav, sisaldab intervjuulõike jne. Mõni uudis arenes nii, et kõigepealt oli ainult diktori poolt loetav, läks reporterilugu, jälle tagasi diktori poolt loetav. Kas see on jälle puhtalt toimetaja otsus siis?

Indrek Kiisler: Jah, jah. Kui on tulnud mingi...esiteks, kui see helilõik on käinud juba eetris, väga palju ei ole mõtet korrata, et inimesed on juba kuulnud seda ja võib-olla on tulnud mingi muu uudis, mis on muutunud olulisemaks, et siis ...lihtsalt seda helilõiku enam taas ei panda, mis tegelt laiendas seda esialgu diktori tekstina loetud uudist. See ongi seesama asi, et see, mis oli oluline kell üks ja võib-olla väga oluline kell kaks, kell viis õhtul ei pruugi enam olla oluline, on mingi muu asi nihkunud esikohale.

Kristi Raidla: Lähtute ikkagi raadio eripäradest, saan ma õigesti aru, et huvitav oleks kuulata, et ei tekiks seda tunnet, et üks ja sama uudis jookseb hommikust õhtuni.

Indrek Kiisler: Jah..jah. See on hästi keeruline selles mõttes, et näiteks ütleme, online`is on palju lihtsam, et tuleb uudis, see pannakse üles ja see jääbki sinna. Nüüd inimene võtab telefoni kätte,

ühel suvalisel ajahetkel ta lihtsalt kerib selle uudiste paki läbi. Ta vaatab ise, suvalisel ajahetkel, nii palju, kui ta tahab. Aga raadios on see, et on teatud inimesed, kellel raadio mängib päev otsa. Nemad heidavad meile ette, et teil uudised üldse ei vahetu ja siis on inimesed, kes panevad juhuslikult käima ja siis ütlevad, hah, palju olulisemat asja te ei lugenud. Selle kokku miksimine nii, et oleks ühed rahul ja teised rahul, see on ülikeeruline tegelikult.

Kristi Raidla: Kui veel nendest reporterilugudest rääkida, mis sündmusest saab üldse reporterilugu. Seda te vaatate siis, et mis on aktuaalsem või ...

Indrek Kiisler: Jah, ütleme niimoodi, et sellel hommikusel koosolekul, igas ajakirjandusväljaandes on hommikune koosolek see koht, kus pannakse need mingisugused plaanid paika, et esiteks on olemas eelinfod, et..võtame üleeilse päeva, et me hommikul juba teame, et valitsus paneb paika riigieelarve põhialused kuni neljaks aastaks. Me teame, et valitsuskabinet toimub, et see lõppe õhtul kusagil kella kuue paiku. Siis on selge, et sa teed juba mingeid ettevalmistusi, helistad valitsuse pressiesindajale, lepid kokku, et niipea, kui on lõppenud, et raadiouudised tahavad kohe telefoni teel saada intervjuud. „Aktuaalsel Kaameral“ on jälle teine, nemad tahtsid Jüri Ratast stuudiosse ja portaal tahab saada kohe materjale . Et väga palju on sellist nagu sündmuspõhist ja siis pluss on veel mingid teemad, mida me siis nagu ise, a la, et täna on kehv ilm, kaua see jama kestab seal õues. Mingid sellised nagu oma teemad ka. Võib-olla peaks natukene lahti rääkima ka seda raadiouudiste toimetuse tööpõhimõtet, mis on erinev teistest toimetustest selle poolest, et meil on see graafik on selline, et siin inimesed teevad kõike. Ühel päeval oled sa reporter, järgmisel päeval sa võid olla see päevatoimetaja, kes teeb neid pikki saateid, siis sa võid olle see toimetaja, kes otsib hommikuks lugusid, siis sa võid olla lühiuudiste lugeja, kas õhtul või hommikul, et ühesõnaga kogu aeg see meeskond vahetub. Ei ole, kui ütleme „AK-s“ või päevalehtedes on olemas selgelt ainult päevatoimetaja ametikoht, kus on 1-2 inimest tööl ja siis on olemas kindlad ankrud, et „AK-s“ ei vahetu igal õhtul ankur, et seal on kindlad inimesed, kes ongi ankrud ja käivad siis oma graafiku järgi ja siis on olemas reporterid, kes ongi ainult reporterid. Aga raadiouudistes, kuna meil on nii vähe inimesi, et see on natukene lihtsalt ka sellest, et ressurssi on vähe, meil ei ole nii palju raha, et võtta eraldi reporterid, eraldi raadiouudiste lugejad, eraldi päevatoimetajad. Sellel ong ka oma plussid, see töö on hästi vaheldusrikas. Ühel päeval sa saad majast välja, siis sa oled eetris, siis sa oled niiöelda boss, kes kamandab reportereid, oma kolleege, et see on üsna okei.

Kristi Raidla: Kui reporteritega lepitakse kokku, et seda lugu teha, kas see on arutelu või päevatoimetaja juba otsustab ära, kuidas seda lugu teha või kellega?

Indrek Kiisler: Ei, ütleme, et noh, see, kuidas reporter ...see tehakse nagu koos, püstitatakse ülesanne, et näiteks meil oli lugu sellest, et Tallinnas siin Ülemiste keskus, mis on nagunii tohutult suur, teatas, et ta ehitab sinna kinokeskuse veel külge, 200 meetrit eemal, üle raudtee, ehitatakse praegu veel ühte kaubanduskeskust, T1 on nimi. Sinna tuleb ka kino. Ehk siis hommikusel koosolekul arutasime seda, et see on piirkond Tallinnas, kus on meeletud ummikud, Tartu poole sõites. Sinna ei käi eriti ühistransport, et no mis mõte on sinna kino ehitada, eriti veel kaks tükki kõrvuti. Siis ongi, reporter saabki sellise ülesande, et tee lugu sellest, et kas see on

mõistlik, et kas see ei ole nagu üksteise tapmine konkurentsi mõttes. See, kuidas ta nüüd seda lugu üles ehitab, see on juba puhtalt tema teema. Aga see on üsna loogiline, et sa helistad ehitajale või kinnisvaraarendajale, räägid mingite kino inimestega, kes seda bisnist siin Tallinnas nagunii teevad, et kuidas see mõjutab. Loogiline on see, et sa võib-olla käid ka tänava peal ja küsid inimestelt, et kui sa elad Lasnamäel või elad Koplis, oled teismeline ja sõidad bussiga kesklinna, kas sa siis hakkad sõitma veel edasi trammiga sinna üles või sa lähed siia samma Coca-Cola Plazasse. See, kuidas ta seda üles ehitab, see on tema enda otsustada.

Kristi Raidla: Näiteks need igasugused pisikesed muudatused, mõnes uudises puhtalt muudetud ainult üksikut sõna või on allika tsitaadist osad sõnad maha võetud. Saan aru, et põhimõtteliselt see on keeleline. Loeb selle eelmises tunnis tehtud uudise läbi ja otsustab, et näiteks ühe sõna parandan ära?

Indrek Kiisler: Jah, jah. Ideaalis on muidugi see, et iga täistund, kui ei ole tulnud uut infot juurde ja see sama asi, et ta ideaalis võiks muuta natukene seda sissejuhatust. Kui kuuleb inimene teist korda uudiseid, siis tal oleks tunne, et see ei ole päris kordus. Aga noh igapäevaelus on see, et seda väga palju ei tehta.

Kristi Raidla: Ei tehta jah seda palju ja mul tekkis küsimus, need on väga huvitavad uudised, kus muudeti juhtlõiku siis, aga ...

Indrek Kiisler: Aga ülejäänud osa jääb samaks?

Kristi Raidla: No põhimõtteliselt selle mõte jääb samaks, võib-olla natuke on ümbersõnastatud...

Indrek Kiisler: See ongi selle asja mõte, et need inimesed, kes kuulevad tõesti, pensionäre on nende hulgas palju, neli või viis uudistesaadet järjest, et siis inimesel ei tekiks see efekt, et jälle ta loeb seda sama asja, jälle ta loeb seda sama asja, jälle ta loeb seda sama asja. Muudetakse seda algust, et ta jätaks nagu sellise teistusguse või värskema mulje, kuigi sisu jääb täpselt samaks.

Kristi Raidla: Mul tekkis see küsimus, et uudise raamistik hoopis muutus. Mul oli ..mul on uudised aastast 2014, aga ma eeldan, et need põhimõtted ei ole väga muutunud. Näiteks esimene uudis oli „väiketaludega ei arvestata piisavalt“ või mingi peretalude teema, suurtootmine versus väiketalud. Siis teine uudis oli sellest, et „riik ei tohi suhtuda ükskõikselt väiketaludesse“, väga selge seisukoht oli võetud ja kolmas uudis sellest oli, et „loomapidamiste arv Eestis on vähenenud“. Et läks nagu täiesti teiseks, muus osas jäeti samaks, aga see juhtlõik. Väga lahe näide, ma saan sellest aru, mis te ütlesite, aga mul endal tekkis küsimus, et see tegelikult ju muudab natuke seda...kas ta ei muuda selle uudise tähendust?

Indrek Kiisler: Ta kindlasti muudab ja seal ongi nüüd toimetaja professionaalsuse küsimus, et mida ta nagu sellel hetkel peab oluliseks. Tahab nagu anda rohkem infot ja siis ma eeldan, et see on mingisugune suurem uuring või pressiteade on tulnud ja siis ta lihtsalt, et mitte kogu aeg korrata seda ühte ja sama, ausalt öeldes suhteliselt nõme on ka lugeda järjest, endal nagu papagoi

tunne tuleb, et siis ta lihtsalt võtabki sealt neid erinevaid asju, mida sealt saab kokku rehitseda. See on selle ...tavaliselt seda ei tehta..need on siis ka sellised mitte esiuudised. Nad on sellised b-kategooria uudised, et kas see on sees või ei ole, polegi nagu väga..et midagi hullu ei juhtu, kui inimene seda ei tea. Kui lennuk kukub Soome lahe kohal alla, siis seda peab lugema, aga et kas mingi kunstinäitus nüüd on sees kella kaheses saates või ei ole. Paratamatult on ka igas uudistesaates sellist täidet, mille puhul võib alati küsida, et kas seda seal üldse peab olema. Aga millegagi tuleb saated täita, eriti on see muidugi nädalavahetuse küsimus, kus Eestis tõsiseid asju ei juhtu, on hästi palju igasuguseid festivale, teatri esikaid, kultuuri asju palju, laatasid ja need ei ole tõsised, et nendega on ka nii ja naa, et kas neid peab lugema ..aga noh, mitte esiuudisena.
Kristi Raidla: Saan aru siis, et kõik sõltub ikkagi sündmuse arengust, toimetaja otsustest, et mingit teadlikku sellist skeemi ei ole, et muudame sellist asja ja nüüd teeme reporteriloo ümber, et..

Indrek Kiisler: Kõik need toimetajad, kes meile tööle tulevad, kõik see tulebki läbi praktika. Nad hakkavad lugusid tegema, siis ütleme, tavaline ettevalmistus, kui inimene hakkab eetris käima, siis poolteist-kaks kuud, selline põhipraktika ongi, mis ta teeb, et ta istub selle uudistelugeja kõrval, paneb ise oma paki kokku ja ta ei vaata seda, mida nüüd teeb see, kes tegelikult reaalselt eetrisse läheb. See uus paneb ise paki kokku, mis tema arvates on olulised sellel hetkel, läheb loeb need sisse ja pärast, kui ta on need sisse lugenud, siis nad koos võrdlevad, et mis oli sinul, mis valis see, kes eetris käis. Nad omavahel räägivad, selline trenn käib mitu nädalat ja siis mingil hetkel siis saab see uus tulija aru, et see süsteem töötab niimoodi. Aga mingit jah, et pane see sinna, et sellist reeglistikku jah ei ole.

Kristi Raidla: Aga mille alusel uudiseid järjestatakse? Ütleme saates, tavaliselt enne on siseuudised ja siis on välisuudised, väga vähe oli selliseid, üksikud saated, kus välisuudis oli esiuudis.

Indrek Kiisler: Seal on see, et lähtutakse ikkagi sellest, mis nagu tavalist kuulajat igapäevaselt kõige rohkem puudutab. Õudne küll, kui kuskil Afganistanis saab 50 inimest pommiplahvatuses surma, aga see ei ole see asi, mis Tallinnas või Pärnus või Kihnul olevat koduperenaist väga palju igapäevaselt mõjutaks või õigemini see mõju on null. Küll puudutab see, et kui praamipileti hinnad lähevad Eestis kallimaks või odavamaks või valitsus otsustab, et annab tervishoidu lisaraha. Sellised inimest puudutavad asjad selgelt on esimesed. Loomulikult on seal ka teine kriteerium, et kui aktuaalne ja kui huvipakkuv see uudis on. Et, ütleme nii, et kuigi seda sama koduperenaist ütleme Pariisis toimunud tulistamine ei puuduta otseselt, aga ikkagi on see, et seal on see moment juures, et see tulistamine tegelikult noh, pakub talle huvi. Kuna see toimub meile lähemal.. see on nagu selline...Harri Tiido on selle kohta öelnud, selline nagu ringide teooria, et mis inimest kõige rohkem puudutab ja mis on tema elulised vajadused ja siis siit läheb nagu järjest kaugemale ka geograafilises mõttes ja ka sisulises mõttes. Et selge on see, et ütleme, kui me räägime välisuudistest, kõik see, mis toimub Venemaal, Soomes, Rootsis, meie ümber või mis meid puudutab otseselt, need asjad on kõik palju olulisemad, kui see, mis toimub Aafrikas või Lõuna-Ameerikas.

Kristi Raidla: Just tahtsin küsida, et välisuudiste puhul näiteks, et seda jälgitakse, et oleksid näiteks lähiriikide...

Indrek Kiisler: Jah, see on selge, et millel on mingisugunegi puutumus Eestiga või eestlastega.

Kristi Raidla: Et mitte seda ei jälgita näiteks, et kindlasti peab nüüd olema Lätist või Leedust, vaid ikka see sündmus...

Indrek Kiisler: Ei, ei, absoluutselt. Ikka see sündmus, jah. Ja kuidas see puudutab meie tavalist inimest. Ütleme, kui me võrdlemegi seda sama eileõhtust Pariisi rünnakut, kus toimus tulistamine peatänaval ja ütleme siis mingisugust plahvatust, mis iga päev praktiliselt Afganistanis toimub, et see on ju selge see, et see Pariisis toimunud asi puudutab meid rohkem. Esiteks see sama terror võib jõuda siia, teiseks, Pariisis on praegusel hetkel kindlasti sadu eestlasi, kes igapäevaselt ju...käiakse seal, et sellel on palju suurem tähendus Eesti jaoks kui on see Afganistanis toimunud rünnak, mis jääbki sinna suletud piiride taha, see toimubki seal.

Kristi Raidla: Kas mingitel juhtudel saab ka välisuudis esiuudiseks?

Indrek Kiisler: Ja, ikka, ikka. Ütleme, ma nüüd eile õhtul kell 10 ja 11 ja südaöiseid ei kuulanud, aga ma arvan, et kindlasti see Pariisi ründamine, mis seal toimus, kusagil kella üheksa paiku oli see, ma arvan, et need olid esiuudised. Mingid ikkagi suured õnnetused, ka valimised näiteks. Ütleme, täiesti selge on see, et kui on Ameerika presiendi valimised, siis sellel hommikul me loemegi ainult esiuudisena ja mitte ainult hommikul, vaid ma arvan, et praktiliselt õhtuni välja, et Ameerikas valiti see ja see, eks ole.

Kristi Raidla: Nii, aga teen veel selliseid tagasipõikeid nendesse teemadesse, mida me juba käsitlesime, aga näiteks veel nendest kordusuudistest, et ma vaatasin seda ka, et on kellaajaliselt teatud tsüklid ikkagi, kus tehti...no muidugi mul on ka ainult nädala baasil, mul oleks vaja võrdluseks mõnda teist nädalat, aga kus siis toimus rohkem uuendamisi. Ütleme nii, et kell kaheksa oli juba väga palju lihtsalt kordusuudiseid.

Indrek Kiisler: Hommikul või õhtul?

Kristi Raidla: Õhtul kell kaheksa. Kell kuus olid nagu kokkuvõtvad, siis kella kaheksast oli juba protsentuaalselt, ma peast enam praegu ei mäleta, aga oli siis kõige rohkem kordusuudiseid.

Indrek Kiisler: Ja, ja, võib olla küll. See juhend on meil küll, et põhimõtteliselt kuna ütleme alates kaheksast enam nagu Eestist väga sisse ei tule uut. Noh, ütleme ainult kui „AK“ või „Pealtnägija“ midagi toodavad, mis paisatakse eetrisse kas siis enne üheksat või kell üheksa. Aga põhimõtteliselt need õhtused uudised on Eestist on küll, et lihtsalt võtad päeva kokku. Seal ongi kordused, et täna valitsus otsustas seda või et toimus suur õnnetus ja nii edasi. See õhtune ongi..see on lihtsalt ka uudiste sissetuleku loogikast on see, et uuenevad põhimõtteliselt ainult välisuudise. Kui midagi erakorralist ei juhtu, siis need õhtused ongi sellised päeva kordused, et inimene keerab õhtul raadio käima, et mis siis täna juhtus.

Kristi Raidla: Aga kuidas välisuudiste puhul on see reporterilugude tegemine või kuidas see käib? USA korrespondent ja Johannes Tralla. Kuidas see käib?

Indrek Kiisler: Meil on olemas eraldi välisuudiste toimetaja Mall Mälberg, kes kureerib kogu seda suhtlust väliskorridega. Ta lihtsalt siis...no näiteks sellel pühapäeval on Prantsusmaal presidendivalimised. Meil on juba praegu kõik kokkulepped tehtud, et mida teeb Johannes Tralla, mis kellasesse saatesse, mida teeb Epp Ehand. Meil on seal kaks inimest praegu erakorraliselt. Ja kes mida jälgib, milliseid lugusid, et kes kuhu läheb, millisele meeleavaldusele või valimismiitingule ja kes teeb esmaspäeva hommikul siis kokkuvõte, et millised olid tulemused ja võtab kommentaare. Skeem on meil praegu kõik paigas, kokkulepped on inimestega ära tehtud, samamoodi on „AK“ pool teinud, samamoodi on teinud portaal, et nad hakkavad pidama pühapäevahommikust blogi, selle sama Prantsusmaa presidendi valimiste asjus. Et mitmete asjade puhul saab tegelikult asju ette planeerida ikka väga pikalt.
Kristi Raidla: Kuidas Mall Mälbergi töö siis, kui ta on välisuudiste toimetaja, välja näeb?

Indrek Kiisler: Tema töö ongi siis niimoodi, et ta sisuliselt on reporter, eks. Tema kas teeb ise pikemaid ülevaateid pikkadesse saadetesse või käib, näiteks, kui mingi välisminister või välispoliitikaga seotud üritus, on pressikonverents, siis ta käib seal kohal või ka kaitsepoliitika. Eile näiteks oli Tapal Suurbritannia ja Taani kaitseminister, avati siis liitlaste kohalolek, siis ta sõitis sinna Tapale. Praegu ta näiteks teeb lihtsalt ülevaadet, selgus, et see Dortmundis toimunud jalgpallurite bussi plahvatus, mis oli kaks või kolm nädalat tagasi, et selle korraldas üks vene mees, kes oli ostnud selle sama klubi mingeid aktsiaid ja tahtis lasta selle aktsiate hinda alla, et tegi seal mingeid tehinguid. Ühesõnaga ..ja nüüd ta teebki sellest lihtsalt ülevaadet, mis läheb kell 12 siis. Pluss siis ta kureerib väliskorride tööd. Lisaks professionaalsetele, kes saavad meie käest palka, on meil terve hunnik inimesi välismaal, kellele me siis vajadusel saame helistada. Näiteks ütleme, kui oli see Stockholmi terrorirünnak, siis me kohe helistasime, meil on seal üks vana Eesti diplomaat, kes siis tegi meile kiire ülevaate, mida siis Rootsi lehtedes on kirjutatud ja tuli järjest niimoodi meil uudistesse sisse.

Kristi Raidla: Lihtsalt siis annavad infot või nad ka..

Indrek Kiisler: Mõnikord nad teevad ka kommentaare, et seal on nagu väga erinev, et see tase on hästi ebaühtlane. Ütleme näiteks Ülle Toode, kes on kaua aega Itaalias olnud ja kes ise on välispoliitika huviline, siis tema teeb meile ikka selliseid nagu korralikke ülevaateid. Aga on ka selliseid inimesi, kes ongi koduperenaised ja kes teevad meile lihtsalt, et vot tänastes briti lehtedes kirjutati selle kohta seda ja teist.

Kristi Raidla: Näiteks kui on mõni pikemalt kulgenud sündmus ja selline oluline sündmus, et kas seda jälgitakse teadlikult, teate, et olete seda kajastanud. Tihtipeale on mingid järelvõnked, eks ju, et saaks nagu see info ka eetrisse või kuidas selle jälgimine käib?

Indrek Kiisler: No seda jälgitakse, aga sellega on kindlasti probleeme. See on üldse Eesti ajakirjanduse üks suuremaid hädasid, et võetakse üks teema ette, seda siis ühel päeval või kahel päeval kedratakse kohutavalt palju ja siis see vajub ära lihtsalt, sest et võetakse juba järgmine asi

ette. Ja tegelikult siis vastused, mis jäävad sageli üldse saamata, kas poliitikud annavad või...ühesõmaga, neid teemasid ei uurita nagu lõpuni. Selleks ei jätku ressurssi, aga ka lihtsalt see, et kuna me oleme nii õudselt muutunud online´i sõltuvaks, siis seal on kogu aeg vaja uusi teemasid võtta, et sügavale ei jõua enam keegi minna. Eile oli see Linnateatri skandaal, ma usun, et täna enam sellest peaaegu ei räägita. Näitleja Kalmet tegi selle avalduse, ta läheb minema, kolme päeva pärast on see täiesti unustatud. Aga et tegelt mis seal teatris toimub, mis positsioon on seal Elmo Nüganenil, kes on see uus lavastaja. Sellest enam ei jõuta rääkida ja see...üks kindlasti, miks see nii on, on see, et online on hästi tugevalt peale tulnud, et seal on lühiuudised, kiired pealkirjad, läks ja juba järgmised teemad.

Kristi Raidla: Aga olgu, et see on online`is, aga raadios...

Indrek Kiisler: Jah, raadios on see sama asi. See ei ole ainult muidugi online´i, vaid üleüldse, et jätkuteemadega tegeldakse vähe raadiouudistes, tegeldakse vähe „Aktuaalses Kaameras“, et seda võiks olla rohkem.
Kristi Raidla: Aga kas raadio tunneb sellist survet ka, et näiteks, online kogu aeg avaldab ja kogu aeg täiendab?

Indrek Kiisler: Jah, kindlasti. Ja meie ainukene relv selle vastu on see, et me saame kasutada neid samu helilõike. Miks me neid helilõike üritamegi panna võimalikult palju, ongi see, et me suudame raadios tekitada seda kohaloleku tunnet. Üks asi on see, et Edgar Savisaar ütleb, et ma olen nii, nii haige, ma ei saa kohtu alla minna ja see on lahti kirjutatud, aga kui meie suudame hankida selle Savisaare hääle, kus ta räägib võltsilt, et ta on nii, nii haige, et siis inimene kuuleb seda, ta saab ise otsustada. Me anname nagu kuulajale võimaluse, sest üsna sageli on nii, et see, mis on kirjutatud ja see, millise häälega see inimene räägib, täiesti erinev. Inimene saab aru, et see intervjueeritav valetab, puikleb kõrvale või ta lihtsalt on loll. Või on väga tark või vastab selgelt. Et see otsustamise koht on see, mida me üritame anda, mida online ei suuda kunagi.

Kristi Raidla: Aga Eesti...või siseuudistest olid küll need uudised suures osas, mida kajastati pikemalt, hästi palju oligi reporterilugusid. Välisuudistest just vastupidi olid enamik ikkagi need, mida loeb siis diktor.

Indrek Kiisler: Ja, see on paratamatu. Selles mõttes, et kui meil on ainult kaks korri, me ei saa täita ju eetrit ainult Brüsseli ja Washingtoni uudistega.

Kristi Raidla: See on siis nagu ainult ressursi küsimus siin?

Indrek Kiisler: Põhimõtteliselt ta...ütleme nii, et ideaalis, minu jaoks oleks ideaal, arvestades, kui väike Eesti on, et meil võiks olla veel korr kindlasti Moskvas, Ragnar Kond kajastab ära meil Läti uudised, ta oskab läti keelt. Läti on meil kajastatud tema poolt. Kindlasti võiks meil veel olla korr Helsingis, sellepärast, et Helsingis elab rohkem eestlasi kui Pärnu linnas ja võiks olla veel Berliinis. Kuna Saksamaa on siiski niivõrd oluline tegija Euroopas ja maailmas ja meie sõltume ikkagi väga palju sellest, mis Merkel otsustab. Noh, siis oleks juba väga ilus elu. Aga, noh ma tean näiteks, et ega Yleisradiol on...nemad on meist kümneid kordi rikkam organisatsioon, et

nendel on ka tegelikult olemas korrid ainult Moskvas, Washingtonis, Brüsselis ja Stockholmis. Ütleme neid välisuudiseid pannaksegi kokku nii, et meil on tellitud Reuters, mille eest me maksame, siis on meil Associated Press ja hästi palju meil on BNSi materjali, kuna seal on ka eraldi välisuudised ja need on ka meil tellitud. Sealt lihtsalt kas siis toimetaja ise tõlgib otse inglise keelest või siis võtab BNSi uudise ja teeb selle suupäraseks raadiole kasutamiseks.

Kristi Raidla: Aga kas..nüüd, kui päevasündmusi raadio kajastab, et kas siis jälgite seda, mida teised meediaväljaanded teevad?

Indrek Kiisler: Ja, ikka, ikka jah. See on nagu selline kassi-hiire mäng, mis toimub kogu aeg. Esiteks on see, et eks Eestis ongi ju põhimõtteliselt...meie jaoks..ütleme raadiouudiste jaoks ongi kolm kanalit, kust me neid uudiseid napsame, Postimees, Delfi ja siis meie enda portaal. Muid ma nagu väga ei kujuta ette, et meil oleks Õhtulehest mingeid asju...et neid kindlasti me kogu aeg vaatame.

Kristi Raidla: Aga sealt siis mis eesmärgiga?
Indrek Kiisler: Ütleme näiteks, et mingi oluline uudis on Delfis ees, siis me loomulikult võtamegi selle sama teksti, ütleme ette, et Delfi portaal kirjutab, et see ja see ja paneme ta siis meil eetrisse.

Kristi Raidla: Kas sellist efekti ei teki, et kes saab esimesena mingisuguse teema?

Indrek Kiisler: Ütleme niimoodi, et loomulikult, et kogu see ajakirjanduse võistlus, üks peamisi kriteeriume ongi see, et kes on kõige kiirem. Kes suudab välja nokkida mingeid asju kiiremini.

Kristi Raidla: Kas siin raadio saab veel oma eelist kasutada, näiteks online´i ees, ta saab ka ju päris kiiresti lisada selle materjali. Et raadio ja online oleksidki nagu kõige kiiremad, et kas raadio...raadio eelis on see kiirus ikkagi.

Indrek Kiisler: Kindlasti on. Aga see sõltubki ikkagi... meie jaoks on see piduri koht see iga täistund, aga et küll me teeme niimoodi, et ütleme see meie portaaliga koostöö on niimoodi, et kui mingi asi juhtub, meie helistame, siis see sama helikõik lendab juba portaali toimetaja lauale, kes hakkab seda kohe ümber kirjutama. Ja ta paneb sinna ka tegelikult viite juurde, et see ja see ütles raadiouudistele, kuigi see pole veel raadiouudistes sees käinud. Meil on praegu see portaali arendus ERRis on õudselt maha jäänud, aga seal tehakse praegu pingutusi, et lisada...ütleme, et mingisugune..on mingi uudis, kuhu võetakse kommentaare juurde, minister astus tagasi, siis, et mida arvavad opositsiooni esindajad, mida arvab selle erakonna juht, kuhu see minister kuulus ja võib-olla mingi analüütik ka, et mis saab edasi. Et sinna võetakse hästi palju kommentaare juurde. Et siis see meie lähituleviku eesmärk on see, et me saaksime niimoodi paari kuu jooksul jonksu, et see sama kommentaar läheb kohe helikilluna sinna portaali uudisesse juurde. Et seda ei hakatagi võib-olla lahti kirjutama, vaid inimene, kui ta on portaalis, klõpsab peale ja kuulab ära.

Kristi Raidla: Kui näiteks saate sellise info ja te teate, et teistel meediaväljaannetel ei ole seda, kas kohe kasutate kuidagi seda ikkagi ära?

Indrek Kiisler: See on ka selline keeruline värk. Kui see ei ole nüüd mingisugune tõsine A kategooria uudis, mida selle uudisega siis teha. See on ainult meil olemas, ta on ütleme selline B kategooria, kogu selles üldises massis ei kvalifitseeru kui A kategooria uudis, aga et kas panna see endal esimeseks. See on alati see nagu igikestev küsimus. Et kas pöörata teiste tähelepanu ka sellele, et vot meil on see, et kõik kuuleksid, et see on nüüd raadios. Täpselt samasuguse olukorra ees on portaalid või ajalehed või...kas mängida selle materjaliga, mis meil käes on, mängida see hästi suureks ja näidata, noh, ütleme, Delfis või Õhtulehes see ei ole muidugi teema, nad lihtsalt mängivadki selle hästi suureks, kuigi võib-olla seal taga ei ole mitte midagi.

Kristi Raidla: Aga kui on kriisiolukord, et siis ju ei lähtuta sellest tunnist või on tõesti tõeline mingisugune konflikt või mis iganes, kas siis raadio kasutab seda, et ta läheb muul ajal eetrisse?

Indrek Kiisler: Ütleme niimoodi, et see peab olema selline kriis, kus on vaja erakorraliselt inimesi teavitada.

Kristi Raidla: Niisama ikka ei hakata. Kui oli see kaitseministeeriumi asi, näiteks?
Indrek Kiisler: Ja, ja, siis oli meil erakorraline uudistesaade suvalisel ajal ja teine juhtum, mis mul meelde tuleb on see, kui see mingi Poola postilennuk tegi hädamaandumise Ülemiste järve jääle. Vot siis me tegime ka. Ja siis veel varajasematest aegadest et kui oli jaanuaritorm...mis on nagu ERR raadiouudiste mure on see, et meil ei ole sellist nagu uudiste kanalit. Näiteks Rootsis on olemas eraldi selline esimene raadiouudiste programm, see ongi nagu uudiste programm. Seal on niimoodi, et täistunni uudised on ainult kolm minutit, aga niipea, kui reporter tuleb majja või saabub mingi uus teade, siis on kogu aeg uudiste kõll ja loetakse ette. See võib olla 14.02, see võib olla 14.44, et see on tuleviku raadio, et kui inimesel ta mängib, ta ei saa oma uudiseid ainult täistunnil mingi pakina, vaid kogu aeg, kui mingi uus asi tuleb või mingile vanale asjale midagi lisatakse, siis kogu aeg uudiste lugeja tuleb eetrisse. Aga selle jaoks on sul vaja seda, et oleks eraldi kanal, seal ongi nii, et ta sisuliselt ongi nagu online kanal, kus on raadios saatejuht, kes siis vahepeal võib-olla mängib muusikat või on seal mingit muud klipid, eks, aga siis kogu aeg tulevad need uudised sisse. Eestis lihtsalt ei ole sellist, tähendab ERRis, ei ole ka sellist kanalit, et kui on Vikerraadios tunniajane lindisaade, siis me ei saa seda hakkima hakata, et nüüd minna vahepeal öelda, et on midagi juhtus.

Kristi Raidla: Aga esiuudist, enamik on küll Eesti uudised, aga kuidas seda otsustatakse?

Indrek Kiisler: Seda otsustataksegi, et noh, milline see mõju või tähtsus...et, kas inimene tahaks kuulda seda esiuudisena. See on nagu selline ...väga hägus ..ma saan aru, et seda ei saa nagu...et...

Kristi Raidla: Et see on lihtsalt selline ajakirjanike professionaalsuse küsimus?

Indrek Kiisler: Jah, et ...seal ei ole selliseid, meil on kõigile väga selge tõesti, kui Viru hotell kokku kukub, see on ju selge, et see on esiuudis eks. Aga mis kriteeriumi alusel me ta liigitame nüüd esiuudiseks, see, et ta...

Kristi Raidla: Te ei jälgi teadlikult uudisväärtusi.

Indrek Kiisler: Meil ei ole sellist tabelite süsteemi, et vot, uudiste Mendelejevi tabelit, et mille alusel siis valida, et siis ahah, võtan selle, sest see on kastis punasega märgitud ja rohelisega märgitud uudiseid üldse ei puutu.

Kristi Raidla: Aga seda jälgite, et uudise keel oleks raadiopärane, et vähem numbreid jne?

Indrek Kiisler: Jah, jah. Näiteks üks põhjus, miks.. me oleme omavahel hästi palju arutanud, et raadiouudiste toimetaja tõlgib ära mingi uudise Reutersist või BBCist või Yleisradiost või Interfaxist, et miks seda ei saa panna kohe portaali otse. Sellel on hästi lihtne põhjus, sest et raadiouudiste lauseloogika on teistsugune. Seal on niimoodi, et täna toimub Pärnus majandusliidrite konverents. Punkt. Konverentsil osaleb ... . Punkt. Need on sellised lühilaused ja kui see panna portaali otse üles, siis jääb tunne nagu see toimetaja oleks idioot. Need on lühikesed laused, sest et ...täpselt sama asi on „Aktuaalse Kaameraga“. Et neid lugusid on raskem portaalil toimetada. Seal on ka lihtlaused, et nagu mingid teise klassi tüdrukud teeksid.

Kristi Raidla: Aga see tuleb ka puhtalt selle toimetaja kogemusest?
Indrek Kiisler: Jah, jah. Ei ole mõtet... ütleme, et mingid reeglid on ju selged, et ei ole mõtet öelda, et selle aasta kasum oli Kaubamajal kaks miljonit kuussada nelikümmend kaheksa tuhat eurot ja viis senti, vaid öeldakse, et oli veidi üle kahe miljoni. Lihtsalt kuulaja ei suuda haarata.

Kristi Raidla: Aga sellist asja, näiteks kui ma nüüd vaatasin uudiste teemasid, siis enamik näiteks Eesti ja ka välismaalt tegelikult, siis nendest uudistest või nendest sündmustest, mida kajastati pikemalt, olid sellised „kõvad“ sündmused. See on nagu paramatu või kuidas?

Indrek Kiisler: Ütleme nii, et üldine suundumus on kogu ajakirjanduses ikkagi selles suunas, et vähem poliitika ja majandusasju ja rohkem nagu näoga inimese poole. Et mis tavainimest rohkem puudutab, et noh, kes konkreetselt on nüüd Reformierakonna peasekretäriks saab või Vabaerakonna esimeheks, noh, so what, tegelikult. See on nagu eelmistest ajastutest üle kandunud mõttemall, mis tegelikult elab vaikselt edasi. Ka raadiouudistes, et poliitika ja majandus on nagu kõvad asjad, aga noh see, et tänavad on katki, see..kutsutakse ajakirjanike vahel kommunaalpornoks. Sellest hakatakse tegema siis, kui enam millestki muust teha ei ole. Noh, ega see igapäevaelu on siin hoopis teistmoodi, kui..

Kristi Raidla: Ütleme ka seal ...see jaotus, et kultuur, kunst, kirjandus, kõik selline.

Indrek Kiisler: Tegelikult see on nagu vana mõttemall, mida on väga raske murda, noh, et kultuuriuudised, see on enne ilmateadet. Aga mingisugune börsile minek, et see on ikka tähtsam. Rahvusringhäälingus on ka pigem see, et mille on kindlasti oma tera ka sees, et me peame

tegema ka uudiseid asjadest, mis ei ole huvitavad. Et muidugi on kellegi voodielust rääkimine võib palju rohkem tuua kuulajaid, klikke jne, aga et on mingid asjad, mis on ..meie professionaalne toimetaja saab aru, et kuigi see ei ole väga huvitav ja seksikas teema, siis tegelikult see on oluline. Kui meie riigieelarve läheb tasakaalust välja, siis see lõppkokkuvõttes

mõjutab meid kõiki igaühte, et tulevikus meie ja meie lapsed maksame võlgasid. Või me satume mingisse majanduskriisi. Kui praegu seda poemüüjat, see tegelikult ... on selline keeruline jutt, mida raadios räägitakse ja kus ei pakuta lihtsaid lahendusi, aga tegelikult see võib-olla kolme aasta pärast mõjutab tema elu, sest see pood pannakse kinni, sest on majanduskriis. See on ka nagu üks aspekt, mida ei tohi kindlasti ära unustada.

Kristi Raidla: Jah, ja teisest küljest, mulle tundub, te ütlesite, et suund on sinna, et inimesele lähemal teemad...
Indrek Kiisler: Jah, seal on ka nagu, et kuidas seda esitada, et ta saaks aru, et tegelikult, kui me räägime nendest keerulistest asjadest, et siis tuleb leida see konks, kuidas siduda see inimese igapäevaeluga. Jah, et praegu valitsus otsustas, et anname haigekassale kakssada milli juurde, aga et mille arvelt, raha ei kasva tegelikult puu otsas, et see kuskilt mujalt võetakse ju tagasi.

Kristi Raidla: Kas on midagi, mida ma üldse pole osanud küsida, mõne aspekti kohta?

Indrek Kiisler: Ütleme niimoodi, et võib-olla, et mida võiks veel märkida sinna juurde, on see, et see, et meil kõik teevad kõike, see natukene vähendab sellist subjektiivsust kogu uudistevoos. Kui on üks päevatoimetaja või kaks päevatoimetajat, siis tuleb seda subjektiivsust tegelikult sellesse uudistekanalisse või väljaandesse sisse. Paramatult, ma näen ka siin „Aktuaalse Kaamera“ pealt, et kui on päevatoimetaja, kes on samal ajal ka välisuudiste toimetuses tööl, näiteks Peeter Kaldre või Tarmo Maiberg. Siis on selgelt kogu see „Aktuaalse Kaamera“ ülesehitus on teistsugune. Välisuudised ja kõik see, mis on välismaa pool, on kaalukamad võrreldes mõne teise toimetajaga. See on paratamatus. Mõnel inimesel on majandusuudised väga olulised, mõnele inimesele on kultuuriuudised väga olulised. Aga kui neid toimetajaid on palju nagu on raadiouudistes, siis nad nagu üksteist parandavad natukene. Kui eetris on Tõnu Karjatse, kes on tegelikult kultuurireporter, kultuuriuudiste toimetaja teistel päevadel, siis on selge, et kultuuriuudiseid on rohkem. Kui on eetris Uku Toom, kes tegelikult käib meil enamasti ainult Toompeal lugusid tegemas ja kes on selline hardcore poliitikareporter ja uudistetoimetaja. Siis on tema jällegi need teemad, et siis nagu üksteise alla katab ära. Tekib selline kompott.

Kristi Raidla: Aga selline olukord ka võib tekkida, et kaks reporterit hakkavad kajastama ühte ja sama teemat?

Indrek Kiisler: Ei, sest et see päevatoimetaja, kes neid pikki saateid ka teeb, tema ju jagab ära. Sina teed nüüd seda, sina teed seda, sina teed seda.

Kristi Raidla: Mul lihtsalt meenub praegu, et mul oli selline ...2014 on mul uudised võetud, novembrikuust ja seal olid 2015 olid riigikogu valimised. Ja siis oli see mandaatide jaotuse uudis ja seal oli niimoodi, et kõigepealt tegi Jürgen Klemm, tegi siis reporteriloo, rääkis selle

valimiskomisjoni esimehega ja siis tuli mingil hetkel Kai Vare, kes tegi ka sellest loo. Natuke kordus, kuigi oli ka uut materjali. Millest see tuleb?

Indrek Kiisler: Siis ongi ära jaotatud. See on niimoodi, et ütleme, kui on mingi väga suur teema, nagu see konkreetne asi oli. Et ei läheks väga monotoonseks ja teinekord on seal ka lihtsalt praktiline põhjus, et üks inimene ei jõua kõigega tegeleda. Helistada, intervjuude ajad langevad kokku ja nii edasi. Siis võibki tegeleda mõnikord selle asjaga ka kaks, üks ütleme räägibki selle valimiskomisjoni esimehega, teine räägib kellegi teisega, räägib ainult erakondade esindajatega. Siis on ka mingeid lugusid, mida ma tegelikult tahaks, et võiks olla meie eetris palju rohkem, on sellised nagu ülevaatelood. Näiteks võtame tänavavalgustus. Milline olukord on Eestis tänavavalgustusega. Pärnu korr teeb, et Pärnus on nii ja nii palju lampe välja lülitatud endiselt, teeb mingi minutilise jupi. Siis Tartu teeb ülevaate, et milline olukord on Tartus ja siis näiteks mõni maakonna korr päris, Läänemaalt, läheb Taebla asulasse ja uurib, mis olukord seal on. Siis saab kokku sellise laheda võrdluse, pealekauba me saame anda siis...et see on üle-eestiline. Et me ei tee ainult lugusid niimoodi, et mis Tallinnas toimub ja mis olukord on, et..ütleme see korride võrk on meie selge eelis teiste ees. Me saame teha lugusid kohapealt. Delfil ongi uudistetoimetus ainult Tallinnas ja siis on olemas fotograafid kohtade peal, et kui juhtub liiklusavarii Võrus, on seal tetud mingi freelancer, kellele helistatakse ja ta teeb pildid, aga ta ei tee rohkem midagi. Aga meil on olemas seal Võrus Mirjam Nutov, kes võib teha ka probleemlugusid siis sealt samast Võrust kohapealt ja anda sellele üleriigiline kandepind.

Kristi Raidla: Aga seda jälgite ka teadlikult, et oleks näiteks igas saates sees midagi, mis ei puuduta kogu Eestit või Tallinnat üldiselt?

Indrek Kiisler: Noh, ikka jah, eks see on ju selge, et ei ole mõtet teha uudistesaadet, et linnavalitsus otsustas seda ja seda ja siis on mingi muu teema Tallinnast. No siis üritatakse seda sättida nii, et ta oleks tasakaalus, et seal oleks teistele ka.
Kristi Raidla: Aga kuidas see käib, et no näiteks...Pärnus võib-olla ei toimugi midagi, aga peab leidma siis mingi loo?

Indrek Kiisler: Jah, eks see ongi niimoodi, et ega see ei ole ju keeruline, sest ütleme, kui ikkagi ilmub Pärnus ajaleht, see tähendab seda, et seal ikkagi igapäevaselt midagi peab seal juhtuma. Tegelikult neid teemasid ikka leiab, see ei ole väga suur probleem. Pigem ongi see, et ja üsna tihti on ka see, et me siit Tallinnast ise helistame , et kuule, et nüüd uuri, mis seis on. Et kaugel siis see Tallinn-Pärnu laiendustööd või kas seal üldse midagi tuleb. Et me ise anname talle selle, et las ta pureb selle kallal.

Kristi Raidla: Ma korra küsin üle veel selle... natuke jäi segaseks see päeva põhiteemade asi. See koosolek oli hommikul ja siis räägitakse läbi, et mis on päeva põhiteemad?
Indrek Kiisler: Jah, põhimõtteliselt jah, et seal koosolekul jah, pannakse paika, mida raadio teeb, mida teeb portaal. See on alati läbi arutelu tuleb. Selle koosoleku üks point on ka see, et me teame siis, mida portaal teeb. Portaal näiteks teeb kõik...kui nad helistavad kellelegi, siis nad helistavad meie stuudiost. Et me saame neid helilõike oma raadio eetris kasutada. Ja et mida teeb „Aktuaalne Kaamera“, et noh, kuna meil on ka praktiline vajadus selle järgi, et me teaksime,

mida teised teevad on see, et kuna meil on ühised korrid. Nii välismaal kui ka Eesti sees. Raadiouudistel on eraldi inimesed ainult Tartus ja Narvas on Jüri Nikolajev, kes on ainult raadio peal. Ülejäänud korrid kõik need Kond ja Vilgats ja Margus Muld ja nii edasi, kõik on ühised. Me peame neid ka jagama niimoodi, et ...või Olev Kenk, et mida ta teeb raadios, mida ta teeb teles. Võib-olla portaal tahab mingeid pilte saada. Selle kokkulükkamine on üsna keeruline tegelikult, nende koormused on päris suured seal maakondades.

Kristi Raidla: Seal koosolekul lepitaksegi näiteks kokku, et tänased põhiteemad on need 2-3 põhiteemat?

Indrek Kiisler: Ja, jah, põhimõtteliselt küll, jah, et millega tegeldakse. Ütleme seal tavaliselt on ütleme 5-6 teemat, mille puhul on teada siis, et vot raadio tegeleb nendega. Ja „AK-s“ on neid teemasid veelgi vähem ja kõige rohkem teemasid on kindlasti portaalil. See lihtsalt tuleb kanali eripärast ka. Nemad võivad teha ühe mingi väga väikse sutsaka, ühe telefonikõne, kas see vastab tõele, mida räägitakse või et kuidas te seda kommenteerite ja läks, ongi kõik.

Kristi Raidla: Aga siis ütleme on põhiteemad ja nüüd sellele toimetajale tuleb BNSist ja mujalt infot...

Indrek Kiisler: See list võib muidugi ajas muutuda. Kui mingisugune tõsine uus uudis tuleb, siis visatakse sealt midagi välja ja ongi kõik. Nii ta käib.

Kristi Raidla: Ja selle otsuse siis teeb jälle toimetaja?

Indrek Kiisler: Jah ja ega me toodame ka prügikasti täitsa palju asju. Et on tehtud mingi asi valmi, aga siis tuleb mingi tohutult oluline uudis ja siis need lood ei pääsegi eetrisse.

Kristi Raidla: Aga see tõlkimise teema, ta peab sealt eri keeltest siis tõlkima?
Indrek Kiisler: Tegelikult need raadiouudiste toimetajad, need nõudmised, et siin töötada, on meeletult suured. Selles mõttes, et ta peab jälgima kogu aeg uudiste listi, teise online´e ja nii edasi. Peab suutma sealt sorteerida, mis on oluline. Ta peab selle kõik ette kandma, ta ei tohi eetrit karta, ta peab suutma lugeda nii, et inimesed saavad aru ja nii edasi ja nii edasi. Tal peab olema korralik diktsioon. Ta peab olema tõlk, ta tõlgib välismaalt ja hoiab kogu seda asja töös. See on tegelikult väga keeruline, et selliseid inimesi üldse leida. Ja mis on tänapäeval kõige raskem on see, et noored, kes peale tulevad, et nendel ei ole välisuudist vastu mingit huvi. Väga kaua läheb aega, et saada aru, mis asi see kuradi Gaza sektor on ja mis asi on see ja see. Ja nimede häädlused ja nii edasi. Et kui sa ei ole seda tegelikult jälginud, noh lihtsalt „AK“ või Kanal 2 „Reporter“ taustaks mängib ja keegi midagi räägib, sa ei fikseeri ära seda, see on lihtsalt taustamüra. Ja siis on järsku see, et sa pead ise otsustama. Mis selle venna nimi on, keda ma nüüd hakkan häädlama? Kuidas seda häädlatakse, sest kohe helistavad... vanamehed on varmad kohe helistama, et kuule, öeldi jälle valesti, eriti vene nimedega.

Kristi Raidla: On siis palju niimoodi tagasisidet, et helistataksegi kohe ja keegi tegeleb siis nende helistajatega?

Indrek Kiisler: Jah ja siis kui on õigus nendel helistajatel, siis loomulikult me parandame ennast. Vene nimede häältdus on väga keeruline, sest kõik need noored, kes peale tulevad, nad ei ole vene keelt õppinud ja siis seal ei ole ka mingeid kindlaid reegleid.

Kristi Raidla: Aga tõlkimisel ongi niimoodi, et toimetaja tõlgib ja keegi ei kontrolli seda üle?

Indrek Kiisler: Ei, ei. Ja kusjuures, mis teeb selle...millest ma enne ei rääkinud on see, et see on tegelikult meeletult suur vastutus. Oled pühapäeval näiteks kella seitsmest alates sa oled täiesti üksi siin. Sul on veel ees kuus uudistesaadet. Ühtegi reporterit ei ole, Päevakaja on ära olnud, reporterid on läinud koju, kui neid üldse oli. Sul ei istu keegi kõrval, sa oledki üksinda, sa valid, tõlgid, paned üksi eetrisse. Ja niimoodi käib terve õhtu. Et see vastutus on hästi suur, mida sa võtad või ei võta, kuidas sa ette kannad, et see on päris karm värk.

Kristi Raidla: Ja see tulebki ainult kogemusega.

Indrek Kiisler: Ja see tuleb ainult kogemusega ja seda niimodi teooria baasil on väga raske õppida.

Kristi Raidla: Tundub, et ma olen saanud kõik teemad kaetud. Tahaksin küsida veel teie arvamust, et raadiouudiste sellised tulevikutrendid võib-olla mõned välja tuua, et kuhu suunas raadiouudised arenevad.

Indrek Kiisler: Raadiouudised liiguvadki, see sama mudel, nagu praegu läänes nendes riikides, kus saab eraldi uudistekanalit, raadiokanalit ülal pidada.Liigub ikkagi selles suunas, et nüüd kell on 12.21, tuli teade, et Tallinn-Tartu teel on toimunud laupkokkupõrge, kaks inimest on saanud surma, toimetaja võtab selle paberi ja läheb loeb selle ette. Ja teine asi mis on, antakse võimalikult palju helilõike, et tekitada kohalolekutunnet. Ütleme, et kui seal on see õnnetus, siis kohe tormab sinna reporter, kes räägib kohapealt, et siin on auto kraavis ja nii edasi ja nii edasi. Siis tal on intervjuu tehtud politseiga, millal tee avatakse uuesti liikluseks, see kõik see nagu kohaloleku asi, mida ükski teine kanal ei suuda pakkuda. Need on need kaks trendi. Aga muidu, ega ma väga suurt tulevikku sellel ei näe. Praegune ütleme joon jookseb kusagil 40ndast eluaastast.

Kristi Raidla: Raadiol kui sellisel siis?

Indrek Kiisler: Ei, raadiouudistel. Et 40+ inimesed veel peavad seda veel oluliseks, aga alla selle ei peeta. Aga see on arusaadav ka, et siin ei ole nagu midagi ette heita.

Kristi Raidla: See tuleb siis teise generatsiooni teistest eelistustest?

Indrek Kiisler: Jah, jah. Nad ..üsna harva näeb bussis 77aastasel mammil käes seda telefoni ja Delfit lugemas, küll on seal portsjonite kaupa noori, kes lihtsalt scrollivad läbi ja vaatavad. Ja sa saab oma..asad saab sealt kätte ja ongi kõik. Ta ei vaata „Aktuaalset Kaamerat“ või ei ole kodus telekatki.

Kristi Raidla: Kas siin ei päästa ka..see ongi ju täitsa huvitav paradoks, et tegelikult ju see uudistele ligipääsemise võimalused on nii palju suurenenud ja teisest küljest seda infot on nii palju, et hakkab juba...

Indrek Kiisler: Ongi nagu see, et miks näiteks raadio muusikakanalid on endiselt alles, kuigi Youtube´ist või mis iganes kohast sa saad tegelikult ju kõik kätte, sul ei ole mingit vajadust tegelikult. Siis selle raadio muusikakanali mõte on, et keegi teeb su eest ära eelvaliku. Keegi, kes on proff, kes oskab sulle pakkuda mingeid uusi asju, mida sa muidu ise ei avastaks. See ongi selle asja mõte. Ja noh ütleme siis, raadiouudiste seisukohast, senikaua, kui neid peetakse usaldusväärseks, siis ta on nagu mingi koht, et kui seal on seda öeldud või räägitud, küllap see siis ikka on oluline kuulaja jaoks ja need asjad ka nii on. ERRi puhul on ju ikkagi esimene kriteerium ongi usaldusväärsus. Me ei aja kõmu ega mingit joga, millel ei ole mingit tausta. Kontrollimata faktid ja nii edasi. See, mis praegu toimub Postimehe või Delfi esikal, et noh, seal ilmub hästi palju asi, mis pärast selgub, et oli lihtsalt migi spin või jama, kellegi kuulujutt ja inimesed harjuvad sellega ära. Tugevus ongis elles, et et kui seal on öeldud, siis vat nii ongi. Et see ei ole lihtsalt kõmu ja kallutatud, me anname ainult, kuigi selles meid kogu aeg süüdistatakse, et me oleme kallutatud, aga tegelikkuses on ikkagi see, et ikkagi klassikaline nõue raadiouudistes või „AK-s“ ja ka portaalis on see, et sul on olemas kaks osapoolt. Et üks, kes esindab ühte vaatenurka ja teine, kes teist. See on miinimum.

Kristi Raidla: See, et noored ei kuula enam raadiot, kas järelkuulamine ja need võimalused ei leevenda seda?

Indrek Kiisler: Nad leevendavad, aga nad ei kata ära seda kadu, mis on nüüd ütleme...Fmi alalt lahkub Eestis, ütleme sellist klassikalist, et raadiokrapp on nurgas ja keerad nuppu, selliseid inimesi jääb umbes 10-15 tuhat aastas vähemaks. Lihtsalt surevad ära. See on vanem põlvkond, kelle jaoks on raadio...kui ta hommikul üles tuleb, siis ta paneb käima selle. Ta ei lähe arvutisse või telefoni uudiseid vaatama. Ta saab sealt oma info. No need lihtsalt hälbivad liinilt. Ja uued, kes tulevad, osa kuulab küll järgi, aga seda on ikkagi vähe selgelt. See on ERRi nagu tuleviku põhiprobleem. Praegu on küll suured numbrid, aga need on kõik pensionäride arvelt. Kellele ka kindlasti muidugi on vaja teha.

Kristi Raidla: Aga kas inimesed ütleme, ei taha saada siis täpselt seda usaldusväärset, kontrollitud infot.Ka netis ju on väga palju seda pooltõdesid ja mitte-uudiseid, see on ka väga suur probleem, näeme Eestis ka praegu. Just see vastuolu, et kui raadio teeb usaldusväärseid uudiseid, aga noortel pole huvi selle vastu, nad tahavad ise otsustada, mida nad loevad ja mida nad teevad, tahavad ise selle valiku teha. See on selline huvitav vastuolu.

Indrek Kiisler: Ta on vastuolu noh selle mõttes, et kasutaja harjumus. Kuna kõik on läinud kiiremaks ja kiiresti saab kätte. Mina, vanainimesena, ma tõesti mältean lapsena ka neid aegu, et kui oli mingisugune oluline asi juhtunud, siis tõesti ikka keerati, iga täistund pandi raadio käima. Nüüd ei ole seda vajadust. Mingit vajadust selle järgi ei ole. Miks ma peaksin istuma ja kuulama viis minutit. Ma võtan parem kõik viimase tunni uudised ja see, mis mind huvitab, ma saan ise ära selekteerida. Raadiouudiseid kuulates sa ei saa selekteerida.See mind ei huvita, tõmba nüüd edasi, ma tahaks kuulata midagi teist. Seal ongi lihtsalt, et see platvorm on selline nagu ta on.

Mis praegu on ERRi suur murelaps ongi see sama portaal ja kogu see netimajandus. Mingil hetkel jäid need arendused tegemata, tegeldi kogu aeg televisiooni ja raadioga, aga et kuidas see raadio ja telematerjal jõuaks läbi veebi inimesteni. Et ta jõuaks kiiresti ja jõuaks kohale. Nendel on kasutaja harjumused juba muutunud. Nad on juba harjunud, et ta saabki need kätte Delfist või Postimehest, ta ei tulegi enam ERRi portaali. Seal ei ole midagi vaadata tema jaoks.

Kristi Raidla: Jah, ja tuli ka hiljem, Delfi on vanast harjumusest

Indrek Kiisler: Ja, ja. Ja üldse, mis edasi saab. Ega siis Delfil ja Postimehel on ka keeruline aeg või online maailmal. Kun a reklaam liigub Eestist ära. Google ja Facebook ja Youtube võtab praegu juba üle poole Eesti reklaamiturust ära napsanud. Inimene on käinud facebookis, sinna jagatakse Delfi või Postimehe uudiseid, ta loebki neid ainult sealt. Ta ei lähe enam üldse sinna Delfi kodukale ja ta näeb neid Faceooki reklaami ja see raha ei liigu mitte Eesti ajakirjandusse, vaid see liigub Ameerikasse. See on õudselt keeruline ja raske asi, mida ei ole ka võimalik lahendada. Mis tähendab, et ei saa palka maksta. Ajakirjanike palgad on praegu ikka näruselt väikesed, kui minna...ülikoolist tulla ja tööle minna. See on ikka košmaar. Aga noh, kuna reklaamitulud on ära kukkunud.

Kristi Raidla: Raadio kui selline ikka jääb alles?

Indrek Kiisler: Ei, ta jääb alles. See on sama asi, kui tuli kino möödunud sajandi kahekümnendatel-kolmekümnendatel, et keegi enam raamatud ei loe. Praegu on poodides suurem raamatuvalik kui kunagi varem. Ja on teatud asju, noh näiteks, et ütleme, praegu on autoroolis Eestis kümneid tuhandeid inimesi, just praegusel hetkel, ja noh, nemad ei saa vaadata. Nii et ütleme näiteks autodes, seni, kuni ei teki isesõitvaid autosid.

Lisa 6. Olemasoleva tsitaadi täiendamise/lühendamise näited

Järgnevalt on toodud näiteid allika tsitaadi täiendamisest ja lühendamisest. Lisatud tekst on märgitud punasega ja eemaldatud tekst on alla joonitud.

Näited olemasoleva tsitaadi täiendamisest.

Esialgne uudis (sise): *... „See on mõeldud 14-18aastastele kunstikooli õpilastele, et just kunstikooli õpilastele." Miks nii? „Soovisime seda esimest aastat alustada natuke väiksemalt, et eks siis näis, mis sellest välja koorub." ...*

Muudetud uudis (sise täiendus): *„See on mõeldud 14-18aastastele kunstikooli õpilastele, et just kunstikooli õpilastele." Miks nii? „Soovisime seda esimest aastat alustada natuke väiksemalt, et kui meil on plaanis seda teha iga-aastasena, siis alustame natuke väiksemalt, et eks siis näis, mis sellest välja koorub."*

Esialgne uudis (sise): *... „Kokku 3 tööd, 2 tööd saavad olla vabalt valitud suuruse, käsitsi joonistatud tehnikas ja üks peaks olema illustratsioon vabalt valitud tekstile." ...*

Muudetud uudis (sise täiendus): *... „Kokku 3 tööd, 2 tööd saavad olla vabalt valitud suuruses, käsitsi joonistatud tehnikas ja üks peaks olema illustratsioon vabalt valitud tekstile, et selle tekstilõigu ja teksti autor tuleb ka kindlasti lisada." ...*

Esialgne uudis (sise): *... „Tuleb paremini integreerida neid õpinguid. Selles mõttes, et mitte lihtsalt, et praktikat juurde või et praktika kohe hästi õpingute algusesse, vaid pakkuda hästi palju võimalusi üliõpilastele, kuidas seostada seda teadmist, mida siis tutvustatakse neile õppeainetes, sellistes teoreerilistes õpingutes ja siis nende põhjal töötada välja konkreetsemad ülesanded, mida nad saavad siis praktikas rakendada ja nende ülesannete kaudu siis hästi palju juba seostada." ...*

Muudetud uudis (sise täiendus): *... „Tuleb paremini integreerida neid õpinguid. Selles mõttes, et mitte lihtsalt, et praktikat juurde või et praktika kohe hästi õpingute algusesse, vaid pakkuda hästi palju võimalusi üliõpilastele, kuidas seostada seda teadmist, mida siis tutvustatakse neile õppeainetes, sellistes teoreerilistes õpingutes ja siis nende põhjal töötada välja konkreetsemad ülesanded, mida nad saavad siis praktikas rakendada ja nende ülesannete kaudu siis hästi palju juba seostada. Et mitte lihtsalt ainult praktika juurdetoomine ei aita, vaid see, et need ülesanded oleks sellised, mis aitavad seda paremini seostada ja mõtestada." ...*

Esialgne uudis (välis): *... Valdis Dombrovskis. „Euroopa Komisjon annab rohkem aega, et need riigid viiksid ellu reformid, enne, kui teeme järeldused. Kevadeni on kõik võimalused avatud." ...*

Muudetud uudis (välis täiendus): ... *Valdis Dombrovskis. „Euroopa Komisjon annab rohkem aega, et need riigid viiksid ellu reformid, enne, kui teeme oma lõplikud järeldused. Kevadeni on kõik võimalused avatud." ...*

Näited olemasoleva tsitaadi lühendamistest.

Esialgne uudis (sise): *... „Sündmuspaik on väike Mehhiko küla ja filmis väga peenetundeliselt austatakse nende inimeste eluviisi, nende suhtumist maailma ja selle muutumisse, mis paratamatult järgneb ja kuidas nad sellega püüavad toime tulla, see on väga humaanne film," ...*

Muudetud uudis (sise lühend.): *... „Sündmuspaik on väike Mehhiko küla ja filmis väga peenetundeliselt austatakse nende inimeste eluviisi, nende suhtumist maailma ja selle muutumisse, mis paratamatult järgneb ja kuidas nad sellega püüavad toime tulla, see on väga humaanne film," ...*

Lisa 6 (järg)

Esialgne uudis (sise): *... „See peaks olema pigem siis üldine tahe, nii nagu Rousseau sellest kunagi rääkis, aga see peab siis silmas pidama teatud asju, mis on juba kokku lepitud, mis on ühiskonna jaoks olulised või mis on need hüvelised asjad. ...*

Muudetud uudis (sise lühend.): *... „See peaks olema pigem siis üldine tahe, nii nagu Rousseau sellest kunagi rääkis, aga see peab siis silmas pidama teatud asju, mis on juba kokku lepitud, mis on ühiskonna jaoks olulised või mis on need hüvelised asjad.“ ...*

Esialgne uudis (sise): *... Ning veel üks arvamus, Eesti Ekspressi peatoimetaja Allar Tankler. „Üldiselt on mõistlik, et väärt ajakirjanduse eest peab maksma raha. Seda, kas konkreetselt nüüd Postimehe puhul, kas see on nende jaoks hea strateegia, seda on raskem hinnata, sest ma arvan, et uudisajakirjanduse, klassikalise uudisajakirjanduse puhul on inimestel tekkinud tänaseks väga suur ootus, et et uudiseid peaks olema tasuta igalt poolt saada. ...*

Muudetud uudis (sise lühend.): *... Ning veel üks arvamus, Eesti Ekspressi peatoimetaja Allar Tankler. „Üldiselt on mõistlik, et väärt ajakirjanduse eest peab maksma raha. Seda, kas konkreetselt nüüd Postimehe puhul, kas see on nende jaoks hea strateegia, seda on raskem hinnata, sest ma arvan, et uudisajakirjanduse, klassikalise uudisajakirjanduse puhul on inimestel tekkinud tänaseks väga suur ootus, et et uudiseid peaks olema tasuta igalt poolt saada. ...*

Olemasoleva tsitaadi nii lühendamine kui täiendamine ühes ja samas uudises.

Esialgne uudis (sise): ... *„Seda võib võtta enesekriitiliselt, kui ka kindlasti laiemalt ehk siis Eesti on jõudnud sellisesse olukorda, kus väga paljud reformid jäävad tegemata sellepärast, et erakonnad ei jõua omavahel kokkuleppele, ollakse lukustatud lubaduste vangis. See eeldab jah teistsugust poliitilist kultuuri, mida me omalt poolt tahame pakkuda. Kindlasti majandusprobleemid, julgeolekuprobleemid on meie jaoks olulised, aga on veel üks valdkond, millest nüüd on väga õrnalt hakatud rääkima, see riigireform, ja siin on meil väga selged lahendused.” ...*

Muudetud uudis (sise nii täiend. kui lühend.): *... „Seda võib võtta nii enesekriitiliselt, kui ka kindlasti laiemalt ehk siis Eesti on jõudnud sellisesse olukorda, kus väga paljud reformid jäävad tegemata sellepärast, et erakonnad ei jõua omavahel kokkuleppele, ollakse lukustatud lubaduste vangis tihtipeale ja teinekord tehakse neid asju, mida võib-olla väga ei oleks vaja teha.” See eeldab jah teistsugust poliitilist kultuuri, mida me omalt poolt tahame pakkuda. Kindlasti majandusprobleemid, julgeolekuprobleemid on meie jaoks olulised, aga on veel üks valdkond, millest nüüd on väga õrnalt hakatud rääkima, see riigireform, ja siin on meil väga selged lahendused.*

Lisa 7. Esialgses uudises olnud allika tsitaadi lisamise/eemaldamise näited

Näited esialgses uudises olnud allika tsitaadi lisamisest. Lisatud tekst on tehtud punaseks. Sulgudesse on märgitud, kas uudis oli sise- või välisuudis, sama või uue sõnastusega.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... „Jah, et siiamaani on meil siis toimunud alati muudatused. Eelmistel valimistel kõige suurem valimisringkond oli Harju- ja Raplamaa, seal oli siis 14 mandaati, kui nüüd sama ringkondade struktuur oli meil aastal 2003, siis tol ajal oli Harju- ja Raplamaal 12 mandaati. Ja kõige väiksem on siis Lääne-Virumaa, kus on 5 mandaati.“*
Väär on arvata, et seega Tallinn või Tartu iseseisvate ringkondadena ebaõiglaselt palju mandaate saaks. „Eelmistel valimistel näiteks võidumehed olid siis ühelt poolt Saare-, Hiiu- ja Läänemaa, kes tegelikult sai 2 kohta riigikokku rohkem, kui neid arvutatud mandaate oli. Ja teiseks Järva- ja Viljandimaa, kus oli samuti 2 kohta rohkem. Lääne- ja Saaremaa, Hiiumaal kandideerinud kandidaadid oli erakondede üleriigilises nimekirjas väga kõrgel kohal ja tänu sellele ei tulnud enam arvesse mitte see regionaalne printsiip, ringkondlik printsiip, vaid nende kõrge koht üleriigilises nimekirjas.“ Alates reedest hakkab valimiskomisjon vastu võtma valimisnimekirju ja dokumente kandideerimise kohta. ...

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *... „Jah, et siiamaani on meil siis toimunud alati muudatused. Eelmistel valimistel kõige suurem valimisringkond oli Harju- ja Raplamaa, seal oli siis 14 mandaati, kui nüüd sama ringkondade struktuur oli meil aastal 2003, siis tol ajal oli Harju- ja Raplamaal 12 mandaati. Ja kõige väiksem on siis Lääne-Virumaa, kus on 5 mandaati.“*
Väär on arvata, et seega Tallinn või Tartu iseseisvate ringkondadena ebaõiglaselet palju mandaate saaks. „Eelmistel valimistel näiteks võidumehed olid siis ühelt poolt Saare-, Hiiu- ja Läänemaa, kes tegelikult sai 2 kohta riigikokku rohkem, kui neid arvutatud mandaate oli. Ja teiseks Järva- ja Viljandimaa, kus oli samuti 2 kohta rohkem. Lääne- ja Saaremaa, Hiiumaal kandideerinud kandidaadid oli erakondade üleriigilises nimekirjas väga kõrgel kohal ja tänu sellele ei tulnud enam arvesse mitte see regionaalne printsiip, ringkondlik printsiip, vaid nende kõrge koht üleriigilises nimekirjas.“ Alates reedest hakkab valimiskomisjon vastu võtma valimisnimekirju ja dokumente kandideerimise kohta, milleks on aega kuni 15. jaanuarini. Tuleva aasta valimisteks on riigikogu alandanud kandideerimiskautsjoni suurust kahelt alampalgalt ühele ehk 355 eurole kandidaadi kohta. Seega täie nimekirjaga kandideeriv organisatsioon peab kõigi 125 kandidaadi eest maksma kautsjoni 90000 asemel 45000 eurot. Järgmise tähtsa kuupäevana toob valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu välja valijate registri sulgumise jaanuari lõpus. „Ja siis selle seisuga koostatakse valijate nimekirjad. Siis saadetakse valijatele valijakaardid. Mina soovitan kõikidel eesti.ee keskkonnas tellida endale elektrooniline valijakaart. Seejärel siis 10 päeva ennem valimispäeva algab siis eelhääletamine, samal ajal toimub ka siis elektrooniline hääletamine. Ja valimispäev on 1. märtsil 2015. Nii lihtne see ongi.“ Siis pole enam muud, kui sümpaatseim kandidaat välja valida ning oma kodanikukohust täita ja valima minna. ...

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... Olete juba mõelnud ka, palju need krundid maksma hakkavad? „Selleks hetkeks, kui krundid müügis on, mis see turuhind parasjagu on, mina ei oska täna ütelda. Aga tegemist on väga väärt elupaikadega. Selles mõttes küll võiksid nad olla keskmisest võib-olla natuke suurema hinnaga.“ Rahvusringhäälingu raadiouudistele Ivar Soopan, Haapsalu.*

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *... Olete juba mõelnud ka, palju need krundid maksma hakkavad? „Selleks hetkeks, kui krundid müügis on, mis see turuhind parasjagu on, mina ei oska täna ütelda. Aga tegemist on väga väärt elupaikadega. Selles mõttes küll võiksid nad olla keskmisest võib-olla isegi natuke suurema hinnaga.“*
Kes need inimesed võiksid olla, keda te loodate siin näha? „Meil muidugi oleks hea meel, kui inimesi tuleks väljaspoolt Haapsalut. See tähendaks, et Haapsalu elanike arv saaks natukegi suureneda, aga arvatavasti on üheks

sihtgrupiks ka need inimesed, kes elavad korterites ja tahaksid endale oma maja ja niisuguses mõnusas kohas veel. On võimelised natuke laenu juurde võtma, oma korteri müüma ja..."
Millal üldse Haapsalu linn viimati selliseid krunte välja arendas?"Minu mälus sellist aega ei olegi, et on ikka müüdud neid krunte, mis on juba olemas vanalinnas. Uuselamurajoonides ei ole uusi elumaju eriti tehtud. Neli krunti müüs linn viis aastat tagasi oli Raudtee tänava ääres. Rohkem ei olegi olnud. Küll on aga planeeringuid ja eluasemekohti planeerinud Ridala vald. Osaliselt on ka linnarahvas selle tõttu Ridala valda kolinud."
Nii et see on natuke ka vastusamm sellele, et ei kolitaks? „No nii imelik see meie elu on jah, et me siin omavahel peame konkureerima, aga nii ta on. Jah – väike vastusamm võib-olla küll."Rahvusringhäälingu raadiouudistele Ivar Soopan, Haapsalu.

Näited esialgses uudises olnud allika tsitaadi eemaldamisest.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Andres Põder on olnud peapiiskopi ametis peaaegu 10 aastat, laupäeval täitus tal 65 eluaastat, mis tähendab, et amet tuleb üle anda järgmisele. Kandidaate on 4: lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, usuteaduse insituudi rektor ja Nõmme Rahu Kiriku õpetaja Owe Sander ning Viljandi praostkonna praost Marko Tiitus.*
Andres Põder ütles Vikerraadio saates „Kirikuelu", et kõik nimetatud kandidaadid on tublid ja tunnustatud inimesed. „Mina oleksin rahul igaühega ja küllap see ongi üks selline tubli meeskond, kes ka jääb edaspidi kirikusse ühiselt tööle, hoolimata siis võib-olla sellest, et üks neist ka peapiiskopiks valitakse. Inimeste isikuomadused ja nende sobivus ametisse nagu sellest otse ei sõltu, et nad võiksid valituks osutuda kõik ja tõsi ta on, et Kirikukogu liikmed peavad nüüd kaaluma, et kas pikemaks või lühemaks ajaks. ...

Muudetud uudis (sise, eemaldatud, sama sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Andres Põder on olnud peapiiskopi ametis peaaegu 10 aastat, laupäeval täitus tal 65 eluaastat, mis tähendab, et amet tuleb üle anda järgmisele. Kandidaate on 4: lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, usuteaduse insituudi rektor ja Nõmme Rahu Kiriku õpetaja Owe Sander ning Viljandi praostkonna praost Marko Tiitus.*
Andres Põder ütles Vikerraadio saates „Kirikuelu", et kõik nimetatud kandidaadid on tublid ja tunnustatud inimesed. „Mina oleksin rahul igaühega ja küllap see ongi üks selline tubli meeskond, kes ka jääb edaspidi kirikusse ühiselt tööle, hoolimata siis võib-olla sellest, et üks neist ka peapiiskopiks valitakse. Inimeste isikuomadused ja nende sobivus ametisse nagu sellest otse ei sõltu, et nad võiksid valituks osutuda kõik ja tõsi ta on, et Kirikukogu liikmed peavad nüüd kaaluma, et kas pikemaks või lühemaks ajaks. ...

Esialgne uudis (välis, saa sõnastus): *... Peaminister Manuel Valls kauples välja aga järjekordse ajapikenduse, lubades kiireid reforme. Euroopa Komisjoni euro ja sotsiaalse dialoogi asepresident Valdis Dombrovskis. "Euroopa Komisjon sai kirjad kolmelt liikmesriigilt - Prantsusmaalt, Itaalialt ja Belgialt, kes väljendavad oma pühendumust struktuurireformidele ja fiskaalvastutusele," ütles Dombrovskis. Prantsusmaa krooniline reeglite rikkumine on saamas tõsiseks proovikiviks Jaun Claude Junckeri juhitud Euroopa Komisjonile. ...*

Muudetud uudis (välis, eemaldatud, sama sõnastus): *Peaminister Manuel Valls kauples välja aga järjekordse ajapikenduse, lubades kiireid reforme. Euroopa Komisjoni euro ja sotsiaalse dialoogi asepresident Valdis Dombrovskis. "Euroopa Komisjon sai kirjad kolmelt liikmesriigilt - Prantsusmaalt, Itaalialt ja Belgialt, kes väljendavad oma pühendumust struktuurireformidele ja fiskaalvastutusele," ütles Dombrovskis. Prantsusmaa krooniline reeglite rikkumine on saamas tõsiseks proovikiviks Jaun Claude Junckeri juhitud Euroopa Komisjonile.*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. ... Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul kinnitab ainuüksi meediahuvi selle sündmuse vastu, et luteri kiriku roll Eesti ühiskonnas on oluline. Mirko Ojakivi jätkab.*
Pole kahtluski, et paavsti valimisest tehakse tänapäeva infoajastul meediasündmus. Kohatu on võrrelda aga paavsti ja Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopi ametit. Kuid Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu

Lisa 7 (järg)

Lehtsaare sõnul näitab meediahuvi ka peapiiskopi valimistel seda, et tegemist on positsiooniga, mis on ühiskonna jaoks oluline. Ja kuigi luterlasi pole Eestis niivõrd palju kui näiteks II maailmasõja eel, on kirikul arvestatav mõjuvõim ühiskonnas endiselt. Tõnu Lehtsaar. „Kui me vaatame kasvõi meie kalendrit, kus on sees ülestõusmispühad, jõulupühad, ka jaanipäev, need on kirikliku taustaga, siis ma usun, et see mõju tegelikult on suurem, kui see ehk välja paistab või me esmapilgul arvame ja näiteks ka peapiiskopi valimised on ju praegu ikkagi täiesti meediasündmus.“ Kuid millised võiks olla need teemad, sündmused, millele kirik peaks ühiskonnas reageerima? Tõnu Lehtsaar: „Kindlasti küsimused ühiskonnas, mis puudutavad üldse religiooni, ma arvan ka moraali, võib-olla ka rahvuslikku eneseteadvust, kõik need küsimused, mis puudutavad igavikulisi kategooriaid, püsiväärtusi. .... Tartu Pauluse koguduse õpetaja Joel Luhamets on aga sel meelel, et kiriku muutumine Eestis pole niivõrd oluline kui see, et kirik aitaks muutuda igaühel, kes seda tahab. Joel Luhamets. „Kirik vajab suuri muutusi, sellist selget vaimulikku ärkamist, aga kõige rohkem vajame muutusi meie igaüks. Kiriku väline vorm nii palju ei tähenda, aga me igaüks ise vajaksime muutust. Tõsist sellist alandlikku meelt, sellist hoiakut, milles on ustavus, mis perekonnad teeb tugevaks, kus kantakse teineteise koormaid, tuntakse rõõmu teise õnnestumisest, jagatakse muret, toetatakse ja ollakse ustavad ja truud lõpuni.“ ...

Muudetud uudis (sise, eemaldatud, uus sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. ... Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul kinnitab ainuüksi meediahuvi selle sündmuse vastu, et luteri kiriku roll Eesti ühiskonnas on oluline. Mirko Ojakivi jätkab.*

Pole kahtluski, et paavsti valimisest tehakse tänapäeva infoajastul meediasündmus. Kohatu on võrrelda aga paavsti ja Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopi ametit. Kuid Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul näitab meediahuvi ka peapiiskopi valimistel seda, et tegemist on positsiooniga, mis on ühiskonna jaoks oluline. Ja kuigi luterlasi pole Eestis niivõrd palju kui näiteks II maailmasõja eel, on kirikul arvestatav mõjuvõim ühiskonnas endiselt. Tõnu Lehtsaar. „Kui me vaatame kasvõi meie kalendrit, kus on sees ülestõusmispühad, jõulupühad, ka jaanipäev, need on kirikliku taustaga, siis ma usun, et see mõju tegelikult on suurem, kui see ehk välja paistab või me esmapilgul arvame ja näiteks ka peapiiskopi valimised on ju praegu ikkagi täiesti meediasündmus.“ Kuid millised võiks olla need teemad, sündmused, millele kirik peaks ühiskonnas reageerima? Tõnu Lehtsaar: „Kindlasti küsimused ühiskonnas, mis puudutavad üldse religiooni, ma arvan ka moraali, võib-olla ka rahvuslikku eneseteadvust, kõik need küsimused, mis puudutavad igavikulisi kategooriaid, püsiväärtusi. .... Tartu Pauluse koguduse õpetaja Joel Luhamets on aga sel meelel, et kiriku muutumine Eestis pole niivõrd oluline kui see, et kirik aitaks muutuda igaühel, kes seda tahab. Joel Luhamets. „Kirik vajab suuri muutusi, sellist selget vaimulikku ärkamist, aga kõige rohkem vajame muutusi meie igaüks. Kiriku väline vorm nii palju ei tähenda, aga me igaüks ise vajaksime muutust. Tõsist sellist alandlikku meelt, sellist hoiakut, milles on ustavus, mis perekonnad teeb tugevaks, kus kantakse teineteise koormaid, tuntakse rõõmu teise õnnestumisest, jagatakse muret, toetatakse ja ollakse ustavad ja truud lõpuni.“ ...

Täna selgub Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Otsuse langetab 57-liikmeline kirikukogu. Selleks, et saada peapiiskopiks valituks, peab koguma üle poole Kirikukogu toetusest. Kui ükski kandidaat ei saa üle poole häältest, siis korraldatakse kordushääletus kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Peapiiskopi kandidaate on praeguseks 4: nendeks on lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduste instiuudi rektor ja Nõmme Rahukiriku õpetaja Owe Sander ning viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. 10 aastat peapiiskopi ametit pidanud Andres Põder siirdus laupäeval emerituuri ja usaldas peapiiskopi ametitunnused – kuldristi ja saua – Toomkiriku altarile piiskop Einar Soone hoole alla. Kuni uue peapiiskopi ametisse sesadmiseni tuleva aasta 2. veebruaril täidabki peapiiskopi kohustusi piiskop Einar Soone.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Riigikogu esimees Eiki Nestor tegi Moldova homsete parlamendi valimiste eel pöördumise, milles rõhutas, et Euroopa ootab demokraatlikku Moldovat. Nestori sõnul on Moldovas valmisolek viia läbi põhimõttelised uuendused, et ehitada üles poliitiliselt stabiilne, majanduslikult edukas ja õigusriigi põhimõtetest lähtuv nüüdisaegne riik. „See on teekond koju, Euroopasse," märkis Nestor. Vaatlejate sõnul seisab Moldova valiku ees, kas kalduda Venemaa või Euroopa Liidu poole. Viimased arvamusküsitlused näitavad, et seis on üsna tasavägine. Euroopa Liidu pooldajatel on väike ülekaal, aga kohalike asjatundjate sõnul on tulemust raske ennustada, sest väga palju on neid, kes ei ole veel oma otsust teinud.*

Lisa 7 (järg)

Muudetud uudis (välis, eemaldatud, uus sõnastus): *Riigikogu esimees Eiki Nestor tegi Moldova homsete parlamendi valimiste eel pöördumise, milles rõhutas, et Euroopa ootab demokraatlikku Moldovat. Nestori sõnul on Moldovas valmisolek viia läbi põhimõttelised uuendused, et ehitada üles poliitiliselt stabiilne, majanduslikult edukas ja õigusriigi põhimõtetest lähtuv nüüdisaegne riik. „See on teekond koju, Euroopasse," märkis Nestor. Vaatlejate sõnul seisab Moldova valiku ees, kas kalduda Venemaa või Euroopa Liidu poole. Viimased arvamusküsitlused näitavad, et seis on üsna tasavägine. Euroopa Liidu pooldajatel on väike ülekaal, aga kohalike asjatundjate sõnul on tulemust raske ennustada, sest väga palju on neid, kes ei ole veel oma otsust teinud. Moldovas on täna parlamendivalimised, selle tulemused peaksid näitama, kas rahvas valib Euroopa-meelse või Kremli-meelse riigi. Ukraina sündmused on poolte vastasseisu veelgi tugevdanud. Euroopa parlamendiliikme Urmas Paeti sõnul on valimispäev Moldovas pingeline. „See on väga põhimõtteline valik, eelkõige muidugi Moldova enda jaoks, et kas liigutakse edasi õigusriigi ja ja demokraatliku riigi, lääneriigi suunas või siis tõmmatakse taaskord Euroopa suunale pidurit ja võetakse tagasi suund siis Euraasia liidu ehk siis vene mõjusfääri. Kui vaadata seniseid avaliku arvamuse küsitlusi ja meeleolusid kohapeal, siis see valimispäev täna iseenesest saab olema väga pingeline. Kõik uuringud näitavad, et enam vähem pooleks on Moldova ühiskond selles osas jagunenud, nii et tegelikult see tänane tulemus ei ole väga selgelt ennustatav. Muidugi oleks väga väga soovitav, et Euroopa pool võidab, siis ühiskonna niiöelda sisemise tööga tuleb ikkagi kõvasti veel vaeva näha, et sellel oleks ka oluliselt suurem ühiskondlik toetus."*

Näited esialgses uudises olnud allika tsitaadi nii lisamisest kui eemaldamisest.

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): ... *Kuidas mõjutab valijate meeleolu see, et Rumeenial ei lähe Euroopa Liidus eriti hästi. Nad on endiselt kõige vaesem riik ja tihtipeale, kui on juttu korruptsioonist, kuritegevusest, sissejärndajatest, kes lähevad ainult sotsiaaltoetuste pärast ühte või riiki, tuuakse ikka esile Rumeenia. „Moldova inimeste jaoks niiöelda Euroopa eeskujuks Rumeenia ei ole päris kindlasti kohe mitte. Ja siit sammuke ka kõrvale vaadates. Mul õnnestus täna rääkida ka ühe valijaga, kes tuli Transistriast üle jõe just ja ta ütles, et ei, ka see, mis praegu Moldovas toimub, et ei ole ka neile sealpool kandis sugugi väga suureks eeskujuks, kuivõrd hinnatase on neil mõnevõrra madalam kui Moldovas ja ka töökohti jagub siiski rohkem."Kuidas on mõjutanud Ukraina sündmused ja Krimmi annekteerimine inimeste meeleolu? „See, mis Ukrainas toimus, on muidugi Moldova inimesi teinud väga tähelepanelikuks ja ka murelikuks, aga võib-olla kõige paremini loodetakse tegelikult jätkata niisugusel praegusel kursil, kus ei pöörata ennast väga ei ühele ega teisele poole, vaid üritatakse siis nagu hea sõber olla mõlema poolega ja näiteks siin on sotsialistid, kes on väga suured sõbrad ka Vladimir Putiniga ja nende väidetel ütles Putin neile päris täpselt, et kui nüüd Moldova hääletab õigesti, siis läheb Vene kaubanduse piir lahti kohe Moldova veinidele, Moldova puuviljadele. Praegu on see kõik ju suletud ja see mõjutab muidugi Moldova majandustegevust päris oluliselt, kahjuks.*

Muudetud uudis (välis, eemaldatud kui ka lisatud, sama sõnastus): *...Kuidas mõjutab valijate meeleolu see, et Rumeenial ei lähe Euroopa Liidus eriti hästi. Nad on endiselt kõige vaesem riik ja tihtipeale, kui on juttu korruptsioonist, kuritegevusest, sissejärndajatest, kes lähevad ainult sotsiaaltoetuste pärast ühte või riiki, tuuakse ikka esile Rumeenia. „Moldova inimeste jaoks niiöelda Euroopa eeskujuks Rumeenia ei ole päris kindlasti kohe mitte. Ja siit sammuke ka kõrvale vaadates. Mul õnnestus täna rääkida ka ühe valijaga, kes tuli Transistriast üle jõe just ja ta ütles, et ei, ka see, mis praegu Moldovas toimub, et ei ole ka neile sealpool kandis sugugi väga suureks eeskujuks, kuivõrd hinnatase on neil mõnevõrra madalam kui Moldovas ja ka töökohti jagub siiski rohkem." Kuidas on mõjutanud Ukraina sündmused ja Krimmi annekteerimine inimeste meeleolu? „See, mis Ukrainas toimus, on muidugi Moldova inimesi teinud väga tähelepanelikuks ja ka murelikuks, aga võib-olla kõige paremini loodetakse tegelikult jätkata niisugusel praegusel kursil, kus ei pöörata ennast väga ei ühele ega teisele poole, vaid üritatakse siis nagu hea sõber olla mõlema poolega ja näiteks siin on sotsialistid, kes on väga suured sõbrad ka Vladimir Putiniga ja nende väidetel ütles Putin neile päris täpselt, et kui nüüd Moldova hääletab õigesti, siis läheb Vene kaubanduse piir lahti kohe Moldova veinidele, Moldova puuviljadele. Praegu on see kõik ju suletud ja see mõjutab muidugi Moldova majandustegevust päris oluliselt, kahjuks.* *„Ei julge seda ennustust praegu välja öelda, et kuidas läheb, aga ma ei välista nagu küll midagi, võib-olla mingites suuremates keskustes, aga meil siin vähemalt täna päeval küll ei ole veel märku antud, et keegi kuskil võiks millegi niisugusega ka pärastpoole hakkama saama. Seda tähelepanelikumal moel peavad sellesse suhtuma kohalikud politseinikud. Pean ütlema, neid on tegelikult täna linnas suhteliselt vähe näha, neid oli ...s vähe näha kui ka ka praegu siin Rezinas."*

Lisa 7 (järg)

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *... „Jah, et siiamaani on meil siis toimunud alati muudatused. Eelmistel valimistel kõige suurem valimisringkond oli Harju- ja Raplamaa, seal oli siis 14 mandaati, kui nüüd sama ringkondade struktuur oli meil aastal 2003, siis tol ajal oli Harju- ja Raplamaal 12 mandaati. Ja kõige väiksem on siis Lääne-Virumaa, kus on 5 mandaati.“*
Väär on arvata, et seega Tallinn või Tartu iseseisvate ringkondadena ebaõiglaselet palju mandaate saaks. „Eelmistel valimistel näiteks võidumehed olid siis ühelt poolt Saare-, Hiiu- ja Läänemaa, kes tegelikult sai 2 kohta riigikokku rohkem, kui neid arvutatud mandaate oli. Ja teiseks Järva- ja Viljandimaa, kus oli samuti 2 kohta rohkem. Lääne- ja Saaremaa, Hiiumaal kandideerinud kandidaadid oli erakondade üleriigilises nimekirjas väga kõrgel kohal ja tänu sellele ei tulnud enam arvesse mitte see regionaalne printsiip, ringkondlik printsiip, vaid nende kõrge koht üleriigilises nimekirjas.“ Alates reedest hakkab valimiskomisjon vastu võtma valimisnimekirju ja dokumente kandideerimise kohta, milleks on aega kuni 15. jaanuarini. Tuleva aasta valimisteks on riigikogu alandanud kandideerimiskautsjoni suurust kahelt alampalgalt ühele ehk 355 eurole kandidaadi kohta. Seega täie nimekirjaga kandideeriv organisatsioon peab kõigi 125 kandidaadi eest maksma kautsjoni 90000 asemel 45000 eurot. Järgmise tähtsa kuupäevana toob valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu välja valijate registri sulgumise jaanuari lõpus. „Ja siis selle seisuga koostatakse valijate nimekirjad. Siis saadetakse valijatele valijakaardid. Mina soovitan kõikidel eesti.ee keskkonnas tellida endale elektrooniline valijakaart. Seejärel siis 10 päeva ennem valimispäeva algab siis eelhääletamine, samal ajal toimub ka siis elektrooniline hääletamine. Ja valimispäev on 1. märtsil 2015. Nii lihtne see ongi.“...

Muudetud uudis (sise, eemaldatud kui ka lisatud, uus sõnastus): *... „Jah, et siiamaani on meil siis toimunud alati muudatused. Eelmistel valimistel kõige suurem valimisringkond oli Harju- ja Raplamaa, seal oli siis 14 mandaati, kui nüüd sama ringkondade struktuur oli meil aastal 2003, siis tol ajal oli Harju- ja Raplamaal 12 mandaati. Ja kõige väiksem on siis Lääne-Virumaa, kus on 5 mandaati.“*
Väär on arvata, et seega Tallinn või Tartu iseseisvate ringkondadena ebaõiglaselet palju mandaate saaks. „Eelmistel valimistel näiteks võidumehed olid siis ühelt poolt Saare-, Hiiu- ja Läänemaa, kes tegelikult sai 2 kohta riigikokku rohkem, kui neid arvutatud mandaate oli. Ja teiseks Järva- ja Viljandimaa, kus oli samuti 2 kohta rohkem. Lääne- ja Saaremaa, Hiiumaal kandideerinud kandidaadid oli erakondade üleriigilises nimekirjas väga kõrgel kohal ja tänu sellele ei tulnud enam arvesse mitte see regionaalne printsiip, ringkondlik printsiip, vaid nende kõrge koht üleriigilises nimekirjas.“ Alates reedest hakkab valimiskomisjon vastu võtma valimisnimekirju ja dokumente kandideerimise kohta, milleks on aega kuni 15. jaanuarini. Tuleva aasta valimisteks on riigikogu alandanud kandideerimiskautsjoni suurust kahelt alampalgalt ühele ehk 355 eurole kandidaadi kohta. Seega täie nimekirjaga kandideeriv organisatsioon peab kõigi 125 kandidaadi eest maksma kautsjoni 90000 asemel 45000 eurot. Järgmise tähtsa kuupäevana toob valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu välja valijate registri sulgumise jaanuari lõpus. „Ja siis selle seisuga koostatakse valijate nimekirjad. Siis saadetakse valijatele valijakaardid. Mina soovitan kõikidel eesti.ee keskkonnas tellida endale elektrooniline valijakaart. Seejärel siis 10 päeva ennem valimispäeva algab siis eelhääletamine, samal ajal toimub ka siis elektrooniline hääletamine. Ja valimispäev on 1. märtsil 2015. Nii lihtne see ongi.“...

... Jaotamise aluseks on hääleõiguslike kodanike arv 1. novembri seisuga. Valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu ütles, et võrreldes eelmiste, 2011. aasta riigikogu valimistega, saavad kaks ringkonda mandaadi juurde ja kahel jääb vähemaks. „Valimisringkond nr 2, mis hõlmab Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosa, sai ühe mandaadi juurde. Samuti valimisringkond nr 9, mis siis hõlmab Tartumaad ja Jõgevamaad, sai ühe mandaadi juurde. Nüüd Ida-Viru valimisringkond sai ühe mandaadi vähem ja samuti vähenes mandaatide arv Järva- ja Viljandimaa valimisringkonnas.“ Valimismandaatide jaotus muutub vastavalt sellele, kuhu valijad kolivad. Kõigis maakondades on elanikke vähemaks jäänud. Alo Heinsalu sõnul on aga peaaegu kaks korda suurenenud välismaal valijate arv. Kuigi Tallinna elanike arv üha kasvab, ei ole siiski karta, et Tallinna valijad üksi riigikogu koosseisu paika saavad panna. „Harju- ja Raplamaa valimisringkond on meil tõesti kõige suurem, siin muutust ei toimunud, aga seal on siis 14 mandaati. Ja Tallinnas on teatavasti meil siis kolm valimisringkonda ja ühtekokku on seal siis 29 mandaati. Siin Tallinn sai siis ühe mandaadi rohkem, nii et kokkuvõttes on siiski Harju, Rapla ja Tallinna osatähtsus alla poole. Me peame muidugi arvestama ka sellega, et mandaatide jaotus ei tähenda seda, et nii palju täpselt ka riigikogu liikmeid valitakse nendest ringkondadest, kuna meil 20% kohtadest jaotatakse kompensatsioonimandaatide alusel, siis on siin alati lõppkokkuvõttes, kui me vaatame kohti riigikogus, mingi nihe. Näiteks eelmine kord sai Tallinn

tegelikult esindatuse riigikogus ühe koha võrra vähem, kui oli arvutatud mandaate. Nii et tegelikult me näeme seda kõik peale seda, kui valimistulemus on selgitatud.“

Lisa 8. Uuelt allikalt tsitaadi lisamise näited

Näited ühe uue allika tsitaadi lisamise kohta. Lisatud tekst on punast värvi.

Esialgne uudis (sise): *... Äli Leijen. „Tuleb paremini integreerida neid õpinguid. Selles mõttes, et mitte lihtsalt, et praktikat juurde või et praktika kohe hästi õpingute algusesse, vaid pakkuda hästi palju võimalusi üliõpilastele, kuidas seostada seda teadmist, mida siis tutvustatakse neile õppeainetes, sellistes teoreerilistes õpingutes ja siis nende põhjal töötada välja konkreetsemad ülesanded, mida nad saavad siis praktikas rakendada ja nende ülesannete kaudu siis hästi palju juba seostada.“*
Ainealaste ja didaktiliste teadmiste ühendamine võib kaasa aidata ka sellele, et noorte õpetajate tunniplaneerimine muutub tõhusamaks. Tartu Ülikooli haridusuuringute nooremteadur Ingrid Koni selgitab. „Ma ise olin ka üks hetk algaja õpetaja üldhariduskoolis, siis tegelikult kui aus olla, põhirõhk planeerimisel lähebki sellisele nagu aine sisu tundmaõppimisele, sellise tunnikonspekti koostamisele, aga tegelikult nagu väga paljud muud asjad jäävad tähelepanuta, et tegelikult peaks rohkem mõtlema selle peale, et millised on õpilased minu klassis, millised on nende motivatsioonitase, et kuidas ma saaksin seda tõsta. Kuidas hinnata, mis oleks kõige nagu mõistlikum lahendus.“ ...

Muudetud uudis (sise, sama, lisatud): *... Äli Leijen. „Tuleb paremini integreerida neid õpinguid. Selles mõttes, et mitte lihtsalt, et praktikat juurde või et praktika kohe hästi õpingute algusesse, vaid pakkuda hästi palju võimalusi üliõpilastele, kuidas seostada seda teadmist, mida siis tutvustatakse neile õppeainetes, sellistes teoreerilistes õpingutes ja siis nende põhjal töötada välja konkreetsemad ülesanded, mida nad saavad siis praktikas rakendada ja nende ülesannete kaudu siis hästi palju juba seostada. Et mitte lihtsalt ainult praktika juurdetoomine ei aita, vaid see, et need ülesanded oleks sellised, mis aitavad seda paremini seostada ja mõtestada.“*
Tartu Ülikooli üldpedagoogika professor Edgar Krull selgitab just viimasel ajal kasutusse võetud tuumpraktika mõistet. „Valitakse siis neid praktika ülesandeid hästi läbimõeldud, mis aitaksid kõige olulisemaid, noh, teoreetilisi seisukohti siis siduda praktikaga. Siis see praktikajuhendaja valdab seda teoreetilist seisukohta ja tähendab siis tema praktika käigus tuletab meelde, aitab läbi mõelda, et vot, kuidas mingi üldisem seisukoht avaneb vot selles konkreetses olukorras.“
Ainealaste ja didaktiliste teadmiste ühendamine võib kaasa aidata ka sellele, et noorte õpetajate tunniplaneerimine muutub tõhusamaks. ...

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus*):* ... *Nüüd on küsimus selles, kas mõlemad osapooled keeravad niiöelda kella tagasi või on võimalik siiski mingisugusele kokkuleppele jõuda. Ning isegi kui kokkulepe sünnib, olgu see siis kohe või varsti, pole ka kindel, et president Barack Obama suudab sellele saada USA kongressi heakskiidu, arvestades, kuivõrd vaenulikult on mitmed tema enda parteikaaslased sellesse suhtunud, opositsioonierakonnast vabariiklastest, rääkimata. Lauri Tankler, Washington.*

Muudetud uudis (välis, lisatud, sama sõnastus): ... *Nüüd on küsimus selles, kas mõlemad osapooled keeravad niiöelda kella tagasi või on võimalik siiski mingisugusele kokkuleppele jõuda. ... Barack Obama: „Kokkulepe tähendaks ühe suure mure kadumist ja ehk ühe pika protsessi algust, kus Iraani suhe mitte ainult meiega, vaid Iraani suhe maailma ja oma naabritega hakkab muutuma. Iraan ei ole selline nagu Põhja-Korea, mis on täielikult isoleeritud ülejäänud maailmast ja täiesti düsfunktsionaalne. Iraanil on võimalus päriselt edukas olla. Ma arvan, et president Rouhani sooviks kasutada seda võimalust, kuid lõppude lõpuks peab ta tegelema ka riigi sisepoliitikaga ja tema ei ole see lõplik otsustaja Iraanis, selleks on Iraani kõrgeim juht, mitte president.“ Ning isegi kui kokkulepe sünnib, olgu see siis kohe või varsti, pole ka kindel, et president Barack Obama suudab sellele saada USA kongressi heakskiidu, arvestades, kuivõrd vaenulikult on mitmed tema enda parteikaaslased sellesse suhtunud, opositsioonierakonnast, vabariiklastest, rääkimata. Lauri Tankler, Washington*

Näide kahe või enama uue allika tsitaadi lisamise kohta.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Eesti suurtest üleriigilistest lehtedest viimasena ei saa ka Postimeest enam internetis tasuta lugeda. Sissetulevad pressiteated ja muud sellised uudised jäävad endiselt kättesaadavaks, kuid mis muutus?*

Selgitas „Terevisioonis“ Postimehe peatoimetaja Merit Kopli. „Juba väga palju aastaid ei ole Postimees ju kogu paberlehe sisu kohe online´i pannud tasuta kättesaadavaks, et me oleme paberlehe lugusi avaldand hiljem, avaldand lühendatult, et nüüd võib öelda, et me avaldame veelgi vähem paberlehe lugusid tasuta veebis, selleks, et kaitsta, põhimõtteliselt kaitsta meie lojaalseid tellijaid, sest et kui nemad ikkagi maksavad lehe eest, siis põhimõtteliselt oleks nende suhtes ebaõiglane avaldada sama materjal veebis tasuta.“ ...

Muudetud uudis (sise, sama sõnastus): *Eesti suurtest üleriigilistest lehtedest viimasena ei saa ka Postimeest enam internetis tasuta lugeda. Uku Toom jätkab sel teemal. Tegelikult on tegevus selles suunas kestnud juba mõnda aega, selgitas „Terevisioonis” Postimehe peatoimetaja Merit Kopli. „Juba väga palju aastaid ei ole Postimees ju kogu paberlehe sisu kohe online´i pannud. ... „*

Küsisin hinnangut sellele suundumusele ka Ajalehtede Liidu tegevjuhilt Mart Raudsaarelt. „Mina suhtun tendentsisse positiivselt, sellepärast, et omal ajal tegi ajakirjandus ju vea, hakates oma sisu tasuta internetis jagama ja seega ka just siis kasvatades lugejaskonna ootust, et sisu on võimalik saada tasuta, aga seda ei ole ju võimalik toota tasuta. Nii et täiesti loomulik on, et ühel hetkel tuli see viga ära parandada. Ega ju lugejaskond liigub üle digimaailmasse, aga ma arvan, et õigus on nendel, kes on võtnud sellise seisukoha, et ei ole vahet, kas lugeja loeb lehe sisu digikanalist ehk siis nutitelefonist või tahvelarvutist või ta loeb seda paberlehest, et et tellijad on ühesugused ja tellijad saavad kõike soovi korral, nii digiversiooni kui paberversiooni.”

Ning veel üks arvamus, Eesti Ekspressi peatoimetaja Allar Tankler. „Üldiselt on mõistlik, et väärt ajakirjanduse eest peab maksma raha. Seda, kas konkreetselt nüüd Postimehe puhul, kas see on nende jaoks hea strateegia, seda on raskem hinnata, sest ma arvan, et uudisajakirjanduse, klassikalise uudisajakirjanduse puhul on inimestel tekkinud tänaseks väga suur ootus, et et uudiseid peaks olema tasuta igalt poolt saada. Ekspressi strateegia on siiamaani olnud see, et me pidevalt näeme vaeva selleks, et et tõmmata vahet sisse nendel lugudel, mida saab tasuta ja siis sellisel süveneval, uurivamal ajakirjandusel, mille eest peab maksma nii nagu vanadel headel aegadel.” ...

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *USA Missouri osariigi vandekohus otsustas, et ei esita politseiohvitser Darren Wilsonile süüdistust mustanahalise teismelise Michael Browni surmavalt haavamise eest tänavu augustis St. Louis´i äärelinnas Fergusonis. Valget Wilsonit võinuks oodata süüdistus esimese või teise astme mõrvas või surma põhjustamises. Browni perekond teatas, et on vandekohtu otsuses sügavalt pettunud, kuid kutsus inimesi vaoshoitusele. Sama palve esitas ka USA president Barack Obama. Kohtuotsuse väljakuulutamise järel kogunesid aga sajad protestijad Fergusoni politseijaoskonna ette. Fergusoni politsei teatel hakkasid osad meeleavaldajatest autosid lõhkuma ja nende vastu kasutati pisargaasi. Mustanahalise Michael Browni surm põhjustas nädalaid kestnud vägivaldseid rahutusi ja üleriigilise debati politsei taktikast ja rassisuhetest.*

Muudetud uudis (välis, sama sõnastus): *USA Missouri osariigi vandekohus otsustas, et ei esita politseiohvitser Darren Wilsonile süüdistust mustanahalise teismelise Michael Browni surmavalt haavamise eest tänavu augustis Fergusonis.*
Otsus vallandas protestid paljudes USA linnades, mis Fergusonis muutusid vägivaldseks. Kristi Sobakult lähemalt. ... Osad neist hakkasid autosid ja poodide vaateaknaid lõhkuma, oli kuulda ka laske. Kohalikke ärisid rüüstatakse ja süüdatakse põlema, Fergusoni tänavatel on CNNi andmetel nii palju tulekahjusid, et linna tuletõrjujatel pole piisavalt jõude kõigi tulekolleteni jõudmiseks. ...
Mustanahaline newyorklane Shamilia McBean nimetas kohtuotsust rohkem kui rahutuks tegevaks. „See teeb haiget, laastab moraalset ja paneb kahtlema selle koha materjalis, kus olen üles kasvanud ja selles, kas saan siin elada.“ Teismeline Brooklyni elanik rääkis, et tal on palju omavanuseid tumedanahalisi meessoost sõpru, keda võidakse nüüd kohtuotsust vaadates iga hetk tulistama hakata. „Lihtsalt sellepärast, et nad kõnnivad vales naabruskonnas ja kannavad kapuutsi või näevad välja ähvardavad või neid võetakse sellisena. See on minu jaoks hirmutav, sest need on minu sõbrad, inimesed, kellest ma hoolin ja kes ilmselgelt pole mingiks ohuks.“

Lisa 8 (järg)

17aastane õpilane Caroline Wallis pidas naeruvääärseks, et ohvitser Wilsonile ei esitatud isegi süüdistust. „Tema üle ei peeta isegi õiglast kohtuprotsessi, teda võidaks mõista süüdi või õigeks, aga kui ta läbiks õiglase kohtuprotsessi, on kindlasti piisavalt tõendeid, et ta süüdi mõista. „ ...

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Tänasel kodanikupäeval tunnustas kultuuriminister Urve Tiidus Aasta kodaniku tiitliga tantsupedagoogi ja õpetajat Ilma Adamsoni. Ilma Adamson alustas oma tantsualast tegevust tantsijana tantsutaat Ulo Toomi käe all. Tantsujuhina töötab ta ligi 45 aastat. Ta on olnud seotud mitmete tantsuansamblitega, millest tuntuim on tantsuansambel „Sõprus“. Ilma Adamson on olnud mitmete üld- ja koolinoorte tantsupidude üldjuht ning 93. aastal ka tantsupeo pealavastaja.*

Muudetud uudis (sise, uus sõnastus): *Eesti Tervishoiumuuseumis tunnustati inimesi, kes on andnud panuse Eesti ühiskonna ellu ja kuulutati välja aasta kodanik 2014. Uku Toom käis kohal.*
Täna õhtul tunnustati rahvadiplomaate, anti üle kodanikujulguse ja kodanikupäeva aumärgid. Ühesõnaga peeti meeles mitme valdkonna väärikaid ja julgeid kodanikke. Kõigist nendest inimestest võiks pikalt rääkida, aga õhtu kulminatsioon oli siiski Aasta Kodaniku väljakuulutamine ja see hetk, kui sõna sai kultuuriminister Urve Tiidus. „Mul on väga suur au, hea meel, kuulutada Ilma Adamson aasta kodanikuks 2014.“ Ning minister jätkas. „Ilma Adamson on eesti üks tuntumaid ja staažikamaid rahvatantsuõpetajaid ja tema elu on saatnud tants, võib öelda ka liikumine. 62 aastat on ta olnud tantsupedagoog, juhatanud 12 rahvatantsurühma Tallinnas, Haapsalus, Harjumaal, tuntumad nendest on võib-olla „Sõprus“ ja „Tuisuline“, aga neid on veel ja ta on olnud nende kunstiline juht ja peaballettmeister. Ta on ise loonud tantse, 90 tantsu tervelt, pannud inimesi ühes sammus astuma, ühes rütmis astuma, kunstilist elamust looma. See kõik nõuab tõsist harjutamist ja füüsilist vastupidamist ja sellise liikumise eest saab seista üks väga tõeline professionaal ja tantsu üdini armastav inimene, aga ka väga hea kodanik.“
Pääsesin samuti Aasta Kodanikule ligi ning küsisin selle ajakirjanike traditsioonilise küsimuse, milline on tunne sel pidulikul hetkel? „Noh, see on väga ülev tunne, sellepärast, et esiteks ta ei tõmba mitte kokku, mis tehtud on, aga see innustab veel rohkem edasi minema ja edasi tegema ja loomulikult on ta niisugune, mis läheb väga hinge, väga südamesse, et sind on märgatud, sind on tunnustatud ja veel sellise nimega – aasta kodanik. Ma teen seda tööd rõõmuga ja mulle meeldib see, aga see on siiski osa Eesti rahvuskultuurist ja Eesti, ma ütleksin, identiteet, rahvatants ja niisugune tants.“

Lisa 9. Diktori teksti sõnade/lausete/lõikude lisamise/eemaldamise näited

Näiteid diktori teksti üksikute sõnade/lauset/lõikude lisamisest ja diktori tekstist üksikute sõnade/lausete/lõikude eemaldamisest. Lisatud tekst on märgitud punasega ja eemaldatud tekst on alla joonitud.

Näited uudiste kohta, kuhu on lisatud diktori teksti üksikuid sõnu/lauseid.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... Tartusse jõuab mööda nelja riiki rändavfestival Luulesõit. Tänavused Luulesõitjad on Jan Kaus Eestist, Miia Toivio Soomest, Kārlis Vērdiņš Lätist ja Gunnar Wærness Norrast. Juba kaheksandat korda toimuva Luulesõidu ...*

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *... Tartusse jõuab täna mööda nelja riiki rändavfestival Luulesõit. Tänavused Luulesõitjad on Jan Kaus Eestist, Miia Toivio Soomest, Kārlis Vērdiņš Lätist ja Gunnar Wærness Norrast. Juba kaheksandat korda toimuva Luulesõidu ...*

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *... Kõik suuremad parteid on aga meetmete vastu, sest nende sõnul mõjub see majandusele halvasti. 25% Šveitsi tööjõust on välismaine ja ettevõtjad tahavad välisriikidest spetsialiste palgata.*

Muudetud uudis (välis, lisatud, sama sõnastus): *... Kõik suuremad parteid on aga meetmete vastu, sest nende sõnul mõjuks see majandusele halvasti. 25% Šveitsi tööjõust on välismaalased ja ettevõtted tahavad palgata oskustega tööjõudu ka mujalt Euroopast välisriikidest. Arvamusküsitluste järgi tuleb hääletus üsna tasavägine.*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Tänasel kodanikupäeval tunnustas kultuuriminister Urve Tiidus Aasta kodaniku tiitliga tantsupedagoogi ja õpetajat Ilma Adamsoni. Ilma Adamson alustas oma tantsualast tegevust tantsijana tantsutaat Ulo Toomi käe all. Tantsujuhina töötab ta ligi 45 aastat. Ta on olnud seotud mitmete tantsuansamblitega, millest tuntuim on tantsuansambel „Sõprus“. Ilma Adamson on olnud mitmete üld- ja koolinoorte tantsupidude üldjuht ning 93. aastal ka tantsupeo pealavastaja.*

Muudetud uudis (sise, lisatud, uus sõnastus): *Tänasel kodanikupäeval tunnustas kultuuriminister Urve Tiidus Aasta kodaniku tiitliga tantsupedagoogi ja õpetajat Ilma Adamsoni. Ilma Adamson alustas oma tantsualast tegevust tantsijana tantsutaat Ulo Toomi käe all. Tantsujuhina töötab ta ligi 45 aastat. Ta on olnud seotud mitmete tantsuansamblitega, millest tuntuim on tantsuansambel „Sõprus“. Ilma Adamson on olnud mitmete üld- ja koolinoorte tantsupidude üldjuht ning 93. aastal ka tantsupeo pealavastaja.*

Eesti Tervishoiumuuseumis tunnustati inimesi, kes on andnud panuse Eesti ühiskonna ellu ja kuulutati välja aasta kodanik 2014. Uku Toom käis kohal. (eemaldatud terve lõik diktori teksti ja lisatud üksikud laused).

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Venemaa Keskpank teatas, et oodata on inflatsiooni hüppelist tõusu ja see on üsna ohtlik. Praegu otsitakse võimalusi olukorra stabiliseerimiseks. Rubla kurss langes sel nädalal dollari suhtes pool protsenti. Ühe dollari eest saaks nüüd 46,44 rubla. Vene rubla on tänavu dollari suhtes oluliselt nõrgenenud. Langenud toornafta hind ja lääneriikide poolt Venemaale kehtestatud sanktsioonid on vähendanud investeeringuid Venemaale ja samuti Vene eksporti.*

Muudetud uudis (välis, lisatud, uus sõnastus): *Venemaa Keskpank teatas, et oodata on inflatsiooni hüppelist tõusu ja see on üsna ohtlik. Praegu otsitakse võimalusi olukorra stabiliseerimiseks. Rubla kurss langes sel nädalal*

dollari suhtes pool protsenti. Ühe dollari eest saaks nüüd 46,44 rubla. Vene rubla on tänavu dollari suhtes oluliselt nõrgenenud. Langenud toornafta hind ja lääneriikide poolt Venemaale kehtestatud sanktsioonid on vähendanud investeeringuid Venemaale ja samuti Vene eksporti.

Venemaa asevälisminister Aleksei Meškov kutsus Euroopa Liitu üles sanktsioone tühistama, lubades vastasel juhul vastumeetmete lainet. Ta ütles Interfaxi teatel, et Venemaa ei oota oma Euroopa partneritelt midagi. „Ainus, mida me ootame on see, et lõppeks mõttetute sanktsioonide spiraal ning igasugused nimekirjad tühistataks, siis võime ka meie tühistada oma nimekirjad," ütles Venemaa asevälisminister. (eemaldatud terve lõik diktori teksti ja lisatud üksikud laused)

Näited uudiste kohta, kust on eemaldatud üksikuid sõnu/lauseid diktori tekstist. Eemaldatud tekst on alla joonitud.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *...Ülle Madise on tunnustatud riigiõiguslane, sihikindel jurist, kellele on iseloomulikud objektiivne vaade, täpne sõna ja lepitav hoiak ning kes tajub selgelt kaasaegse ühiskonna vajadusi. Senise õiguskantsleri Indrek Tederi ametiaeg lõppeb märtsis 2015.*

Muudetud uudis (sise eemaldatud, sama sõnastus): *... Ülle Madise tunnustatud riigiõiguslane, sihikindel jurist, kellele on iseloomulikud objektiivne vaade, täpne sõna ja lepitav hoiak ja kes tajub selgelt kaasaegse ühiskonna vajadusi. Senise õiguskantsleri Indrek Tederi ametiaeg lõppeb märtsis 2015.*

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Moldovas on täna parlamendivalimised, selle tulemused peaksid näitama, kas rahvas valib Euroopa-meelse või Kremli-meelse riigi. Ukraina sündmused on poolte vastasseisu veelgi tugevdanud. Euroopa parlamendiliikme Urmas Paeti sõnul on valimispäev Moldovas pingeline. ...*

Muudetud uudis (välis eemaldatud, sama sõnastus): *Moldovas on täna parlamendivalimised, selle tulemused peaksid näitama, kas rahvas valib euroopa-meelse või Kremli-meelse riigi. Ukraina sündmused on poolte vastasseisu veelgi tugevdanud. Euroopa parleamendiliikme Urmas Paeti sõnul on valimispäev Moldovas pingeline. ...*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Alustame siis sellest, et valimised lähenevad ja vabariigi valimiskomisjon valmistub samuti valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt. ...*

Muudetud uudis (sise, lisatud, uus sõnastus): *Alustame siis sellest, et valimised lähenevad ja vabariigi valimiskomisjon valmistub samuti valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt. ...(eemaldatud üksikud laused diktori tekstist ja lisatud uus lõik diktori teksti)*

Vabariigi valimiskomisjon sai täna mandaatide jagamiseks rahvastikuregistri andmed valijate arvu kohta tuleva aasta märtsis toimuvatel riigikogu valimistel. 1. novembri seisuga on hääleõiguslikke Eesti kodanikke kokku 979 910. Maakondade kaupa on kõige rohkem valijaid Harjumaal, arvestamata Tallinna linna, Tartumaal ja Pärnumaal. Alaliselt välisriikides elavaid hääleõiguslikke Eesti kodanikke on 76 488. Enne valimisi saab iga valija valijakaardi infoga selle kohta, kus, kuidas ja millal on võimalik hääletada. Siseministeerium soovitab aga paberil saadetava valijakaardi asemel tellida elektrooniline ehk e-valijakaart. Seda saab teha läbi netilehe www.eesti.ee/portaal/valimised.eabi või internetipanga kaudu. Need, kes e-valijakaardi tellinud juba varasemalt ei pea seda uuesti tegema. Hääletama minnes ei ole vaja valijakaarti kaasa võtta. Riigikogu valimised toimuvad 1. märtsil 2015, eelhääletamine ja e-hääletamine algab 19. veebruaril.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Moldovas on täna parlamendivalimised, selle tulemused peaksid näitama, kas rahvas valib euroopa-meelse või Kremli-meelse riigi. Euroopa parleamendiliikme Urmas Paeti sõnul on valimispäev Moldovas pingeline. „See on väga põhimõtteline valik, eelkõige muidugi Moldova enda jaoks, et kas liigutakse edasi õigusriigi ja ja demokraatliku riigi, lääneliku riigi suunas või siis tõmmatakse taaskord Euroopa suunale pidurit ja võetakse tagasi suund siis Euraasia liidu ehk vene mõjusfääri. ..." ...*

Muudetud uudis (välis, lisatud, uus sõnastus): *Moldovas on täna parlamendivalimised, selle tulemused peaksid näitama, kas rahvas valib euroopa-meelse või Kremli-meelse riigi. Euroopa parleamendiliikme Urmas Paeti sõnul*

on valimispäev Moldovas pingeline. „See on väga põhimõtteline valik, eelkõige muidugi Moldova enda jaoks, et kas liigutakse edasi õigusriigi ja ja demokraatliku riigi, lääneliku riigi suunas või siis tõmmatakse taaskord Euroopa

suunale pidurit ja võetakse tagasi suund siis Euraasia liidu ehk vene mõjusfääri. ...” ... (eemaldatud mõned laused diktori teksti, lisatud uus lõik diktori tekstiga).

Moldovas algasid parlamendivalimised. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et rahvas on lõhenenud. Nii Euroopa Liidu kui Kremli suunas liikumise pooldajaid on enam vähem võrdselt. Vaatlejad märgivad, et Moldova on ratifitseerinud ulatusliku poliitilise ja kaubandusliku kokkuleppe Euroopa Liiduga ning Moldova elanikud saavad viisavabalt Euroopa Liitu reisida, mistõttu on raske ette kujutada, et mistahes uus juhtkond võiks populaarsust saavutada tagasipöördega Moskva suunas. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et parima tulemuse võivad saavutada opositsioonis olevad kommunistid, eesotsas kunagise presidendi Vladimir Vorononiniga. Vanem põlvkond seostab teda mineviku stabiilsete aegadega. Kuigi kommunistid panustavad headele suhetele Moskvaga ja on lubanud assotsiatsioonileppe Euroopa Liiduga üle vaadata, et kodumaist toodangut paremini kaitsta, toetavad ka nemad siiski lõimumist Euroopaga. Moldova valimiste esialgseid tulemusi on oodata kesköö paiku.

Näited uudiste kohta, kuhu on nii lisatud üksikuid sõnu/lauseid diktori teksti kui ka kus on diktori tekstist eemaldatud üksikuid sõnu/lauseid ühes ja samas uudises.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Tallinna kaitseliitlased peavad Murru ja Rummu vangla endistel aladel linnavõitluse õppust „Põhjatäht”. Õppuse ülema Põhja kompanii pealiku leitnant Tanel Järveti sõnul on oodata koralikku linnavõitlust, vastutegevuses osaleb ka Tallinna maleva soomustransportöör. Õppusele liikuvad ja sealt naasvad kolonnid võivad mõnevõrra häirida Paldiski maanteel liiklejaid.*

Muudetud uudis (sise, sama sõnastus): *Tallinna kaitseliitlased peavad Murru ja Rummu vangla endistel aladel linnavõitluse õppust „Põhjatäht”. Õppuse ülema Põhja kompanii pealiku leitnant Tanel Järveti sõnul on oodata koralikku linnavõitlust, vastutegevuses osaleb ka Tallinna maleva soomustransportöör. Õppusele liikuvad ja sealt naasvad kolonnid võivad mõnevõrra häirida Paldiski maanteel liiklejaid. Täna ja homme kasutatakse õppuste alal ka imitatsiooni vahendeid. Kaitseliit loodab kaaskodanike mõistvale suhtumisele.*

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Naftat eksportivate riikide organisatsiooni ehk OPECisse kuuluvad Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on kokku leppinud, et tänasel OPECi kohtumisel Viinis ei otsustata toodangu mahtu vähendada. Seda ütles uudisteagentuurile Reuters ühe Pärsia lahe äärse OPECi liikmesriigi esindaja. Saudi-Araabia naftaminister Aylar Naimi kinnitas, et Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on jõudnud üksmeelele, kuid ei täpsustanud kokkuleppe sisu. Prenti toornafta barreli hind on langenud tänases kauplemises Aasias rohkem kui dollari võrra. Hind langes kauplemises ka 76 dollari ja 28 sendini, mis oli viimase nelja aasta madalaim tase.*

Muudetud uudis (välis, sama sõnastus): *Naftat eksportivate riikide organisatsiooni ehk OPECisse kuuluvad Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on uudisteagentuuri Reutersi andmeil kokku leppinud, et tänasel OPECi kohtumisel Viinis otsustatakse mitte vähendada toodangu mahtu.*

Seda kinnitas uudisteagentuurile ühe Pärsia lahe äärse OPECi liikmesriigi esindaja. Saudi-Araabia naftaminister Aylar Naimi ütles, et Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on jõudnud üksmeelele, kuid ei täpsustanud kokkuleppe sisu. Prenti toornafta barreli hind on langenud tänases kauplemises Aasias rohkem kui dollari võrra. Hind langes kauplemises ka 76 dollari ja 28 sendini, mis oli viimase nelja aasta madalaim tase. Swedbanki peaökonomist Tõnu Merzina ütles „Terevisioonis“, et suurimad trumbid on praegu Saudi Araabia käes. „Saudi Araabia on OPECi kõige suurem naftatootja ja üks põhjus, üks peamine põhjus, miks praegu nafta hind nii madal on, on sellepärast, et USA on väga kiiresti oma nafta tootmist suurendanud. Näiteks eelmisel aastal suurendas USA, kes on maailma kõige suurem nafta tootja tegelikult ja ka väga suur tarbija, suurendas oma nafta tootmist üle 10%. Samal ajal Saudi-Araabia ei taha oma turuosa käest ära lasta.“

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Riigikogu valimiste 101 mandaati jagunevad valimisringkondade vahel sõltuvalt elanike arvust. Täna esitab siseministeerium valimiskomisjonile lõpliku mandaatide arvu eri ringkondades. Jürgen Klemm räägib lähemalt. ....*

Muudetud uudis (sise, nii lisatud kui eemaldatud, sama sõnastus): *Riigikogu valimiste 101 mandaati jagunevad valimisringkondade vahel sõltuvalt elanike arvust. Täna esitab siseministeerium valimiskomisjonile lõpliku mandaatide arvu eri ringkondades. Jürgen Klemm räägib lähemalt.*

Vabariigi valimiskomisjon valmistub riigikogu valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt. ...

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Riigikogu valimiste 101 mandaati jagunevad valimisringkondade vahel sõltuvalt elanike arvust. Täna esitab siseministeerium valimiskomisjonile lõpliku mandaatide arvu eri ringkondades. Jürgen Klemm räägib lähemalt.*

Muudetud uudis (sise, nii lisatud kui eemaldatud, uus sõnastus): *Riigikogu valimiste 101 mandaati jagunevad valimisringkondade vahel sõltuvalt elanike arvust. Täna esitab siseministeerium valimiskomisjonile lõpliku mandaatide arvu eri ringkondades. Jürgen Klemm räägib lähemalt.*

Vabariigi valimiskomisjon valmistub riigikogu valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt.

Näited uudiste kohta, kuhu on lisatud diktori lõik/lõigud.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... Nii juhtubki, et uus laen mitte ei lahenda probleemi, vaid lükkab selle plahvatumist edasi. Inimese laenukohustuste avalikustamine oleks päästerõngaks nii pankadele, inimestele endile kui ka ühiskonna üldisele laenuvõtmise moraalile.*

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *... Nii juhtubki, et uus laen mitte ei lahenda probleemi, vaid lükkab selle plahvatamist edasi. Inimese laenukohustuste avalikustamine oleks päästerõngaks nii pankadele, inimestele endile kui ka ühiskonna üldisele laenuvõtmise moraalile.*

Ja Bigbanki hinnangul vaevlevad Eesti inimesed finantslaiskuse käes. Inimesed ei viitsi võtta alternatiivseid laenupakkumisi, maksavad seetõttu oluliselt kõrgemat intressi ning kaotavad väga palju raha. Vaid 11% inimestest küsib Emori uuringu andmetel väikelaenu puhul kodupanga kõrval alternatiivset pakkumist.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *President Toomas Hendrik Ilves kirjutas täna alla otsusele kuulutada välja riigikogu järgmise 13. koosseisu valimised 1. märtsil 2015.*

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *President Toomas Hendrik Ilves kuulutas täna välja järgmise aasta märtsis toimuvad riigikogu valimised. Ilves ütles meie uudisteportaalile antud usutluses, et seekordseid valikuid tehes tuleks keskenduda Eesti tulevikule. Ilves nimetas väga olulise teemana julgeolekut. Ta ütles, et parim vaktsiin mistahes välisohu vastu on me endi sügav veendumus, et Eesti riik on õige ja õiglane ning meile rahvana ja ühiskonnana ainuvõimalik ja parim valik. Teise teemana tõi Ilves välja riigireformi temaatika.*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Alustame siis sellest, et valimised lähenevad ja vabariigi valimiskomisjon valmistub samuti valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt.*

Valimiskomisjon arutas täna siseministrilt saadud valijate arvude alusel mandaatide jaotust valimisringkondade vahel. Jaotamise aluseks on hääleõiguslike kodanike arv 1. novembri seisuga. Valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu ütles, et võrreldes eelmiste, 2011. aasta riigikogu valimistega saavad kaks ringkonda mandaadi juurde ja kahel jääb vähemaks...” ...

Muudetud uudis (sise, lisatud, uus sõnastus): *Alustame siis sellest, et valimised lähenevad ja vabariigi valimiskomisjon valmistub samuti valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt.*

Valimiskomisjon arutas täna siseministrilt saadud valijate arvude alusel mandaatide jaotust valimisringkondade vahel. Jaotamise aluseks on hääleõiguslike kodanike arv 1. novembri seisuga. Valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu ütles, et võrreldes eelmiste, 2011. aasta riigikogu valimistega saavad kaks ringkonda mandaadi juurde ja kahel jääb vähemaks...” ...

Vabariigi valimiskomisjon sai täna mandaatide jagamiseks rahvastikuregistri andmed valijate arvu kohta tuleva aasta märtsis toimuvatel riigikogu valimistel. 1. novembri seisuga on hääleõiguslikke Eesti kodanikke kokku 979 910. Maakondade kaupa on kõige rohkem valijaid Harjumaal, arvestamata Tallinna linna, Tartumaal ja Pärnumaal. Alaliselt välisriikides elavaid hääleõiguslikke Eesti kodanikke on 76 488. Enne valimisi saab iga valija valijakaardi infoga selle kohta, kus, kuidas ja millal on võimalik hääletada. Siseministeerium soovitab aga paberil saadetava valijakaardi asemel tellida elektrooniline ehk e-valijakaart. Seda saab teha läbi netilehe www.eesti.ee/portaal/valimised.eabi või internetipanga kaudu. Need, kes e-valijakaardi tellinud juba varasemalt ei pea seda uuesti tegema. Hääletama minnes ei ole vaja valijakaarti kaasa võtta. Riigikogu valimised toimuvad 1. märtsil 2015, eelhääletamine ja e-hääletamine algab 19. veebruaril.

Uudised, kust on eemaldatud diktori lõik/lõigud.

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *USA väed jäävad Eestisse nii kauaks, kui Eesti seda soovib, vahendab Postimees täna Eestis viibivat USA Euroopa maavägede ülem kindralleitnant Frederick Ben Hodgesit. Hodgesi sõnul ei ole USA vägede roteerumine Euroopas mõeldud vastusena Venemaa tegevusele. Armee liigub ja roteerub tuleviku suunas. Pühapäeval kinnitas Hodges Leedus, et ühendriikide sõdurid jäävad Balti riikidesse ja Poolasse vähemalt järgmise aastani, sest pinged Venemaaga püsivad. Täna täpsustas ta, et järgmise aasta lõpuni on juba olemas kava, kes ja millal Eestis viibib, ent 2015. aastat ei peeta praegu kindlasti missiooni lõpuks. Hodges nentis, et Venemaa tekitab piiripealseid olukordi, kus ei ole selge, kas tegemist on olukorraga, kus peaks rakenduma NATO artikkel 5 või midagi muud. Kindralleitnant rõhutas ka, et kui Venemaa praeguste provokatsioonide käigus juhtub midagi ähvardavat, kaalutakse olukorda väga põhjalikult, enne kui artikkel viit rakendatakse.*

Muudetud uudis (välis, eemaldatud, sama sõnastus): *USA väed jäävad Eestisse nii kauaks, kui Eesti seda soovib, ütles Eestis viibiv USA-Euroopa maavägede komandör kindralleitnant Frederick Ben Hodges. Hodgesi sõnul ei ole USA vägede roteerumine Euroopas mõeldud vastusena Venemaa tegevusele. Armee liigub ja roteerub tuleviku suunas. Pühapäeval kinnitas Hodges Leedus, et ühendriikide sõdurid jäävad Balti riikidesse ja Poolasse vähemalt järgmise aastani, sest pinged Venemaaga püsivad. Täna täpsustas ta, et järgmise aasta lõpuni on juba olemas kava, kes ja millal Eestis viibib, ent 2015. aastat ei peeta praegu kindlasti missiooni lõpuks. Hodges nentis, et Venemaa tekitab piiripealseid olukordi, kus ei ole selge, kas tegemist on olukorraga, kus peaks rakenduma NATO artikkel 5 või midagi muud. Kindralleitnant rõhutas ka, et kui Venemaa praeguste provokatsioonide käigus juhtub midagi ähvardavat, kaalutakse olukorda väga põhjalikult, enne kui artikkel viit rakendatakse.*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Täna algab advendiaeg. Tallinna Raekoja platsil süütavad traditsioonilise advendiküünla Tallinna linnapea Edgar Savisaar ja Tallinna praost Jaan Tamsalu. Tartus kuulutatakse jõuluaeg avatuks kell 16, mil Raekoja platsil süütavad esimese advendiküünla linnapea Urmas Klaas ja praost Joel Luhamets. Advendisündmusena avatakse Tartus ka jäälinnu jääskulptuur. Skulptuuri on lõppeva jäälinnu aasta puhul loonud kunstnik Mari Hiiemäe.*

Muudetud uudis (sise, uus sõnastus, eemaldatud diktori teksti lõik): *Täna algab advendiaeg. Tallinna Raekoja platsil süütavad traditsioonilise advendiküünla Tallinna linnapea Edgar Savisaar ja Tallinna praost Jaan Tamsalu. Tartus kuulutatakse jõuluaeg avatuks kell 16, mil Raekoja platsil süütavad esimese advendiküünla linnapea Urmas Klaas ja praost Joel Luhamets. Advendisündmusena avatakse Tartus ka jäälinnu jääskulptuur. Skulptuuri on lõppeva jäälinnu aasta puhul loonud kunstnik Mari Hiiemäe.*
Täna algas advendiaeg. Tallinnas on tänasest avatud liuväli ja jõululaat, jõulutuledes lõi särama ka kogu Tartu Raekoja plats. Marii Kangur käis seal kohal.

Lisa 9 (järg)

Just nii laulsid 200 last Tartu kooride mudilaskooridest täna Raekoja treppidel pühade ootusest. Esimese advendiküünla ja jõulutulede süttimist oli külma trotsides vaatama kogunenud üle 1000 inimese. Tartu praostkonna praosti Joel Luhametsa sõnul on advendiaeg oma hinge avardamise aeg. „Advendiajal tuleks ikka pühi mõtteid mõtelda ja oma hinge tuleks tasapisi häälestada. Vanad prohvetid ütlesid, et te igavesed uksed saage kõrgeks, väravad saage avaraks. Tegelikult see, mis meie ellu tahaks tulla, on tihtipeale palju suurem kui meie hing. Et me peaksime nagu oma hinge avardama, oma hinge uksed avaramaks tegema, suursugusemaks saama, väärikamaks saama. Et me suudaksime ära mahutada selle rikkuse, mis meie inimeste jaoks päris loomulik peaks olema."

Kui jõulutuled juba särasid, siis pakuti linnarahvale ühe lõbusa sabatantsuga sooja saada. Lisaks Lodjale, jõulupuule ja võlumetsale, püüab Raekoja platsil pilku ka 2014. aasta linnuks valitud jäälinnu jääskulptuur. Skulptuuri autor Mari Hiiemäe räägib sellest, kuidas jäälind enne õue jõudmist aega veetis. „Tegelikult see lind sai valmis juba veebruari alguseks ja oligi plaan, et aasta loom, see hobune ära sulab, siis võiks järgmisena jäälinnu kohe välja panna, aga kevad tuli nii vara, soojaks läks nii vara, et jäälind kevadel valmis ei saanudki. Ja mina arvasin, et eks ta siis sulaski ära, kuni siis nädal tagasi seesama Riho Kinks ornitoloogiaühingust võttis minuga ühendust ja ütles, et ei, et jäälind nüüd lõpuks saab oma koha Raekoja platsil ja nüüd ta ongi väljas. Suvi otsa ta oli Maagi külmhoones ilusasti külmutatud juurvillja vahel hoiul, et tal piisavalt külm oleks, et ta ära ei sulaks."

Näited uudistest, kuhu on nii lisatud lõik/lõigud diktori teksti kui ka kus on eemaldatud lõik/lõigud diktori tekstist.

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Täna selgub Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Otsuse langetab 57-liikmeline kirikukogu. Selleks, et saada peapiiskopiks valituks, peab koguma üle poole Kirikukogu toetusest. Kui ükski kandidaat ei saa üle poole häältest, siis korraldatakse kordushääletus kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Peapiiskopi kandidaate on praeguseks 4: nendeks on lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduste instiuudi rektor ja Nõmme Rahukiriku õpetaja Owe Sander ning viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. 10 aastat peapiiskopi ametit pidanud Andres Põder siirdus laupäeval emerituuri ja usaldas peapiiskopi ametitunnused – kuldristi ja saua – Toomkiriku altarile piiskop Einar Soone hoole alla. Kuni uue peapiiskopi ametisse sesadmiseni tuleva aasta 2. veebruaril täidabki peapiiskopi kohuseid piiskop Einar Soone.*

Muudetud uudis (sise, nii lisatud kui eemaldatud, uus sõnastus): *Täna selgub Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Otsuse langetab 57-liikmeline kirikukogu. Selleks, et saada peapiiskopiks valituks, peab koguma üle poole Kirikukogu toetusest. Kui ükski kandidaat ei saa üle poole häältest, siis korraldatakse kordushääletus kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Peapiiskopi kandidaate on praeguseks 4: nendeks on lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduste instiuudi rektor ja Nõmme Rahukiriku õpetaja Owe Sander ning viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. 10 aastat peapiiskopi ametit pidanud Andres Põder siirdus laupäeval emerituuri ja usaldas peapiiskopi ametitunnused – kuldristi ja saua – Toomkiriku altarile piiskop Einar Soone hoole alla. Kuni uue peapiiskopi ametisse sesadmiseni tuleva aasta 2. veebruaril täidabki peapiiskopi kohuseid piiskop Einar Soone.*

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uue peapiiskopi valimistelt väljus võitjana senine kirikuvalitsuse kantsler ja Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaa. Koos Owe Sanderiga teise hääletusvooru pääsenud Viilmaa kogus 32 häält. Sander sai lõppvoorus 26 häält. Peapiiskoppi kogunes täna valima 57st vaimulikust ja kiriku ilmikliikmest koosnev kirikukogu. Senine peapiiskop Andres Põder pani läinud laupäeval ameti maha. Uuelt peapiiskopilt küsiti, millisena ta näeb kiriku rolli ja ülesannet praeguses Eestis.

„Mulle on endale tundunud, et kiriku ülesanne on olla kohalolev kirik. On neid, kes ütlevad, et kirik peab olema ka nähtav kirik ja ja ma usun, et me võiksime ka võib-olla olla paremini nähtavad, kui me seni oleme, aga kirik on kohal. Ta on kohal kogu Eestimaal oma koguduste kaudu, nende inimeste kaudu, kes seal kirikutööd teevad ja ka seal kirikus käivad pühapäeviti ja osalevad jumalateenistustel. Ja ..ja ma arvan, et see ongi oluline, me peame olema inimeste jaoks kohal, neile lähedal ja ka kaasarääkiv ja kaasav kirik."

Lisa 10. Reporteri teksti sõnade/lausete/lõikude lisamise/eemaldamise näited

Näiteid reporteri teksti üksikute sõnade/lausete/lõikude lisamisest ja reporteri tekstist üksikute sõnade/lausete/lõikude eemaldamisest. Lisatud tekst on märgitud punasega ja eemaldatud tekst on alla joonitud.

Näited uudistest, kus lisati üksikuid sõnu/lauseid reporteri teksti.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... Kõige silmapaistvam lõhe teoreetiliste ja praktiliste teadmiste vahel on Tartu Ülikooli haridusteaduste vanemteaduri Äli Leijeni sõnul olnud aineõpetajate koolituses. Olukorda parandaks tema hinnangul see, kui koos iga ainega seletataks sellega kaasnevaid konkreetseid didaktilisi küsimusi. Äli Leijen. „Tuleb paremini integreerida neid õpinguid. ... „ Ainealaste ja didaktiliste teadmiste ühendamine võib kaasa aidata ka sellele, et noorte õpetajate tunniplaneerimine muutub tõhusamaks. Tartu Ülikooli haridusuuringute nooremteadur Ingrid Koni selgitab: ...*

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *... Kõige silmapaistvam lõhe teoreetiliste ja praktiliste teadmiste vahel on Tartu Ülikooli haridusteaduste vanemteaduri Äli Leijeni sõnul olnud aineõpetajate koolituses. Olukorda parandaks tema hinnangul see, kui koos iga ainega seletataks sellega kaasnevaid konkreetseid didaktilisi küsimusi. Äli Leijen. „Tuleb paremini integreerida neid õpinguid. ...*
Tartu Ülikooli üldpedagoogika professor Edgar Krull selgitab just viimasel ajal kasutusse võetud tuumpraktika mõistet. ... Ainealaste ja didaktiliste teadmiste ühendamine võib kaasa aidata ka sellele, et noorte õpetajate tunniplaneerimine muutub tõhusamaks. Tartu Ülikooli haridusuuringute nooremteadur Ingrid Koni selgitab: ...

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... „Kokku 3 tööd, 2 tööd saavad olla vabalt valitud suuruse, käsitsi joonistatud tehnikas ja üks peaks olema illustratsioon vabalt valitud tekstile." Kui palju see Ilon ise siis selle auhinna väljamõtlemise taga oli? ...*

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *... „Kokku 3 tööd, 2 tööd saavad olla vabalt valitud suuruses, käsitsi joonistatud tehnikas ja üks peaks olema illustratsioon vabalt valitud tekstile, et selle tekstilõigu ja teksti autor tuleb ka kindlasti lisada." Me oleme siin praegu Iloni Imedemaal, siin igal pool Iloni fotod ja joonistused, et kui palju see Ilon ise siis selle auhinna väljamõtlemise taga oli?...*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Tänasel kodanikupäeval tunnustas kultuuriminister Urve Tiidus Aasta kodaniku tiitliga tantsupedagoogi ja õpetajat Ilma Adamsoni. Ilma Adamson alustas oma tantsualast tegevust tantsijana tantsutaat Ulo Toomi käe all. Tantsujuhina töötab ta ligi 45 aastat. Ta on olnud seotud mitmete tantsuansamblitega, millest tuntuim on tantsuansambel „Sõprus". Ilma Adamson on olnud mitmete üld- ja koolinoorte tantsupidude üldjuht ning 93. aastal ka tantsupeo pealavastaja.*

Muudetud uudis (sise, lisatud, uus sõnastus): *Tänasel kodanikupäeval tunnustas kultuuriminister Urve Tiidus Aasta kodaniku tiitliga tantsupedagoogi ja õpetajat Ilma Adamsoni. Ilma Adamson alustas oma tantsualast tegevust tantsijana tantsutaat Ulo Toomi käe all. Tantsujuhina töötab ta ligi 45 aastat. Ta on olnud seotud mitmete tantsuansamblitega, millest tuntuim on tantsuansambel „Sõprus". Ilma Adamson on olnud mitmete üld- ja koolinoorte tantsupidude üldjuht ning 93. aastal ka tantsupeo pealavastaja.*

Eesti Tervishoiumuuseumis tunnustati inimesi, kes on andnud panuse Eesti ühiskonna ellu ja kuulutati välja aasta kodanik 2014. Uku Toom käis kohal.

Lisa 10 (järg)

Täna õhtul tunnustati rahvadiplomaate, anti üle kodanikujulguse ja kodanikupäeva aumärgid. Ühesõnaga peeti meeles mitme valdkonna väärikaid ja julgeid kodanikke. Kõigist nendest inimestest võiks pikalt rääkida, aga õhtu kulminatsioon oli siiski Aasta Kodaniku väljakuulutamine ja see hetk, kui sõna sai kultuuriminister Urve Tiidus.
„Mul on väga suur au, hea meel, kuulutada Ilma Adamson aasta kodanikuks 2014.“ Ning minister jätkas. „Ilma Adamson on eesti üks tuntumaid ja staažikamaid rahvatantsuõpetajaid ja tema elu on saatnud tants, võib öelda ka liikumine. 62 aastat on ta olnud tantsupedagoog, juhatanud 12 rahvatantsurühma Tallinnas, Haapsalus, Harjumaal, tuntumad nendest on võib-olla „Sõprus“ ja „Tuisuline“, aga neid on veel ja ta on olnud nende kunstiline juht ja peaballettmeister. Ta on ise loonud tantse, 90 tantsu tervelt, pannud inimesi ühes sammus astuma, ühes rütmis astuma, kunstilist elamust looma. See kõik nõuab tõsist harjutamist ja füüsilist vastupidamist ja sellise liikumise eest saab seista üks väga tõeline professionaal ja tantsu üdini armastav inimene, aga ka väga hea kodanik.“
Pääsesin samuti Aasta Kodanikule ligi ning küsisin selle ajakirjanike traditsioonilise küsimuse, milline on tunne sel pidulikul hetkel? „Noh, see on väga ülev tunne, sellepärast, et esiteks ta ei tõmba mitte kokku, mis tehtud on, aga see innustab veel rohkem edasi minema ja edasi tegema ja loomulikult on ta niisugune, mis läheb väga hinge, väga südamesse, et sind on märgatud, sind on tunnustatud ja veel sellise nimega – aasta kodanik. Ma teen seda tööd rõõmuga ja mulle meeldib see, aga see on siiski osa Eesti rahvuskultuurist ja Eesti, ma ütleksin, identiteet, rahvatants ja niisugune tants.“

Näited üksikute sõnade/lausete eemaldamisest reporteri tekstist. Eemaldatud tekst on alla joonitud.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... Mida teha, et vältida õnnetusjuhtumeid, mis võivad kaasneda vene laevade ja lennukite suurenenud aktiivsusega Läänemere ümber? Kaitseminister Sven Mikser. „Kindlasti nende provokatiivsete manöövrite puhul võib rääkida ka tahtlikust tegutsemisest ja siin kindlasti meie soov ei ole vastata nendele provokatsioonidele, aga samas ülimalt oluline on demonstreerida sellist nähtavat tugevat heidutushoiakut ka Venemaa suhtes.“...*

Muudetud uudis (sise, eemaldatud, sama sõnastus): *... Mida teha, et vältida õnnetusjuhtumeid, mis võivad kaasneda vene laevade ja lennukite suurenenud aktiivsusega Läänemere ümber? Kaitseminister Sven Mikser. „Kindlasti nende provokatiivsete manöövrite puhul võib rääkida ka tahtlikust tegutsemisest ja siin kindlasti meie soov ei ole vastata nendele provokatsioonidele, aga samas ülimalt oluline on demonstreerida sellist nähtavat tugevat heidutushoiakut ka Venemaa suhtes.“...*

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... Eesti Evangeelse Luteriku Kiriku peapiiskopi kandidaadid ütlevad, et kõik osapooled peaks maha istuma ning asja arutama. Soovitavalt mõningase rahunemise järel, sest suppi kuumalt ei helbita. Nõmme Rahukoguduse õpetaja ja Usuteaduste instituudi rektori Owe Sanderi sõnul peaks initsiatiivi üles ...*

Muudetud uudis (sise, eemaldatud, sama sõnastus): *... Eesti evangeelse luterliku kiriku peapiiskopi kandidaadid ütlevad, et kõik osapooled peaks maha istuma ning asja arutama. Soovitavalt mõningase rahunemise järel, sest suppi kuumalt ei helbita. Nõmme Rahukoguduse õpetaja ja Usuteaduste instituudi rektori Owe Sanderi sõnul peaks initsiatiivi üles ...*

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *... Mustanahaline newyorklane Shamilia McBean nimetas kohtuotsust rohkem kui rahutuks tegevaks. „See teeb haiget, laastab moraalset ja paneb kahtlema selle koha materjalis, kus olen üles kasvanud ja selles, kas saan siin elada.“*
Teismeline Brooklyni elanik rääkis, et tal on palju omavanuseid tumedanahalisi meessoost sõpru, keda võidakse nüüd kohtuotsust vaadates iga hetk tulistama hakata. „Lihtsalt sellepärast, et nad kõnnivad vales naabruskonnas ja kannavad kapuutsi või näevad välja ähvardavad või neid võetakse sellisena. See on minu jaoks hirmutav, sest need on minu sõbrad, inimesed, kellest ma hoolin ja kes ilmselgelt pole mingiks ohuks.“
17aastane õpilane Caroline Wallis pidas naeruväärseks, et ohvitser Wilsonile ei esitatud isegi süüdistust. „Tema üle ei peeta isegi õiglast kohtuprotsessi, teda võidaks mõista süüdi või õigeks, aga kui ta läbiks õiglase kohtuprotsessi, on kindlasti piisavalt tõendeid, et ta süüdi mõista. ...

Lisa 10 (järg)

Muudetud uudis (välis, eemaldatud, uus sõnastus): *Mustanahaline newyorklane Shamilia McBean nimetas kohtuotsust rohkem kui rahutuks tegevaks. „See teeb haiget, laastab moraalset ja paneb kahtlema selle koha materjalis, kus olen üles kasvanud ja selles, kas saan siin elada.“ Teismeline Brooklyni elanik rääkis, et tal on palju omavanuseid tumedanahalisi meessoost sõpru, keda võidakse nüüd kohtuotsust vaadates iga hetk tulistama hakata. „Lihtsalt sellepärast, et nad kõnnivad vales naabruskonnas ja kannavad kapuutsi või näevad välja ähvardavad või neid võetakse sellisena. See on minu jaoks hirmutav, sest need on minu sõbrad, inimesed, kellest ma hoolin ja kes ilmselgelt pole mingiks ohuks.“*
17aastane õpilane Caroline Wallis pidas naeruväärseks, et ohvitser Wilsonile ei esitatud isegi süüdistust. „Tema üle ei peeta isegi õiglast kohtuprotsessi, teda võidaks mõista süüdi või õigeks, aga kui ta läbiks õiglase kohtuprotsessi, on kindlasti piisavalt tõendeid, et ta süüdi mõista. ...

Fergusonis mustanahalise nooruki tapnud politseinikule süüdistuse esitama jätmise järel puhkenud rahutused on tõsisemad kui augustis, teatas St. Louis'i maakonna politseiülem Jon *Belmar. Põlema on süüdatud mitmeid ärihooneid, tänavatel on kostnud sadu laske. Belmari sõnul politsei ühtegi lasku rahva ohjeldmiseks ei teinud. Fergusoni kogukond on tema sõnul aga täiesti lõhestunud. Politsei teatas varem, et otsusega rahulolematu rahvahulk rüüstas ja pani põlema politseiauto, lõhkus vaatekanaid ning loopis politseinikke kivide ja muude esemetega. Korrakaitsjad lasid käiku pisargaasi.*

Näited üksikute sõnade/lausete nii lisamisest reporteri teksti kui eemaldamisest.

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Euroopa Komisjoni euro ja sotsiaalse dialoogi asepresident Valdis Dombrovskis. "Euroopa Komisjon sai kirjad kolmelt liikmesriigilt - Prantsusmaalt, Itaalialt ja Belgialt, kes väljendavad oma pühendumust struktuurireformidele ja fiskaalvastutusele," ütles Dombrovskis.*

Prantsusmaa krooniline reeglite rikkumine on saamas tõsiseks proovikiviks Jaun Claude Junckeri juhitud Euroopa Komisjonile. Andes Pariisile pidevalt ajapikendust reformide elluviimiseks, õõnestab komisjon nii iseenda kui ka eelarvereeglite tõsiseltvõetavust.

Valdis Dombrovskis. „Euroopa Komisjon annab rohkem aega, et need riigid viiksid ellu reformid, enne, kui teeme järeldused. Kevadeni on kõik võimalused avatud."

Seega, Prantsusmaa viimane tärmin on märts, mil värske pilguga vaadatakse üle ka Itaalia ja Belgia edusammud. Viimase kahe puhul tunneb Brüssel muret kasvava laenukoorma pärast. Mõlema riigi võlg ületab kaugelt 60 protsenti SKT-st ja jätkab 2015. aastal suurenemist. Üldjoontes liiguvad aga euroala riikide eelarved õiges suunas, leiab komisjon.

Muudetud uudis (välis, lisatud kui eemaldatud, sama sõnastus): *Euroopa Komisjoni euro ja sotsiaalse dialoogi asepresident Valdis Dombrovskis. "Euroopa Komisjon sai kirjad kolmelt liikmesriigilt - Prantsusmaalt, Itaalialt ja Belgialt, kes väljendavad oma pühendumust struktuurireformidele ja fiskaalvastutusele," ütles Dombrovskis.*

Prantsusmaa krooniline reeglite rikkumine on saamas tõsiseks proovikiviks Jaun Claude Junckeri juhitud Euroopa Komisjonile. Andes Pariisile pidevalt ajapikendust reformide elluviimiseks, õõnestab komisjon nii iseenda kui ka eelarvereeglite tõsiseltvõetavust.

Euroopa komisjoni Euro- ja sotsiaalse dialoogi asepresident Valdis Dombrovskis. „Euroopa Komisjon annab rohkem aega, et need riigid viiksid ellu reformid, enne, kui teeme oma lõplikud järeldused. Kevadeni on kõik võimalused avatud."

Seega, Prantsusmaa viimane tärmin on märts, mil värske pilguga vaadatakse üle ka Itaalia ja Belgia edusammud. Viimase kahe puhul tunneb Brüssel muret kasvava laenukoorma pärast. Mõlema riigi võlg ületab kaugelt 60 protsenti SKT-st ja jätkab 2015. aastal suurenemist. Üldjoontes liiguvad aga euroala riikide eelarved õiges suunas, leiab komisjon.

Lisa 10 (järg)

Näited lisatud lõigu/lõikude lisamisest reporteri teksti.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Andres Põder on olnud peapiiskopi ametis peaaegu 10 aastat, laupäeval täitus tal 65 eluaastat, mis tähendab, et amet tuleb üle anda järgmisele. Kandidaate on 4: lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, usuteaduse instituudi rektor ja Nõmme Rahu kiriku õpetaja Owe Sander ning Viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. ...*

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Andres Põder on olnud peapiiskopi ametis peaaegu 10 aastat, laupäeval täitus tal 65 eluaastat, mis tähendab, et amet tuleb üle anda järgmisele. Kandidaate on 4: Lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduse instituudi rektor ja Nõmme Rahu kiriku õpetaja Owe Sander ning Viljandi praostkonna praost Marko Tiitus.*
Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul kinnitab ainuüksi meediahuvi selle sündmuse vastu, et luteri kiriku roll Eesti ühiskonnas on oluline. Mirko Ojakivi jätkab.
Pole kahtluski, et paavsti valimisest tehakse tänapäeva infoajastul meediasündmus. Kohatu on võrrelda aga paavsti ja Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopi ametit. Kuid Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul näitab meediahuvi ka peapiiskopi valimistel seda, et tegemist on positsiooniga, mis on ühiskonna jaoks oluline. Ja kuigi luterlasi pole Eestis niivõrd palju kui näiteks II maailmasõja eel, on kirikul arvestatav mõjuvõim ühiskonnas endiselt. Tõnu Lehtsaar. „Kui me vaatame kasvõi meie kalendrit, kus on sees ülestõusmispühad, jõulupühad, ka jaanipäev, need on kirikliku taustaga,"...

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Eesti koolid peaksid rohkem tähelepanu pöörama lastevanemate koolitamisele, sest nii on võimalik parandada ka õpilaste õpitulemusi ja hakkamasaamist. Mirko Ojakivi räägib lähemalt.*

Inglise kolledži direktor Toomas Kruusimägi ütles, et õppekavad ja ainekavad muutuvad tänapäeval kiiresti, samuti muutuvad teadmised. Tahes tahtmata peaks kool tegelema ka vanemate koolitamisega. ...

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *Eesti koolid peaks rohkem tähelepanu pöörama lastevanemate koolitamisele, sest nii on võimalik parandada ka õpilaste õpitulemusi ja hakkamasaamist. Mirko Ojakivi räägib lähemalt.*
Juba täna on Eestis koole, kus õpilase kesiseks muutuvad õpitulemused tähendavad lapsevanemate koolikutsumist ja näiteks harivat loengut Prantsusmaa ajaloost või pikka loengupäeva kunstiajaloost. Kuid tegelikult näitavad ka paljude koolide kogemused seda, et mida tihedamini lapsevanematega suhelda, seda tulemuslikumad on õpingud.

Inglise kolledži direktor Toomas Kruusimägi ütles, et õppekavad ja ainekavad muutuvad tänapäeval kiiresti, samuti muutuvad teadmised. Tahes tahtmata peaks kool tegelema ka vanemate koolitamisega. ...

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Eesti Talupidajate Keskliidu hinnangul ei arvesta põllumajanduspoliitika praegu piisavalt peretaludega ja see soosib jätkuvalt põllumajanduse koondumist suurfarmidesse. Keskliit peab seda ohuks Eesti toidujulgeolekule ja hoiatab maaelu taandarengu eest. Täna kogunetakse Tartusse arutama talude rolli Eesti ühiskonnas, talude konkurentsivõimet ning tulevikuväljavaateid toidu- ja taastuvenergia tootjatena. Talupidajate Keskliidu hinnangul peaks Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamisel tugevdama peretalude positsiooni, sest just peretalu mudel esindab säästlikku põllumajandust.*

Muudetud uudis (sise, lisatud, uus sõnastus): *Eesti riik ei tohi suhtuda väiketaludesse ükskõikselt ja loota vaid suurtootjatele, sest maailma kogemus näitab, et just peretalud on need tootmisüksused, kus enamus maailma toidust toodetakse. Mirko Ojakivi lugu.*

Lugu Mart Laarist ja sotsialistliku põllumajanduse hävitamisest mäletavad veel paljud. Selle protsessi tulemusel tekkis Eestisse kümneid tuhandeid uusi talusid ja väiketootmisi. Kui 2005. aastal oli Eestis ligi 28 000 põllumajanduslikku majapidamist, siis tänaseks on neid 18 000 kandis. Loomapidamise ja maaharimise on

lõpetanud eelkõige just väiksemad, peretalundusega tegelevad inimesed. Tartusse kogunesid täna peretalude tuleviku pärast muretsevad inimesed. Koos nenditi, et peretalud on see vundament, millele saab ja peab Eesti inimeste toidulaud tuginema. Eestimaa talupidajate keskliidu peadirektor Kaul Nurm ütles, et just peretalud, mitte suurtootmised, toodavad enamuse Eesti ja tegelikult ka maailma inimeste toidulauast.

Näited lõikude eemaldamisest reporteri tekstist.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Paides toimunud Eesti Vabaerakonna kampaania seminaril püstitati eesmärk saada valimistel 12-15 kohta riigikogus. Vabaerakond läheb valimistele kampaanialoosungiga „Aru pähe!" Paidest jätkab Olev Kenk.*

Eesti Vabaerakonna nimekirjas riigikogusse kandideerijate kampaaniaseminaril arutleti, milline võiks olla erakonna tegevuskava valimisteks valmistumisel. Samuti kinnitati valimisplatvorm ja kampaania sõnum. Eesti Vabaerakonna esimees Andres Herkel. ...

Muudetud uudis (sise, sama sõnastus): *Paides toimunud Eesti Vabaerakonna kampaaniaseminaril püstitati eesmärk võtta tuleval aastal toimuvatel valimistel riigikogus 12-15 kohta. Vabaerakond läheb valimistele kampaaniasõnumiga „Aru pähe!". Paidest jätkab Olev Kenk.*

Eesti Vabaerakonna nimekirjas riigikogusse kandideerijate kampaaniaseminaril arutleti, milline võiks olla erakonna tegevuskava valimisteks valmistumisel. Samuti kinnitati valimisplatvorm ja kampaania sõnum. Eesti Vabaerakonna esimees Andres Herkel. ...

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit arutas tänasel üldkogul Tallinnas tervishoiu rahastamist ja tulevikku. Jätkab Kai Vare.*
Juba 2010. aastal Maailma Terviseorganisatsiooni, sotsiaalministeeriumi ja Eesti haigekassa koostöös valminud uurimuses toodi välja, et praeguse rahastamise juures ei suuda Eesti oma tervishoiu süsteemi üleval pidada. Uuringus anti ka hulk soovitusi, kuidas rahastamise jätkusuutlikkust tagada, aga seni on tehtud vaid kosmeetilisi muudatusi, nendib riigikontroll oma aastaaruandes. Eesti Arstide Liidu peasekretäri Katrin Rehemaa sõnul peegeldab riigikontrolli aruanne ka arstkonna arvamust. ...

Muudetud uudis (sise, eemaldatud, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit arutas tänasel üldkogul Tallinnas tervishoiu rahastamist ja tulevikku. Jätkab Kai Vare.*
Juba 2010. aastal Maailma Terviseorganisatsiooni, sotsiaalministeeriumi ja Eesti haigekassa koostöös valminud uurimuses toodi välja, et praeguse rahastamise juures ei suuda Eesti oma tervishoiu süsteemi üleval pidada. Uuringus anti ka hulk soovitusi, kuidas rahastamise jätkusuutlikkust tagada, aga seni on tehtud vaid kosmeetilisi muudatusi, nendib riigikontroll oma aastaaruandes. Eesti Arstide Liidu peasekretäri Katrin Rehemaa sõnul peegeldab riigikontrolli aruanne ka arstkonna arvamust. ...

Tallinnas koos olnud Eesti Arstide Liidu üldkogu kutsus valitsust ja riigikogu kiirelt tegema rahva tervise parandamiseks ja tervishoiusüsteemi püsimiseks vajalikke otsuseid. Arstide Liit on nõus riigikontrolli seisukohaga, et ravikindlustuse rahastamise kestlikkust tagavate põhimõtteliste otsuste edasilükkamine on toonud kaasa olukorra halvenemise tervihsoius. ...

Näited uudistest, kuhu nii lisati lõik või lõigud reporteri teksti või eemaldati need.

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Riigikogu valimiste 101 mandaati jagunevad valimisringkondade vahel sõltuvalt elanike arvust. Täna esitab siseministeerium valimiskomisjonile lõpliku mandaatide arvu eri ringkondades. Jürgen Klemm räägib lähemalt.*
Valimisringkond on üksus, mille piires tehakse kindlaks valimistulemus ning jagatakse kõik 101 mandaati. Riigikogu valimistel jaguneb riigi territoorium elanike arvust lähtuvalt 12ks ringkonnaks. Tartu linn, Tallinnas linnaosade

põhiselt ja ülejäänud Eesti maakondade põhiselt. Kui rahvas kolib ühest ringkonnast teise, väheneb ka sellest ringkonnast riigikokku pääsevate kandidaatide arv. Selgitab vabariigi valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu. ...

Muudetud uudis (sise, nii lisatud kui eemaldatud, uus sõnastus): *Riigikogu valimiste 101 mandaati jagunevad valimisringkondade vahel sõltuvalt elanike arvust. Täna esitab siseministeerium valimiskomisjonile lõpliku mandaatide arvu eri ringkondades. Jürgen Klemm räägib lähemalt.*
Valimisringkond on üksus, mille piires tehakse kindlaks valimistulemus ning jagatakse kõik 101 mandaati. Riigikogu valimistel jaguneb riigi territoorium elanike arvust lähtuvalt 12ks ringkonnaks. Tartu linn, Tallinnas linnaosade põhiselt ja ülejäänud Eesti maakondade põhiselt. Kui rahvas kolib ühest ringkonnast teise, väheneb ka sellest ringkonnast riigikokku pääsevate kandidaatide arv. Selgitab vabariigi valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu. ...

Vabariigi valimiskomisjon valmistub riigikogu valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt.
Valimiskomisjon arutas täna siseministrilt saadud valijate arvude alusel mandaatide jaotust valimisringkondade vahel. Jaotamise aluseks on hääleõiguslike kodanike arv 1. novembri seisuga. Valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu ütles, et võrreldes eelmiste, 2011. aasta riigikogu valimistega, saavad kaks ringkonda mandaadi juurde ja kahel jääb vähemaks. ...

Lisa 11. Ümbersõnastamise, ümbertõstmise, diktori teksti tsitaadiks (ja vastupidi) muutmise näited

Näide uudise osalisest ümbersõnastamisest. Ümbersõnastatud teksti osa on märgitud punasega.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *President Toomas Hendrik Ilves alustas täna parlamendierakondadega konsultatsioone, et esitada riigikogule õiguskantsleri kandidaat, kes pälviks parlamendi toetuse. President näeb sellel kohal Tartu Ülikooli riigiõiguse professorit Ülle Madiset. Ülle Madise on tunnustatud riigiõiguslane, sihikindel jurist, kellele on iseloomulikud objektiivne vaade, täpne sõna ja lepitav hoiak ning kes tajub selgelt kaasaegse ühiskonna vajadusi. Senise õiguskantsleri Indrek Tederi ametiaeg lõppeb märtsis 2015.*

Muudetud uudis (sise, osaliselt ümbersõnast., sama sõnastus): *Alustame õhtusest uudisest, et president Toomas Hendrik Ilves kohtus täna parlamendi fraktsioonide juhtidega, et arutada Ülle Madise võimalikku kandidatuuri õiguskantsleri kohale. Presidendi sõnul on Ülle Madise tunnustatud riigiõiguslane, sihikindel jurist, kellele on iseloomulikud objektiivne vaade, täpne sõna ja lepitav hoiak ja kes tajub selgelt kaasaegse ühiskonna vajadusi.*

Näide terve uudise ümbersõnastamisest.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus) : *Eestisse saabub täna visiidile USA Euroopa maavägede ülem kindralleitnant Frederick Ben Hodges. Visiidi raames kohtub ta kaitseminister Sven Mikseri, kaitseväe juhataja kindral-major Riho Terrase ning Tapal baseeruvate USA kaitseväelastega. Kindralleitnant Hodges kinnitas nädalavahetusel Vilniuses, et USA väed jäävad Balti riikidesse ja Poolasse ka 2015. aastaks.*
„USA üksused jäävad siia Leetu, samuti nagu Eestisse, Lätisse ja Poolasse nii kauaks, kui see on vajalik Venemaa agressiooni ärahoidmiseks ja meie liitlaste kindluse tagamiseks. Me oleme kavandanud rotatsiooni kogu järgmise aasta jooksul, määratud on üksused, mis jätkavad seda," ütles kindral. Hodges ütles veel, et Venemaa õppused ja õhuruumi rikkumised on oma võimekuse näitamine ja püüd hirmutada, seetõttu on tähtis distsipliin ja riikide ühtsus, et mõni väiksem vahejuhtum ei viiks millenigi, mida ei peaks juhtuma.

Muudetud uudis (sise, tervenisti ümbersõnastatud, sama sõnastus): *USA väed jäävad Eestisse nii kauaks, kui Eesti seda soovib, vahendab Postimees täna Eestis viibivat USA Euroopa maavägede ülem kindralleitnant Frederick Ben Hodgesit. Hodgesi sõnul ei ole USA vägede roteerumine Euroopas mõeldud vastusena Venemaa tegevusele. Armee liigub ja roteerub tuleviku suunas. Pühapäeval kinnitas Hodges Leedus, et ühendriikide sõdurid jäävad Balti riikidesse ja Poolasse vähemalt järgmise aastani, sest pinged Venemaaga püsivad. Täna täpsustas ta, et järgmise aasta lõpuni on juba olemas kava, kes ja millal Eestis viibib, ent 2015. aastat ei peeta praegu kindlasti missiooni lõpuks. Hodges nentis, et Venemaa tekitab piiripealseid olukordi, kus ei ole selge, kas tegemist on olukorraga, kus peaks rakenduma NATO artikkel 5 või midagi muud. Kindralleitnant rõhutas ka, et kui Venemaa praeguste provokatsioonide käigus juhtub midagi ähvardavat, kaalutakse olukorda väga põhjalikult, enne kui artikkel viit rakendatakse.*

Näide ümbertõstmisest, ümbertõstetud lõigud on tähistatud punasega.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... Tehnikaülikooli teatel sai rakenduste testimiskeskuse ehk nutilabori loomise idee alguse ühisest huvist suurendada Eesti ettevõtete loodavate rakenduste võimekust ja ärilist potentsiaali.*

Eesti Telekomi tehnoloogiadirektori Tiit Tammiste sõnul saab nutilabor sisustatud tehnika tipptasemel seadmetega, mis võimaldavad loodavaid rakendusi testida ükskõik millisel platvormil. Tammiste sõnul oodatakse, et testkeskkond toob kokku parimad arendajad, mis omakorda tõstab Eestis loodavate rakenduste hulka ja kvaliteeti. ...

Tallinna Tehnikaülikooli innovatsiooni ja rahvusvaheliste suhete em. prorektor Tea Varrak rääkis loodavast testimiskeskuseest Vikerraadio saates „Uudis+". „Selles mobiili testkeskkonnas sa saad oma äppe näiteks katsetada. Kõik versioonid on olemas, ühe sama korruse peal ja sa võid vaadata näiteks, et kui sa oled välja

töötanud ühe äpi, kuidas ta mis seadme peal töötab, kas on tõrkeid, kas ei ole tõrkeid. Ja tänu nende firmade abile on selline keskkond siis mektori pinnal ja ta on mõeldud ka IT-kolledžile, meie ülikoolile, aga ta on mõeldud ka kõikidele ettevõtjatele, kes tahavad oma lahendusi katsetada ja sinna keskkonda tulla ja siis seda proovida. Ja kuna nii konkreetsete firmadega on tegemist, siis on ka väga konkreetne ajakava ehk et plaanis on siis uue aasta alguses kohe see füüsiline keskkond ka reaalselt sisustada nende mobiilide ja nende tahvelarvutitega ja..ja siis järk-järgult teda edasi arendada, et Telekom on ka võtnud inimese palgale, kes kogu aeg kohal seal on ja kõiki siis toetab ja aitab.“

Muudetud uudis (sise, ümbertõstetud, sama sõnastus): *... Tehnikaülikooli teatel sai rakenduste testimiskeskuse ehk nutilabori loomise idee alguse ühisest huvist suurendada Eesti ettevõtete loodavate rakenduste võimekust ja ärilist potentsiaali.*

Tallinna Tehnikaülikooli innovatsiooni ja rahvusvaheliste suhete prorektor Tea Varrak rääkis loodavast testimiskeskuseest Vikerraadio saates „Uudis+“. „Selles mobiili testkeskkonnas sa saad oma äppe näiteks katsetada. Kõik versioonid on olemas, ühe sama korruse peal ja sa võid vaadata näiteks, et kui sa oled välja töötanud ühe äpi, kuidas ta mis seadme peal töötab, kas on tõrkeid, kas ei ole tõrkeid. Ja tänu nende firmade abile on selline keskkond siis mektori pinnal ja ta on mõeldud ka IT-kolledžile, meie ülikoolile, aga ta on mõeldud ka kõikidele ettevõtjatele, kes tahavad oma lahendusi katsetada.“

„Nutilabor saab sisustatud tipptasemel seadmetega, mis võimaldavad loodavaid rakendusi testida ükskõik millisel platvormil,“ ütles Eesti Telekomi tehnoloogiadirektor Tiit Tammiste. Tammiste sõnul oodatakse, et testkeskkond toob kokku parimad arendajad, mis omakorda tõstab Eestis loodavate rakenduste hulka ja kvaliteeti.

Näide diktori teksti muutmisest allika tsitaadiks. Muudetud teksti osa on märgitud punasega.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... Eesti Telekomi tehnoloogiadirektori Tiit Tammiste sõnul saab nutilabor sisustatud tehnika tipptasemel seadmetega, mis võimaldavad loodavaid rakendusi testida ükskõik millisel platvormil. Tammiste sõnul oodatakse, et testkeskkond toob kokku parimad arendajad, mis omakorda tõstab Eestis loodavate rakenduste hulka ja kvaliteeti. ...*

Muudetud uudis (sise, diktori tekst allika tsitaadiks, sama sõnastus): *... „Nutilabor saab sisustatud tipptasemel seadmetega, mis võimaldavad loodavaid rakendusi testida ükskõik millisel platvormil,“ ütles Eesti Telekomi tehnoloogiadirektor Tiit Tammiste. Tammiste sõnul oodatakse, et testkeskkond toob kokku parimad arendajad, mis omakorda tõstab Eestis loodavate rakenduste hulka ja kvaliteeti. ...*

Näide allika tsitaadi muutmisest reporteri tekstiks:

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... „Riigisaladuse enese kaitsmise huvides ei ole kindlasti võimalik täpsustada seda süüdistust, mis on esitatud Põstrovile, Kotkinile, Piibelehele ja Randlasele riigisaladuse avalikustamises. Et saan ainult öelda nii palju, et ühelt poolt on olnud tegu siis andmekandjatega ja paberdokumentidega, millele võimaldati juurdepääs nende isikute poolt, kellel puudus riigisaladuse luba...“ ...*

... „No nii palju võin veel täpsustada, et osadel inimestel, mitte ainult riigisaladuse luba puudus, vaid puudus ka teadmisvajadus.“ ...

Muudetud uudis (sise, allika tsitaat reporteri tekstiks, sama sõnastus): *Riigiprokurör Inna Ombler ei saa öelda, millise riigisaladuse avalikustamisega tegu oli. „Et saan ainult öelda nii palju, et ühelt poolt on olnud tegu siis andmekandjatega ja paberdokumentidega, millele võimaldati juurdepääs nende isikute poolt, kellel puudus riigisaladuse luba...“ ...*

... Mõnel puudus mitte ainult riigisaladuse luba, vaid ka teadmisvajadus. ...

Lisa 12. Selgituste/täpsustuste lisamise/eemaldamise näited

Näited selgituste/täpsustuste lisamisest on toodud alljärgnevalt. Lisatud tekst on märgitud punasega. Eemaldatud tekst on alla joonitud. Uue sõnastusega uudistes, kus kogu eelnev uudist loeti eemaldatuks ja kogu eelnev uudis on eemaldamise näitamise tähistamiseks alla joonitud, kuid kus tahetakse näidata, missuguse sisulise osa eemaldamist autor mõne kategooria puhul täpselt mõtles, siis see tekstiosa alla joonitud tekstist on märgitud sinise värviga.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *... Äli Leijen. „Tuleb paremini integreerida neid õpinguid. Selles mõttes, et mitte lihtsalt, et praktikat juurde või et praktika kohe hästi õpingute algusesse, vaid pakkuda hästi palju võimalusi üliõpilastele, kuidas seostada seda teadmist, mida siis tutvustatakse neile õppeainetes, sellistes teoreerilistes õpingutes ja siis nende põhjal töötada välja konkreetsemad ülesanded, mida nad saavad siis praktikas rakendada ja nende ülesannete kaudu siis hästi palju juba seostada.“*
Ainealaste ja didaktiliste teadmiste ühendamine võib kaasa aidata ka sellele, et noorte õpetajate tunniplaneerimine muutub tõhusamaks. ...

Muudetud uudis (sise, lisatud selgitused/täpsustused, sama sõnastus): ... *Äli Leijen. „Tuleb paremini integreerida neid õpinguid. Selles mõttes, et mitte lihtsalt, et praktikat juurde või et praktika kohe hästi õpingute algusesse, vaid pakkuda hästi palju võimalusi üliõpilastele, kuidas seostada seda teadmist, mida siis tutvustatakse neile õppeainetes, sellistes teoreerilistes õpingutes ja siis nende põhjal töötada välja konkreetsemad ülesanded, mida nad saavad siis praktikas rakendada ja nende ülesannete kaudu siis hästi palju juba seostada. Et mitte lihtsalt ainult praktika juurdetoomine ei aita, vaid see, et need ülesanded oleks sellised, mis aitavad seda paremini seostada ja mõtestada.“*
Tartu Ülikooli üldpedagoogika professor Edgar Krull selgitab just viimasel ajal kasutusse võetud tuumpraktika mõistet. „Valitakse siis neid praktika ülesandeid hästi läbimõeldud, mis aitaksid kõige olulisemaid, noh, teoreetilisi seisukohti siis siduda praktikaga. Siis see praktikajuhendaja valdab seda teoreetilist seisukohta ja tähendab siis tema praktika käigus tuletab meelde, aitab läbi mõelda, et vot, kuidas mingi üldisem seisukoht avaneb vot selles konkreetses olukorras.“
Ainealaste ja didaktiliste teadmiste ühendamine võib kaasa aidata ka sellele, et noorte õpetajate tunniplaneerimine muutub tõhusamaks. ...

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *... Nüüd on küsimus selles, kas mõlemad osapooled keeravad niiöelda kella tagasi või on võimalik siiski mingisugusele kokkuleppele jõuda. Ning isegi kui kokkulepe sünnib, olgu see siis kohe või varsti, pole ka kindel, et president Barack Obama suudab sellele saada USA kongressi heakskiidu, arvestades, kuivõrd vaenulikult on mitmed tema enda parteikaaslased sellesse suhtunud, opositsioonierakonnast vabariiklastest, rääkimata. ...*

Muudetud uudis (välis, lisatud selgitused/täpsustused, sama sõnastus): ... *Nüüd on küsimus selles, kas mõlemad osapooled keeravad niiöelda kella tagasi või on võimalik siiski mingisugusele kokkuleppele jõuda. Ja kokkulepet on vaja eelkõige ikkagi Iraanil endal, mitte tema naabritel või ÜRO julgeolekunõukogu alalistel liikmetel. USA president Barack Obama ütles pühapäevases vestlussaates „This Week“, et see kokkulepe oleks Iraani jaoks esimene samm tagasi rahvusvahelise kogukonna suunas. ... Ning isegi kui kokkulepe sünnib, olgu see siis kohe või varsti, pole ka kindel, et president Barack Obama suudab sellele saada USA kongressi heakskiidu, arvestades, kuivõrd vaenulikult on mitmed tema enda parteikaaslased sellesse suhtunud, opositsioonierakonnast, vabariiklastest, rääkimata. ...*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Eesti Talupidajate Keskliidu hinnangul ei arvesta põllumajanduspoliitika praegu piisavalt peretaludega ja see soosib jätkuvalt põllumajanduse koondumist suurfarmidesse. Keskliit peab*

seda ohuks Eesti toidujulgeolekule ja hoiatab maaelu taandarengu eest. Täna kogunetakse Tartusse arutama talude rolli Eesti ühiskonnas, talude konkurentsivõimet ning tulevikuväljavaateid toidu- ja taastuvenergia tootjatena. Talupidajate Keskliidu hinnangul peaks Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamisel tugevdama peretalude positsiooni, sest just peretalu mudel esindab säästlikku põllumajandust.

Muudetud uudis: (sise, lisatud selgitused/täpsustused, uus sõnastus): *Eesti riik ei tohi suhtuda väiketaludesse ükskõikselt ja loota vaid suurtootjatele, sest maailma kogemus näitab, et just peretalud on need tootmisüksused, kus enamus maailma toidust toodetakse. Mirko Ojakivi lugu.*
Lugu Mart Laarist ja sotsialistliku põllumajanduse hävitamisest mäletavad veel paljud. Selle protsessi tulemusel tekkis Eestisse kümneid tuhandeid uusi talusid ja väiketootmisi. Kui 2005. aastal oli Eestis ligi 28 000 põllumajanduslikku majapidamist, siis tänaseks on neid 18 000 kandis. Loomapidamise ja maaharimise on lõpetanud eelkõige just väiksemad, peretalundusega tegelevad inimesed.
Tartusse kogunesid täna peretalude tuleviku pärast muretsevad inimesed. Koos nenditi, et peretalud on see vundament, millele saab ja peab Eesti inimeste toidulaud tuginema. Eestimaa talupidajate keskliidu peadirektor Kaul Nurm ütles, et just peretalud, mitte suurtootmised, toodavad enamuse Eesti ja tegelikult ka maailma inimeste toidulauast. Kaul Nurm.
„Tõsi on see, et põllumajanduspoliitika on viimased kümme aastat vähemalt või isegi rohkem soosinud põllumajanduse kontsentreerumist ja selle tulemuseks on ju meil suurfarmid, mis järjest kasvavad. Aga samal ajal peab ütlema, et ka peretalud ise on kasvanud, et ei saa öelda, et peretalud on jäänud sinna 25aasta tagusesse aega, ka peretalude enda sees on toimunud suurenemine, kontsentreerumine.“ ....

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Briti peaminister David Cameron tutvustab täna plaane, kuidas piirata sisserännet teistest Euroopa Liidu riikidest. Kavas on seada sotsiaaltoetuste saamise tingimuseks, et inimene on elanud Suurbritannias vähemalt neli aastat. Cameron kavatseb oma kõnes rõhutada, et see on absoluutne eeltingimus Suurbritannia jäämisele Euroopa Liidu liikmeks. Värskete andmete kohaselt on aasta jooksul Suurbritanniasse elama asunud üle 200 000 Euroopa Liidu teiste riikide kodaniku. Cameroni sõnul on eesmärk vähendada sisserännet 100 000 inimeseni.*

Muudetud uudis (välis, lisatud selgitused/täpsustused, uus sõnastus): *David Cameron tegi teatavaks oma plaani kärpida teistest Euroopa Liidu riikidest Ühendkuningriiki sisserändajate sotsiaaltoetusi. ... Cameroni sõnul peavad Euroopa Liidu migrandid ootama vähemalt 4 aastat, enne kui saavad maksusoodustusi või elamiseks munitsipaalmaja. Nagu ta kinnitas, hakkab ta neid nõudmisi ellu viima, kui ta mais tagasi valitakse ja need peavad saama vaieldamatuks osaks selle üle, kas jääda Euroopa Liitu. Cameron ütles, et tema plaan piirata teistest Euroopa Liidu riikidest saabuvate sisserändajate juurdepääsu sotsiaaltoetustele, nõuab Euroopa Liidu lepingute muutmist ja nagu ta ütles, ta on kindel, et selle üle on võimalik läbi rääkida. ... Teistest Euroopa Liidu riikidest sissetulnud ei saa nõuda maksusoodustusi ja munitsipaalmaja 4 aastat, samuti ei saa nad nõuda lastetoetusi ja maksusoodustusi lastele, kes elavad väljaspool Ühendkuningriiki. Kui nad poole aastaga pole tööd leidnud, tuleb nad välja saata. Nende õigusi tuua perekonnaliikmed järele, tuleb piirata. Veel tahab Cameron, et süüdimõistetud kurjategijad saadetaks kiiremini riigist välja ning et kerjustel ja kelmidel, kes on Suurbritanniast kord juba välja saadetud, ei lastaks väga ruttu tagasi tulla. Ja lõpuks tuleks uutel Euroopa Liidu kodanikel keelata seni Ühendkuningriigis töötamine, kuni nende oma maade majandus on rohkem lähenenud vanade liikmesmaade majandusele. ...*

Näited selgituste/täpsustuste eemaldamisest. Eemaldatud tekst on alla joonitud.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *USA väed jäävad Eestisse nii kauaks, kui Eesti seda soovib, vahendab Postimees täna Eestis viibivat USA Euroopa maavägede ülem kindralleitnant Frederick Ben Hodgesit. Hodgesi sõnul ei ole USA vägede roteerumine Euroopas mõeldud vastusena Venemaa tegevusele. Armee liigub ja roteerub tuleviku suunas. Pühapäeval kinnitas Hodges Leedus, et ühendriikide sõdurid jäävad Balti riikidesse ja Poolasse vähemalt järgmise aastani, sest pinged Venemaaga püsivad. Täna täpsustas ta, et järgmise aasta lõpuni on juba olemas kava, kes ja millal Eestis viibib, ent 2015. aastat ei peeta praegu kindlasti missiooni lõpuks. Hodges nentis, et Venemaa tekitab piiripealseid olukordi, kus ei ole selge, kas tegemist on olukorraga, kus peaks rakenduma NATO*

artikkel 5 või midagi muud. Kindralleitnant rõhutas ka, et kui Venemaa praeguste provokatsioonide käigus juhtub midagi ähvardavat, kaalutakse olukorda väga põhjalikult, enne kui artikkel viit rakendatakse.

Muudetud uudis (sise, eemaldatud selgitused/täpsustused, sama sõnastus): *USA väed jäävad Eestisse nii kauaks, kui Eesti seda soovib, ütles Eestis viibiv USA-Euroopa maavägede komandör kindralleitnant Frederick Ben Hodges. Hodgesi sõnul ei ole USA vägede roteerumine Euroopas mõeldud vastusena Venemaa tegevusele. Armee liigub ja roteerub tuleviku suunas. Pühapäeval kinnitas Hodges Leedus, et ühendriikide sõdurid jäävad Balti riikidesse ja Poolasse vähemalt järgmise aastani, sest pinged Venemaaga püsivad. Täna täpsustas ta, et järgmise aasta lõpuni on juba olemas kava, kes ja millal Eestis viibib, ent 2015. aastat ei peeta praegu kindlasti missiooni lõpuks. Hodges nentis, et Venemaa tekitab piiripealseid olukordi, kus ei ole selge, kas tegemist on olukorraga, kus peaks rakenduma NATO artikkel 5 või midagi muud. Kindralleitnant rõhutas ka, et kui Venemaa praeguste provokatsioonide käigus juhtub midagi ähvardavat, kaalutakse olukorda väga põhjalikult, enne kui artikkel viit rakendatakse.*

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Euroopa parlamendis kukkus läbi Euroopa Komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri umbusaldamine. Junckeri umbusaldamist toetas 101 europarlamendisaadikut, vastu oli 461 ja 88 saadikut jäi erapooletuks. Euroopa komisjoni presidendile korraldati usaldushääletus Luxleaksi nime kandva maksuskandaali tõttu. Nimelt avalikustas grupp uurivaid ajakirjanikke skeemid, millega Pepsi, Ikea, Amazon ning veel üle 1000 ettevõtte hoidsid Luksemburgis registreeritud ettevõtte abil kõrvale miljardite eurode ulatuses maksudest. Jean-Claude Juncker oli sel ajal Luksemburgi peaminister.*

Muudetud uudis (välis, eemaldatud selgitused/täpsustused, sama sõnastus): *Ja Euroopa parlamendis kukkus läbi Euroopa Komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri umbusaldamine. Junckeri umbusaldamist Seda toetas vaid 101 parlamendisaadikut, vastu oli 461, 88 saadikut jäi erapooletuks. Euroopa komisjoni presidendile korraldati usaldushääletus Luxleaksi nime kandva maksuskandaali tõttu. Nimelt avalikustas grupp uurivaid ajakirjanikke skeemid, millega Pepsi, Ikea, Amazon ning veel üle 1000 ettevõtte hoidsid Luksemburgis registreeritud ettevõtte abil kõrvale miljardite eurode ulatuses maksudest. Jean-Claude Juncker oli sel ajal Luksemburgi peaminister.*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Täna algab advendiaeg. Tallinna Raekoja platsil süütavad traditsioonilise advendiküünla Tallinna linnapea Edgar Savisaar ja Tallinna praost Jaan Tamsalu. Tartus kuulutatakse jõuluaeg avatuks kell 16, mil Raekoja platsil süütavad esimese advendiküünla linnapea Urmas Klaas ja praost Joel Luhamets. Advendisündmusena avatakse Tartus ka jäälinnu jääskulptuur. Skulptuuri on lõppeva jäälinnu aasta puhul loonud kunstnik Mari Hiiemäe.*

Muudetud uudis: (sise, eemaldatud selgitused/täpsustused, uus sõnastus): *Täna algab advendiaeg. Tallinna Raekoja platsil süütavad traditsioonilise advendiküünla Tallinna linnapea Edgar Savisaar ja Tallinna praost Jaan Tamsalu. Tartus kuulutatakse jõuluaeg avatuks kell 16, mil Raekoja platsil süütavad esimese advendiküünla linnapea Urmas Klaas ja praost Joel Luhamets. Advendisündmusena avatakse Tartus ka jäälinnu jääskulptuur. Skulptuuri on lõppeva jäälinnu aasta puhul loonud kunstnik Mari Hiiemäe.*

Täna algas advendiaeg. Tallinnas on tänasest avatud liuväli ja jõululaat, jõulutuledes lõi särama ka kogu Tartu Raekoja plats. Marii Kangur käis seal kohal.

Just nii laulsid 200 last Tartu kooride mudilaskooridest täna Raekoja treppidel pühade ootusest. Esimese advendiküünla ja jõulutulede süttimist oli külma trotsides vaatama kogunenud üle 1000 inimese. Tartu praostkonna praosti Joel Luhametsa sõnul on advendiaeg oma hinge avardamise aeg. „Advendiajal tuleks ikka pühi mõtteid mõtelda ja oma hinge tuleks tasapisi häälestada. Vanad prohvetid ütlesid, et te igavesed uksed saage kõrgeks, väravad saage avaraks. Tegelikult see, mis meie ellu tahaks tulla, on tihtipeale palju suurem kui meie hing. Et me peaksime nagu oma hinge avardama, oma hinge uksed avaramaks tegema, suursugusemaks saama, väärikamaks saama. Et me suudaksime ära mahutada selle rikkuse, mis meie inimeste jaoks päris loomulik peaks olema."

Kui jõulutuled juba särasid, siis pakuti linnarahvale ühe lõbusa sabatantsuga sooja saada. Lisaks Lodjale, jõulupuule ja võlumetsale, püüab Raekoja platsil pilku ka 2014. aasta linnuks valitud jäälinnu jääskulptuur.

Lisa 12 (järg)

Skulptuuri autor Mari Hiiemäe räägib sellest, kuidas jäälind enne õue jõudmist aega veetis. „Tegelikult see lind sai valmis juba veebruari alguseks ja oligi plaan, et aasta loom, see hobune ära sulab, siis võiks järgmisena jäälinnu kohe välja panna, aga kevad tuli nii vara, soojaks läks nii vara, et jäälind kevadel valmis ei saanudki. Ja mina arvasin, et eks ta siis sulaski ära, kuni siis nädal tagasi seesama Riho Kinks ornitoloogiaühingust võttis minuga ühendust ja ütles, et ei, et jäälind nüüd lõpuks saab oma koha Raekoja platsil ja nüüd ta ongi väljas. Suvi otsa ta oli Maagi külmhoones ilusasti külmutatud juurvillja vahel hoiul, et tal piisavalt külm oleks, et ta ära ei sulaks."

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Aga Ukrainas koguneb täna esimesele istungile ülemraada uus koosseis. Asepeaministri ja ülemraada esimehe Volodõmõr Groismani sõnul paneb raada esimesel tööpäeval kokku valitsuse ja moodustab komisjonid. Jätkab Arni Alandi.*
Ametlike valimistulemuste põhjal kuulub uude raada koosseisu 421 saadikut, neist 225 partei nimekirjadest ja 196 otsemandaadiga. Ülemraada esimehena tegutseb esialgu ajutiselt president Petro Porošenko plokki kuuluv Reusman. Tal on suur lootus ka ametlikult raada esimeheks saada, kui teda just ei valita peaministriks. Sellele kohale saamiseks tuleb tal rinda pista praeguse peaministri Arseni Jatsenjukiga , kes on talle aga juba pakkunud asepeaministri kohta oma valitsuses. Tuntud ajakirjanik uudiseagentuuri Glavkom peatoimetaja Julia Lõmar ennustab, et raadas moodustatakse suhteliselt kerge vaevaga presidendimeelne koalitsioon. Selle eluiga ei kujune siiski kuigi pikaks, vaid koalitsioon laguneb juba tuleva aasta alguses. ...

Muudetud uudis (välis, eemaldatud selgitused/täpsustused, sama sõnastus): *Aga Ukrainas koguneb täna esimesele istungile ülemraada uus koosseis. Asepeaministri ja ülemraada esimehe Volodõmõr Groismani sõnul paneb raada esimesel tööpäeval kokku valitsuse ja moodustab komisjonid. Jätkab Arni Alandi.*
Ametlike valimistulemuste põhjal kuulub uude raada koosseisu 421 saadikut, neist 225 partei nimekirjadest ja 196 otsemandaadiga. Ülemraada esimehena tegutseb esialgu ajutiselt president Petro Porošenko plokki kuuluv Reusman. Tal on suur lootus ka ametlikult raada esimeheks saada, kui teda just ei valita peaministriks. Sellele kohale saamiseks tuleb tal rinda pista praeguse peaministri Arseni Jatsenjukiga , kes on talle aga juba pakkunud asepeaministri kohta oma valitsuses. Tuntud ajakirjanik uudiseagentuuri Glavkom peatoimetaja Julia Lõmar ennustab, et raadas moodustatakse suhteliselt kerge vaevaga presidendimeelne koalitsioon. Selle eluiga ei kujune siiski kuigi pikaks, vaid koalitsioon laguneb juba tuleva aasta alguses ...

Ukraina ülemraada uus koosseis peab täna Kiievis avaistungi. Istungi avas ülemraada 7. koosseisu esimees Oleksandr Turtšõnov .Avatseremoonial osalesid president Petro Porošenko, valitsusliikmed eesotsas peaminister Arseni Jatsenjukiga ning endised presidendid Leonid Kravtšuk, Leonid Kutshma ja Viktor Juštšenko. Ülemraada valib täna esimehe ning kinnitab ametisse peaministri. Ülemraadas on 421 liiget.

Näiteid uudistest, kus on samas uudises nii lisatud kui ka eemaldatud selgitusi/täpsustusi.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uue peapiiskopi valimistelt väljus võitjana senine kirikuvalitsuse kantsler ja Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaa. Koos Owe Sanderiga teise hääletusvooru pääsenud Viilmaa kogus 32 häält. Sander sai lõppvoorus 26 häält. Peapiiskoppi kogunes täna valima 57st vaimulikust ja kiriku ilmikliikmest koosnev kirikukogu. Senine peapiiskop Andres Põder pani läinud laupäeval ameti maha. Uuelt peapiiskopilt küsiti, millisena ta näeb kiriku rolli ja ülesannet praeguses Eestis.*
„Mulle on endale tundunud, et kiriku ülesanne on olla kohalolev kirik. On neid, kes ütlevad, et kirik peab olema ka nähtav kirik ja ja ma usun, et me võiksime ka võib-olla olla paremini nähtavad, kui me seni oleme, aga kirik on kohal. Ta on kohal kogu Eestimaal oma koguduste kaudu, nende inimeste kaudu, kes seal kirikutööd teevad ja ka seal kirikus käivad pühapäeviti ja osalevad jumalateenistustel. Ja ..ja ma arvan, et see ongi oluline, me peame olema inimeste jaoks kohal, neile lähedal ja ka kaasarääkiv ja kaasav kirik."

Muudetud uudis (sise, nii lisatud kui eemaldatud selgitused/täpsustused, sama sõnastus): *Eesti Evangeelse luterliku kiriku kirikukogu valis täna uue peapiiskopi. Uue peapiiskopi valimistelt väljus võitjana senine kirikuvalitsuse kantsler ja Tallinna piiskopliku toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaa, kes kogus teises hääletusvoorus 32 häält. Sander sai lõppvoorus 26 häält. Peapiiskoppi kogunes täna valima 57st vaimulikust ja*

kiriku ilmikliikmest koosnev kirikukogu. Senine peapiiskop Andres Põder pani läinud laupäeval ameti maha .Uku Toom käis valimisjärgsel pressikonverentsil.
Kuna peapiiskop täidab oma ametikohustusi 65aastaseks saamiseni ja Andres Põder jõudis selle eani 22. novembril, oli vaja valida uus peapiiskop. Valimiste protsess sai alguse juba kevadel, kui 12 praostkonda oma kandidaadid esitasid. Sellest ajast on käinud debatid, läbirääkimised ja programmide arutelu. Peapiiskoppi kogunes täna valima kirikukogu. Ja võitjana väljus senine kirikuvalitsue kantsler ja Tallinna piiskopliku toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaa. Kui nüüd küsiti võimalike teoloogiliste muutuste koha, ütles uus peapiiskop, et taolisi muudatusi teeb kogu kirik, mitte peapiiskop. Ka muudest muudatustest ei kiirusta ta rääkima. ...

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Soome parlament kiitis heaks kodanikueelnõuna esitatud seadusemuudatuse, mis muudab abielu sooneutraalseks, luues seega samasoolistele paaridele teiste paaridega võrdsed õigused. Samasooliste paaride elu muutub eelkõige ühist perekonnanime ja adopteerimisõigust puudutavates küsimustes. Ühise perekonnanime saavad need paarid nüüd automaatselt ning adopteerimise õigus on neil võrdne erisooliste paaridega, vahendab YLE.*

Sooneutraalse abielu seadustav eelnõu töötati välja kodanikueelnõuna, mis kogus 167 000 allkirja. Selle aasta kevadel teatas Soome luterlik kirik, et nende ametliku seisukoha järgi on abielu mehe ja naise vaheline liit.

Muudetud uudis (välis, nii lisatud kui ka eemaldatud täpsustused/selgitused, sama sõnastus): *Soome parlament kiitis heaks kodanikueelnõuna esitatud seadusemuudatuse, mis muudab abielu sooneutraalseks. Seega saavad Soome samasoolise paarid teiste paaridega võrdsed õigused.*

Samasooliste paaride elu muutub eelkõige ühist perekonnanime ja adopteerimisõigust puudutavates küsimustes. Ühise perekonnanime saavad need paarid nüüd automaatselt ning adopteerimise õigus on neil võrdne erisooliste paaridega. Seadus jõustub kõige varem ületuleval aastal ehk siis selle peab jõustama juba järgmine Soome valitsus.

Sooneutraalse abielu seadustav eelnõu töötati välja kodanikueelnõuna, mis kogus 167 000 allkirja. Selle aasta kevadel teatas Soome luterlik kirik, et nende ametliku seisukoha järgi on abielu mehe ja naise vaheline liit.

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit peab täna üldkogu, kus arutatakse ka Eesti tervishoiu tulevikku. Riigikontroll teeb ettekande tervishoiu rahastamisest. Arstide Liidu presidendi Andres Korgi sõnul peegeldab riigikontrolli aastaaruanne tervishoiu küsimustes suures osas arstkonna seisukohti. Olukorra halvenemise peapõhjus on see, et poliitikud ei tee otsuseid tervishoiu korralduse ja rahastamise põhimõttelisteks muudatusteks. Üldkogul annab Andres Kork presidendi volitused üle Lembi Augile, kelle ametiaeg algab 1. jaanuaril 2015.*

Muudetud uudis (sise, nii lisatud kui ka eemaldatud selgitused/täpsustused, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit peab täna üldkogu, kus arutatakse ka Eesti tervishoiu tulevikku. Riigikontroll teeb ettekande tervishoiu rahastamisest. Arstide Liidu presidendi Andres Korgi sõnul peegeldab riigikontrolli aastaaruanne tervishoiu küsimustes suures osas arstkonna seisukohti. Olukorra halvenemise peapõhjus on see, et poliitikud ei tee otsuseid tervishoiu korralduse ja rahastamise põhimõttelisteks muudatusteks. Üldkogul annab Andres Kork presidendi volitused üle Lembi Augile, kelle ametiaeg algab 1. jaanuaril 2015.*

Eesti Arstide Liit arutas tänasel üldkogul Tallinnas tervishoiu rahastamist ja tulevikku. Jätkab Kai Vare.
Juba 2010. aastal Maailma Terviseorganisatsiooni, sotsiaalministeeriumi ja Eesti haigekassa koostöös valminud uurimuses toodi välja, et praeguse rahastamise juures ei suuda Eesti oma tervishoiu süsteemi üleval pidada. Uuringus anti ka hulk soovitusi, kuidas rahastamise jätkusuutlikkust tagada, aga seni on tehtud vaid kosmeetilisi muudatusi, nendib riigikontroll oma aastaaruandes. ... Katrin Rehemaa. „Eesti arstiabi kvaliteediga ollakse tõesti rahul ja see teeb ainult rõõmu arstidele, aga millega kindlasti ei olda rahul, on seesama kättesaadavus ja ravijärjekordade pikkus ja see tegelikult võib valusalt kätte maksta tulevikus, sest paljud väikesed probleemid pika aja ootamise peale muutuvad suuremaks, meil on väga palju ravikindlustamata inimesi, kes saavadki ainult vältimatut arstiabi, meil on kõigile teada ja tuntud ja valus hambaravi probleem ja tõepoolest see, et arstid lahkuvad ja arstide koormus on suur, eks ka see annab siiski tunda inimeste diagnoosimisel ja ravimisel.” ...

Lisa 12 (järg)

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Moldovas algasid parlamendivalimised. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et rahvas on lõhenenud. Nii Euroopa Liidu kui Kremli suunas liikumise pooldajaid on enam vähem võrdselt. Vaatlejad märgivad, et Moldova on ratifitseerinud ulatusliku poliitilise ja kaubandusliku kokkuleppe Euroopa Liiduga ning Moldova elanikud saavad viisavabalt Euroopa Liitu reisida, mistõttu on raske ette kujutada, et mistahes uus juhtkond võiks populaarsust saavutada tagasipöördega Moskva suunas. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et parima tulemuse võivad saavutada opositsioonis olevad kommunistid, eesotsas kunagise presidendi Vladimir Vorononiniga. Vanem põlvkond seostab teda mineviku stabiilsete aegadega. Kuigi kommunistid panustavad headele suhetele Moskvaga ja on lubanud assotsiatsioonileppe Euroopa Liiduga üle vaadata, et kodumaist toodangut paremini kaitsta, toetavad ka nemad siiski lõimumist Euroopaga. Moldova valimiste esialgseid tulemusi on oodata kesköö paiku.*

Muudetud uudis (välis, nii lisatud kui ka eemaldatud selgitused/täpsustused, uus sõnastus): *Moldovas algasid parlamendivalimised. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et rahvas on lõhenenud. Nii Euroopa Liidu kui Kremli suunas liikumise pooldajaid on enam vähem võrdselt. Vaatlejad märgivad, et Moldova on ratifitseerinud ulatusliku poliitilise ja kaubandusliku kokkuleppe Euroopa Liiduga ning Moldova elanikud saavad viisavabalt Euroopa Liitu reisida, mistõttu on raske ette kujutada, et mistahes uus juhtkond võiks populaarsust saavutada tagasipöördega Moskva suunas. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et parima tulemuse võivad saavutada opositsioonis olevad kommunistid, eesotsas kunagise presidendi Vladimir Vorononiniga. Vanem põlvkond seostab teda mineviku stabiilsete aegadega. Kuigi kommunistid panustavad headele suhetele Moskvaga ja on lubanud assotsiatsioonileppe Euroopa Liiduga üle vaadata, et kodumaist toodangut paremini kaitsta, toetavad ka nemad siiski lõimumist Euroopaga. Moldova valimiste esialgseid tulemusi on oodata kesköö paiku.*

Moldovas on parlamendivalimised, kus otsustatakse, kas riik jätkab Euroopa teel või kaldub Kremli suunas. Euroopa julgeoleku ja koostöö organisatsiooni OSCE vaatlejana on kohal riigikogu liige Väino Linde.

Tema sõnul on tulemust väga raske prognoosida. „Olen koos kolleeg Jaanus Tamkiviga Rezina linnas, see on üks väiksem linnake, Nestri kaldal ja täpselt siis üle jõe jääb juba Transistria ja võin öelda, et olukord siin on suhteliselt rahulik. Me oleme külastanud 5 või 6 valimisjaoskonda praegu ja osavõtt on suhteliselt aktiivne olnud praegu. Arvamusi on erinevaid siinkandis küll praegu ja ei olda ka päris päris kindel, et ka täna tehtakse ühene valik, nii et võib juhtuda, et parlamendis ei pruugi need hääled siiski päriselt Euroopa suunas väga tõsiselt kalduda, eks muidugi Moskva mõju on nii ehk naa tunda siin riigis ka rohkem, sellepärast, et ligi 400 000-st tuhandest võõras riigis töölkäivatest moldaavlastest ligi 300000 käib ikkagi Venemaal tööl ja ja ülejäänud siis arvestatakse erinevatesse Euroopa riikidesse. ...

Lisa 13. Hinnangute lisamise/eemaldamise näited

Lisatud tekst on märgitud punasega. Eemaldatud tekst on alla joonitud. Uue sõnastusega uudistes, kus kogu eelnev uudist loeti eemaldatuks ja kogu eelnev uudis on eemaldamise näitamise tähistamiseks alla joonitud, kuid kus tahetakse näidata, missuguse sisulise osa eemaldamist autor mõne kategooria puhul täpselt mõtles, siis see tekstiosa alla joonitud tekstist on märgitud sinise värviga.

Näited hinnangute lisamisest.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Täna esietendub Norra Rahvusooperis Eesti helilooja Jüri Reinvere ooper Peer Gynt, mis põhineb Henric Ibseni samanimelisel näidendil. Reinvere andis Norra rahvusooperile nõusoleku Peer Gynt kirjutamiseks 2012. aastal ja sellega algas pikk ja intensiivne töö. Helilooja on ka ooperi libreto autor. Reinvere ütles Klassikaraadiole, et ooperi kirjutamise juures oli tema jaoks algusest peale paar olulist põhimõtet. „Esimene oli see, et kui teha Peer Gyndist üldse ooperit, siis tasub teha siiski tervest, tähendab, sellel teosel peab olema Ibseni algus, sel peab olema Ibseni lõpp, sel peab olema Ibseni põhistruktuur. Ja teine üks põhimõte oli mul väga oluline, oli see, et hoolimata sellest, et ma kirjutan seda väga kõvasti ringi, meil on uusi tegelasi, meil on uusi stseene, meil on hoopis uusi konnotatsioone ajalooliste sündmustega, siis siiski ma ei välju Ibseni või laiemas mõistes Kirke Gaurdi filosoofiast. Teema nagu jumala arm ja naasemine ja isiksuse kasvamine - need on kõik säilinud peateemadena siiski.*

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *Täna esietendub Norra Rahvusooperis Eesti helilooja Jüri Reinvere ooper Peer Gynt, mis põhineb Henric Ibseni samanimelisel näidendil. Reinvere andis Norra rahvusooperile nõusoleku Peer Gynt kirjutamiseks 2012. aastal ja sellega algas pikk ja intensiivne töö. Helilooja on ka ooperi libreto autor. Reinvere ütles Klassikaraadiole, et ooperi kirjutamise juures oli tema jaoks algusest peale paar olulist põhimõtet. „Esimene oli see, et kui teha Peer Gyndist üldse ooperit, siis tasub teha siiski tervest, tähendab, sellel teosel peab olema Ibseni algus, sel peab olema Ibseni lõpp, sel peab olema Ibseni põhistruktuur. Ja teine üks põhimõte oli mul väga oluline, oli see, et hoolimata sellest, et ma kirjutan seda väga kõvasti ringi, meil on uusi tegelasi, meil on uusi stseene, meil on hoopis uusi konnotatsioone ajalooliste sündmustega, siis siiski ma ei välju Ibseni või laiemas mõistes Kirke Gaurdi filosoofiast. Teema nagu jumala arm ja naasemine ja isiksuse kasvamine - need on kõik säilinud peateemadena siiski. Et nii palju ma soovisin respekteerida ja austada seda originaalteost."*

Küll aga lisandub helilooja sõnul teema, mis väljendub kõige tugevamini ooperimuusikas. „Ja see on teema sellest, mis meist on saanud meie omade sümbolitega või näiteks nii tugevate sümbolitega nagu Peer Gynt on näiteks klassikalisele muusikale. „Meie siin niisuguse natukene laguneva Euroopa keskel, mis meist on saanud, samal ajal kui me nii austame ja endiselt pjedestaalil hoiame neid oma sümboleid nagu näiteks Kriegi Peer Gynti."

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Iraani ja suurriikide vahelisi tuumakõnelusi pikendatakse järgmise aasta juuni lõpuni, teatas Suurbritannia välisminister Philip Hammond. Tema sõnul tehti viimastel kõnelustel olulisi edusamme ja uued kõnelused peaksid toimuma järgmisel kuul. Samuti ütles Hammond, et Iraani vastaseid sanktsioone leevendatakse veidi. Venemaa välisminister Sergei Lavrov avaldas lootust, et Iraani tuumaprogrammi peamistes küsimustes jõutakse kokkuleppele järgneva kolme või nelja kuuga. Rahvusvahelise aatomienergia agentuuri raporti kohaselt on Iraan vähendanud oma rikastatud uraani varusid. Põhilised vaidlusküsimused on praegu Iraanile lubatav uraani rikastamise tase ja tsentrifuugide arv.*

Muudetud uudis (välis, lisatud, sama sõnastus): *Iraani ja suurriikide vahelisi tuumakõnelusi pikendatakse järgmise aasta juuni lõpuni, teatas Suurbiritannia välisminister Philip Hammond. Tema sõnul tehti viimastel kõnelustel olulisi edusamme ja uued kõnelused peaksid toimuma järgmisel kuul. Samuti ütles Hammond, et Iraani*

vastaseid sanktsioone leevendatakse veidi. USA välisminister John Kerry leidis samuti, et kõnelustel tehti olulisi edusamme lõpliku kokkuleppe saavutamiseks ja pakuti välja uusi ideid. Vaatamata sellele tulevad Kerry arvates ka järgnevad kõnelused keerulised. Kerry lisas, et kuigi suurriigid ei saa jääda Iraaniga igavesti kõnelusi pidama, pole praegu aeg minema jalutada. Venemaa välisminister Sergei Lavrov avaldas lootust, et Iraani tuumaprogrammi peamistes küsimustes jõutakse kokkuleppele järgneva kolme või nelja kuuga. ...

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Täna selgub Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Otsuse langetab 57-liikmeline kirikukogu. Selleks, et saada peapiiskopiks valituks, peab koguma üle poole Kirikukogu toetusest. Kui ükski kandidaat ei saa üle poole häältest, siis korraldatakse kordushääletus kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Peapiiskopi kandidaate on praeguseks 4: nendeks on lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduste instiuudi rektor ja Nõmme Rahukiriku õpetaja Owe Sander ning viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. 10 aastat peapiiskopi ametit pidanud Andres Põder siirdus laupäeval emerituuri ja usaldas peapiiskopi ametitunnused – kuldristi ja saua – Toomkiriku altarile piiskop Einar Soone hoole alla. Kuni uue peapiiskopi ametisse sesadmiseni tuleva aasta 2. veebruaril täidabki peapiiskopi kohuseid piiskop Einar Soone.*

Muudetud uudis (sise, lisatud, uus sõnastus): *Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uue peapiiskopi valimistelt väljus võitjana senine kirikuvalitsuse kantsler ja Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaa. Koos Owe Sanderiga teise hääletusvooru pääsenud Viilmaa kogus 32 häält. Sander sai lõppvoorus 26 häält. Peapiiskoppi kogunes täna valima 57st vaimulikust ja kiriku ilmikliikmest koosnev kirikukogu. Senine peapiiskop Andres Põder pani läinud laupäeval ameti maha. Uuelt peapiiskopilt küsiti, millisena ta näeb kiriku rolli ja ülesannet praeguses Eestis.*

„Mulle on endale tundunud, et kiriku ülesanne on olla kohalolev kirik. On neid, kes ütlevad, et kirik peab olema ka nähtav kirik ja ja ma usun, et me võiksime ka võib-olla olla paremini nähtavad, kui me seni oleme, aga kirik on kohal. Ta on kohal kogu Eestimaal oma koguduste kaudu, nende inimeste kaudu, kes seal kirikutööd teevad ja ka seal kirikus käivad pühapäeviti ja osalevad jumalateenistustel. Ja ..ja ma arvan, et see ongi oluline, me peame olema inimeste jaoks kohal, neile lähedal ja ka kaasarääkiv ja kaasav kirik.“

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Soome parlamendis läheb täna hääletusele niinimetatud sooneutraalne abieluseadus. Eile vaieldi parlamendis selle üle 5 tundi. Õiguskomisjon on abieluseaduse muudatusettepaneku kaks korda tagasi lükanud. Parlamendi arutelul võeti sõna nii reformi poolt, rõhudes inimõigustele ja armastusele, kui ka vastu, märkides muuhulgas, et Soomes juba kehtivast kooseluseadusest peaks piisama. Kui parlament kiidab täna heaks õiguskomisjoni ettepaneku, lükatakse muudatused tagasi. Kui parlament otsustab siiski hakata seadust muutma, toimub lõplik hääletus tõenäoliselt detsembri keskel.*

Muudetud uudis (välis, lisatud, uus sõnastus): *Täna, täpsemalt tunni aja pärast, läheb Soome parlamendis hääletusele sooneutraalse abielu seaduseelnõu. Eelnõu on põhjustanud seal palju arutelu ja furoori ning rahvaesindajate elektronpostikastid on tulvil valijate kirju. Arni Alandi räägib kõigest lähemalt.*

Soome rahvusringhäälingu YLE uudisteportaali hinnangul näikse põhjanaabrite ajakirjandus olevat pähe võtnud kõiki Eduskunna saadikute eelistused juba enne tänast hääletust teada saada. Poliitikud heidavad ajakirjanikele ette, kui neil tõepoolest selline kavatsus on, on nad ilmselgelt läinud liiga kaugele. ... Poliitikavaatlejad aga kalduvad ennustama, et hoolimata kahest mahahääletamisest õiguskomisjonis, läheb eelnõu täna Eduskunnas läbi. Peamiselt seepärast, et arvamusküsitluste kohaselt toetab Soome rahva napp enamus uut seadust. Ehkki paljud rahvaesindajad ei taha enne hääletamist oma seisukohta välja öelda, on põhjanaabrite poliitika analüütikud üsna veendunud, et seaduse pooldajad on kriitilise massi kokku saanud. Analüütikute hinnangute kohaselt pooldab kahesajast saadikust uut seadust kindlalt 99, paarkümmend parlamendiliiget pole oma otsust veel langetanud, kuid seaduste vastuvõtmiseks piisab paarist saadikust. Fraktsioonidest toetavad sooneutraalset abieluseadust pea üksmeelselt Rohelised ja Vasakliit, kas Sotsiaaldemokraatide hulgas kohtab seaduse vastaseid üliharva ning Koonderakonna fraktsioonist on seaduse poolt üle poole saadikutest, täielikult on sooneutraalse abieluseaduse vastu Kristlikud demokraadid ja Põlissoomlased, väga tugev on vastuseis ka Keskerakondlaste hulgas.

Näited hinnangute eemaldamisest.

Lisa 13 (järg)

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Tartu Ülikooli rahvusvahelise õiguse professor Lauri Mälksoo. „Põhidilemma selles valdkonnas on see, et mil määral me aktsepteerime demokraatias seda, et on justkui nagu mingisugune moraalne või õiguspoliitiline avangard, kes mõneti nagu teab paremini ja natukene ka teab enamuse eest, mis talle on parem ja siis sõnastab selle no teatud mõttes võib-olla alati mitte päris demokraatlikult. Kui teatud situatsioonides näiteks parlamendi enamus ja rahva enamuse tahe nad mingil määral lähevad vastuollu, siis ma pean seda puht demokraatia toimimise seisukohast mõneti anomaalseks nähtuseks.*

Muudetud uudis (sise, eemaldatud, sama sõnastus): *Tartu Ülikooli rahvusvahelise õiguse professor Lauri Mälksoo. „Põhidilemma selles valdkonnas on see, et mil määral me aktsepteerime demokraatias seda, et on justkui nagu mingisugune moraalne või õiguspoliitiline avangard, kes mõneti nagu teab paremini ja natukene ka teab enamuse eest, mis talle on parem ja siis sõnastab selle no teatud mõttes võib-olla alati mitte päris demokraatlikult." Kui teatud situatsioonides näiteks parlamendi enamus ja rahva enamuse tahe nad mingil määral lähevad vastuollu, siis ma pean seda puht demokraatia toimimise seisukohast mõneti anomaalseks nähtuseks.*

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *... Cameroni sõnul peavad Euroopa Liidu migrandid ootama vähemalt 4 aastat, enne kui saavad maksusoodustusi või elamiseks munitsipaalmaja. Nagu ta kinnitas, hakkab ta neid nõudmisi ellu viima, kui ta mais tagasi valitakse ja need peavad saama vaieldamatuks osaks selle üle, kas jääda Euroopa Liitu. Cameron ütles, et tema plaan piirata teistest Euroopa Liidu riikidest saabuvate sisserändajate juurdepääsu sotsiaaltoetustele, nõuab Euroopa Liidu lepingute muutmist ja nagu ta ütles, ta on kindel, et selle üle on võimalik läbi rääkida. ... „Me oleme selle ära teeninud, et meid kuulataks ja meid tuleb kuulata," ütles Cameron. Euroopa komisjoni esindaja ütles Brüsselis, et Cameroni ettepanekuid toetuste kärpimise kohta hakatakse arutama ilma draamata. ...*

Muudetud uudis (välis, eemaldatud, sama sõnastus): *Cameroni sõnul peavad Euroopa Liidu migrandid ootama vähemalt 4 aastat, enne kui saavad maksusoodustusi või elamiseks munitsipaalmaja. Nagu ta kinnitas, hakkab ta neid nõudmisi ellu viima, kui ta mais tagasi valitakse ja need peavad saama vaieldamatuks osaks läbirääkimistel selle üle, kas jääda Euroopa Liitu. Cameron ütles, et tema plaan piirata teistest Euroopa Liidu riikidest saabuvate sisserändajate juurdepääsu sotsiaaltoetustele, nõuab Euroopa Liidu lepingute muutmist ja nagu ta ütles, ta on kindel, et selle üle on võimalik läbi rääkida. ... „Me oleme selle ära teeninud, et meid kuulataks ja meid tuleb kuulata," ütles Cameron. Euroopa komisjoni esindaja ütles Brüsselis, et Cameroni ettepanekuid toetuste kärpimise kohta hakatakse arutama ilma draamata.*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Andres Põder on olnud peapiiskopi ametis peaaegu 10 aastat, laupäeval täitus tal 65 eluaastat, mis tähendab, et amet tuleb üle anda järgmisele. Kandidaate on 4: Lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduse instituudi rektor ja Nõmme Rahu kiriku õpetaja Owe Sander ning Viljandi praostkonna praost Marko Tiitus.*
Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul kinnitab ainuüksi meediahuvi selle sündmuse vastu, et luteri kiriku roll Eesti ühiskonnas on oluline. Mirko Ojakivi jätkab.
Pole kahtluski, et paavsti valimisest tehakse tänapäeva infoajastul meediasündmus. Kohatu on võrrelda aga paavsti ja Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopi ametit. Kuid Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul näitab meediahuvi ka peapiiskopi valimistel seda, et tegemist on positsiooniga, mis on ühiskonna jaoks oluline. Ja kuigi luterlasi pole Eestis niivõrd palju kui näiteks II maailmasõja eel, on kirikul arvestatav mõjuvõim ühiskonnas endiselt. Tõnu Lehtsaar. „Kui me vaatame kasvõi meie kalendrit, kus on sees ülestõusmispühad, jõulupühad, ka jaanipäev, need on kirikliku taustaga, siis ma usun, et see mõju tegelikult on suurem, kui see ehk välja paistab või me esmapilgul arvame ja näiteks ka peapiiskopi valimised on ju praegu ikkagi täiesti meediasündmus." Kuid millised võiks olla need teemad, sündmused, millele kirik peaks ühiskonnas reageerima?
Tõnu Lehtsaar: „Kindlasti küsimused ühiskonnas, mis puudutavad üldse religiooni, ma arvan ka moraali, võib-olla ka rahvuslikku eneseteadvust, kõik need küsimused, mis puudutavad igavikulisi kategooriaid, püsiväärtusi. On loomulik, et kirik ja eesotsas ka peapiiskopiga, nendes küsimustes võtab sõna. Mida ka Andres Põder muide on teinud ja ta on saanud sellega endale nii palju sõpru kui ka palju vaenlasi. Teine tegevus, mis kindlasti peapiiskopil on, ma ei tunne kirikuelu nii palju lähemalt ja seestpoolt, on kiriku kui sellise juhtimine."

Lisa 13 (järg)

Tartu Pauluse koguduse õpetaja Joel Luhamets on aga sel meelel, et kiriku muutumine Eestis pole niivõrd oluline kui see, et kirik aitaks muutuda igaühel, kes seda tahab. Joel Luhamets.
„Kirik vajab suuri muutusi, sellist selget vaimulikku ärkamist, aga kõige rohkem vajame muutusi meie igaüks. Kiriku väline vorm nii palju ei tähenda, aga me igaüks ise vajaksime muutust. Tõsist sellist alandlikku meelt, sellist hoiakut, milles on ustavus, mis perekonnad teeb tugevaks, kus kantakse teineteise koormaid, tuntakse rõõmu teise õnnestumisest, jagatakse muret, toetatakse ja ollakse ustavad ja truud lõpuni.“ ...

Muudetud uudis (sise, eemaldatud, uus sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. ... Pole kahtluski, et paavsti valimisest tehakse tänapäeva infoajastul meediasündmus. Kohatu on võrrelda aga paavsti ja Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopi ametit. Kuid Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul näitab meediahuvi ka peapiiskopi valimistel seda, et tegemist on positsiooniga, mis on ühiskonna jaoks oluline. Ja kuigi luterlasi pole Eestis niivõrd palju kui näiteks II maailmasõja eel, on kirikul arvestatav mõjuvõim ühiskonnas endiselt. Tõnu Lehtsaar. „Kui me vaatame kasvõi meie kalendrit, kus on sees ülestõusmispühad, jõulupühad, ka jaanipäev, need on kirikliku taustaga, siis ma usun, et see mõju tegelikult on suurem, kui see ehk välja paistab või me esmapilgul arvame ja näiteks ka peapiiskopi valimised on ju praegu ikkagi täiesti meediasündmus.“ Kuid millised võiks olla need teemad, sündmused, millele kirik peaks ühiskonnas reageerima?*
Tõnu Lehtsaar: „Kindlasti küsimused ühiskonnas, mis puudutavad üldse religiooni, ma arvan ka moraali, võib-olla ka rahvuslikku eneseteadvust, kõik need küsimused, mis puudutavad igavikulisi kategooriaid, püsiväärtusi. On loomulik, et kirik ja eesotsas ka peapiiskopiga, nendes küsimustes võtab sõna. Mida ka Andres Põder muide on teinud ja ta on saanud sellega endale nii palju sõpru kui ka palju vaenlasi. Teine tegevus, mis kindlasti peapiiskopil on, ma ei tunne kirikuelu nii palju lähemalt ja seestpoolt, on kiriku kui sellise juhtimine.“
Tartu Pauluse koguduse õpetaja Joel Luhamets on aga sel meelel, et kiriku muutumine Eestis pole niivõrd oluline kui see, et kirik aitaks muutuda igaühel, kes seda tahab. Joel Luhamets.
„Kirik vajab suuri muutusi, sellist selget vaimulikku ärkamist, aga kõige rohkem vajame muutusi meie igaüks. Kiriku väline vorm nii palju ei tähenda, aga me igaüks ise vajaksime muutust. Tõsist sellist alandlikku meelt, sellist hoiakut, milles on ustavus, mis perekonnad teeb tugevaks, kus kantakse teineteise koormaid, tuntakse rõõmu teise õnnestumisest, jagatakse muret, toetatakse ja ollakse ustavad ja truud lõpuni.“ ...

Täna selgub Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Otsuse langetab 57-liikmeline kirikukogu. Selleks, et saada peapiiskopiks valituks, peab koguma üle poole Kirikukogu toetusest. Kui ükski kandidaat ei saa üle poole häältest, siis korraldatakse kordushääletus kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Peapiiskopi kandidaate on praeguseks 4: nendeks on lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduste instituudi rektor ja Nõmme Rahukiriku õpetaja Owe Sander ning viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. 10 aastat peapiiskopi ametit pidanud Andres Põder siirdus laupäeval emerituuri ja usaldas peapiiskopi ametitunnused – kuldristi ja saua – Toomkiriku altarile piiskop Einar Soone hoole alla. Kuni uue peapiiskopi ametisse sesadmiseni tuleva aasta 2. veebruaril täidabki peapiiskopi kohustusi piiskop Einar Soone.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Aga Ukrainas koguneb täna esimesele istungile ülemraada uus koosseis. ... Tuntud ajakirjanik uudiseagentuuri Glavkom peatoimetaja Julia Lõmar ennustab, et raadas moodustatakse suhteliselt kerge vaevaga presidendimeelne koalitsioon. Selle eluiga ei kujune siiski kuigi pikaks, vaid koalitsioon laguneb juba tuleva aasta alguses.*
Seda sama kipuvad kinnitama ka teised poliitikavaatlejad. ... Lõmari sõnul pole ülemraada püsimist ametiaja lõpuni kuidagi võimalik eeldada, sest terav konflikt ühiskonna ja riigi vahel püsib, sest uus valitsus pole riiki mitte mingil viisil reforminud, aga ka vana süsteem on praeguseks tegelikult juba lagunenud. Lõmar tõdeb skeptiliselt, et poliitikud pole aru saanud, kuidas vanal viisil enam edasi ei saa. Nad püüavad ikka siin ja seal valetada ning ka riigi rahakoti arvelt oma taskuid täita. Lõmar usub küll, et uues parlamendis ei muutu olukord sõna otseses mõttes veriseks nagu juhtus Armeenias 1999. aastal, kui relvastatud inimrühm konverentsisaalis parlamendisaadikute pihta tule avas. Küll aga võib uusi ülemraada valimisi oodata juba õige pea. Vaatlejate hinnangul on asjade selline käik aga pigem hea, sest vaid nii võib Ukraina muutuda tõeliselt euroopalikuks riigiks ning otsapidi veel Nõukogude ajast pärit taagast lõplikult vabaneda.

Lisa 13 (järg)

Muudetud uudis (välis, eemaldatud, uus sõnastus):
Aga Ukrainas koguneb täna esimesele istungile ülemraada uus koosseis. ... Tuntud ajakirjanik uudiseagentuuri Glavkom peatoimetaja Julia Lõmar ennustab, et raadas moodustatakse suhteliselt kerge vaevaga presidendimeelne koalitsioon. Selle eluiga ei kujune siiski kuigi pikaks, vaid koalitsioon laguneb juba tuleva aasta alguses.
Seda sama kipuvad kinnitama ka teised poliitikavaatlejad. ... Lõmari sõnul pole ülemraada püsimist ametiaja lõpuni kuidagi võimalik eeldada, sest terav konflikt ühiskonna ja riigi vahel püsib, sest uus valitsus pole riiki mitte mingil viisil reforminud, aga ka vana süsteem on praeguseks tegelikult juba lagunenud. Lõmar tõdeb skeptiliselt, et poliitikud pole aru saanud, kuidas vanal viisil enam edasi ei saa. Nad püüavad ikka siin ja seal valetada ning ka riigi rahakoti arvelt oma taskuid täita. Lõmar usub küll, et uues parlamendis ei muutu olukord sõna otseses mõttes veriseks nagu juhtus Armeenias 1999. aastal, kui relvastatud inimrühm konverentsisaalis parlamendisaadikute pihta tule avas. Küll aga võib uusi ülemraada valimisi oodata juba õige pea. Vaatlejate hinnangul on asjade selline käik aga pigem hea, sest vaid nii võib Ukraina muutuda tõeliselt euroopalikuks riigiks ning otsapidi veel Nõukogude ajast pärit taagast lõplikult vabaneda.

Ukraina ülemraada uus koosseis peab täna Kiievis avaistungi. Istungi avas ülemraada 7. koosseisu esimees Oleksandr Turtšõnov . Avatseremoonial osalesid president Petro Porošenko, valitsusliikmed eesotsas peaminister Arseni Jatsenjukiga ning endised presidendid Leonid Kravtšuk, Leonid Kutshma ja Viktor Juštšenko. Ülemraada valib täna esimehe ning kinnitab ametisse peaministri. Ülemraadas on 421 liiget.

Näited uudistest, kuhu on nii lisatud hinnanguid kui ka kust on eemaldatud hinnanguid.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Eesti toiduainesektor otsib uusi ja püsivaid turge toodetele, mis seni läksid Venemaa turule.*
Põllumajandusminister Ivari Padar sõlmis eile Valgevene kolleegiga riikidevahelise vastastikuse mõistmise memorandumi, mis avab sisuliselt meie toidutootjatele võimaluse eksportida senisest rohkem Valgevenesse. Riik on varem tundnud koguste suurendamise vastu huvi seoses Vene impordi nõudluse suurenemisega.
Margitta Otsmaa sai Ivari Padari telefonile. „See vastastikuse mõistmise memorandum hõlmab hästi paljusid valdkondi, taimekasvastus, loomakasvatus, põllumajandus, tootmise mehaniseerimine, teadus, kalandus ja vesivilkjelus. Et see on nagu selline esimene raam või baasdokument, mille pealt saab igasugust koostööd teha.“ Milliseid saadusi see siis hõlmab endas? „Kõike seda klassikat, mis meil on. Kala poole pealt kindlasti kõik see, mis me Läänemerest püüame. Kilu, räim. Piima poolepealt kõik need, mis meil on tuntud produktid ega maitseeelistused on Balti riikides, Valgevenes, Põhja-Venemaal ju väga sarnased, olgu need siis poolkõvad juustud, mida tarbitakse, nii et võimalus kindlasti on.“ Kui suurtest kogustest me rääkida võime, mis hakkavad nüüd minema teatud kuupäevast Valgevene poole? „Minu kui ministri roll on avada need väravad, need võimalused. Millistes kogustes, milliste hindadega on võimalik müüa, see on nüüd ettevõtjate omavaheline kokkulepe.“ Nüüd on mitu kuud kehtinud need Venemaa keelud, kuidas meie põllumees, kui palju tal on läinud kaupa raisku või kui palju on suudetud ikkagi ära viia? „No raisku ei ole midagi läinud, et tuleb tunnustada seda, et ettevõtjad on suutnud kauba maha müüa. Küll nõrgema hinnagaja eriti see annab piimanduses see tunda,et piima kokkuostuhind on olnud halb. Aga sellist asja, et neil oleks ladudesse ülemääraselt kuhjund kaupa, et seda nüüd ka otseselt ei ole, et üldiselt on ettevõtjad tublid olnud ja neid alternatiivseid turgusid otsinud ja ka leidnud.“ Kuidas te näete, kui Venemaa ükskord need sanktsioonid tühistab või millalgi need ka lõppevad, kas tootja pöördub tagasi Venemaa turule või on see liiga keeruline lubade ja taotluste ja paberite protsess ja jääääb pigem näiteks Valgevene või ükskõik millise muu turu juurde? „Kindlasti ollakse tunduvalt ettevaatlikum, see mis puudutab Vene turgu. Muidugi väga palju sõltub, millised on need uued alteranatiivturud, aga ma ise küll arvan, etkui meil siin kasvõi piimanduse puhul oli 25% ekspordist otseselt Venemaale, et see number tulevikus on väiksem, sellepärast, et keegi ei taha neid riske ja suuri kõikumisi.“ Eesti inimene on hakanud rohkem sööma eestimaist toodangut kõikide kampaaniate valguses? „Kui hakatakse mõõtma,et millest see ostukorv koosneb, siis see protsent võib-olla ka viimasel ajal on tõusnud. Kui palju me siis igapäevaset nüüd ikkagi seda päris välismaist nüüd sealt poest ka ostame. Põhiliselt tarbitav ongi eestimaine. Et kodumaise banaanikasvastusega on meil raskusi, aga see raskus jätkub ka pärast 1. märtsi valimisi, sellega ei tule kuidagi välja.“

Lisa 13 (järg)

Muudetud uudis (sise, lisatud kui ka eemaldatud, sama sõnastus): *Eesti toiduainesektor otsib uusi ja püsivaid turge toodetele, mis seni läksid Venemaa turule. ... Margitta Otsmaa sai Ivari Padari telefonile.*
... „Minu kui ministri roll on avada need väravad, need võimalused. Millistes kogustes, milliste hindadega on võimalik müüa, see on nüüd ettevõtjate omavaheline kokkulepe.“ Nüüd on mitu kuud kehtinud need Venemaa keelud, kuidas meie põllumees, kui palju tal on läinud kaupa raisku või kui palju on suudetud ikkagi ära viia? ... „Kindlasti ollakse tunduvalt ettevaatlikum, see mis puudutab Vene turgu. Muidugi väga palju sõltub, millised on need uued alteranatiivturud, aga ma ise küll arvan, etkui meil siin kasvõi piimanduse puhul oli 25% ekspordist otseselt Venemaale, et see number tulevikus on väiksem, sellepärast, et keegi ei taha neid riske ja suuri kõikumisi.“ Eesti inimene on hakanud rohkem sööma eestimaist toodangut kõikide kampaaniate valguses? „Kui hakatakse mõõtma, et millest see ostukorv koosneb, siis see protsent võib-olla ka viimasel ajal on tõusnud. Kui palju me siis igapäevaset nüüd ikkagi seda päris välismaist nüüd sealt poest ka ostame. Põhiliselt tarbitav ongi eestimaine. Et kodumaise banaanikasvastusega on meil raskusi, aga see raskus jätkub ka pärast 1. märtsi valimisi, sellega ei tule kuidagi välja.“

... Piimatootja OÜ Halinga juht Raul Peetson ütles, et kohe kindlasti piima Valgevenesse viima ei hakata. See on pika protsessi algus, kus otsitakse alles võimalusi ja uuritakse turgu. „Meid pigem huvitab see, mis saab sellest piimast nagu edasi, täna nagu see viia Valgevenesse nagu toorpiima tuua, sellel..sellel.. ei ole mõtet, sellepärast, et esiteks vahemaa ja teiseks, et me suudame seda piima ka väärtustada ise kohapeal, aga küsimus on just nendes turgudes, kus siis on võimalik müüa neid poolfabrikaate ja pigem on ikkagi see, et see piima maailmaturu hind kataks kõik meie kulud.“
E-piima juhataja ja Piimaliidu juhataja Jaanus Murakas. „Kuna Venemaal on suur juustu puudus, kuna Euroopa Liit müüs Venemaale 250 tuhat tonni juustu aastas, siis Valgevenes on täna nii, et juustutööstused töötavad täisvõimsusel ja Valgevene enda turg ongi nagu võib-olla tühjaks jäämas. Ega me täna neid koguseid täpselt ei oska prognoosida, aga Valgevenel on siis nagu kaks huvi, et kas saada Euroopa Liidust piima või piimapõhiseid tooraineid, kontsentreeritud piima, samas ka siis valmis juuste nende enda turu kasutuseks. Nii et need võimalused praegu on arutlusel, aga täna konkreetseid koguseid ei ole võimalik prognoosida.“

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Moldovas on parlamendivalimised, kus otsustatakse, kas riik jätkab Euroopa teel või kaldub Kremli suunas. Euroopa julgeoleku ja koostöö organisatsiooni OSCE vaatlejana on kohal riigikogu liige Väino Linde.*

Tema sõnul on tulemust väga raske prognoosida. „Olen koos kolleeg Jaanus Tamkiviga Rezina linnas, see on üks väiksem linnake, Nestri kaldal ja täpselt siis üle jõe jääb juba Transistria ja võin öelda, et olukord siin on suhteliselt rahulik. Me oleme külastanud 5 või 6 valimisjaoskonda praegu ja osavõtt on suhteliselt aktiivne olnud praegu. Arvamusi on erinevaid siinkandis küll praegu ja ei olda ka päris päris kindel, et ka täna tehtakse ühene valik, nii et võib juhtuda, et parlamendis ei pruugi need hääled siiski päriselt Euroopa suunas väga tõsiselt kalduda, eks muidugi Moskva mõju on nii ehk naa tunda siin riigis ka rohkem, sellepärast, et ligi 400 000-st tuhandest võõras riigis töölkäivatest moldaavlastest ligi 300000 käib ikkagi Venemaal tööl ja ja ülejäänud siis arvestatakse erinevatesse Euroopa riikidesse. Nii et see suhe tegelikult Venemaaga on ikkagi Moldaavial praegu väga tihe ja tuntav. Euroopa siiski tundub neile mõnes mõttes olevat selline kättesaamatu unelm veel esialgu ja selleks on siin väga erinevaid põhjusi, võib-olla ka seesama ülirikaste oligarhide süsteem, mis oli Ukrainas, mis on ka Moldaavias üpris üpris oluline probleem.” Valimisjaoskonnad on õhtuni ja tulemused ilmselt ei selgu enne kui umbes kesköö. Siin mitmed Lääne väljaanded on avaldanud kartust, et kui euroopameelsed võidavad, siis läheb rahutusteks Moldovas. „Ei julge seda ennustust praegu välja öelda, aga ma ei välista nagu küll midagi, võib-olla mingites suuremates keskustes, aga meil siin vähemalt täna päeval küll ei ole veel märku antud, et keegi kuskil võiks millegi niisugusega ka pärastpoole hakkama saama. Seda tähelepanelikumal moel peavad sellesse suhtuma kohalikud politseinikud. Pean ütlema, neid on tegelikult täna linnas suhteliselt vähe näha...” ...

Muudetud uudis (välis, lisatud kui ka eemaldatud, sama sõnastus): *Moldovas on täna nimelt parlamendivalimised. .... „Olen koos kolleeg Jaanus Tamkiviga Rezina linnas, see on üks väiksem linnake, Nestri kaldal ja täpselt siis üle jõe jääb juba Transistria ja võin öelda, et olukord siin on suhteliselt rahulik. Me oleme külastanud 5 või 6 valimisjaoskonda...” ...*

Valimisjaoskonnad on õhtuni ja tulemused ilmselt ei selgu enne kui umbes kesköö l. Siin mitmed Lääne väljaanded on avaldanud kartust, et kui euroopameelsed võidavad, siis läheb rahutusteks Moldovas. „Ei julge seda ennustust praegu välja öelda, aga ma ei välista naug küll midagi, võib-olla mingites suuremates keskustes, aga meil siin vähemalt täna päeval küll ei ole veel märku antud, et keegi kuskil võiks millegi niisugusega ka pärastpoole hakkama saama. Seda tähelepanelikumal moel peavad sellesse suhtuma kohalikud politseinikud. Pean ütlema, neid on tegelikult täna linnas suhteliselt vähe näha..."

Kuidas mõjutab valijate meeleolu see, et Rumeenial ei lähe Euroopa Liidus eriti hästi. Nad on endiselt kõige vaesem riik ja tihtipeale, kui on juttu korruptsioonist, kuritegevusest, sissejärndajatest, kes lähevad ainult sotsiaaltoetuste pärast ühte või riiki, tuuakse ikka esile Rumeenia.

„Moldova inimeste jaoks niiöelda Euroopa eeskujuks Rumeenia ei ole päris kindlasti kohe mitte. Ja siit sammuke ka kõrvale vaadates. Mul õnnestus täna rääkida ka ühe valijaga, kes tuli Transistriast üle jõe just ja ta ütles, et ei, ka see, mis praegu Moldovas toimub, et ei ole ka neile sealpool kandis sugugi väga suureks eeskujuks, kuivõrd hinnatase on neil mõnevõrra madalam kui Moldovas ja ka töökohti jagub siiski rohkem." ...

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Täna õhtul kogunev Reformierakonna juhatus võtab muuhulgas arutluse alla äsja erakonda vastu võetud Erik Niiles-Krossi personaalküsimuse. Kuigi Kross on juba erakonda vastu võetud, on juhatusel õigus ta sealt välja arvata, kui nii õigeks peetakse. Eesti Päevalehe teatel on paljud erakonna liikmed kergitanud kulme otsuse peale Kross erakonda vastu võtta, mõned leiavad, et kirju minevikuga poliitik ei peaks valimistel kandideerima.*

Muudetud uudis (sise, lisatud kui ka eemaldatud, uus sõnastus): *Täna õhtul kogunev Reformierakonna juhatus võtab muuhulgas arutluse alla äsja erakonda vastu võetud Erik Niiles-Krossi personaalküsimuse. Kuigi Kross on juba erakonda vastu võetud, on juhatusel õigus ta sealt välja arvata, kui nii õigeks peetakse. Eesti Päevalehe teatel on paljud erakonna liikmed kergitanud kulme otsuse peale Kross erakonda vastu võtta, mõned leiavad, et kirju minevikuga poliitik ei peaks valimistel kandideerima.*

Peaminister ja Reformierakonna esimees Taavi Rõivas ütles eile hilisõhtul pärast mitmetunnist arupidamist Reformierakonna juhatuses, et juhatusel pole põhjust Erik Niiles-Krossi erakonnast välja arvata, vahendas uudisteportaal Delfi. Rõivas ütles, et seni kuni Krossil ei ole lahendatud küsimus Ameerika Ühendriikidega, pole põhjust arvata, et ta peaks asuma täitevvõimu ametisse. Peaminister märkis, et Krossi pääsemine riigikokku sõltub valijatest. Reformierakonna juhatuse liige Valdo Randpere ütles, et tema kõhklused on nüüd tunduvalt väiksemad kui enne juhatuse koosolekut.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Paavst Franciscus alustab visiiti Türgis. See on alles neljas kord ajaloos, kui paavst külastab peamiselt moslemi elanikkonnaga Türgit. Lisaks kohtumistele president Tayyip Erdoğani ja ortodoksi kiriku juhtidega, käib Franciscus ka Sultan Ahmedi mošees. Paavst saabub Türgisse pingelistel aegadel, mil riigis on peavarju leidnud ligi 1,6 miljonit põgenikku Süüriast. Tõenäoliselt puudutab paavst oma sõnavõttudes ka nende saatust. Visiidi eel antud intervjuus ütles Franciscus, et piirkonnas on praegu kristlaste tagakiusamine sama hull kui kristluse algusaegadel.*

Muudetud uudis (välis, lisatud kui ka eemaldatud, uus sõnastus): *Paavst Franciscus alustab visiiti Türgis. See on alles neljas kord ajaloos, kui paavst külastab peamiselt moslemi elanikkonnaga Türgit. ... Visiidi eel antud intervjuus ütles Franciscus, et piirkonnas on praegu kristlaste tagakiusamine sama hull kui kristluse algusaegadel.*

Rooma paavst Franciscus alustas Türgi visiiti. Kirikupea ütles pärast kohtumist Türgi valitsusjuhi Recep Tayyip Erdoğaniga, et religioonide ja kultuuridevaheline dialoog võib aidata teha lõppu fundamentalismile ja terrorismile. Paavsti sõnul tuleb moslemitele, kristlastele, juutidele ja teistele usklikele anda samaväärsed õigused. "Maailmal on moraalne kohustus aidata Türgil toime tulla ka 1,6 miljoni Süüria pagulasega," rõhutas Franciscus.

Lisa 14. Protsessi kirjelduse lisamise/eemaldamise näited

Lisatud tekst on märgitud punasega. Eemaldatud tekst on alla joonitud. Uue sõnastusega uudistes, kus kogu eelnev uudist loeti eemaldatuks ja kogu eelnev uudis on eemaldamise näitamise tähistamiseks alla joonitud, kuid kus tahetakse näidata, missuguse sisulise osa eemaldamist autor mõne kategooria puhul täpselt mõtles, siis see tekstiosa alla joonitud tekstist on märgitud sinise värviga.

Näited protsessi kirjelduse lisamisest.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Riigi kinnisvara Asi väljakuulutatud nelja ministeeriumi ühishoone ehitustööde hanke võitis Fund Ehituse tütarfirma 2 Torni. Ühisministeeriumi hoone tuleb Tallinnasse, Suur-Ameerika tänavale, sinna kolivad kahekümneaastase rendilepinguga rahandusministeerium, majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, sotsiaalministeerium ning justiitsministeerium.*
Ühishoone võiks Riigi Kinnisvara arvutuste kohaselt kümne aasta jooksul kokku hoida ligi seitse miljonit eurot. Ehitustöödega alustatakse tuleval aastal ja maja peaks valmima 2017. aastal.

Muudetud uudis (sise, lisatud protsessi kirjeldus, sama sõnastus): *Riigi Kinnisvara AS ... Uku Toom küsis Asi juhatuse esimehelt Jaak Saarniidult kommentaari ja seda, kuidas ta hanke tulemustega rahul on. „Tehing sõlmiti ca pool tundi tagasi, tehing on piisavalt keeruline ja on läbinud nüüd kaks sellist hanke vooru, nii et nihuke hea töine tunne on." Kuidas nüüd tegevus edasi hakkab minema? „Täna siis sõlmiti pikaajaline hoonestusõiguse leping, konsessionääriga, kelleks sai 2Torni, mis tütarühinguna kuulub osaühingule Fund Ehitus. Enne seda on mõned päevad on siin sõlmitud veel erinevaid lepinguid, kõigepealt Riigi Kinnisvara siis oma klientidega, kelleks on 4 ministeeriumi pikaajalised üürilepingud ja siis meie omakorda konsesionääriga, kelleks on see 2Torni kahekümneaastane üürileping ja nüüd on siis pikaajaline hoonestusõiguse leping ja praegu on siis konsessionääril esimene õigus kohandada oma äranägemise järgi natukene projekti, selleks on ca pool aastat aega. Teine on siis praktiliselt ka valduse üleandmine, ehk siis rahandusministeeriumi praktiline kolimine aasta alguses Endla-Lõkke piirkonda, kus meil pikka aega Maksu- ja Tolliamet oli, tallinlastel silme ees. Eks need ongi esimesed sellised kavad, nii et sellest hakkame pihta." Kas tähtajad on paigas, millal ehitamine lahti läheb, millal lõpetatakse? „Jah, lõpptähtaeg on selgelt juuli 2017 ja ehituseks peaks siis minema, kui projekt on kohandatud, siin kusagil suve lõpul, järgmisel aastal." No normaalne oleks muidugi küsida, et kui palju see riigile maksma läheb, aga ma saan aru, et esialgu ei lähegi see riigile midagi maksma, arendaja teeb nagu ta valmis. ..."*

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Prantsuse president François Hollande lükkas esimese Prantsusmaal Venemaa tarbeks ehitatud kõrgtehnoloogilise helikopterikandja Mistral üleandmise Moskvale edasi. President on seisukohal, et praegune olukord Ida-Ukrainas ei luba esimese sõjalaeva üleandmist, teatas Hollande`i kantselei avalduses. Lepingu kohaselt pidanuks Prantsusmaa esimese Mistrali Venemaale üle andma novembri lõpuks. Venemaa on hoiatanud Prantsusmaad tõsiste tagajärgedega, kui juba esimene valmis laev ei ole novembri lõpuks üle antud.*

Muudetud uudis (välis, lisatud protsessi kirjeldus, sama sõnastus): *Prantsuse president François Hollande lükkas esimese Prantsusmaal Venemaa tarbeks ehitatud kõrgtehnoloogilise helikopterikandja Mistral üleandmise Moskvale edasi. President on seisukohal, et praegune olukord Ida-Ukrainas ei luba esimese sõjalaeva üleandmist, teatas presidendi kantselei avalduses. Lepingu kohaselt pidanuks Prantsusmaa esimese Mistrali Venemaale üle andma novembri lõpuks. Venemaa on hoiatanud Prantsusmaad tõsiste tagajärgedega, kui esimene laev ei ole õigeks ajaks üle antud. Samas ütles Venemaa asekaitseminister Juri Borissov, et Venemaa ei plaani praegu kaevata Prantsusmaad kohtusse, kuid lisas siiski uudisteagentuurile TASS, et kui Prantsusmaa laeva lõplikult üle andmast keeldub, läheb Venemaa kohtusse ja nõuab trahvi.*

Lisa 14 (järg)

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Andres Põder on olnud peapiiskopi ametis peaaegu 10 aastat, laupäeval täitus tal 65 eluaastat, mis tähendab, et amet tuleb üle anda järgmisele. Kandidaate on 4: Lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduse instituudi rektor ja Nõmme Rahu kiriku õpetaja Owe Sander ning Viljandi praostkonna praost Marko Tiitus.*

Muudetud uudis (sise, lisatud protsessi kirjeldust, uus sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Andres Põder on olnud peapiiskopi ametis peaaegu 10 aastat, laupäeval täitus tal 65 eluaastat, mis tähendab, et amet tuleb üle anda järgmisele. Kandidaate on 4: Lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduse instituudi rektor ja Nõmme Rahu kiriku õpetaja Owe Sander ning Viljandi praostkonna praost Marko Tiitus.*

Täna selgub Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Otsuse langetab 57-liikmeline kirikukogu. Selleks, et saada peapiiskopiks valituks, peab koguma üle poole Kirikukogu toetusest. Kui ükski kandidaat ei saa üle poole häältest, siis korraldatakse kordushääletus kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Peapiiskopi kandidaate on praeguseks 4: nendeks on lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduste instituudi rektor ja Nõmme Rahukiriku õpetaja Owe Sander ning viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. 10 aastat peapiiskopi ametit pidanud Andres Põder siirdus laupäeval emerituuri ja usaldas peapiiskopi ametitunnused – kuldristi ja saua – Toomkiriku altarile piiskop Einar Soone hoole alla. Kuni uue peapiiskopi ametisse sesadmiseni tuleva aasta 2. veebruaril täidabki peapiiskopi kohustusi piiskop Einar Soone.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *USA politsei on vahistanud ööl vastu tänast Missouri osariigis Fergusoni linnas puhkenud rahutustes 61 inimest. Vägivaldsed rahutused, mis on tõsisemad kui augustis, vallandas kohtuotsus mitte esitada süüdistust mustanahalise nooruki tapnud politseinikule. Põlema on süüdatud mitmed ärihooned ja kostnud on sadu laske. Väidetavalt tulistasid meeleavaldajad poltisenikke ja loopisid neid kividega. Rahvahulk süütas ka politseiautosid ja rüüstas poode. Teateid hukkunutest ei ole. Korra taastamiseks on Missouri kuberner Fergusoni saatnud täiendavad rahvuskaardi üksused. Märulipolitsei kasutas rahvamassi ohjeldamiseks ka pisargaasi ja kumminuiasid. St. Louisi eeslinna tänavatel on nähtud liikumas ka politsei soomusmasinaid.*

Muudetud uudis (välis, lisatud protsessi kirjeldust, uus sõnastus):
USA politsei on vahistanud ööl vastu tänast Missouri osariigis Fergusoni linnas puhkenud rahutustes 61 inimest. Vägivaldsed rahutused, mis on tõsisemad kui augustis, vallandas kohtuotsus mitte esitada süüdistust mustanahalise nooruki tapnud politseinikule. Põlema on süüdatud mitmed ärihooned ja kostnud on sadu laske. Väidetavalt tulistasid meeleavaldajad poltisenikke ja loopisid neid kividega. Rahvahulk süütas ka politseiautosid ja rüüstas poode. Teateid hukkunutest ei ole. Korra taastamiseks on Missouri kuberner Fergusoni saatnud täiendavad rahvuskaardi üksused. Märulipolitsei kasutas rahvamassi ohjeldamiseks ka pisargaasi ja kumminuiasid. St. Louisi eeslinna tänavatel on nähtud liikumas ka politsei soomusmasinaid.

USAS Missouri osariigis Fergusoni linnas jätkusid meeleavaldused vastuseks vandekohtunike otsusele mitte esitada süüdistust mustanahalise Michael Browni mahalasknud politseinikule ning rahumeelseid meeleavaldusi peeti üle terve USA, alates New Yorgist kuni Los Angelesni. Lauri Tankler räägib lähemalt. Terve eilse päeva jooksul otsisid linna, osariigi ja riigijuhid võimalusi, kuidas tänast õhtut Fergusoni linnas kuidagiviisi turvalisemaks teha. Fergusoni linnapea James Knowls hurjutas Missouri osariigi kuberneri Jane Niksonit selletõttu, et miskipärast ei toodud õigeks ajaks Fergusoni turvama rahvuskaardi sõdureid. Teisipäeva õhtuks oli piirkonnas juba vähemalt 2200 rahvuskaartlast. Teine ootamatu käik oli see, et toosama politseinik Darren Wilson, kes Michael Brwoni tulistas, otsustas anda oma esimese teleintervjuu, kus ta kaitses oma seisukohti, et tema oli olnud ohus, tema käitus vastavalt protokollile ja ta ei teeks mitte midagi teisiti. ...

Näited protsessi kirjelduse eemaldamisest.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Vabariigi valimiskomisjon valmistub riigikogu valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt.*

Lisa 14 (järg)

Valimiskomisjon arutas täna siseministrilt saadud valijate arvude alusel mandaatide jaotust valimisringkondade vahel. Jaotamise aluseks on hääleõiguslike kodanike arv 1. novembri seisuga. Valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu ütles, et võrreldes eelmiste, 2011. aasta riigikogu valimistega, saavad kaks ringkonda mandaadi juurde ja kahel jääb vähemaks. ... Siin Tallinn sai siis ühe mandaadi rohkem, nii et kokkuvõttes on siiski Harju, Rapla ja Tallinna osatähtsus alla poole. Me peame muidugi arvestama ka sellega, et mandaatide jaotus ei tähenda seda, et nii palju täpselt ka riigikogu liikmeid valitakse nendest ringkondadest, kuna meil 20% kohtadest jaotatakse kompensatsioonimandaatide alusel, siis on siin alati lõppkokkuvõttes, kui me vaatame kohti riigikogus, mingi nihe. Näiteks eelmine kord sai Tallinn tegelikult esindatuse riigikogus ühe koha võrra vähem, kui oli arvutatud mandaate. Nii et tegelikult me näeme seda kõik peale seda, kui valimistulemus on selgitatud." Alates homsest kuni 15. jaanuarini saab esitada kandidaate riigikogu valimisteks. ...

Muudetud uudis (sise, eemaldatud protsessi kirjeldust, sama sõnastus): *Alustame siis sellest, et valimised lähenevad ja vabariigi valimiskomisjon valmistub samuti valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt.*
Valimiskomisjon arutas täna siseministrilt saadud valijate arvude alusel mandaatide jaotust valimisringkondade vahel. Jaotamise aluseks on hääleõiguslike kodanike arv 1. novembri seisuga. Valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu ütles, et võrreldes eelmiste, 2011. aasta riigikogu valimistega saavad kaks ringkonda mandaadi juurde ja kahel jääb vähemaks. ... Siin Tallinn sai siis ühe mandaadi rohkem, nii et kokkuvõttes on siiski Harju, Rapla ja Tallinna osatähtsus alla poole." Me peame muidugi arvestama ka sellega, et mandaatide jaotus ei tähenda seda, et nii palju täpselt ka riigikogu liikmeid valitakse nendest ringkondadest, kuna meil 20% kohtadest jaotatakse kompensatsioonimandaatide alusel, siis on siin alati lõppkokkuvõttes, kui me vaatame kohti riigikogus, mingi nihe. Näiteks eelmine kord sai Tallinn tegelikult esindatuse riigikogus ühe koha võrra vähem, kui oli arvutatud mandaate. Nii et tegelikult me näeme seda kõik peale seda, kui valimistulemus on selgitatud."
Alates homsest kuni 15. jaanuarini saab esitada kandidaate riigikogu valimisteks. ...

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Ukraina ülemraada kaheksandal koosseisul oli täna avaistung. Valiti ajutine presiidium ning kinnitati 6 fraktsiooni ning parlament kinnitas Arseni Jatsenjuki oma esimesel istungil uuesti peaministriks. Jatsenjuki ametisse kinnitamist toetas 341 saadikut. Ülemraada spiikriks valiti Volodõmõr Groisman. Järgmine istung, millel on kavas heaks kiita uue valitsuse koosseis, toimub 2. detsembril. Ukraina uude valitsuskoalitsiooni hakkab kuuluma 5 erakonda.*

Muudetud uudis (välis, eemaldatud protsessi kirjeldust, sama sõnastus): *Ukraina ülemraada kaheksandal koosseisul oli täna avaistung. Valiti ajutine presiidium ning kinnitati 6 fraktsiooni ning Välismaalt veel nii palju, et Ukraina uus parlament kinnitas Arseni Jatsenjuki oma esimesel istungil uuesti peaministriks ja spiikriks valiti Volodõmõr Groisman. Jatsenjuki ametisse kinnitamist toetas 341 saadikut. Ülemraada spiikriks valiti Volodõmõr Groisman. Järgmine istung, millel on kavas heaks kiita kus kiidetakse heaks uue valitsuse koosseis, toimub 2. detsembril. Ukraina uude valitsuskoalitsiooni hakkab kuuluma 5 erakonda.*

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Aga Ukrainas koguneb täna esimesele istungile ülemraada uus koosseis. Asepeaministri ja ülemraada esimehe Volodõmõr Groismani sõnul paneb raada esimesel tööpäeval kokku valitsuse ja moodustab komisjonid. Jätkab Arni Alandi.*

Ametlike valimistulemuste põhjal kuulub uude raada koosseisu 421 saadikut, neist 225 partei nimekirjadest ja 196 otsemandaadiga. Ülemraada esimehena tegutseb esialgu ajutiselt president Petro Porošenko plokki kuuluv Reusman. Tal on suur lootus ka ametlikult raada esimeheks saada, kui teda just ei valita peaministriks. Sellele kohale saamiseks tuleb tal rinda pista praeguse peaministri Arseni Jatsenjukiga , kes on talle aga juba pakkunud asepeaministri kohta oma valitsuses. ...

Muudetud uudis (välis, eemaldatud protsessi kirjeldust, uus sõnastus): *Aga Ukrainas koguneb täna esimesele istungile ülemraada uus koosseis. Asepeaministri ja ülemraada esimehe Volodõmõr Groismani sõnul paneb raada esimesel tööpäeval kokku valitsuse ja moodustab komisjonid. Jätkab Arni Alandi.*

Ametlike valimistulemuste põhjal kuulub uude raada koosseisu 421 saadikut, neist 225 partei nimekirjadest ja 196 otsemandaadiga. Ülemraada esimehena tegutseb esialgu ajutiselt president Petro Porošenko plokki kuuluv Reusman. Tal on suur lootus ka ametlikult raada esimeheks saada, kui teda just ei valita peaministriks. Sellele kohale saamiseks tuleb tal rinda pista praeguse peaministri Arseni Jatsenjukiga , kes on talle aga juba pakkunud asepeaministri kohta oma valitsuses. ...

Ukraina ülemraada uus koosseis peab täna Kiievis avaistungi. Istungi avas ülemraada 7. koosseisu esimees Oleksandr Turtšõnov . Avatseremoonial osalesid president Petro Porošenko, valitsusliikmed eesotsas peaminister Arseni Jatsenjukiga ning endised presidendid Leonid Kravtšuk, Leonid Kutshma ja Viktor Juštšenko. Ülemraada valib täna esimehe ning kinnitab ametisse peaministri. Ülemraadas on 421 liiget.

Näited uudistest, kus on protsessi kirjeldust nii lisatud kui ka eemaldatud.

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Hongkongi võimud alustasid täna teise, Mongkoki linnajaos asuva demokraatiameelsete protestijate laagri kõrvaldamist. Suurele kaubatänavale püsti pandud laagri eemaldamist valvas kümneid kohtutäitureid ning üle saja politseiniku. Võimude käitumine vallandas protestijates pahameelelaine ning demokraatiameelsed hongkonglased jätkasid oma nõudmiste hüüdmist. Poolautonoomse Hiina erihalduspiirkonna kohus on andnud võimudele loa Hongkongi mõningate protestilaagrite kõrvaldamiseks. Politsei nõuab meeleavaldajatelt eelmisel teisipäeval jõustunud kohtumääruse täitmist ning laialiminemist.*

Muudetud uudis (välis, lisatud kui ka eemaldatud protsessi kirjeldust, sama sõnastus): *Hongkongi võimud alustasid täna teise, Mongkoki linnajaos asuva demokraatiameelsete protestijate laagri kõrvaldamist. Suurele kaubatänavale püsti pandud laagri eemaldamist valvas kümneid kohtutäitureid ning üle saja politseiniku. Võimude käitumine vallandas protestijates pahameelelaine ning demokraatiameelsed hongkonglased jätkasid oma nõudmiste hüüdmist. Poolautonoomse Hiina erihalduspiirkonna kohus on andnud võimudele loa Hongkongi mõningate protestilaagrite kõrvaldamiseks. Politsei nõuab meeleavaldajatelt eelmisel teisipäeval jõustunud kohtumääruse täitmist ning laialiminemist.* Hongkongi politsei lammutas Mongkoki linnaosas barrikaade, võttis maha telke ja ajas ära protsestijad, vahendab Reuters. *Samuti arreteeriti kaks tudengitest meeleavaldajate liidrit. Demokraatiameelsed meeleavaldajad on olnud Hongkongi tänavatel alates septembrist.* Hongkongi elanikud tahavad, et järgmistel valimistel saaksid nad ise otsustada, kes võiks neid juhtida. Hiina aga ei ole nõus loobuma kandidaaatide nimekirja eelnevast sõelumisest.

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Alustame siis sellest, et valimised lähenevad ja vabariigi valimiskomisjon valmistub samuti valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt.*
Valimiskomisjon arutas täna siseministrilt saadud valijate arvude alusel mandaatide jaotust valimisringkondade vahel. Jaotamise aluseks on hääleõiguslike kodanike arv 1. novembri seisuga. Valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu ütles, et võrreldes eelmiste, 2011. aasta riigikogu valimistega saavad kaks ringkonda mandaadi juurde ja kahel jääb vähemaks. „Valimisringkond nr 2, mis hõlmab Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosa, sai ühe mandaadi juurde. Samuti valimisringkond nr 9, mis siis hõlmab Tartumaad ja Jõgevamaad, sai ühe mandaadi juurde. Nüüd Ida-Viru valimisringkond sai ühe mandaadi vähem ja samuti vähenes mandaatide arv Järva- ja Viljandimaa valimisringkonnas.“ Valimismandaatide jaotus muutub vastavalt sellele, kuhu valijad kolivad. ...

Muudetud uudis (sise, lisatud kui ka eemaldatud protsessi kirjeldust, uus sõnastus): *Alustame siis sellest, et valimised lähenevad ja vabariigi valimiskomisjon valmistub samuti valimisteks. Täna arutati mandaatide jaotust. Kai Vare räägib lähemalt.*
Valimiskomisjon arutas täna siseministrilt saadud valijate arvude alusel mandaatide jaotust valimisringkondade vahel. Jaotamise aluseks on hääleõiguslike kodanike arv 1. novembri seisuga. Valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu ütles, et võrreldes eelmiste, 2011. aasta riigikogu valimistega saavad kaks ringkonda mandaadi juurde ja kahel jääb vähemaks. „Valimisringkond nr 2, mis hõlmab Kesklinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosa, sai ühe mandaadi juurde. Samuti valimisringkond nr 9, mis siis hõlmab Tartumaad ja Jõgevamaad, sai ühe mandaadi juurde. Nüüd Ida-Viru valimisringkond sai ühe mandaadi vähem ja samuti vähenes mandaatide arv Järva- ja Viljandimaa valimisringkonnas.“ Valimismandaatide jaotus muutub vastavalt sellele, kuhu valijad kolivad. ...

Lisa 14 (järg)

Vabariigi valimiskomisjon sai täna mandaatide jagamiseks rahvastikuregistri andmed valijate arvu kohta tuleva aasta märtsis toimuvatel riigikogu valimistel. 1. novembri seisuga on hääleõiguslikke Eesti kodanikke kokku 979 910. Maakondade kaupa on kõige rohkem valijaid Harjumaal, arvestamata Tallinna linna, Tartumaal ja Pärnumaal. Alaliselt välisriikides elavaid hääleõiguslikke Eesti kodanikke on 76 488. Enne valimisi saab iga valija valijakaardi infoga selle kohta, kus, kuidas ja millal on võimalik hääletada. Siseministeerium soovitab aga paberil saadetava valijakaardi asemel tellida elektrooniline ehk e-valijakaart. Seda saab teha läbi netilehe www.eesti.ee/portaal/valimised.eabi või internetipanga kaudu. Need, kes e-valijakaardi tellinud juba varasemalt ei pea seda uuesti tegema. Hääletama minnes ei ole vaja valijakaarti kaasa võtta. Riigikogu valimised toimuvad 1. märtsil 2015, eelhääletamine ja e-hääletamine algab 19. veebruaril.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Paavst Franciscus alustab visiiti Türgis. See on alles neljas kord ajaloos, kui paavst külastab peamiselt moslemi elanikkonnaga Türgit. Lisaks kohtumistele president Tayyip Erdoğani ja ortodoksi kiriku juhtidega, käib Franciscus ka Sultan Ahmedi mošees. Paavst saabub Türgisse pingelistel aegadel, mil riigis on peavarju leidnud ligi 1,6 miljonit põgenikku Süüriast. Tõenäoliselt puudutab paavst oma sõnavõttudes ka nende saatust. Visiidi eel antud intervjuus ütles Franciscus, et piirkonnas on praegu kristlaste tagakiusamine sama hull kui kristluse algusaegadel.*

Muudetud uudis (välis, lisatud kui ka eemaldatud protsessi kirjeldust, uus sõnastus): *Paavst Franciscus alustab visiiti Türgis. See on alles neljas kord ajaloos, kui paavst külastab peamiselt moslemi elanikkonnaga Türgit. Lisaks kohtumistele president Tayyip Erdoğani ja ortodoksi kiriku juhtidega, käib Franciscus ka Sultan Ahmedi mošees. Paavst saabub Türgisse pingelistel aegadel, mil riigis on peavarju leidnud ligi 1,6 miljonit põgenikku Süüriast. Tõenäoliselt puudutab paavst oma sõnavõttudes ka nende saatust. Visiidi eel antud intervjuus ütles Franciscus, et piirkonnas on praegu kristlaste tagakiusamine sama hull kui kristluse algusaegadel.*

Rooma paavst Franciscus alustas Türgi visiiti. Kirikupea ütles pärast kohtumist Türgi valitsusjuhi Recep Tayyip Erdoğaniga, et religioonide ja kultuuridevaheline dialoog võib aidata teha lõppu fundamentalismile ja terrorismile. Paavsti sõnul tuleb moslemitele, kristlastele, juutidele ja teistele usklikele anda samaväärsed õigused." Maailmal on moraalne kohustus aidata Türgil toime tulla ka 1,6 miljoni Süüria pagulasega," rõhutas Franciscus.

Lisa 15. Sisulise analüüsi/filosoofilise arutelu lisamise/eemaldamise näited

Lisatud tekst on märgitud punasega. Eemaldatud tekst on alla joonitud. Uue sõnastusega uudistes, kus kogu eelnev uudist loeti eemaldatuks ja kogu eelnev uudis on eemaldamise näitamise tähistamiseks alla joonitud, kuid kus tahetakse näidata, missuguse sisulise osa eemaldamist autor mõne kategooria puhul täpselt mõtles, siis see tekstiosa alla joonitud tekstist on märgitud sinise värviga.

Näited uudistest, kuhu on sisulist analüüsi lisatud.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Eesti suurtest üleriigilistest lehtedest viimasena ei saa ka Postimeest enam internetis tasuta lugeda. Sissetulevad pressiteated ja muud sellised uudised jäävad endiselt kättesaadavaks, kuid mis muutus? Selgitas „Terevisioonis" Postimehe peatoimetaja Merit Kopli. „Juba väga palju aastaid ei ole Postimees ju kogu paberlehe sisu kohe online´i pannud tasuta kättesaadavaks, et me oleme paberlehe lugusi avaldand hiljem, avaldand lühendatult, et nüüd võib öelda, et me avaldame veelgi vähem paberlehe lugusid tasuta veebis, selleks, et kaitsta, põhimõtteliselt kaitsta meie lojaalseid tellijaid, sest et kui nemad ikkagi maksavad lehe eest, siis põhimõtteliselt oleks nende suhtes ebaõiglane avaldada sama materjal veebis tasuta."*

Tasuta ei saa suuri ajalehti internetis enam eriti kusagil lugeda, rääkis Kopli. „Maailmas on lehed läinud sellele tasulisele mudelile üle ju nüüd viimaste aastate jooksul päris kiiresti. On erinevaid mudeleid, on selline mudel, kus on kõik kogu paberlehe sisu ainult raha eest, Londoni Times näiteks, kus mitte midagi, ühtegi rida ei saa ilma raha maksmata. Siis on pehmem variant, kus mõned lood pannakse lühendatud, mõned pannakse hiljem ja siis on kolmas variant, mis on väga levinud suurte ingliskeelsete lehtede seas: Financial Times, New York Times, ka tegelikult Helsingin Sanomat. Ja see on siis selline mudel, kus..ma ise nimetan seda niukseks mõõdikustatud süsteemiks, ehk et näiteks 5, 10,15 lugu saab lugeda tasuta ja siis tuleb hakata maksma." Postimehe eest maksjatele pakutakse ajalehe veebiversioonis lisamaterjali, nagu näiteks kontserdi ülekanded. Kuidas võiks interneti keskkonna tasuliseks muutmine aga ajalehe lugejate huvile mõjuda? Merit Kopli. „Pigem näitab ka välismaa kogemus, et paberlehtede tellijate hulk on pigem suurenend, et kui inimesed siiski näevad, et nad selle paberlehega koos saavad veel palju lisaväärtusi, siis nad pigem tellivad paberlehte, et ka näiteks New York Times, tõepoolest isegi tiraaž suurenes, noh, mis on praeguses olukorras suhteliselt harukordne."

Muudetud uudis (sise, lisatud sisulist analüüsi, sama sõnastus): *Eesti suurtest üleriigilistest lehtedest viimasena ei saa ka Postimeest enam internetis tasuta lugeda. Uku Toom jätkab sel teemal.*

Tegelikult on tegevus selles suunas kestnud juba mõnda aega, selgitas „Terevisioonis" Postimehe peatoimetaja Merit Kopli.

„Juba väga palju aastaid ei ole Postimees ju kogu paberlehe sisu kohe online´i pannud. me oleme paberlehe lugusi avaldand hiljem, avaldand lühendatult, et nüüd võib öelda, et me avaldame veelgi vähem paberlehe lugusid tasuta veebis, et kaitsta, meie lojaalseid tellijaid, sest et kui nemad ikkagi maksavad lehe eest, siis põhimõtteliselt oleks nende suhtes ebaõiglane avaldada sama materjal veebis tasuta."

Küsisin hinnangut sellele suundumusele ka Ajalehtede Liidu tegevjuhilt Mart Raudsaarelt. „Mina suhtun tendentsisse positiivselt, sellepärast, et omal ajal tegi ajakirjandus ju vea, hakates oma sisu tasuta internetis jagama ja seega ka just siis kasvatades lugejaskonna ootust, et sisu on võimalik saada tasuta, aga seda ei ole ju võimalik toota tasuta. Nii et täiesti loomulik on, et ühel hetkel tuli see viga ära parandada. Ega ju lugejaskond liigub üle digimaailmasse, aga ma arvan, et õigus on nendel, kes on võtnud sellise seisukoha, et ei ole vahet, kas lugeja loeb

lehe sisu digikanalist ehk siis nutitelefonist või tahvelarvutist või ta loeb seda paberlehest, et et tellijad on ühesugused ja tellijad saavad kõike soovi korral, nii digiversiooni kui paberversiooni." Ning veel üks arvamus, Eesti Ekspressi peatoimetaja Allar Tankler. *„Üldiselt on mõistlik, et väärt ajakirjanduse eest peab maksma raha. Seda, kas konkreetselt nüüd Postimehe puhul, kas see on nende jaoks hea strateegia, seda on raskem hinnata, sest ma arvan, et uudisajakirjanduse, klassikalise uudisajakirjanduse puhul on inimestel tekkinud tänaseks väga suur ootus, et et uudiseid peaks olema tasuta igalt poolt saada.* Ekspressi strateegia on siiamaani olnud see, et me *pidevalt näeme vaeva selleks, et et tõmmata vahet sisse nendel lugudel, mida saab tasuta ja siis sellisel süveneval, uurivamal ajakirjandusel, mille eest peab maksma nii nagu vanadel headel aegadel."*
Tänane käik peegeldab tegelikult Tankleri sõnul üldist trendi, et ka päevalehed keskenduvad järjest rohkem uurivale ajakirjandusele. Aga veel kord Mart Raudsaar. „Ajakirjandus peab saama raha lugejate käest ja vastupidi tekib ju lugejatel õigus eeldada, et see on kvaliteetne materjal, mida neile pakutakse ja ja loomulikult on tees ka see, minu tees, et ajakirjandus peab enda tegemiseks vajaliku raha võimalikult ikkagi ise teenima, et mitte olla sõltuvuses kas äriringkondadest või poliitilistest ringkondadest."

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Ukrainas koguneb täna esimesele istungile ülemraada uus koosseis. Asepeaministri ja ülemraada esimehe Volodõmõr Groismani sõnul paneb ülemraada esimesel tööpäeval kokku valitsuse ja moodustab komisjonid. Jätkab Arni Alandi.*
Ametlike valimistulemuste põhjal kuulub uude raada koosseisu 421 saadikut, neist 225 partei nimekirjadest ja 196 otsemandaadiga. ... Lõmari sõnul on Petro Porošenko plokil ja teistel presidenti pooldavail jõududel ülemraadas selge enamus. Selle põhjal moodustatud koalitsioonist piisab, et panna kokku valitsus ja võtta vastu ka järgmise aasta riigieelarve. Siis aga tuleb raada talvepuhkus, selle ajal jõuab parlamendi enamus aga laguneda võistlevaiks gruppideks ning raadat hakkab kimbutama Ukraina krooniline haigus – poliitiline korruptsioon. ...

Muudetud uudis (välis, lisatud sisulist analüüsi, sama sõnastus): *Ukrainas koguneb täna esimesele istungile ülemraada uus koosseis. Asepeaministri ja ülemraada esimehe Volodõmõr Groismani sõnul paneb raada esimesel tööpäeval kokku valitsuse ja moodustab komisjonid. Jätkab Arni Alandi.*
Ametlike valimistulemuste põhjal kuulub uude raada koosseisu 421 saadikut, neist 225 partei nimekirjadest ja 196 otsemandaadiga. ...
Lõmari sõnul on Petro Porošenko plokil ja teistel presidenti pooldavail jõududel ülemraadas selge enamus. Selle põhjal moodustatud koalitsioonist piisab, et panna kokku valitsus ja võtta vastu ka järgmise aasta riigieelarve. Siis aga tuleb raada talvepuhkus, selle ajal jõuab parlamendi enamus aga laguneda võistlevaiks gruppideks ning raadat hakkab kimbutama Ukraina krooniline haigus – poliitiline korruptsioon. ... Lõmari sõnul pole ülemraada püsimist ametiaja lõpuni kuidagi võimalik eeldada, sest terav konflikt ühiskonna ja riigi vahel püsib, sest uus valitsus pole riiki mitte mingil viisil reforminud, aga ka vana süsteem on praeguseks tegelikult juba lagunenud. Lõmar tõdeb skeptiliselt, et poliitikud pole aru saanud, kuidas vanal viisil enam edasi ei saa. Nad püüavad ikka siin ja seal valetada ning ka riigi rahakoti arvelt oma taskuid täita. Lõmar usub küll, et uues parlamendis ei muutu olukord sõna otseses mõttes veriseks nagu juhtus Armeenias 1999. aastal, kui relvastatud inimrühm konverentsisaalis parlamendisaadikute pihta tule avas. Küll aga võib uusi ülemraada valimisi oodata juba õige pea. Vaatlejate sõnul on asjade selline käik aga pigem hea, sest vaid nii võib Ukraina muutuda tõeliselt euroopalikuks riigiks ning otsapidi veel nõukogude ajast pärit taagast lõplikult vabaneda.

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit peab täna üldkogu, kus arutatakse ka Eesti tervishoiu tulevikku. Riigikontroll teeb ettekande tervishoiu rahastamisest. Arstide Liidu presidendi Andres Korgi sõnul peegeldab riigikontrolli aastaaruanne tervishoiu küsimustes suures osas arstkonna seisukohti. Olukorra halvenemise peapõhjus on see, et poliitikud ei tee otsuseid tervishoiu korralduse ja rahastamise põhimõttelisteks muudatusteks. Üldkogul annab Andres Kork presidendi volitused üle Lembi Augile, kelle ametiaeg algab 1. jaanuaril 2015.*

Muudetud uudis (sise, lisatud sisulist analüüsi, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit peab täna üldkogu, kus arutatakse ka Eesti tervishoiu tulevikku. Riigikontroll teeb ettekande tervishoiu rahastamisest. Arstide Liidu presidendi Andres Korgi sõnul peegeldab riigikontrolli aastaaruanne tervishoiu küsimustes suures osas arstkonna seisukohti. Olukorra halvenemise peapõhjus on see, et poliitikud ei tee otsuseid tervishoiu korralduse ja rahastamise põhimõttelisteks muudatusteks. Üldkogul annab Andres Kork presidendi volitused üle Lembi Augile, kelle ametiaeg*

algab 1. jaanuaril 2015. Eesti Arstide Liit arutas tänasel üldkogul Tallinnas tervishoiu rahastamist ja tulevikku. Jätkab Kai Vare.
Juba 2010. aastal Maailma Terviseorganisatsiooni, sotsiaalministeeriumi ja Eesti haigekassa koostöös valminud uurimuses toodi välja, et praeguse rahastamise juures ei suuda Eesti oma tervishoiu süsteemi üleval pidada. Uuringus anti ka hulk soovitusi, kuidas rahastamise jätkusuutlikkust tagada, aga seni on tehtud vaid kosmeetilisi muudatusi, nendib riigikontroll oma aastaaruandes. Eesti Arstide Liidu peasekretäri Katrin Rehemaa sõnul peegeldab riigikontrolli aruanne ka arstkonna arvamust. „Kõige suurema puudujäägina toodi välja see, et tervishoius tegelikult on vaja teha põhimõttelisi muudatusi selleks, et süsteem oleks jätkusuutlik ka edaspidi, aga neid põhimõttelisi muudatusi ei ole poliitikud õigel ajal teinud. Muidugi saab neid teha ka nüüd juba, aga nüüd juba on ka paljude asjadega tegelikult hiljaks jäädud, et praegu me niiöelda kustutame tulekahjusid". Arstide Liidu hinnangul oleks vaja laiemat arutelu ühiskonnas. Eelkõige tuleks üle vaadata rahastamispõhimõtted. Rehemaa sõnul on kahju, et poliitikud pole tahtnud neli aastat tagasi tehtud soovitusi järgida. „Kõige olulisem soovitus on ikkagi see, et rahastada tervishoidu ainult tööjõumaksust, ehk siis nagu meil ravikindlustusmaks, mis on sotsiaalmaksu osa, sellest selgelt ei tule välja tulevikus ja tuleks leida lisavahendeid riigieelarvest. Võib-olla mõned kulud haigekassa rahastamise alt välja viia." Rehemaa lisas, et muudatusi on vaja ka tervishoiu korralduses, aga oluline on lähtuda tervikust. "Meil kiputakse niiöelda arendama ja muutma süsteemi eri osa eraldi, vaadatakse perearstisütseemi eraldi, vaadataske kiirabi eraldi, eriarsti süsteemi eraldi, aga see kõik on tegelikult ikkagi üks tervik ja kõik muudatused ja lahendused peaksid kõiki neid osi koos vaatama. ...

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Paavst Franciscus ütles täna Strasbourgis parlamendis esinedes, et Euroopa peab keskenduma kõigi inimeste väärikuse hoidmisele, foobiatest loobumisele ning kõigele euroopalikule. Samuti kutsus ta Euroopa parlamenti üles tegema rohkem kui üle Vahemere saabuvate immigrantide aktsepteerimiseks ja abistamiseks ja mitte laskma Vahemerel muutuda suureks surnuaiaks. „Euroopa rannikul maabuvad inimesi täis paadid iga päev," ütles ta. Paavsti sõnul muutus Euroopa majanduskriisi ajal vanainimeseks. „Euroopa jätab kidura vanainimese, mitte südika kangelase mulje." Nii ütles paavst Francisucus täna europarlamendi saadikutele.*

Muudetud uudis (välis, lisatud sisulist analüüsi, uus sõnastus): *Paavst Franciscus ütles täna Strasbourgis parlamendis esinedes, et Euroopa peab keskenduma kõigi inimeste väärikuse hoidmisele, foobiatest loobumisele ning kõigele euroopalikule. Samuti kutsus ta Euroopa parlamenti üles tegema rohkem kui üle Vahemere saabuvate immigrantide aktsepteerimiseks ja abistamiseks ja mitte laskma Vahemerel muutuda suureks surnuaiaks. „Euroopa rannikul maabuvad inimesi täis paadid iga päev," ütles ta. Paavsti sõnul muutus Euroopa majanduskriisi ajal vanainimeseks. „Euroopa jätab kidura vanainimese, mitte südika kangelase mulje." Nii ütles paavst Francisucus täna europarlamendi saadikutele.*

Paavst Franciscus ütles Euroopa Parlamendi ees peetud kõnes, et Euroopa näib olevat kaotanud oma võlu, mis asendatakse institutsioonide bürokraatiaga. Paavsti kriitilise kõne keskmes oli üksikisiku väärikus, mille tagamiseks peaks kirikupea sõnul Euroopa ühiselt tegelema nii tööturu kui immigratsiooniga. Johannes Tralla vahendab.
Veerandsajandi eest Euroopa Parlamenti Strasbourgis külastanud paavst Johannes Paulus II nimetas Euroopat toona tsivilisatsiooni teenäitajakas. Paavst Franciscus oli täna oma pöördumises märksa kriitilisem, kõlades kohati nagu euroskeptik. Euroopa kuvand on põdur, see pole enam viljakas ja elav ning on oht, et ta kaotab aeglaselt oma hinge. „Suured ideed, mis kord inspireerisid Euroopat, näivad olevat kaotanud oma võlu," ütles paavst Franciscus. Need asendatakse institutsioonide bürokraatliku tehnilisusega, koos sellega kohtame pigem isekat elustiili, mida iseloomustab üleküllus ning ükskõiksus ümbritseva maailma suhtes, eriti kõige vaesemate suhtes," ütles paavst.
Paavsti kõne läbivaks mõtteks oli üksikisiku väärikus, mis on Euroopa idee keskmes. Ta kutsus üles edendama tööhõive poliitikat ja heitma kõrvale kuvandi Euroopast, mis tegeleb üksnes iseendaga. ...

Näited sisulise analüüsi/filosoofilise arutelu eemaldamisest.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Paides toimunud Eesti Vabaerakonna kampaania seminaril püstitati eesmärk saada valimistel 12-15 kohta riigikogus. Vabaerakond läheb valimistele kampaanialoosungiga „Aru pähe!" Paidest jätkab Olev Kenk. ...Miks just selline valik, kellele aru pähe?*

Lisa 15 (järg)

„Seda võib võtta enesekriitiliselt, kui ka kindlasti laiemalt ehk siis Eesti on jõudnud sellisesse olukorda, kus väga paljud reformid jäävad tegemata sellepärast, et erakonnad ei jõua omavahel kokkuleppele, ollakse lukustatud lubaduste vangis. See eeldab jah teistsugust poliitilist kultuuri, mida me omalt poolt tahame pakkuda. Kindlasti majandusprobleemid, julgeolekuprobleemid on meie jaoks olulised, aga on veel üks valdkond, millest nüüd on väga õrnalt hakatud rääkima, see riigireform, ja siin on meil väga selged lahendused." ... Täna teatas Paides oma kandideerimisest Vabaerakonna nimekirjas ka tuntud filmiprodutsent Artur Talvik. „Esiteks ma toonitan, et ma olen niiöelda vabamees, Vabaerakonna nimekirjas ehk et ma ei astunud selle erakonna liikmeks, aga tänase Eesti elu kõige suurem probleem on see, et võim on koondunud liiga väikse grupi kätte ja see võim oleks vaja detsentraliseerida. Ma loodan, et oma kandideerimisega ja sellega, et Vabaerkaond riigikokku pääseb ja me võtame ära tänastelt niiöelda kivistunud partokraatialt mõned kohad, et see raputab piisavalt palju ühiskonda, et selline tasakaalupunkt saadakse jälle tagasi. Rahvusringhäälingu raadiouudistele Olev Kenk, Paide.

Muudetud uudis (sise, eemaldatud sisulist analüüsi, sama sõnastus): *Paides toimunud Eesti Vabaerakonna kampaania seminaril püstitati eesmärk saada valimistel 12-15 kohta riigikogus. Vabaerakond läheb valimistele kampaanialoosungiga „Aru pähe!" Paidest jätkab Olev Kenk. ...Miks just selline valik, kellele aru pähe?*

„Seda võib võtta enesekriitiliselt, kui ka kindlasti laiemalt ehk siis Eesti on jõudnud sellisesse olukorda, kus väga paljud reformid jäävad tegemata sellepärast, et erakonnad ei jõua omavahel kokkuleppele, ollakse lukustatud lubaduste vangis. See eeldab jah teistsugust poliitilist kultuuri, mida me omalt poolt tahame pakkuda. Kindlasti majandusprobleemid, julgeolekuprobleemid on meie jaoks olulised, aga on veel üks valdkond, millest nüüd on väga õrnalt hakatud rääkima, see riigireform, ja siin on meil väga selged lahendused." ... Täna teatas Paides oma kandideerimisest Vabaerakonna nimekirjas ka tuntud filmiprodutsent Artur Talvik. „Esiteks ma toonitan, et ma olen niiöelda vabamees, Vabaerakonna nimekirjas ehk et ma ei astunud selle erakonna liikmeks, aga tänase Eesti elu kõige suurem probleem on see, et võim on koondunud liiga väikse grupi kätte ja see võim oleks vaja detsentraliseerida. Ma loodan, et oma kandideerimisega ja sellega, et Vabaerkaond riigikokku pääseb ja me võtame ära tänastelt niiöelda kivistunud partokraatialt mõned kohad, et see raputab piisavalt palju ühiskonda, et selline tasakaalupunkt saadakse jälle tagasi. Rahvusringhäälingu raadiouudistele Olev Kenk, Paide.

Paides toimunud Eesti Vabaerakonna kampaaniaseminaril püstitati eesmärk võtta tuleval aastal toimuvatel valimistel riigikogus 12-15 kohta. Vabaerakond läheb valimistele kampaaniasõnumiga „Aru pähe!". Vabaerakonna esimees Andres Herkel selgitas, miks valiti selline sõnum. „Seda võib võtta nii enesekriitiliselt, kui ka kindlasti laiemalt ehk siis Eesti on jõudnud sellisesse olukorda, kus väga paljud reformid jäävad tegemata sellepärast, et erakonnad ei jõua omavahel kokkuleppele, ollakse lukustatud lubaduste vangis tihtipeale ja teinekord tehakse neid asju, mida võib-olla väga ei oleks vaja teha."

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *USAS Missouri osariigis Fergusoni linnas jätkusid meeleavaldused vastuseks vandekohtunike otsusele mitte esitada süüdistust mustanahalise Michael Browni mahalasknud politseinikule ning rahumeelseid meeleavaldusi peeti üle terve USA, alates New Yorgist kuni Los Angeleseni. Lauri Tankler jätkab. ... Suhtlusvõrgustikus Twitter hakati muidugi politseiniku intervjuu ajastuse kohta kohe kuulujutte levitama, ja see pole tegelikult midagi uut. Kuulujutud on selliste massiürituste puhul alati olemas, olgu need Twitteris või mitte, aga lausa üks Fergusoni meelavalduste organiseerija kinnitas oma 30 000le jälgijale, et darren wilson olevat saanud intervjuu eest pool miljonit dollarit, mis telekanali ABC väitel polnud tõsi, nemad ei maksnud Wilsonile midagi. Lähiajal ametist lahkuva USA peaprokuröri Eric Holderi sõnul on nüüd põhiliseks strateegiaks Fergusoni rahutuste ohjeldamisel see, et rahumeelsed protsetijad tuleb eraldada vägivaldsetest. See strateegia toimis augustikuus ja kohalike politseipealike lootus on samamoodi mäss maha rahustada. Eile võttis Fergusoni teemal taaskord sõna ka Barack Obama, kes on paljude ameeriklaste jaoks just selle mõtteviisi kehastus, et rass ja diskrimineerimine ei mängi siin riigis enam nii palju rolli. Obama sõnul on aga veel palju vaja teha paljudes kogukondades, et rassipõhine eristamine politseinike poolt lõppeks. Kuid ta ei mõista neid, kes arvavad, et kohtuotsus õigustab märatsemist, vägivalda ja oma kodukandi lõhkumist. Lauri Tankler, Washington.*

Muudetud uudis (välis, eemaldatud sisulist analüüsi, sama sõnastus): *USAs Missouri osariigis Fergusoni linnas jätkusid meeleavaldused vastuseks vandekohtunike otsusele mitte esitada süüdistust mustanahalise Michael Browni mahalasknud politseinikule ning rahumeelseid meeleavaldusi peeti üle terve USA, alates New Yorgist kuni Los*

Lisa 15 (järg)

Angeleseni. Lauri Tankler jätkab. ... Suhtlusvõrgustikus Twitter hakati muidugi politseiniku intervjuu ajastuse kohta kohe kuulujutte levitama, ja see pole tegelikult midagi uut. Kuulujutud on selliste massiürituste puhul alati olemas, olgu need Twitteris või mitte, aga lausa üks Fergusoni meelavalduste organiseerija kinnitas oma 30 000le jälgijale, et darren wilson olevat saanud intervjuu eest pool miljonit dollarit, mis telekanali ABC väitel polnud tõsi, nemad ei maksnud Wilsonile midagi. Lähiajal ametist lahkuva USA peaprokuröri Eric Holderi sõnul on nüüd põhiliseks strateegiaks Fergusoni rahutuste ohjeldamisel see, et rahumeelsed protsetijad tuleb eraldada vägivaldsetest. See strateegia toimis augustikuus ja kohalike politseipealike lootus on samamoodi mäss maha rahustada. Eile võttis Fergusoni teemal taaskord sõna ka Barack Obama, kes on paljude ameeriklaste jaoks just selle mõtteviisi kehastus, et rass ja diskrimineerimine ei mängi siin riigis enam nii palju rolli. Obama sõnul on aga veel palju vaja teha paljudes kogukondades, et rassipõhine eristamine politseinike poolt lõppeks. Kuid ta ei mõista neid, kes arvavad, et kohtuotsus õigustab märatsemist, vägivalda ja oma kodukandi lõhkumist. Lauri Tankler, Washington.

USAs Missouri osariigis Fergusoni linnas on seal toimunud rahutuste ajal vahistatud üle 400 inimese. Kolmapäeval oli linnas, kuhu on toodud üle 2000 rahvuskaartlase, suhteliselt rahulik. Rahutuste põhjuseks oli esmaspäeval ette loetud vandekohtunike otsus mitte esitada süüdistust politseiniku vastu, kes tulistas ja tappis augustis relvastamata mustanahalise nooruki. USA president Barack Obama rõhutas teisipäeval, et märatsemisele ja kriminaalsetele tegudele pole õigustust ja selles süüdi olevad isikud tuleb vastutusele võtta.

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. ... Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul kinnitab ainüüksi meediahuvi selle sündmuse vastu, et luteri kiriku roll Eesti ühiskonnas on oluline. Mirko Ojakivi jätkab.*
Pole kahtluski, et paavsti valimisest tehakse tänapäeva infoajastul meediasündmus. Kohatu on võrrelda aga paavsti ja Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopi ametit. Kuid Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul näitab meediahuvi ka peapiiskopi valimistel seda, et tegemist on positsiooniga, mis on ühiskonna jaoks oluline. Ja kuigi luterlasi pole Eestis niivõrd palju kui näiteks II maailmasõja eel, on kirikul arvestatav mõjuvõim ühiskonnas endiselt. Tõnu Lehtsaar. „Kui me vaatame kasvõi meie kalendrit, kus on sees ülestõusmispühad, jõulupühad, ka jaanipäev, need on kirikliku taustaga, siis ma usun, et see mõju tegelikult on suurem, kui see ehk välja paistab või me esmapilgul arvame ja näiteks ka peapiiskopi valimised on ju praegu ikkagi täiesti meediasündmus.“ Kuid millised võiks olla need teemad, sündmused, millele kirik peaks ühiskonnas reageerima?
Tõnu Lehtsaar: „Kindlasti küsimused ühiskonnas, mis puudutavad üldse religiooni, ma arvan ka moraali, võib-olla ka rahvuslikku eneseteadvust, kõik need küsimused, mis puudutavad igavikulisi kategooriaid, püsiväärtusi. On loomulik, et kirik ja eesotsas ka peapiiskopiga, nendes küsimustes võtab sõna. ...” ....
Tartu Pauluse koguduse õpetaja Joel Luhamets on aga sel meelel, et kiriku muutumine Eestis pole niivõrd oluline kui see, et kirik aitaks muutuda igaühel, kes seda tahab. Joel Luhamets.
„Kirik vajab suuri muutusi, sellist selget vaimulikku ärkamist, aga kõige rohkem vajame muutusi meie igaüks. Kiriku väline vorm nii palju ei tähenda, aga me igaüks ise vajaksime muutust. Tõsist sellist alandlikku meelt, sellist hoiakut, milles on ustavus, mis perekonnad teeb tugevaks, kus kantakse teineteise koormaid, tuntakse rõõmu teise õnnestumisest, jagatakse muret, toetatakse ja ollakse ustavad ja truud lõpuni.“
Tõnu Lehtsaar ütles, et Eesti inimeste usuleigus on põhjustatud liigselt heast elust. Tõnu Lehtsaar. „Et selline üldine usuleigus, ka moraali allakäik, mitmed probleemid, mis inimesi puudutavad, olgu need siis kas üksildus, elutahte puudumine. Nüüd kirik on kindlasti üks kohti, kellel on nendele küsimustele oma vastus ja ma isiklikult arvan,et see on lihtsalt hea elu tulemus, et peredesse ei sünni lapsi, inimesed on mugavad, me ei viitsi enam mõelda tõsiste asjade peale, me tahame puhata palmisaare all, sõita mugava autoga ja üldiselt ei taha, et meid keegi segab.“ Mirko Ojakivi, Tartu.

Muudetud uudis (sise, eemaldatud filosoofilist arutelu, uus sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. ... Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul kinnitab ainüüksi meediahuvi selle sündmuse vastu, et luteri kiriku roll Eesti ühiskonnas on oluline. Mirko Ojakivi jätkab.*
Pole kahtluski, et paavsti valimisest tehakse tänapäeva infoajastul meediasündmus. Kohatu on võrrelda aga paavsti ja Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskopi ametit. Kuid Tartu Ülikooli praktilise usuteaduse professor Tõnu Lehtsaare sõnul näitab meediahuvi ka peapiiskopi valimistel seda, et tegemist on positsiooniga, mis on ühiskonna

jaoks oluline. Ja kuigi luterlasi pole Eestis niivõrd palju kui näiteks II maailmasõja eel, on kirikul arvestatav mõjuvõim ühiskonnas endiselt. Tõnu Lehtsaar. „Kui me vaatame kasvõi meie kalendrit, kus on sees ülestõusmispühad, jõulupühad, ka jaanipäev, need on kirikliku taustaga, siis ma usun, et see mõju tegelikult on suurem, kui see ehk välja paistab või me esmapilgul arvame ja näiteks ka peapiiskopi valimised on ju praegu ikkagi täiesti meediasündmus.“ Kuid millised võiks olla need teemad, sündmused, millele kirik peaks ühiskonnas reageerima?

Tõnu Lehtsaar: „Kindlasti küsimused ühiskonnas, mis puudutavad üldse religiooni, ma arvan ka moraali, võib-olla ka rahvuslikku eneseteadvust, kõik need küsimused, mis puudutavad igavikulisi kategooriaid, püsiväärtusi. On loomulik, et kirik ja eesotsas ka peapiiskopiga, nendes küsimustes võtab sõna. ...” ....

Tartu Pauluse koguduse õpetaja Joel Luhamets on aga sel meelel, et kiriku muutumine Eestis pole niivõrd oluline kui see, et kirik aitaks muutuda igaühel, kes seda tahab. Joel Luhamets.

„Kirik vajab suuri muutusi, sellist selget vaimulikku ärkamist, aga kõige rohkem vajame muutusi meie igaüks. Kiriku väline vorm nii palju ei tähenda, aga me igaüks ise vajaksime muutust. Tõsist sellist alandlikku meelt, sellist hoiakut, milles on ustavus, mis perekonnad teeb tugevaks, kus kantakse teineteise koormaid, tuntakse rõõmu teise õnnestumisest, jagatakse muret, toetatakse ja ollakse ustavad ja truud lõpuni.“

Tõnu Lehtsaar ütles, et Eesti inimeste usuleigus on põhjustatud liigselt heast elust. Tõnu Lehtsaar. „Et selline üldine usuleigus, ka moraali allakäik, mitmed probleemid, mis inimesi puudutavad, olgu need siis kas üksildus, elutahte puudumine. Nüüd kirik on kindlasti üks kohti, kellel on nendele küsimustele oma vastus ja ma isiklikult arvan,et see on lihtsalt hea elu tulemus, et peredesse ei sünni lapsi, inimesed on mugavad, me ei viitsi enam mõelda tõsiste asjade peale, me tahame puhata palmisaare all, sõita mugava autoga ja üldiselt ei taha, et meid keegi segab.“ Mirko Ojakivi, Tartu.

Täna selgub Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Otsuse langetab 57-liikmeline kirikukogu. Selleks, et saada peapiiskopiks valituks, peab koguma üle poole Kirikukogu toetusest. Kui ükski kandidaat ei saa üle poole häältest, siis korraldatakse kordushääletus kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Peapiiskopi kandidaate on praeguseks 4: nendeks on lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduste instituudi rektor ja Nõmme Rahukiriku õpetaja Owe Sander ning viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. 10 aastat peapiiskopi ametit pidanud Andres Põder siirdus laupäeval emerituuri ja usaldas peapiiskopi ametitunnused – kuldristi ja saua – Toomkiriku altarile piiskop Einar Soone hoole alla. Kuni uue peapiiskopi ametisse sesadmiseni tuleva aasta 2. veebruaril täidabki peapiiskopi kohustusi piiskop Einar Soone.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *24. november pidanuks olema see tähtaeg, millal Iraan lepib lõpuks kokku ÜRO julgeolekunõukogu alaliste riikide ja Saksamaaga, kuidas tõestada, et Iraan ei arenda tuumarelva. ... Ajalehega The New York Times rääkinud välisministeeriumi ametnikud selgitasid, et tähtaja edasilükkamise plaanid on vaid üks võimalikest lahenduskäikudest ning sisuliselt on veel võimalik, et kokkulepe sünnib, kuid see võimalus on üsna tilluke, sest ka eile telekanalis ABC intervjuu andnud USA president Barack Obama nentis, et erimeelsused on ikka veel märkimisväärsed. Sama telekanaliga vestelnud Iisraeli peaminister Benjamin Netanyahu kinnitas veelkord, et Iraaniga ei tohiks teha halba kokkulepet ja pigem eelistab ta halvale kokkuleppele diili puudumist.Uudisteagentuuri AP ja teiste USA meediaväljaannete sõnul on kõige suuremaks vaidluste kohaks see, kui kiiresti võiks ülejäänud maailm hakata leevendama neid sanktsioone, mis on Iraani majanduse halvanud ja mille tõttu Iraan üleüldse kokkulepet läbi rääkima hakkas. Umbes aasta aega tagasi alanud läbirääkimiste ajaks lubas Iraan külmutada kõik oma tuumakütuse arendamise programmid ja USA ning teised lääneriigid leevendasid sanktsioone veidike. Nüüd on küsimus selles, kas mõlemad osapooled keeravad niiöelda kella tagasi või on võimalik siiski mingisugusele kokkuleppele jõuda. Ja kokkulepet on vaja eelkõige ikkagi Iraanil endal, mitte tema naabritel või ÜRO julgeolekunõukogu alalistel liikmetel. USA president Barack Obama ütles pühapäevases vestlussaates „This Week“, et see kokkulepe oleks Iraani jaoks esimene samm tagasi rahvusvahelise kogukonna suunas.*

Barack Obama: „Kokkulepe tähendaks ühe suure mure kadumist ja ehk ühe pika protsessi algust, kus Iraani suhe mitte ainult meiega, vaid Iraani suhe maailma ja oma naabritega hakkab muutuma. Iraan ei ole selline nagu Põhja-Korea, mis on täielikult isoleeritud ülejäänud maailmast ja täiesti düsfunktsionaalne. Iraanil on võimalus päriselt edukas olla. Ma arvan, et president Rouhani sooviks kasutada seda võimalust, kuid lõppude lõpuks peab ta tegelema ka riigi sisepoliitikaga ja tema ei ole see lõplik otsustaja Iraanis, selleks on Iraani kõrgeim juht, mitte president.“

Ning isegi kui kokkulepe sünnib, olgu see siis kohe või varsti, pole ka kindel, et president Barack Obama suudab sellele saada USA kongressi heakskiidu, arvestades, kuivõrd vaenulikult on mitmed tema enda parteikaaslased sellesse suhtunud, opositsioonierakonnast, vabariiklastest, rääkimata. Lauri Tankler, Washington

Muudetud uudis (välis, eemaldatud sisulist analüüsi, uus sõnastus):
24. november pidanuks olema see tähtaeg, millal Iraan lepib lõpuks kokku ÜRO julgeolekunõukogu alaliste riikide ja Saksamaaga, kuidas tõestada, et Iraan ei arenda tuumarelva. ... Ajalehega The New York Times rääkinud välisministeeriumi ametnikud selgitasid, et tähtaja edasilükkamise plaanid on vaid üks võimalikest lahenduskäikudest ning sisuliselt on veel võimalik, et kokkulepe sünnib, kuid see võimalus on üsna tilluke, sest ka eile telekanalis ABC intervjuu andnud USA president Barack Obama nentis, et erimeelsused on ikka veel märkimisväärsed. Sama telekanaliga vestelnud Iisraeli peaminister Benjamin Netanyahu kinnitas veelkord, et Iraaniga ei tohiks teha halba kokkulepet ja pigem eelistab ta halvale kokkuleppele diili puudumist.Uudisteagentuuri AP ja teiste USA meediaväljaannete sõnul on kõige suuremaks vaidluste kohaks see, kui kiiresti võiks ülejäänud maailm hakata leevendama neid sanktsioone, mis on Iraani majanduse halvanud ja mille tõttu Iraan üleüldse kokkulepet läbi rääkima hakkas. Umbes aasta aega tagasi alanud läbirääkimiste ajaks lubas Iraan külmutada kõik oma tuumakütuse arendamise programmid ja USA ning teised lääneriigid leevendasid sanktsioone veidike. Nüüd on küsimus selles, kas mõlemad osapooled keeravad niiöelda kella tagasi või on võimalik siiski mingisugusele kokkuleppele jõuda. Ja kokkulepet on vaja eelkõige ikkagi Iraanil endal, mitte tema naabritel või ÜRO julgeolekunõukogu alalistel liikmetel. USA president Barack Obama ütles pühapäevases vestlussaates „This Week", et see kokkulepe oleks Iraani jaoks esimene samm tagasi rahvusvahelise kogukonna suunas.
Barack Obama: „Kokkulepe tähendaks ühe suure mure kadumist ja ehk ühe pika protsessi algust, kus Iraani suhe mitte ainult meiega, vaid Iraani suhe maailma ja oma naabritega hakkab muutuma. Iraan ei ole selline nagu Põhja-Korea, mis on täielikult isoleeritud ülejäänud maailmast ja täiesti düsfunktsionaalne. Iraanil on võimalus päriselt edukas olla. Ma arvan, et president Rouhani sooviks kasutada seda võimalust, kuid lõppude lõpuks peab ta tegelema ka riigi sisepoliitikaga ja tema ei ole see lõplik otsustaja Iraanis, selleks on Iraani kõrgeim juht, mitte president."
Ning isegi kui kokkulepe sünnib, olgu see siis kohe või varsti, pole ka kindel, et president Barack Obama suudab sellele saada USA kongressi heakskiidu, arvestades, kuivõrd vaenulikult on mitmed tema enda parteikaaslased sellesse suhtunud, opositsioonierakonnast, vabariiklastest, rääkimata. Lauri Tankler, Washington

Iraani ja suurriikide vahelisi tuumakõnelusi pikendatakse järgmise aasta juuni lõpuni, teatas Suurbritannia välisminister Philip Hammond. Tema sõnul tehti viimastel kõnelustel olulisi edusamme ja uued kõnelused peaksid toimuma järgmisel kuul. Samuti ütles Hammond, et Iraani vastaseid sanktsioone leevendatakse veidi. Venemaa välisminister Sergei Lavrov avaldas lootust, et Iraani tuumaprogrammi peamistes küsimustes jõutakse kokkuleppele järgneva kolme või nelja kuuga. Rahvusvahelise aatomienergia agentuuri raporti kohaselt on Iraan vähendanud oma rikastatud uraani varusid. Põhilised vaidlusküsimused on praegu Iraanile lubatav uraani rikastamise tase ja tsentrifuugide arv.

Uudised, kus sisulist analüüsi on nii lisatud kui ka eemaldatud.

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit arutas tänasel üldkogul Tallinnas tervishoiu rahastamist ja tulevikku. Jätkab Kai Vare.*
Juba 2010. aastal Maailma Terviseorganisatsiooni, sotsiaalministeeriumi ja Eesti haigekassa koostöös valminud uurimuses toodi välja, et praeguse rahastamise juures ei suuda Eesti oma tervishoiu süsteemi üleval pidada. Uuringus anti ka hulk soovitusi, kuidas rahastamise jätkusuutlikkust tagada, aga seni on tehtud vaid kosmeetilisi muudatusi, nendib riigikontroll oma aastaaruandes. Eesti Arstide Liidu peasekretäri Katrin Rehemaa sõnul peegeldab riigikontrolli aruanne ka arstkonna arvamust. „Kõige suurema puudujäägina toodi välja see, et tervishoius tegelikult on vaja teha põhimõttelisi muudatusi selleks, et süsteem oleks jätkusuutlik ka edaspidi, aga neid põhimõttelisi muudatusi ei ole poliitikud õigel ajal teinud. Muidugi saab neid teha ka nüüd juba, aga nüüd juba on ka paljude asjadega tegelikult hiljaks jäädud, et praegu me niiöelda kustutame tulekahjusid". Arstide Liidu hinnangul oleks vaja laiemat arutelu ? ühiskonnas. Eelkõige tuleks üle vaadata rahastamispõhimõtted. Rehemaa sõnul on kahju, et poliitikud pole tahtnud neli aastat tagasi tehtud soovitusi järgida. „Kõige olulisem soovitus on ikkagi see, et rahastada tervishoidu ainult tööjõumaksust, ehk siis nagu meil ravikindlustusmaks, mis on

sotsiaalmaksu osa, sellest selgelt ei tule välja tulevikus ja tuleks leida lisavahendeid riigieelarvest. Võib-olla mõned kulud haigekassa rahastamise alt välja viia." Rehemaa lisas, et muudatusi on vaja ka tervishoiu korralduses, aga oluline on lähtuda tervikust. "Meil kiputakse niiöelda arendama ja muutma süsteemi eri osa eraldi, vaadatakse perearstisütseemi eraldi, vaadataske kiirabi eraldi, eriarsti süsteemi eraldi, aga see kõik on tegelikult ikkagi üks tervik ja kõik muudatused ja lahendused peaksid kõiki neid osi koos vaatama. ...

Muudetud uudis (sise, lisatud kui ka eemaldatud sisulist analüüsi, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit arutas tänasel üldkogul Tallinnas tervishoiu rahastamist ja tulevikku. Jätkab Kai Vare.*
Juba 2010. aastal Maailma Terviseorganisatsiooni, sotsiaalministeeriumi ja Eesti haigekassa koostöös valminud uurimuses toodi välja, et praeguse rahastamise juures ei suuda Eesti oma tervishoiu süsteemi üleval pidada. Uuringus anti ka hulk soovitusi, kuidas rahastamise jätkusuutlikkust tagada, aga seni on tehtud vaid kosmeetilisi muudatusi, nendib riigikontroll oma aastaaruandes. Eesti Arstide Liidu peasekretäri Katrin Rehemaa sõnul peegeldab riigikontrolli aruanne ka arstkonna arvamust. „Kõige suurema puudujäägina toodi välja see, et tervishoius tegelikult on vaja teha põhimõttelisi muudatusi selleks, et süsteem oleks jätkusuutlik ka edaspidi, aga neid põhimõttelisi muudatusi ei ole poliitikud õigel ajal teinud. Muidugi saab neid teha ka nüüd juba, aga nüüd juba on ka paljude asjadega tegelikult hiljaks jäädud, et praegu me niiöelda kustutame tulekahjusid". Arstide Liidu hinnangul oleks vaja laiemat arutelu ? ühiskonnas. Eelkõige tuleks üle vaadata rahastamispõhimõtted. Rehemaa sõnul on kahju, et poliitikud pole tahtnud neli aastat tagasi tehtud soovitusi järgida. „Kõige olulisem soovitus on ikkagi see, et rahastada tervishoidu ainult tööjõumaksust, ehk siis nagu meil ravikindlustusmaks, mis on sotsiaalmaksu osa, sellest selgelt ei tule välja tulevikus ja tuleks leida lisavahendeid riigieelarvest. Võib-olla mõned kulud haigekassa rahastamise alt välja viia." Rehemaa lisas, et muudatusi on vaja ka tervishoiu korralduses, aga oluline on lähtuda tervikust. "Meil kiputakse niiöelda arendama ja muutma süsteemi eri osa eraldi, vaadatakse perearstisütseemi eraldi, vaadataske kiirabi eraldi, eriarsti süsteemi eraldi, aga see kõik on tegelikult ikkagi üks tervik ja kõik muudatused ja lahendused peaksid kõiki neid osi koos vaatama. ...

Tallinnas koos olnud Eesti Arstide Liidu üldkogu kutsus valitsust ja riigikogu kiirelt tegema rahva tervise parandamiseks ja tervishoiusüsteemi püsimiseks vajalikke otsuseid. Arstide Liit on nõus riigikontrolli seisukohaga, et ravikindlustuse rahastamise kestlikkust tagavate põhimõtteliste otsuste edasilükkamine on toonud kaasa olukorra halvenemise tervihsoius. Üldkogu avalduses märgitakse, et Eestis on ligi 80 000 ravikindlustamata inimest, kes saavad ainult vältimatut abi, ravijärjekorrad ületavad lubatud piire ja ravimata hambad põhjustavad raskeid tüsistusi. Samas lisatakse, et kui vajalikke kulutusi ei tehta, tekitab riik tulevikuks teadlikult hoopis suuremaid tervishoiukulusid, mis oleksid välditavad. „Aktuaalse kaamera" teatel ütles Arstide Liidu liikmetele esinenud riigikontrolli auditi juht Liisi Uder, et riigikontroll on mures, sest pole suudetud otsustada, kuidas ravikindlustus edaspidi raha juurde saab. Ta lisas, et juba aastaid on teada, et ravikindlustuse raha varsti enam ei jätku ja kasutusele tuleb võtta reservid ehk haigekassa jaotmata kasum. „Paljudel juhtudel me näeme seda, et kui rahastamist planeeritakse, siis ei suudeta mõelda niiöelda üldriiklikult, ei suudeta isegi ütleme ravikindlustuse eelarve sees mõelda, et kas teatud kulude osas võiks äkki hoida kulusid niiöelda teise valdkonna arvelt kokku."

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Moldovas algasid parlamendivalimised. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et rahvas on lõhenenud. Nii Euroopa Liidu kui Kremli suunas liikumise pooldajaid on enam vähem võrdselt. Vaatlejad märgivad, et Moldova on ratifitseerinud ulatusliku poliitilise ja kaubandusliku kokkuleppe Euroopa Liiduga ning Moldova elanikud saavad viisavabalt Euroopa Liitu reisida, mistõttu on raske ette kujutada, et mistahes uus juhtkond võiks populaarsust saavutada tagasipöördega Moskva suunas. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et parima tulemuse võivad saavutada opositsioonis olevad kommunistid, eesotsas kunagise presidendi Vladimir Vorononiniga. Vanem põlvkond seostab teda mineviku stabiilsete aegadega. Kuigi kommunistid panustavad headele suhetele Moskvaga ja on lubanud assotsiatsioonileppe Euroopa Liiduga üle vaadata, et kodumaist toodangut paremini kaitsta, toetavad ka nemad siiski lõimumist Euroopaga. Moldova valimiste esialgseid tulemusi on oodata kesköö paiku.*

Muudetud uudis (välis, lisatud kui ka eemaldatud sisulist analüüsi, uus sõnastus): *Moldovas algasid parlamendivalimised. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et rahvas on lõhenenud. Nii Euroopa Liidu kui Kremli suunas liikumise pooldajaid on enam vähem võrdselt. Vaatlejad märgivad, et Moldova on ratifitseerinud ulatusliku poliitilise ja kaubandusliku kokkuleppe Euroopa Liiduga ning Moldova elanikud saavad viisavabalt Euroopa Liitu*

reisida, mistõttu on raske ette kujutada, et mistahes uus juhtkond võiks populaarsust saavutada tagasipöördega Moskva suunas. Avaliku arvamuse küsitlused näitavad, et parima tulemuse võivad saavutada opositsioonis olevad kommunistid, eesotsas kunagise presidendi Vladimir Vorononiniga. Vanem põlvkond seostab teda mineviku stabiilsete aegadega. Kuigi kommunistid panustavad headele suhetele Moskvaga ja on lubanud assotsiatsioonileppe Euroopa Liiduga üle vaadata, et kodumaist toodangut paremini kaitsta, toetavad ka nemad siiski lõimumist Euroopaga. Moldova valimiste esialgseid tulemusi on oodata kesköö paiku.

Moldovas on parlamendivalimised, kus otsustatakse, kas riik jätkab Euroopa teel või kaldub Kremli suunas. Euroopa julgeoleku ja koostöö organisatsiooni OSCE vaatlejana on kohal riigikogu liige Väino Linde. Tema sõnul on tulemust väga raske prognoosida. ... Arvamusi on erinevaid siinkandis küll praegu ja ei olda ka päris päris kindel, et ka täna tehtakse ühene valik, nii et võib juhtuda, et parlamendis ei pruugi need hääled siiski päriselt Euroopa suunas väga tõsiselt kalduda, eks muidugi Moskva mõju on nii ehk naa tunda siin riigis ka rohkem, sellepärast, et ligi 400 000-st tuhandest võõras riigis töölkäivatest moldaavlastest ligi 300000 käib ikkagi Venemaal tööl ja ja ülejäänud siis arvestatakse erinevatesse Euroopa riikidesse. Nii et see suhe tegelikult Venemaaga on ikkagi Moldaavial praegu väga tihe ja tuntav. Euroopa siiski tundub neile mõnes mõttes olevat selline kättesaamatu unelm veel esialgu ja selleks on siin väga erinevaid põhjusi, võib-olla ka seesama ülirikaste oligarhide süsteem, mis oli Ukrainas, mis on ka Moldaavias üpris üpris oluline probleem." ...

Lisa 16. Aja täpsustuse lisamise/eemaldamise näited

Lisatud tekst on märgitud punasega. Eemaldatud tekst on alla joonitud. Uue sõnastusega uudistes, kus kogu eelnev uudist loeti eemaldatuks ja kogu eelnev uudis on eemaldamise näitamise tähistamiseks alla joonitud, kuid kus tahetakse näidata, missuguse sisulise osa eemaldamist autor mõne kategooria puhul täpselt mõtles, siis see tekstiosa alla joonitud tekstist on märgitud sinise värviga.

Näited uudistest, kuhu lisati ajaline täpsustus.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Tartusse jõuab mööda nelja riiki rändavfestival Luulesõit. Tänavused Luulesõitjad on Jan Kaus Eestist, Miia Toivio Soomest, Kārlis Vērdiņš Lätist ja Gunnar Wærness Norrast. Juba kaheksandat korda toimuva Luulesõidu mitmekülgse kava on koostanud luuletaja, tõlkija ja Luulesõidu kunstiline juht Guntars Godiņš. ...*

Muudetud uudis (sise, lisatud aja täpsustus, sama sõnastus): *Tartusse jõuab täna mööda nelja riiki rändavfestival Luulesõit. Tänavused Luulesõitjad on Jan Kaus Eestist, Miia Toivio Soomest, Kārlis Vērdiņš Lätist ja Gunnar Wærness Norrast. Juba kaheksandat korda toimuva Luulesõidu mitmekülgse kava on koostanud luuletaja, tõlkija ja Luulesõidu kunstiline juht Guntars Godiņš. ...*

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Ukraina meedia andmeil oli president Petro Porošenkol kolmapäeva õhtul Vene riigipea Vladimir Putiniga raske telefonivestlus, mille juures viibis ka Vene suursaadik Mihhail Surabov. ...*

Muudetud uudis (välis, lisatud aja täpsustus, sama sõnastus): *Ukraina meedia andmeil oli president Petro Porošenkol eile õhtul Vene riigipea Vladimir Putiniga raske telefonivestlus, mille jurues viibis ka vene suursaadik Mihhail Surabov. ...*

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Kairo kohus loobus kordusprotsessil endise presidendi Hosni Mubaraki vastu esitatud süüdistustest. Mubarakit süüdistati käsu andmises protestijate tapmiseks 2011. aasta ülestõusu ajal. Kohus leidis ühtlasi, et seitsmel Mubraki aegsel julgeolekujuhil pole süüd protestijate hukkumises. 86aastane Mubarak jääb aga endiselt vahi alla. Ta mõisteti mais süüdi riigi raha vargust puudutavas kohtuasjas ning ta on oma kolmeaastast karistust kandnud tervislikel põhjustel ühes sõjaväehaiglas.*

Muudetud uudis (välis, lisatud aja täpsustus, uus sõnastus): *Egiptuses tulid tagandatud presidendi Hosni Mubaraki õigeksmõistmisest ärritatud inimesed tänavatele. Eile õhtul korraldati Kairos Dahrini väljakul meeleavaldus, osa protestijatest loopis politseinikke kividega, politsei kasutas rahva laiali ajamiseks pisargaasi ja veekahureid. Mubarakki süüdistati meeleavaldajate tapmises 2011. aasta ülestõusu käigus. Esialgu mõisteti talle eluaegne vanglakaristus, aga see tühistati.*

Näited uudistest, kust eemaldati ajaline täpsustus.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Õigusteadlased arutasid täna, kas ja mil määral peavad seadused väljendama või kujundama rahva tahet. Mari Rebane käis kohal. ...*

Muudetud uudis (sise, eemaldatud aja täpsustus, sama sõnastus): *Õigusteadlased arutlesid täna, kas ja mil määral peavad seadused väljendama või kujundama rahva tahet. Mari Rebane käis kohal. ...*

Lisa 16 (järg)

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Euroopa Liit lisas täna 5 Ukraina separatistide ühendust ja 13 üksikisikut musta nimekirja nende rolli eest sel kuul Ukraina idaosas venemeelsete separatistide kontrolli all olevatel aladel korraldatud valimistel.*

Muudetud uudis (välis, eemaldatud aja täpsustus, sama sõnastus): *Euroopa Liit lisas täna sanktsiooninimekirja Ida-Ukraina nn valimiste korraldajad. Kokku lisati 13 nime. Nimekirjas on nüüd üle 130 isiku ja ligi 30 organisatsiooni. ....*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit arutas tänasel üldkogul Tallinnas tervishoiu rahastamist ja tulevikku. Jätkab Kai Vare. Juba 2010. aastal Maailma Terviseorganisatsiooni, sotsiaalministeeriumi ja Eesti haigekassa koostöös valminud uurimuses toodi välja, et praeguse rahastamise juures ei suuda Eesti oma tervishoiu süsteemi üleval pidada.*
Muudetud uudis (sise, eemaldatud, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit arutas tänasel üldkogul Tallinnas tervishoiu rahastamist ja tulevikku. Jätkab Kai Vare. Juba 2010. aastal Maailma Terviseorganisatsiooni, sotsiaalministeeriumi ja Eesti haigekassa koostöös valminud uurimuses toodi välja, et praeguse rahastamise juures ei suuda Eesti oma tervishoiu süsteemi üleval pidada.*

Tallinnas koos olnud Eesti Arstide Liidu üldkogu kutsus valitsust ja riigikogu kiirelt tegema rahva tervise parandamiseks ja tervishoiusüsteemi püsimiseks vajalikke otsuseid. Arstide Liit on nõus riigikontrolli seisukohaga, et ravikindlustuse rahastamise kestlikkust tagavate põhimõtteliste otsuste edasilükkamine on toonud kaasa olukorra halvenemise tervihsoius.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Täna, täpsemalt tunni aja pärast, läheb Soome parlamendis hääletusele sooneutraalse abielu seaduseelnõu. Eelnõu on põhjustanud seal palju arutelu ja furoori ning rahvaesindajate elektronpostikastid on tulvil valijate kirju.*

Muudetud uudis (välis, eemaldatud, uus sõnastus): *Täna, täpsemalt tunni aja pärast, läheb Soome parlamendis hääletusele sooneutraalse abielu seaduseelnõu. Eelnõu on põhjustanud seal palju arutelu ja furoori ning rahvaesindajate elektronpostikastid on tulvil valijate kirju.*

Soome parlament kiitis heaks kodanikueelnõuna esitatud seadusemuudatuse, mis muudab abielu sooneutraalseks, luues seega samasoolistele paaridele teiste paaridega võrdsed õigused.

Näited uudistest, kuhu on nii lisatud kui ka kust on eemaldatud ajaline täpsustus.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Just neil minuteil jagatakse Tallinnas Nordea kontserdimajas Pimedate Ööde filmifestivali auhindu. Kes neid nopivad, räägib Mari Rebane.*

Muudetud uudis (sise, lisatud kui ka eemaldatud, sama sõnastus): *Just neil minuteil jagatakse Tallinnas Nordea kontserdimajas jagati äsja Pimedate Ööde filmifestivali auhindu. Mari Rebane annab teada.*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Täna õhtul kogunev Reformierakonna juhatus võtab muuhulgas arutluse alla äsja erakonda vastu võetud Erik Niiles-Krossi personaalküsimuse.*

Muudetud uudis (sise, lisatud kui ka eemaldatud, uus sõnastus): *Täna õhtul kogunev Reformierakonna juhatus võtab muuhulgas arutluse alla äsja erakonda vastu võetud Erik Niiles-Krossi personaalküsimuse.*

Peaminister ja Reformierakonna esimees Taavi Rõivas ütles eile hilisõhtul pärast mitmetunnist arupidamist Reformierakonna juhatuses, et juhatusel pole põhjust Erik Niiles-Krossi erakonnast välja arvata, vahendas uudisteportaal Delfi.

Lisa 16 (järg)

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Taliban ründas Afganistani pealinnas Kabulis võõrastemaja, kus majutatakse välismaalasi. Afganistani sõjaväe esindaja teatel tapeti 4 tundi väldanud tulevahetuses kõik 3 ründajat. Tema sõnul said rünnakus surma vähemal 2 tsiviilisikut. Võõrastemajast päästeti 8 inimest. Taliban on viimastel päevadel korraldanud Kabulis terve rea rünnakuid. Sama võõrastemaja rünnati ka 3 päeva tagasi.*

Muudetud uudis (välis, lisatud kui ka eemaldatud, uus sõnastus): *Taliban ründas Afganistani pealinnas Kabulis võõrastemaja, kus majutatakse välismaalasi. Afganistani sõjaväe esindaja teatel tapeti 4 tundi väldanud tulevahetuses kõik 3 ründajat. Tema sõnul said rünnakus surma vähemal 2 tsiviilisikut. Võõrastemajast päästeti 8 inimest. Taliban on viimastel päevadel korraldanud Kabulis terve rea rünnakuid. Sama võõrastemaja rünnati ka 3 päeva tagasi.*

Afganistani politsei pealinna Kabuli politseijuht astus ametist tagasi, kuna viimase 10 päeva jooksul on toimunud juba 3 Talibani rünnakut välismaalaste võõrastemajade vastu. Talibani teatel ründavad nad külalistemaju, sest need on kristlaste keskused. Afganistani ametnike teatel on Afganistani valitsusjõud Helmandis Camp Bastioni baasi juurest Talibani minema löönud. Taliban asus sel nädalal Camp Bastioni baasi piirama, baasi andsid lääneriigid oktoobris Afganistani jõududele üle. Vahejuhtum on tekitanud taas kahtlusi, kas Afganistani jõud saavad ikka julgeoleku tagamisega hakkama.

Lisa 17. Numbriliste täpsustuste lisamise/eemaldamise näited

Lisatud tekst on märgitud punasega. Eemaldatud tekst on alla joonitud. Uue sõnastusega uudistes, kus kogu eelnev uudist loeti eemaldatuks ja kogu eelnev uudis on eemaldamise näitamise tähistamiseks alla joonitud, kuid kus tahetakse näidata, missuguse sisulise osa eemaldamist autor mõne kategooria puhul täpselt mõtles, siis see tekstiosa alla joonitud tekstist on märgitud sinise värviga.

Näited uudistest, kuhu lisati numbrilisi täpsustusi.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): ... *Väär on arvata, et seega Tallinn või Tartu iseseisvate ringkondadena ebaõiglaselt palju mandaate saaks. „Eelmistel valimistel näiteks võidumehed olid siis ühelt poolt Saare-, Hiiu- ja Läänemaa, kes tegelikult sai 2 kohta riigikokku rohkem, kui neid arvutatud mandaate oli. Ja teiseks Järva- ja Viljandimaa, kus oli samuti 2 kohta rohkem. Lääne- ja Saaremaa, Hiiumaal kandideerinud kandidaadid oli erakondede üleriigilises nimekirjas väga kõrgel kohal ja tänu sellele ei tulnud enam arvesse mitte see regionaalne printsiip, ringkondlik printsiip, vaid nende kõrge koht üleriigilises nimekirjas.“ Alates reedest hakkab valimiskomisjon vastu võtma valimisnimekirju ja dokumente kandideerimise kohta.*

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): ... *Väär on arvata, et seega Tallinn või Tartu iseseisvate ringkondadena ebaõiglaselet palju mandaate saaks. „Eelmistel valimistel näiteks võidumehed olid siis ühelt poolt Saare-, Hiiu- ja Läänemaa, kes tegelikult sai 2 kohta riigikokku rohkem, kui neid arvutatud mandaate oli. Ja teiseks Järva- ja Viljandimaa, kus oli samuti 2 kohta rohkem. Lääne- ja Saaremaa, Hiiumaal kandideerinud kandidaadid oli erakondade üleriigilises nimekirjas väga kõrgel kohal ja tänu sellele ei tulnud enam arvesse mitte see regionaalne printsiip, ringkondlik printsiip, vaid nende kõrge koht üleriigilises nimekirjas.“ Alates reedest hakkab valimiskomisjon vastu võtma valimisnimekirju ja dokumente kandideerimise kohta, milleks on aega kuni 15. jaanuarini. Tuleva aasta valimisteks on riigikogu alandanud kandideerimiskautsjoni suurust kahelt alampalgalt ühele ehk 355 eurole kandidaadi kohta. Seega täie nimekirjaga kandideeriv organisatsioon peab kõigi 125 kandidaadi eest maksma kautsjoni 90000 asemel 45000 eurot. Järgmise tähtsa kuupäevana toob valimiskomisjoni esimees Alo Heinsalu välja valijate registri sulgumise jaanuari lõpus. „Ja siis selle seisuga koostatakse valijate nimekirjad. Siis saadetakse valijatele valijakaardid. Mina soovitan kõikidel eesti.ee keskkonnas tellida endale elektrooniline valijakaart. Seejärel siis 10 päeva ennem valimispäeva algab siis eelhääletamine, samal ajal toimub ka siis elektrooniline hääletamine. Ja valimispäev on 1. märtsil 2015. Nii lihtne see ongi.“ Siis pole enam muud, kui sümpaatseim kandidaat välja valida ning oma kodanikukohust täita ja valima minna.*

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Kõrgendatud tähelepanu all on ka Itaalia ja Belgia eelarved, kelle puhul kahtlustatakse samuti stabiilsus- ja kasvupakti reeglite rikkumist. Jean-Claude Junckeri värskele komisjonile on Pariisi reeglite ignoreerimine proovikivi, seda enam, et Junckeri meeskonnas mängib ka Prantsusmaa endine rahandusminister Pierre Moscovici. Kui Juncker ei suuda Pariisi ka sel korral distsipliinile allutada, võivad eelarvereeglid ja koos nendega ka järelevalvaja kaotada tõsiseltvõetavuse.*

Muudetud uudis (välis, lisatud, sama sõnastus): *Kõrgendatud tähelepanu all on ka Itaalia ja Belgia eelarved, kelle puhul kahtlustatakse samuti stabiilsus- ja kasvupakti reeglite rikkumist.*

Euroopa Komisjon sai euroala riikide eelarveprojektide ülevaatamisõiguse aasta eest. Kuigi komisjoni järelevalve peaks tagama klubi ühistest reeglitest kinnipidamise, teatas Prantsusmaa rahandusministeerium septembris, et suudab 3 protsendi eesmärgi täita alles 2017. aastal. Ometi lubas Pariis vaid paar kuud enne seda, et tuleva aasta eelarve vastab nõuetele.
Jean-Claude Junckeri värskele komisjonile on Pariisi reeglite ignoreerimine proovikivi, seda enam, et Junckeri meeskonnas mängib ka Prantsusmaa endine rahandusminister Pierre Moscovici.

Lisa 17 (järg)

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Eesti Talupidajate Keskliidu hinnangul ei arvesta põllumajanduspoliitika praegu piisavalt peretaludega ja see soosib jätkuvalt põllumajanduse koondumist suurfarmidesse. Keskliit peab seda ohuks Eesti toidujulgeolekule ja hoiatab maaelu taandarengu eest. Täna kogunetakse Tartusse arutama talude rolli Eesti ühiskonnas, talude konkurentsivõimet ning tulevikuväljavaateid toidu- ja taastuvenergia tootjatena. Talupidajate Keskliidu hinnangul peaks Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamisel tugevdama peretalude positsiooni, sest just peretalu mudel esindab säästlikku põllumajandust.*

Muudetud uudis (sise, lisatud, uus sõnastus): *Eesti Talupidajate Keskliidu hinnangul ei arvesta põllumajanduspoliitika praegu piisavalt peretaludega ja see soosib jätkuvalt põllumajanduse koondumist suurfarmidesse. Keskliit peab seda ohuks Eesti toidujulgeolekule ja hoiatab maaelu taandarengu eest. Täna kogunetakse Tartusse arutama talude rolli Eesti ühiskonnas, talude konkurentsivõimet ning tulevikuväljavaateid toidu- ja taastuvenergia tootjatena. Talupidajate Keskliidu hinnangul peaks Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamisel tugevdama peretalude positsiooni, sest just peretalu mudel esindab säästlikku põllumajandust.*

Eesti riik ei tohi suhtuda väiketaludesse ükskõikselt ja loota vaid suurtootjatele, sest maailma kogemus näitab, et just peretalud on need tootmisüksused, kus enamus maailma toidust toodetakse. Mirko Ojakivi lugu.
Lugu Mart Laarist ja sotsialistliku põllumajanduse hävitamisest mäletavad veel paljud. Selle protsessi tulemusel tekkis Eestisse kümneid tuhandeid uusi talusid ja väiketootmisi. Kui 2005. aastal oli Eestis ligi 28 000 põllumajanduslikku majapidamist, siis tänaseks on neid 18 000 kandis. Loomapidamise ja maaharimise on lõpetanud eelkõige just väiksemad, peretalundusega tegelevad inimesed.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Afganistani Taliban piirab Helmandis Camp Bastioni baasi, mille läänеriigid oktoobris Afganistani jõududele üle andsid. Talibani võitlejate ja Afganistani relvajõudude vahel käib kolmandat päeva tulevahetus, teatas armee esindaja.*

Muudetud uudis (välis, lisatud, uus sõnastus):): *Afganistani Taliban piirab Helmandis Camp Bastioni baasi, mille läänеriigid oktoobris Afganistani jõududele üle andsid. Talibani võitlejate ja Afganistani relvajõudude vahel käib kolmandat päeva tulevahetus, teatas armee esindaja.*

Taliban ründas Afganistani pealinnas Kabulis võõrastemaja, kus majutatakse välismaalasi. Afganistani sõjaväe esindaja teatel tapeti 4 tundi väldanud tulevahetuses kõik 3 ründajat. Tema sõnul said rünnakus surma vähemal 2 tsiviilisikut. Võõrastemajast päästeti 8 inimest. Taliban on viimastel päevadel korraldanud Kabulis terve rea rünnakuid. Sama võõrastemaja rünnati ka 3 päeva tagasi.

Näited uudistest, kust on eemaldatud numbrilisi täpsustusi.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *President Toomas Hendrik Ilves alustas täna parlamendierakondadega konsultatsioone, et esitada riigikogule õiguskantsleri kandidaat, kes pälviks parlamendi toetuse. President näeb sellel kohal Tartu Ülikooli riigiõiguse professorit Ülle Madiset. Ülle Madise on tunnustatud riigiõiguslane, sihikindel jurist, kellele on iseloomulikud objektiivne vaade, täpne sõna ja lepitav hoiak ning kes tajub selgelt kaasaegse ühiskonna vajadusi. Senise õiguskantsleri Indrek Tederi ametiaeg lõppeb märtsis 2015.*

Muudetud uudis (sise, eemaldatud, sama sõnastus): *Alustame õhtusest uudisest, et president Toomas Hendrik Ilves kohtus täna parlamendi fraktsioonide juhtidega, et arutada Ülle Madise võimalikku kandidatuuri õiguskantsleri kohale. Presidendi sõnul on Ülle Madise tunnustatud riigiõiguslane, sihikindel jurist, kellele on iseloomulikud objektiivne vaade, täpne sõna ja lepitav hoiak ja kes tajub selgelt kaasaegse ühiskonna vajadusi. Senise õiguskantsleri Indrek Tederi ametiaeg lõppeb märtsis 2015.*

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Ukraina ülemraada kaheksandal koosseisul oli täna avaistung. Valiti ajutine presiidium ning kinnitati 6 fraktsiooni ning parlament kinnitas Arseni Jatsenjuki oma esimesel istungil uuesti peaministriks. Jatsenjuki ametisse kinnitamist toetas 341 saadikut. Ülemraada spiikriks valiti Volodõmõr Groisman.*

Lisa 17 (järg)

Järgmine istung, millel on kavas heaks kiita uue valitsuse koosseis, toimub 2. detsembril. Ukraina uude valitsuskoalitsiooni hakkab kuuluma 5 erakonda.

Muudetud uudis (välis, eemaldatud, sama sõnastus): *Ukraina ülemraada kaheksandal koosseisul oli täna avaistung. Valiti ajutine presiidium ning kinnitati 6 fraktsiooni ning Välismaalt veel nii palju, et Ukraina uus parlament kinnitas Arseni Jatsenjuki oma esimesel istungil uuesti peaministriks ja spiikriks valiti Volodõmõr Groisman. Jatsenjuki ametisse kinnitamist toetas 341 saadikut. Ülemraada spiikriks valiti Volodõmõr Groisman. Järgmine istung, millel on kavas heaks kiita kus kiidetakse heaks uue valitsuse koosseis, toimub 2. detsembril. Ukraina uude valitsuskoalitsiooni hakkab kuuluma 5 erakonda.*

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Venemaa Keskpank teatas, et oodata on inflatsiooni hüppelist tõusu ja see on üsna ohtlik. Praegu otsitakse võimalusi olukorra stabiliseerimiseks. Rubla kurss langes sel nädalal dollari suhtes pool protsenti. Ühe dollari eest saaks nüüd 46,44 rubla. Vene rubla on tänavu dollari suhtes oluliselt nõrgenenud. Langenud toornafta hind ja lääneriikide poolt Venemaale kehtestatud sanktsioonid on vähendanud investeeringuid Venemaale ja samuti Vene eksporti.*

Muudetud uudis (välis, eemaldatud, uus sõnastus): *Venemaa Keskpank teatas, et oodata on inflatsiooni hüppelist tõusu ja see on üsna ohtlik. Praegu otsitakse võimalusi olukorra stabiliseerimiseks. Rubla kurss langes sel nädalal dollari suhtes pool protsenti. Ühe dollari eest saaks nüüd 46,44 rubla. Vene rubla on tänavu dollari suhtes oluliselt nõrgenenud. Langenud toornafta hind ja lääneriikide poolt Venemaale kehtestatud sanktsioonid on vähendanud investeeringuid Venemaale ja samuti Vene eksporti.*

Venemaa asevälisminister Aleksei Meškov kutsus Euroopa Liitu üles sanktsioone tühistama, lubades vastasel juhul vastumeetmete lainet. Ta ütles Interfaxi teatel, et Venemaa ei oota oma Euroopa partneritelt midagi. „Ainus, mida me ootame on see, et lõppeks mõttetute sanktsioonide spiraal ning igasugused nimekirjad tühistataks, siis võime ka meie tühistada oma nimekirjad," ütles Venemaa asevälisminister.

Näited uudistest, kuhu on nii lisatud kui ka kust on eemaldatud numbrilisi täpsustusi.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uue peapiiskopi valimistelt väljus võitjana senine kirikuvalitsuse kantsler ja Tallinna Piiskopliku Toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaa. Koos Owe Sanderiga teise hääletusvooru pääsenud Viilmaa kogus 32 häält. Sander sai lõppvoorus 26 häält. Peapiiskoppi kogunes täna valima 57st vaimulikust ja kiriku ilmikliikmest koosnev kirikukogu. Senine peapiiskop Andres Põder pani läinud laupäeval ameti maha. Uuelt peapiiskopilt küsiti, millisena ta näeb kiriku rolli ja ülesannet praeguses Eestis.*
„Mulle on endale tundunud, et kiriku ülesanne on olla kohalolev kirik. On neid, kes ütlevad, et kirik peab olema ka nähtav kirik ja ja ma usun, et me võiksime ka võib-olla olla paremini nähtavad, kui me seni oleme, aga kirik on kohal. Ta on kohal kogu Eestimaal oma koguduste kaudu, nende inimeste kaudu, kes seal kirikutööd teevad ja ka seal kirikus käivad pühapäeviti ja osalevad jumalateenistustel. Ja ..ja ma arvan, et see ongi oluline, me peame olema inimeste jaoks kohal, neile lähedal ja ka kaasarääkiv ja kaasav kirik."

Muudetud uudis (sise, lisatud kui ka eemaldatud, sama sõnastus): *Eesti Evangeelse luterliku kiriku kirikukogu valis täna uue peapiiskopi. Uue peapiiskopi valimistelt väljus võitjana senine kirikuvalitsuse kantsler ja Tallinna piiskopliku toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaa, kes kogus teises hääletusvoorus 32 häält. Sander sai lõppvoorus 26 häält. Peapiiskoppi kogunes täna valima 57st vaimulikust ja kiriku ilmikliikmest koosnev kirikukogu. Senine peapiiskop Andres Põder pani läinud laupäeval ameti maha .Uku Toom käis valimisjärgsel pressikonverentsil. Kuna peapiiskop täidab oma ametikohustusi 65aastaseks saamiseni ja Andres Põder jõudis selle eani 22. novembril, oli vaja valida uus peapiiskop. Valimiste protsess sai alguse juba kevadel, kui 12 praostkonda oma kandidaadid esitasid. Sellest ajast on käinud debatid, läbirääkimised ja programmide arutelu. Peapiiskoppi kogunes täna valima kirikukogu. Ja võitjana väljus senine kirikuvalitsue kantsler ja Tallinna piiskopliku toomkoguduse õpetaja Urmas Viilmaa. Kui nüüd küsiti võimalike teoloogiliste muutuste koha, ütles uus peapiiskop, et taolisi muudatusi teeb kogu kirik, mitte peapiiskop. Ka muudest muudatustest ei kiirusta ta rääkima. „Ma arvan, et selle hooga ja selle suunaga liigub kirik ka praegu edasi. See, millised saavad olema muutused, see sõltub väga palju ka sellest, kes saab olema*

uue peapiiskopi meeskonnas." Mis puutub uude meeskonda, siis täpsustas piiskop Einar Soone, kes praegu kuni 2. veebruarini ...

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Naftat eksportivate riikide organisatsiooni ehk OPECisse kuuluvad Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on kokku leppinud, et tänasel OPECi kohtumisel Viinis ei otsustata toodangu mahtu vähendada. Seda ütles uudisteagentuurile Reuters ühe Pärsia lahe äärse OPECi liikmesriigi esindaja. Saudi-Araabia naftaminister Aylar Naimi kinnitas, et Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on jõudnud üksmeelele, kuid ei täpsustanud kokkuleppe sisu. Prenti toornafta barreli hind on langenud tänases kauplemises Aasias rohkem kui dollari võrra. Hind langes kauplemises ka 76 dollari ja 28 sendini, mis oli viimase nelja aasta madalaim tase.*

Muudetud uudis (välis, lisatud kui ka eemaldatud, sama sõnastus): *Naftat eksportivate riikide organisatsiooni ehk OPECisse kuuluvad Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on uudisteagentuuri Reutersi andmeil kokku leppinud, et tänasel OPECi kohtumisel Viinis otsustatakse mitte vähendada toodangu mahtu.*
Seda kinnitas uudisteagentuurile ühe Pärsia lahe äärse OPECi liikmesriigi esindaja. Saudi-Araabia naftaminister Aylar Naimi ütles, et Pärsia lahe koostöönõukogu riigid on jõudnud üksmeelele, kuid ei täpsustanud kokkuleppe sisu. Prenti toornafta barreli hind on langenud tänases kauplemises Aasias rohkem kui dollari võrra. Hind langes kauplemises ka 76 dollari ja 28 sendini, mis oli viimase nelja aasta madalaim tase. Swedbanki peaökonomist Tõnu Merzina ütles „Terevisioonis", et suurimad trumbid on praegu Saudi Araabia käes. „Saudi Araabia on OPECi kõige suurem naftatootja ja üks põhjus, üks peamine põhjus, miks praegu nafta hind nii madal on, on sellepärast, et USA on väga kiiresti oma nafta tootmist suurendanud. Näiteks eelmisel aastal suurendas USA, kes on maailma kõige suurem nafta tootja tegelikult ja ka väga suur tarbija, suurendas oma nafta tootmist üle 10%. Samal ajal Saudi-Araabia ei taha oma turuosa käest ära lasta."

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit peab täna üldkogu, kus arutatakse ka Eesti tervishoiu tulevikku. Riigikontroll teeb ettekande tervishoiu rahastamisest. Arstide Liidu presidendi Andres Korgi sõnul peegeldab riigikontrolli aastaaruanne tervishoiu küsimustes suures osas arstkonna seisukohti. Olukorra halvenemise peapõhjus on see, et poliitikud ei tee otsuseid tervishoiu korralduse ja rahastamise põhimõttelisteks muudatusteks. Üldkogul annab Andres Kork presidendi volitused üle Lembi Augile, kelle ametiaeg algab 1. jaanuaril 2015.*

Muudetud uudis (sise, lisatud kui ka eemaldatud, uus sõnastus): *Eesti Arstide Liit peab täna üldkogu, kus arutatakse ka Eesti tervishoiu tulevikku. Riigikontroll teeb ettekande tervishoiu rahastamisest. Arstide Liidu presidendi Andres Korgi sõnul peegeldab riigikontrolli aastaaruanne tervishoiu küsimustes suures osas arstkonna seisukohti. Olukorra halvenemise peapõhjus on see, et poliitikud ei tee otsuseid tervishoiu korralduse ja rahastamise põhimõttelisteks muudatusteks. Üldkogul annab Andres Kork presidendi volitused üle Lembi Augile, kelle ametiaeg algab 1. jaanuaril 2015.*

Eesti Arstide Liit arutas tänasel üldkogul Tallinnas tervishoiu rahastamist ja tulevikku. Jätkab Kai Vare.
Juba 2010. aastal Maailma Terviseorganisatsiooni, sotsiaalministeeriumi ja Eesti haigekassa koostöös valminud uurimuses toodi välja, et praeguse rahastamise juures ei suuda Eesti oma tervishoiu süsteemi üleval pidada. Uuringus anti ka hulk soovitusi, kuidas rahastamise jätkusuutlikkust tagada, aga seni on tehtud vaid kosmeetilisi muudatusi, nendib riigikontroll oma aastaaruandes. .. Kuigi arstid leiavad, et olukord läheb aina hullemaks, näitab sostisaalministeeriumi ja haigekassa möödunud aastal avalikustatud uuring, et ligi 70% elanikest on tervihoiu korraldusega rahul. Ka arstiabi kättesaadavusega on rahul üle poole küsitletutest. Katrin Rehemaa.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Venemaa kannab majandussanktsioonide tõttu kahju ligikaudu 40 miljardit dollarit aastas, teatas rahandusminister Anton Silvanov. Sellele lisandub 90-100 miljardit dollarit seoses nafta hinna kukkumisega.*

Muudetud uudis (välis, lisatud kui ka eemaldatud, uus sõnastus): *Venemaa kannab majandussanktsioonide tõttu kahju ligikaudu 40 miljardit dollarit aastas, teatas rahandusminister Anton Silvanov. Sellele lisandub 90-100 miljardit dollarit seoses nafta hinna kukkumisega.*

Lisa 17 (järg)

Venemaa majandusministeeriumi teatel arutab valitsus lisaks VTB pangale ka Gazprombanki toetamist riiklikust fondist, kirjutab Kauppalehti. Vene suurpanku vaevab kapitalipuudus, sest need on USA ja Euroopa Liidu sanktsioonide tõttu rahvusvahelisest finantsturust ära lõigatud. VTB taotleb 250 miljardi rubla suurust abi. Gazprombanki on valitsus valmis toetama kuni 100 miljardi rublaga. Venemaa majandusministeeriumi andmetel oli Vene nafta ekspordi tulufondis novembri alguses üle kolme ja poole triljoni rubla. Fond on mõeldud pensionide toetamiseks.

Lisa 18. Sündmuse põhjuste täpsustuste lisamise/eemaldamise näited

Lisatud tekst on märgitud punasega. Eemaldatud tekst on alla joonitud. Uue sõnastusega uudistes, kus kogu eelnev uudist loeti eemaldatuks ja kogu eelnev uudis on eemaldamise näitamise tähistamiseks alla joonitud, kuid kus tahetakse näidata, missuguse sisulise osa eemaldamist autor mõne kategooria puhul täpselt mõtles, siis see tekstiosa alla joonitud tekstist on märgitud sinise värviga.

Näited uudistest, kuhu lisati sündmuse põhjuste täpsustusi.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *Eesti koolid peaksid rohkem tähelepanu pöörama lastevanemate koolitamisele, sest nii on võimalik parandada ka õpilaste õpitulemusi ja hakkamasaamist. Mirko Ojakivi räägib lähemalt. Inglise kolledži direktor Toomas Kruusimägi ütles, et õppekavad ja ainekavad muutuvad tänapäeval kiiresti, samuti muutuvad teadmised. ...*

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *Eesti koolid peaks rohkem tähelepanu pöörama lastevanemate koolitamisele, sest nii on võimalik parandada ka õpilaste õpitulemusi ja hakkamasaamist. Mirko Ojakivi räägib lähemalt.*
Juba täna on Eestis koole, kus õpilase kesiseks muutuvad õpitulemused tähendavad lapsevanemate koolikutsumist ja näiteks harivat loengut Prantsusmaa ajaloost või pikka loengupäeva kunstiajaloost. Kuid tegelikult näitavad ka paljude koolide kogemused seda, et mida tihedamini lapsevanematega suhelda, seda tulemuslikumad on õpingud.
Inglise kolledži direktor Toomas Kruusimägi ütles, et õppekavad ja ainekavad muutuvad tänapäeval kiiresti, samuti muutuvad teadmised.

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Taiwani peaminister teatas, et astub ametist tagasi, kuna tema erakond Guomindang kaotas kohalikel valimistel. Guomindang jäi kaotajaks kahes oma peamises tugipunktis, pealinnas Taipeis ja Taiwani keskosas Taichungis. Peaminister korraldas esialgsete tulemuste selgudes kiiresti pressikonverentsi, kus teatas, et president on tema lahkumispalve juba rahuldanud. Taipei linnapea koha võitis sõltumatu kandidaat, keda toetab opositsioonis olev iseseisvusmeelne erakond. Taipei linnapea valimist peetakse usaldushääletuseks Taiwani praegusele Hiina-sõbralikule presidendile. Taiwani presidendi valimised toimuvad 2016. aastal.*

Muudetud uudis (välis, lisatud, sama sõnastus): *Taiwani peaminister Jiang Yi-huah astus tagasi, sest valitsev erakond Guomindang kaotas kohalikel valimistel. Guomindangile sai osaks valimiskaotus ka pealinnas Taipeis ja saare keskosas Taichungis. Guomindangi pressiesindaja teatas, et president Ma Ying-jeoulil pole kavatsust astuda tagasi Guomindangi esimehe kohalt. Valimiste eelsed küsitlused näitasid, et paljud valijad tunnevad muret Hiina mõjuvõimu suurenemise ja aeglustuva majanduskasvu pärast. Ma presidendiks oleku ajal on Taipei ja Pekingi traditsiooniliselt jäised suhted paranenud.*

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Peaminister ja Reformierakonna esimees Taavi Rõivas ütles eile hilisõhtul pärast mitmetunnist arupidamist Reformierakonna juhatuses, et juhatusel pole põhjust Erik Niiles-Krossi erakonnast välja arvata, vahendas uudisteportaal Delfi. Rõivas ütles, et seni kuni Krossil ei ole lahendatud küsimus Ameerika Ühendriikidega, pole põhjust arvata, et ta peaks asuma täitevvõimu ametisse. Peaminister märkis, et Krossi pääsemine riigikokku sõltub valijatest. Reformierakonna juhatuse liige Valdo Randpere ütles, et tema kõhklused on nüüd tunduvalt väiksemad kui enne juhatuse koosolekut.*

Lisa 18 (järg)

Muudetud uudis (sise, lisatud, uus sõnastus): *Peaminister ja Reformierakonna esimees Taavi Rõivas ütles eile hilisõhtul pärast mitmetunnist arupidamist Reformierakonna juhatuses, et juhatusel pole põhjust Erik Niiles-Krossi erakonnast välja arvata, vahendas uudisteportaal Delfi. Rõivas ütles, et seni kuni Krossil ei ole lahendatud küsimus Ameerika Ühendriikidega, pole põhjust arvata, et ta peaks asuma täitevvõimu ametisse. Peaminister märkis, et Krossi pääsemine riigikokku sõltub valijatest. Reformierakonna juhatuse liige Valdo Randpere ütles, et tema kõhklused on nüüd tunduvalt väiksemad kui enne juhatuse koosolekut.*

Eile hilisõhtuni toimunud Reformierakonna juhatuse koosolekul arutati ka Eerik Niiles-Krossi erakonda vastuvõtmise küsimust. Sisuliselt midagi ei otsustatud. Indrek Kiisler jätkab teemat.
Eerik Niiles-Kross ise on juba kolmandat päeva keeldunud ERRi raadiouudistega suhtlemast ning meie intervjuu palvetele pole ta reageerinud. Küll kirjutas ta täna hommikul oma Facebooki seinale, et eilsel Reformierakonna juhatuse koosolekul tema erakonnast väljaheitmist ei arutatud. Paljud mõjukad erakonna juhatuse liikmed on nimelt avaldanud imestust, miks skandaalse kuulsusega endine luurejuht erakonda üldse vastu võeti. Oma vastuseisust sellele otsusele on teada andnud ka endine erkaonna esimees Andrus Ansip. Erakonna juhatuse liige Hanno Pevkur tunnistas, et Krossist eile ikkagi räägiti. ...

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Täna, täpsemalt tunni aja pärast, läheb Soome parlamendis hääletusele sooneutraalse abielu seaduseelnõu. Eelnõu on põhjustanud seal palju arutelu ja furoori ning rahvaesindajate elektronpostikastid on tulvil valijate kirju. Arni Alandi räägib kõigest lähemalt.*

Soome rahvusringhäälingu YLE uudisteportaali hinnangul näikse põhjanaabrite ajakirjandus olevat pähe võtnud kõiki Eduskunna saadikute eelistused juba enne tänast hääletust teada saada. Poliitikud heidavad ajakirjanikele ette, kui neil tõepoolest selline kavatsus on, on nad ilmselgelt läinud liiga kaugele. Rahvaesindajad kurdavad ka valijailt tulevate vihakirjade üle, millega püütakse tänaseid hääletustulemusi mõjutada. Selles osas meenutab olukord paljugi seda situatsiooni, mis Eestis enne samalaadse seaduse vastuvõtmist valitses. Enne tänast on eelnõu üle kaks korda hääletanud Eduskunna õiguskomisjon ning mõlemal korral on eelnõu komisjonis läbi kukkunud. Nagu Eestis, nõnda kardetakse ka Soomes, et uus seadus mõjub hävitavalt pereväärtustele. Eelnõu pooldajad tuletavad meelde, et sama on varem kardetud ka abordiõiguse ja naiste valimisõiguse kehtestamisest ning koguni naise õigusest säilitada pärast abiellumist oma perekonnanimi. Eelnõu vastased aga rõhutavad, et eelnõu pooldajate peamine argument, nagu oleks tegu inimõiguse küsimusega, tegelikult ei päde. Samas möönavad vastasedki, et loomulikult peavad kõik inimesed, ka homoseksuaalsed, olema seaduse ees võrdsed. Eelnõu vastaste meelest on tegelikku võrdsust võimalik saavutada aga juba olemasolevaid pereseadusi kohendades ning selleks ei ole vaja senistest radikaalselt uutel alustel sesivat ning rahvast lõhestavat uut seadust. ....

Muudetud uudis (välis, lisatud, uus sõnastus): *Täna, täpsemalt tunni aja pärast, läheb Soome parlamendis hääletusele sooneutraalse abielu seaduseelnõu. Eelnõu on põhjustanud seal palju arutelu ja furoori ning rahvaesindajate elektronpostikastid on tulvil valijate kirju. Arni Alandi räägib kõigest lähemalt.*

Soome rahvusringhäälingu YLE uudisteportaali hinnangul näikse põhjanaabrite ajakirjandus olevat pähe võtnud kõiki Eduskunna saadikute eelistused juba enne tänast hääletust teada saada. Poliitikud heidavad ajakirjanikele ette, kui neil tõepoolest selline kavatsus on, on nad ilmselgelt läinud liiga kaugele. Rahvaesindajad kurdavad ka valijailt tulevate vihakirjade üle, millega püütakse tänaseid hääletustulemusi mõjutada. Selles osas meenutab olukord paljugi seda situatsiooni, mis Eestis enne samalaadse seaduse vastuvõtmist valitses. Enne tänast on eelnõu üle kaks korda hääletanud Eduskunna õiguskomisjon ning mõlemal korral on eelnõu komisjonis läbi kukkunud. Nagu Eestis, nõnda kardetakse ka Soomes, et uus seadus mõjub hävitavalt pereväärtustele. Eelnõu pooldajad tuletavad meelde, et sama on varem kardetud ka abordiõiguse ja naiste valimisõiguse kehtestamisest ning koguni naise õigusest säilitada pärast abiellumist oma perekonnanimi. Eelnõu vastased aga rõhutavad, et eelnõu pooldajate peamine argument, nagu oleks tegu inimõiguse küsimusega, tegelikult ei päde. Samas möönavad vastasedki, et loomulikult peavad kõik inimesed, ka homoseksuaalsed, olema seaduse ees võrdsed. Eelnõu vastaste meelest on tegelikku võrdsust võimalik saavutada aga juba olemasolevaid pereseadusi kohendades ning selleks ei ole vaja senistest radikaalselt uutel alustel sesivat ning rahvast lõhestavat uut seadust. ....

Soome parlament kiitis heaks kodanikueelnõuna esitatud seadusemuudatuse, mis muudab abielu sooneutraalseks, luues seega samasoolistele paaridele teiste paaridega võrdsed õigused. Samasooliste paaride elu muutub eelkõige

ühist perekonnanime ja adopteerimisõigust puudutavates küsimustes. Ühise perekonnanime saavad need paarid nüüd automaatselt ning adopteerimise õigus on neil võrdne erisooliste paaridega, vahendab YLE. Sooneutraalse abielu seadustav eelnõu töötati välja kodanikueelnõuna, mis kogus 167 000 allkirja. Selle aasta kevadel teatas Soome luterlik kirik, et nende ametliku seisukoha järgi on abielu mehe ja naise vaheline liit.

Näited uudistest, kust on eemaldatud sündmuse põhjuste täpsustused.

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *Soome parlament kiitis heaks kodanikueelnõuna esitatud seadusemuudatuse, mis muudab abielu sooneutraalseks, luues seega samasoolistele paaridele teiste paaridega võrdsed õigused. Samasooliste paaride elu muutub eelkõige ühist perekonnanime ja adopteerimisõigust puudutavates küsimustes. Ühise perekonnanime saavad need paarid nüüd automaatselt ning adopteerimise õigus on neil võrdne erisooliste paaridega, vahendab YLE.*

Sooneutraalse abielu seadustav eelnõu töötati välja kodanikueelnõuna, mis kogus 167 000 allkirja. Selle aasta kevadel teatas Soome luterlik kirik, et nende ametliku seisukoha järgi on abielu mehe ja naise vaheline liit.

Muudetud uudis (välis, eemaldatud, sama sõnastus): *Soome parlament kiitis heaks kodanikueelnõuna esitatud seadusemuudatuse, mis muudab abielu sooneutraalseks. Seega saavad Soome samasoolise paarid teiste paaridega võrdsed õigused. Samasooliste paaride elu muutub eelkõige ühist perekonnanime ja adopteerimisõigust puudutavates küsimustes. Ühise perekonnanime saavad need paarid nüüd automaatselt ning adopteerimise õigus on neil võrdne erisooliste paaridega. Seadus jõustub kõige varem ületuleval aastal ehk siis selle peab jõustama juba järgmine Soome valitsus.*

Sooneutraalse abielu seadustav eelnõu töötati välja kodanikueelnõuna, mis kogus 167 000 allkirja. Selle aasta kevadel teatas Soome luterlik kirik, et nende ametliku seisukoha järgi on abielu mehe ja naise vaheline liit.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Soomes on kahe päeva jooksul ligi 8000 inimest teatanud kirikust lahkumisest, pärast seda, kui reedel kiideti parlamendis heaks sooneutraalne abieluseadus. YLE teatel lahkus eilse päeva jooksul vastava internetilehekülje kaudu kirikust üle 5000 inimese. Nad põhjendasid oma otsust sellega, et peapiiskop Kari Mäkinen kommenteeris abieluseaduse muudatust positiivsest küljest, kirik on piibiliõpetusest loobunud ning kirik suhtub homoseksuaalidesse ja abieluseadusesse soosivalt.*

Muudetud uudis (välis, eemaldatud, uus sõnastus): *Soomes on kahe päeva jooksul ligi 8000 inimest teatanud kirikust lahkumisest, pärast seda, kui reedel kiideti parlamendis heaks sooneutraalne abieluseadus. YLE teatel lahkus eilse päeva jooksul vastava internetilehekülje kaudu kirikust üle 5000 inimese. Nad põhjendasid oma otsust sellega, et peapiiskop Kari Mäkinen kommenteeris abieluseaduse muudatust positiivsest küljest, kirik on piibiliõpetusest loobunud ning kirik suhtub homoseksuaalidesse ja abieluseadusesse soosivalt.*

Soomes on seoses reedel vastu võetud abieluseaduse muudatusega kiriku nimekirjadest lahkunud 11000 inimest. Ainuüksi täna on seda kuulutanud 3916 inimest. Samasoolistele paaridele võrdsed õigused andnud abieluseaduse muudatuse vastu on loodud ka netikülg eroakirkosta.fi ja see netikülg peab ka arvestust kirikust väljaastunute üle.

Näited uudistest, kuhu on nii lisatud sündmuse põhjsute täpsustusi kui ka kust neid on eemaldatud.

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *USAS Missouri osariigis Fergusoni linnas jätkusid meeleavaldused vastuseks vandekohtunike otsusele mitte esitada süüdistust mustanahalise Michael Browni mahalasknud politseinikule ning rahumeelseid meeleavaldusi peeti üle terve USA, alates New Yorgist kuni Los Angeleseni. Lauri Tankler jätkab.*
Terve eilse päeva jooksul otsisid linna, osariigi ja riigijuhid võimalusi, kuidas tänast õhtut Fergusoni linnas kuidagiviisi turvalisemaks teha. Esmaspäeva õhtul väljakuulutatud vandekohtuniku otsus mitte süüdistada politseinik Darrern Wilsonit relvastamata noormehe tapmises tähendas selle Missouri väikelinna jaoks erakordset vägivalla ja rüüstamise lainet. Kui noormees nimega Michael Brwon augustikuus surma sai, oli Fergusonis samuti

meeleavaldusi, mis aeg-ajalt muutusid vägivaldseks, kuid toona käitusid kõige jõhkramalt just nimelt politseijõud, kes kasutasid pisargaasi aeg-ajalt valimatult ning patrullisid neid tänavaid sõjaväeautodega. ...

Muudetud uudis (välis, lisatud kui ka eemaldatud, sama sõnastus): *USAS Missouri osariigis Fergusoni linnas jätkusid meeleavaldused vastuseks vandekohtunike otsusele mitte esitada süüdistust mustanahalise Michael Browni mahalasknud politseinikule ning rahumeelseid meeleavaldusi peeti üle terve USA, alates New Yorgist kuni Los Angeleseni. Lauri Tankler jätkab.*
Terve eilse päeva jooksul otsisid linna, osariigi ja riigijuhid võimalusi, kuidas tänast õhtut Fergusoni linnas kuidagiviisi turvalisemaks teha. Esmaspäeva õhtul väljakuulutatud vandekohtuniku otsus mitte süüdistada politseinik Darrern Wilsonit relvastamata noormehe tapmises tähendas selle Missouri väikelinna jaoks erakordset vägivalla ja rüüstamise lainet. Kui noormees nimega Michael Brwon augustikuus surma sai, oli Fergusonis samuti meeleavaldusi, mis aeg-ajalt muutusid vägivaldseks, kuid toona käitusid kõige jõhkramalt just nimelt politseijõud, kes kasutasid pisargaasi aeg-ajalt valimatult ning patrullisid neid tänavaid sõjaväeautodega. ...

USAs Missouri osariigis Fergusoni linnas on seal toimunud rahutuste ajal vahistatud üle 400 inimese. Kolmapäeval oli linnas, kuhu on toodud üle 2000 rahvuskaartlase, suhteliselt rahulik. Rahutuste põhjuseks oli esmaspäeval ette loetud vandekohtunike otsus mitte esitada süüdistust politseiniku vastu, kes tulistas ja tappis augustis relvastamata mustanahalise nooruki. USA president Barack Obama rõhutas teisipäeval, et märatsemisele ja kriminaalsetele tegudele pole õigustust ja selles süüdi olevad isikud tuleb vastutusele võtta.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Kairo kohus loobus kordusprotsessil endise presidendi Hosni Mubaraki vastu esitatud süüdistustest. Mubarakit süüdistati käsu andmises protestijate tapmiseks 2011. aasta ülestõusu ajal. Kohus leidis ühtlasi, et seitsmel Mubraki aegsel julgeolekujuhil pole süüd protestijate hukkumises. 86aastane Mubarak jääb aga endiselt vahi alla. Ta mõisteti mais süüdi riigi raha vargust puudutavas kohtuasjas ning ta on oma kolmeaastast karistust kandnud tervislikel põhjustel ühes sõjaväehaiglas.*

Muudetud uudis (välis, lisatud kui ka eemaldatud, uus sõnastus): *Kairo kohus loobus kordusprotsessil endise presidendi Hosni Mubaraki vastu esitatud süüdistustest. Mubarakit süüdistati käsu andmises protestijate tapmiseks 2011. aasta ülestõusu ajal. Kohus leidis ühtlasi, et seitsmel Mubraki aegsel julgeolekujuhil pole süüd protestijate hukkumises. 86aastane Mubarak jääb aga endiselt vahi alla. Ta mõisteti mais süüdi riigi raha vargust puudutavas kohtuasjas ning ta on oma kolmeaastast karistust kandnud tervislikel põhjustel ühes sõjaväehaiglas.*

Egiptuses tulid tagandatud presidendi Hosni Mubaraki õigeksmõistmisest ärritatud inimesed tänavatele. Eile õhtul korraldati Kairos Dahrini väljakul meeleavaldus, osa protestijatest loopis politseinikke kividega, politsei kasutas rahva laiali ajamiseks pisargaasi ja veekahureid. Mubarakki süüdistati meeleavaldajate tapmises 2011. aasta ülestõusu käigus. Esialgu mõisteti talle eluaegne vanglakaristus, aga see tühistati.

Lisa 19. Väärtuste teemalise arutelu lisamise/eemaldamise näited

Lisatud tekst on märgitud punasega. Eemaldatud tekst on alla joonitud. Uue sõnastusega uudistes, kus kogu eelnev uudist loeti eemaldatuks ja kogu eelnev uudis on eemaldamise näitamise tähistamiseks alla joonitud, kuid kus tahetakse näidata, missuguse sisulise osa eemaldamist autor mõne kategooria puhul täpselt mõtles, siis see tekstiosa alla joonitud tekstist on märgitud sinise värviga.

Näited uudistest, kuhu on lisatud väärtuste teemalist arutelu.

Esialgne uudis (sise, sama sõnastus): *President Toomas Hendrik Ilves kirjutas täna alla otsusele kuulutada välja riigikogu järgmise 13. koosseisu valimised 1. märtsil 2015.*

Muudetud uudis (sise, lisatud, sama sõnastus): *President Toomas Hendrik Ilves kuulutas täna välja järgmise aasta märtsis toimuvad riigikogu valimised. Ilves ütles meie uudisteportaalile antud usutluses, et seekordseid valikuid tehes tuleks keskenduda Eesti tulevikule. Ilves nimetas väga olulise teemana julgeolekut. Ta ütles, et parim vaktsiin mistahes välisohu vastu on me endi sügav veendumus, et Eesti riik on õige ja õiglane ning meile rahvana ja ühiskonnana ainuvõimalik ja parim valik. Teise teemana tõi Ilves välja riigireformi temaatika.*

Esialgne uudis (välis, sama sõnastus): *USA Missouri osariigi vandekohus otsustas, et ei esita politseiohvitser Darren Wilsonile süüdistust mustanahalise teismelise Michael Browni surmavalt haavamise eest tänavu augustis St. Louis´i äärelinnas Fergusonis. Valget Wilsonit võinuks oodata süüdistus esimese või teise astme mõrvas või surma põhjustamises. Browni perekond teatas, et on vandekohtu otsuses sügavalt pettunud, kuid kutsus inimesi vaoshoitusele. Sama palve esitas ka USA president Barack Obama. Kohtuotsuse väljakuulutamise järel kogunesid aga sajad protestijad Fergusoni politseijaoskonna ette. Fergusoni politsei teatel hakkasid osad meeleavaldajatest autosid lõhkuma ja nende vastu kasutati pisargaasi. Mustanahalise Michael Browni surm põhjustas nädalaid kestnud vägivaldseid rahutusi ja üleriigilise debati politsei taktikast ja rassisuhetest.*

Muudetud uudis (välis, lisatud, sama sõnastus): *USA Missouri osariigi vandekohus otsustas, et ei esita politseiohvitser Darren Wilsonile süüdistust mustanahalise teismelise Michael Browni surmavalt haavamise eest tänavu augustis Fergusonis. Otsus vallandas protestid paljudes USA linnades, mis Fergusonis muutusid vägivaldseks. Kristi Sobakult lähemalt.*
USA föderaalne lennundusamet kehtestas ajutised lennupiirangud Missouris asuva Fergusoni linna kohal lendamiseks, sest linnas puhkesid vägivaldsed protestid ja muuhulgas tulistati laske taevasse. Elanike pahameele vallandas osariigi vandekohtu otsus mitte esitada valgenahalisele politseiohvitserile Darren Wilsonile süüdistust mustanahalise teismelise Michael Browni surmavalt haavamise eest tänavu augustis St. Louis`i äärelinnas. Osad neist hakkasid autosid ja poodide vaateaknaid lõhkuma, oli kuulda ka laske. Kohalikke ärisid rüüstatakse ja süüdatakse põlema, Fergusoni tänavatel on ... Mustanahaline newyorklane Shamilia McBean nimetas kohtuotsust rohkem kui rahutuks tegevaks. „See teeb haiget, laastab moraalset ja paneb kahtlema selle koha materjalis, kus olen üles kasvanud ja selles, kas saan siin elada.“
Teismeline Brooklyni elanik rääkis, et tal on palju omavanuseid tumedanahalisi meessoost sõpru, keda võidakse nüüd kohtuotsust vaadates iga hetk tulistama hakata. „Lihtsalt sellepärast, et nad kõnnivad vales naabruskonnas ja kannavad kapuutsi või näevad välja ähvardavad või neid võetakse sellisena. See on minu jaoks hirmutav, sest need on minu sõbrad, inimesed, kellest ma hoolin ja kes ilmselgelt pole mingiks ohuks.“
17aastane õpilane Caroline Wallis pidas naeruväärseks, et ohvitser Wilsonile ei esitatud isegi süüdistust. „Tema üle ei peeta isegi õiglast kohtuprotsessi, teda võidaks mõista süüdi või õigeks, aga kui ta läbiks õiglase kohtuprotsessi, on kindlasti piisavalt tõendeid, et ta süüdi mõista. Tapetud Michael Browni perekond teatas varem, et on vandekohtu otsuses sügavalt pettunud, kuid kutsus inimesi vaoshoitusele. Sama palve esitas ka USA president

Lisa 19 (järg)

Barack Obama. Mustanahalise Michael Browni surm põhjustas suve lõpus nädalaid kestnud vägivaldseid rahutusi ja üleriigilise debati politsei taktikast ja rassisuhetest.
Nimelt väitis ohvitser Wilson oma raportis, et nooruk varastas poest sigareid. Ilmnes aga, et patrullautos istunud valge korravalvur ei teadnud röövist midagi, vaid peatas Browni sellepärast, et too kõndis keset teed ja häiris liiklust.

Esialgne uudis (välis, uus sõnastus): *Soome parlamendis läheb täna hääletusele niinimetatud sooneutraalne abieluseadus. Eile vaieldi parlamendis selle üle 5 tundi. Õiguskomisjon on abieluseaduse muudatusettepaneku kaks korda tagasi lükanud. Parlamendi arutelul võeti sõna nii reformi poolt, rõhudes inimõigustele ja armastusele, kui ka vastu, märkides muuhulgas, et Soomes juba kehtivast kooseluseadusest peaks piisama. Kui parlament kiidab täna heaks õiguskomisjoni ettepaneku, lükatakse muudatused tagasi. Kui parlament otsustab siiski hakata seadust muutma, toimub lõplik hääletus tõenäoliselt detsembri keskel.*

Muudetud uudis (välis, lisatud, uus sõnastus): *Soome parlamendis läheb täna hääletusele niinimetatud sooneutraalne abieluseadus. Eile vaieldi parlamendis selle üle 5 tundi. Õiguskomisjon on abieluseaduse muudatusettepaneku kaks korda tagasi lükanud. Parlamendi arutelul võeti sõna nii reformi poolt, rõhudes inimõigustele ja armastusele, kui ka vastu, märkides muuhulgas, et Soomes juba kehtivast kooseluseadusest peaks piisama. Kui parlament kiidab täna heaks õiguskomisjoni ettepaneku, lükatakse muudatused tagasi. Kui parlament otsustab siiski hakata seadust muutma, toimub lõplik hääletus tõenäoliselt detsembri keskel.*

Täna, täpsemalt tunni aja pärast, läheb Soome parlamendis hääletusele sooneutraalse abielu seaduseelnõu. Eelnõu on põhjustanud seal palju arutelu ja furoori ning rahvaesindajate elektronpostikastid on tulvil valijate kirju. Arni Alandi räägib kõigest lähemalt.

Soome rahvusringhäälingu YLE uudisteportaali hinnangul näikse põhjanaabrite ajakirjandus olevat pähe võtnud kõiki Eduskunna saadikute eelistused juba enne tänast hääletust teada saada. Poliitikud heidavad ajakirjanikele ette, kui neil tõepoolest selline kavatsus on, on nad ilmselgelt läinud liiga kaugele... Nagu Eestis, nõnda kardetakse ka Soomes, et uus seadus mõjub hävitavalt pereväärtustele. Eelnõu pooldajad tuletavad meelde, et sama on varem kardetud ka abordiõiguse ja naiste valimisõiguse kehtestamisest ning koguni naise õigusest säilitada pärast abiellumist oma perekonnanimi. Eelnõu vastased aga rõhutavad, et eelnõu pooldajate peamine argument, nagu oleks tegu inimõiguse küsimusega, tegelikult ei päde. Samas möönavad vastasedki, et loomulikult peavad kõik inimesed, ka homoseksuaalsed, olema seaduse ees võrdsed. Eelnõu vastaste meelest on tegelikku võrdsust võimalik saavutada aga juba olemasolevaid pereseadusi kohendades ning selleks ei ole vaja senistest radikaalselt uutel alustel sesivat ning rahvast lõhestavat uut seadust. ...

Näited, kus on eemaldatud väärtuste teemaline arutelu.

Esialgne uudis (sise, uus sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Andres Põder on olnud peapiiskopi ametis peaaegu 10 aastat, laupäeval täitus tal 65 eluaastat, mis tähendab, et amet tuleb üle anda järgmisele. Kandidaate on 4: Lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduse instituudi rektor ja Nõmme Rahu kiriku õpetaja Owe Sander ning Viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. .....*
Tartu Pauluse koguduse õpetaja Joel Luhamets on aga sel meelel, et kiriku muutumine Eestis pole niivõrd oluline kui see, et kirik aitaks muutuda igaühel, kes seda tahab. Joel Luhamets.
„Kirik vajab suuri muutusi, sellist selget vaimulikku ärkamist, aga kõige rohkem vajame muutusi meie igaüks. Kiriku väline vorm nii palju ei tähenda, aga me igaüks ise vajaksime muutust. Tõsist sellist alandlikku meelt, sellist hoiakut, milles on ustavus, mis perekonnad teeb tugevaks, kus kantakse teineteise koormaid, tuntakse rõõmu teise õnnestumisest, jagatakse muret, toetatakse ja ollakse ustavad ja truud lõpuni.“
Tõnu Lehtsaar ütles, et Eesti inimeste usuleigus on põhjustatud liigselt heast elust. Tõnu Lehtsaar. „Et selline üldine usuleigus, ka moraali allakäik, mitmed probleemid, mis inimesi puudutavad, olgu need siis kas üksildus, elutahte puudumine. Nüüd kirik on kindlasti üks kohti, kellel on nendele küsimustele oma vastus ja ma isiklikult arvan,et see on lihtsalt hea elu tulemus, et peredesse ei sünni lapsi, inimesed on mugavad, me ei viitsi enam mõelda tõsiste

asjade peale, me tahame puhata palmisaare all, sõita mugava autoga ja üldiselt ei taha, et meid keegi segab.“ Mirko Ojakivi, Tartu.

Muudetud uudis (sise, eemaldatud, uus sõnastus): *Täna algab kaks päeva kestev Kirikukogu, millel valitakse Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Andres Põder on olnud peapiiskopi ametis peaaegu 10 aastat, laupäeval täitus tal 65 eluaastat, mis tähendab, et amet tuleb üle anda järgmisele. Kandidaate on 4: Lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduse instituudi rektor ja Nõmme Rahu kiriku õpetaja Owe Sander ning Viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. .....*
Tartu Pauluse koguduse õpetaja Joel Luhamets on aga sel meelel, et kiriku muutumine Eestis pole niivõrd oluline kui see, et kirik aitaks muutuda igaühel, kes seda tahab. Joel Luhamets.
„Kirik vajab suuri muutusi, sellist selget vaimulikku ärkamist, aga kõige rohkem vajame muutusi meie igaüks. Kiriku väline vorm nii palju ei tähenda, aga me igaüks ise vajaksime muutust. Tõsist sellist alandlikku meelt, sellist hoiakut, milles on ustavus, mis perekonnad teeb tugevaks, kus kantakse teineteise koormaid, tuntakse rõõmu teise õnnestumisest, jagatakse muret, toetatakse ja ollakse ustavad ja truud lõpuni.“
Tõnu Lehtsaar ütles, et Eesti inimeste usuleigus on põhjustatud liigselt heast elust. Tõnu Lehtsaar. „Et selline üldine usuleigus, ka moraali allakäik, mitmed probleemid, mis inimesi puudutavad, olgu need siis kas üksildus, elutahte puudumine. Nüüd kirik on kindlasti üks kohti, kellel on nendele küsimustele oma vastus ja ma isiklikult arvan,et see on lihtsalt hea elu tulemus, et peredesse ei sünni lapsi, inimesed on mugavad, me ei viitsi enam mõelda tõsiste asjade peale, me tahame puhata palmisaare all, sõita mugava autoga ja üldiselt ei taha, et meid keegi segab.“ Mirko Ojakivi, Tartu.

Täna selgub Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku uus peapiiskop. Otsuse langetab 57-liikmeline kirikukogu. Selleks, et saada peapiiskopiks valituks, peab koguma üle poole Kirikukogu toetusest. Kui ükski kandidaat ei saa üle poole häältest, siis korraldatakse kordushääletus kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Peapiiskopi kandidaate on praeguseks 4: nendeks on lääne praostkonna praost assessor Tiit Salumäe, kirikuvalitsuse kantsler Urmas Viilma, Usuteaduste instituudi rektor ja Nõmme Rahukiriku õpetaja Owe Sander ning viljandi praostkonna praost Marko Tiitus. 10 aastat peapiiskopi ametit pidanud Andres Põder siirdus laupäeval emerituuri ja usaldas peapiiskopi ametitunnused – kuldristi ja saua – Toomkiriku altarile piiskop Einar Soone hoole alla. Kuni uue peapiiskopi ametisse sesadmiseni tuleva aasta 2. veebruaril täidabki peapiiskopi kohustusi piiskop Einar Soone.